Émile Zola

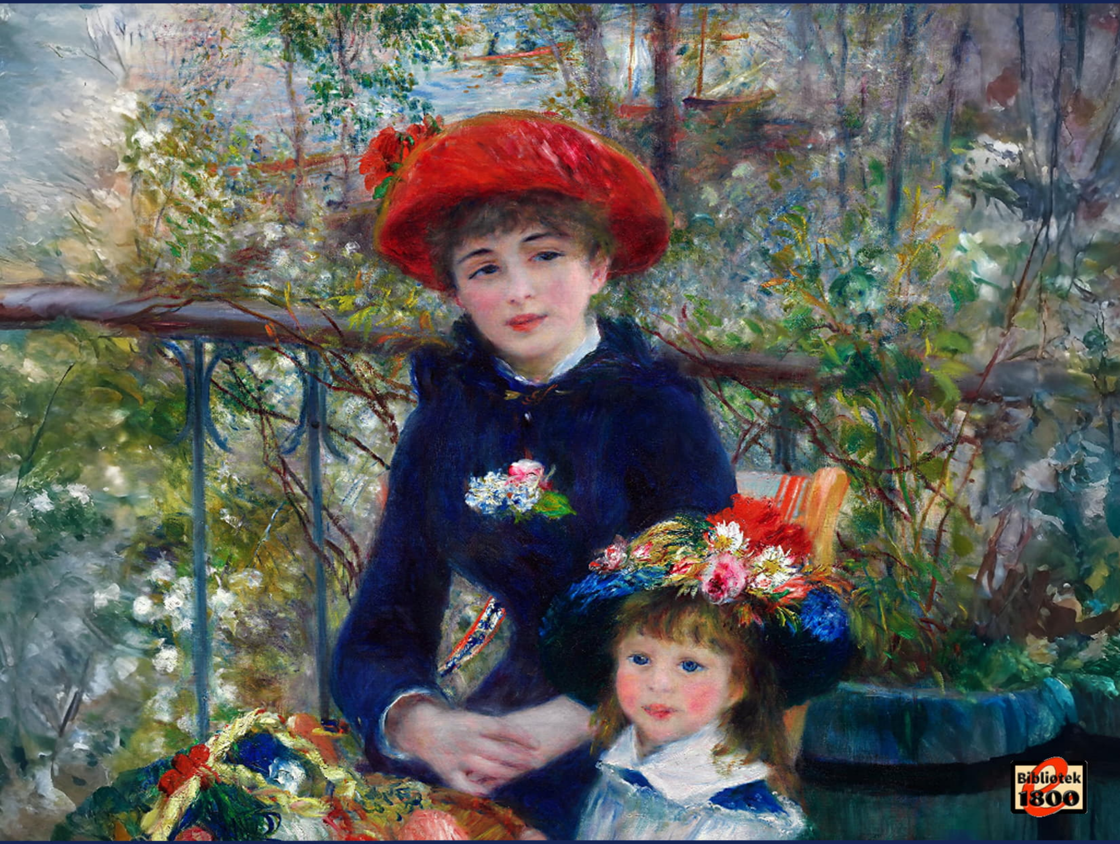

Et blad af kærlighedens bog

Rougon-Macquart #10

Émile Zola

Et blad af kærlighedens bog

Rougon Macquart #10

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Émile Zola: *Et blad af kærlighedens bog* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Émile Zola: *Et blad af kærlighedens bog* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

BY NC SA

Første del

I

Natlampen stod med en blå skærm over og brændte på kaminen bag en bog, som skyggede over det halve af stuen. Et roligt skær bredte sig hen over chaiselongen og det lille bord; det faldt på fløjlsgardinernes svære folder og lagde blålig glans over spejlglasruden i palisanderskabet, der stod mellem de to vinduer. Værelsets harmoniske hygge, denne blå tone over gardiner, møbler og tæpper havde i den stille nattetime noget ubestemt blødt, noget ligesom skyagtigt ved sig. Overfor vinduerne, på den side, hvor skyggen faldt, stod sengen, ligeledes med fløjlsforhæng, som en sort masse, der kun oplystes af de hvide lagener. Hélène lå rolig, med foldede hænder og trak vejret let; som hun lå der, var der et udtryk over hende, så man så, at hun var både moder og enke.

Midt under den dybe tavshed slog uret ét. Al støj i kvarteret var døet hen, og her op til toppen af Trocadero sendte Paris kun en svag lyd af murren langt borte. Hélènes åndedrag var så let, at ikke engang strubens rene linje bevægede sig. Hun sov trygt og fast; hovedet med dets korrekte profil og stærkt opbundne brune hår var let bøjet til siden, som om hun var faldet i søvn, mens hun lyttede. I baggrunden af stuen stod døren åben ind til et stort kabinet og gjorde et mørkt, firkantet hul i væggen.

Man hørte ikke en lyd. Uret slog halv. Perpendiklens slag lød dæmpede i denne tilstand af søvn, som havde overvældet alt. Natlampen blundede, møblerne blundede; på det lille bord lå ved siden af en slukket lampe et kvindearbejde og blundede. Det milde, alvorlige udtryk i den sovende Hélènes ansigt forandredes ikke.

Først da uret slog to blev denne fred forstyrret. Der kom et suk inde fra mørket, fra kabinettet. Så var der et øjeblik noget linned, der bevægedes, men umiddelbart efter blev der atter tavshed. Dog nu: det var ligesom man kunne høre et tilbageholdt åndedrag. Hélène havde hidtil ikke rørt sig. Men pludselig rejste hun sig. Nogle uartikulerede lyde som af et barn, der led, havde vækket hende. Hun førte hånden op til tindingerne, fra hvilke søvnen endnu ikke var veget, da et dumpt skrig fik hende til at springe ud på tæppet.

"Jeanne! ... Jeanne! ... Hvad er det?" spurgte hun.

Og da barnet tav, mumlede hun ved sig selv, idet hun skyndte sig hen og tog natlampen:

"Min Gud, min Gud! hun havde det ikke godt, jeg skulle ikke have lagt mig."

Hun skyndte sig ind i værelset ved siden af, hvor der igen var blevet trykkende stille. Men det spruttende lys fra natlampens væge, som olien var skyllet over, aftegnede kun en rund plet på loftet. Hélène, som havde bøjet sig ned over jernsengen, kunne i begyndelsen ingenting se. Men så opdagede hun i det blå lysskær Jeanne liggende mellem krøllede lagener ligesom i krampestivhed, med hovedet kastet tilbage og med halsens muskler stramme og spændte. Det stakkels lille ansigt var fordrejet, øjnene åbne og fæstede på stangen over sengeforhænget.

"Min Gud! Min Gud!" råbte Hélène, "min Gud! hun dør!"

Hun satte natlampen fra sig og famlede hen over datteren med sine rystende hænder. Hun kunne ikke mærke pulsslaget. Hjertet syntes at høre op at slå. De små arme og ben strakte sig

så voldsomt som muligt. Hélène vedblev, næsten vanvittig af forfærdelse at stamme:

"Mit barn dør! Til hjælp! ... Mit barn! mit barn!"

Hun vaklede ind i sit sovekammer igen og kom til at støde panden imod væggen uden at vide, hvor hun gik. Derpå vendte hun tilbage til kabinettet og kastede sig på ny ned foran sengen, stadig kaldende på hjælp. Hun havde lagt armene om Jeanne, hun kyssede hendes hår, lod sine hænder stryge hen over hendes legeme og bønfaldt hende om at svare. Et ord, blot et eneste ord! Hvor gjorde det ondt? Ville hun have noget af miksturen fra forleden dag? Måske lidt frisk luft kunne gøre hende godt? Hun måtte, hun ville have hende til at tale.

"Svar mig, Jeanne! svar mig! jeg bønfalder dig!"

Min Gud! og slet ikke vide, hvad man skal gøre! Sådan pludselig midt om natten. Ikke engang have lys. Det løb rundt for hende. Hun blev ved at tale til datteren, spørge og svare for hende. Det var i maven, ikke sandt; nej, i halsen. Det havde ingenting at betyde. Hun skulle blot ligge rolig. Hun gjorde en anstrengelse for at blive fuldstændig herre over sine tanker. Men hun følte sig rystet i sit inderste ved at mærke datterens stive legeme mellem sine arme. Hun så hende ligge der med fordrejet ansigt og uden at trække vejret; hun søgte at ræsonnere og modstå trangen til at skrige. Men pludselig skreg hun dog imod sin vilje.

Hun ilede gennem spisestuen og køkkenet og kaldte:

"Rosalie! Rosalie! ... En læge, hurtigt! ... Min datter dør!"

Fra pigen, som lå i et lille kammer bag ved køkkenet, hørtes der udbrud af forskrækkelse. Hélène var hurtigt løbet tilbage. Hun gik omkring i chemise uden at føle februarnattens isnende

kulde. Ville da denne pige lade hendes barn ligge og dø! Der var knap gået et minut. Hun løb atter ud i køkkenet og så igen tilbage til sit eget værelse. Ivrigt, uroligt, famlende i mørket tog hun et skørt på og kastede et sjal om skuldrene. Hun væltede møblerne, og dette værelse, der før hvilede i en stille, harmonisk fred, fyldtes med hendes fortvivlelses heftighed. Så stak hun fødderne i et par morgensko, lod dørene stå åbne og skyndte sig de tre etager ned i den hensigt selv at få fat i en læge.

Portneren trak i snoren, og Hélène stod udenfor. Det susede hende for ørerne, og hendes hoved var aldeles fortumlet. Hun skyndte sig ned ad Rue Vineuse og ringede på hos doktor Bodin, der allerede tidligere havde haft Jeanne under behandling. Det varede en evighed, så kom der endelig en tjenestepige og sagde hende, at doktoren var hos en barselskone. Hélène blev et øjeblik stående på fortovet som lamslået. Hun kendte ikke nogen anden læge i Passy. En stund strejfede hun ned gennem gaderne og kiggede på husene. Der blæste en svag, men isnende vind. Hun gik med sine morgensko i en let sne, der var faldet om aftenen. Stadig så hun sin datter for sig og fyldtes af ængstende tanker om, at barnet ville dø, og at det var hende, der ville dræbe det, hvis hun ikke lige straks fandt en læge. Da hun igen kom op ad Rue Vineuse, trak hun mekanisk i en klokkestreng. Hun kunne jo altid spørge; man ville måske opgive hende en adresse. Man skyndte sig ikke nok, og hun ringede derfor på igen. Vinden pressede det tynde skørt ind mod hendes ben, og håret blæste i vejret.

Endelig lukkede en tjener op og sagde, at doktor Deberle havde lagt sig. Hun havde ringet på hos en læge; Himlen havde

altså ikke slået hånden af hende endnu! Hun stødte tjeneren til side for at komme ind og gentog:

"Min datter dør! min datter dør! ... Sig ham, at han skal følge med."

Det var et lille hus med tapetseret entré. Hun gik en etage op, idet hun stadig kæmpede med tjeneren og besvarede alle hans indvendinger med den erklæring, at hendes barn døde. Da hun var kommet ind i en stue, ville hun vente der. Men så snart hun hørte lægen stå op inde ved siden af, gik hun hen og talte gennem døren.

"Straks, hr. doktor, endelig straks ... mit barn dør!"

Og da doktoren kom i morgensko og uden halstørklæde, trak hun ham øjeblikkelig med sig og gav ham ikke lov til at klæde sig omhyggeligere på. Han havde straks set, hvem hun var. Hun boede i huset ved siden af og havde lejet af ham. Da han førte hende ned i haven, for at de kunne skyde genvej gennem en låge mellem de to bygninger, faldt det også pludselig hende ind.

"Det er sandt," sagde hun, "De er jo læge; ja, det vidste jeg ... Ser De, jeg er aldeles forstyrret ... lad os endelig skynde os."

På trappegangen ville hun have, at han skulle gå først. Hun kunne ikke have været mere ærbødig, om det havde været Vorherre selv, hun havde ført ind i huset. Oppe i lejligheden var Rosalie blevet hos barnet og havde tændt lampen på det lille bord. Så snart lægen kom ind, tog hun denne lampe og lyste over barnet, der stadig lå stiv hen. Kun gik der, da hovedet var gledet lidt til siden, nogle hurtige trækninger hen over ansigtet. I et minut eller så holdt han læberne sammenknebne og sagde ingenting. Hélène betragtede ham ængsteligt. Da han så dette moderblik bønfaldende fæstet på sig, hviskede han:

"Det bliver ikke til noget ... Men det kan ikke gå an, at hun er her. Hun trænger til frisk luft."

Hélène tog barnet op og bar hende ud. Hun følte sig i dette øjeblik så glad, så beroliget; hun kunne have kysset lægens hænder for de trøstende ord, han sagde. Men hun havde næppe fået Jeanne ind og lagt hende i sin egen seng, før den stakkels pige blev rystet af de heftigste krampetrækninger. Doktoren havde taget skærmen af lampen, og et klart, hvidt lys fyldte stuen. Han lukkede så et vindue på klem og gav Rosalie ordre til at trække sengen ud på gulvet. Hélène, der atter var blevet overvældet af angst, stammede:

"Men doktor, ser De da ikke, at hun dør! ... Jeg kan knap kende hende mere!"

Han svarede ikke, men fulgte kun opmærksomt anfaldet og sagde så endelig:

"Gå ind i alkoven og hold hænderne på hende, for at hun ikke skal kradse sig ... Sådan, ganske sagte og roligt ... De skal ikke være bange; krisen må have sin gang."

Og bøjet over sengen holdt de begge Jeanne, hvis arme og ben under voldsomme rystelser søgte at rive sig ud af deres hænder. Doktoren havde knappet sin frakke for at skjule, at hans hals var blottet. Hélène var endnu hyllet i sjalet, som hun havde kastet om skuldrene. Men under Jeannes heftige bevægelser blev en flig af sjalet trukket til side, og et par af jakkens øverste knapper gik op igen. De lagde ikke mærke til det, og ingen af dem så på hinanden.

Anfaldet tog imidlertid af. Barnet syntes at synke hen i en svær afkræftelse. Skønt han beroligede moderen med hensyn til udgangen af denne krisis, vedblev doktoren dog at have hele sin

opmærksomhed fæstet på den syge. Til sidst henvendte han en række korte spørgsmål til Hélène, der var blevet stående i alkoven mellem sengen og væggen.

"Hvor gammel er barnet?"

"Elleve et halvt år, hr. doktor."

Der blev et øjebliks tavshed. Han rystede på hovedet, bøjede sig ned for at løfte Jeannes lukkede øjenlåg og betragte slimhinden. Derefter fortsatte han sine spørgsmål uden at se op på Hélène.

"Har hun haft sådanne konvulsiviske anfald også som lille?"

"Ja, men de fortog sig igen hen imod seksårsalderen. Hun er imidlertid meget svagelig, og i de sidste dage har hun ikke haft det godt. Hun har haft lette anfald både af krampe og besvimelse."

"Har der været stærke nervøse sygdomme i Deres familie?"

"Jeg ved ikke rigtigt ... Min moder døde af brystsyge." – Hun nølede. En slags undseelse afholdt hende fra at tilstå, at den ene af hendes bedstemødre havde været på en sindssygeanstalt, og der var mange lignende tragiske tilfælde i hendes slægts historie.

"Pas på!" udbrød nu doktoren. "Der kommer et nyt anfald."

Jeanne havde lige åbnet øjnene. En stund så hun omkring sig med et forvildet udtryk uden at sige noget. Så blev blikket stift, overkroppen kastede sig tilbage, og lemmerne straktes og spændtes voldsomt. Hun var meget rød, men der kom derpå pludselig en gusten bleghed over hende, og de konvulsiviske anfald begyndte.

"Slip hende ikke," sagde doktoren. "Tag også den anden hånd."

Han løb hen til det lille bord, på hvilket han, da han kom, havde stillet nogle medikamenter. Han kom tilbage med en flakon, som han lod barnet lugte til. Men det virkede, som han havde slået hende med en pisk. Jeanne rystede så heftigt, at moderens hænder slap hende.

"Nej, nej, ikke æter!" råbte hun. Hun havde kunnet lugte, hvad det var. "Æter gør hende aldeles forstyrret i hovedet."

De havde begge tilsammen næppe kræfter nok til at holde hende. Hun løftede sig op på hælene og nakken og krummede sig sammen under forfærdelige kontraktioner. Så faldt hun tilbage igen og kastede sig fra den ene side af sengen til den anden. Hænderne holdt hun knuget fast sammen, med tommelfingeren mod den indvendige flade; af og til åbnede de sig, fingrene spilede sig fra hinanden, og det var, som hun søgte at gribe genstande ude i det tomme rum for at kunne klemme omkring dem. Hun fik fat i sin moders sjal og klamrede sig til det. Men hvad der mest foruroligede denne var, som hun sagde til doktoren, at hun ikke kunne kende sin datter igen. Det ellers så smukke barneansigts træk var rent forstyrrede, og øjnene lå dybt inde i deres hulninger med blå rande omkring sig.

"De må gøre noget, doktor," sagde hun bønfaldende. "Jeg kan ikke holde det ud længere."

Hun kom til at huske på, at en datter af en af hendes naboersker i Marseille var blevet kvalt under et lignende anfald. Måske førte doktoren hende bag lyset for at skåne hende. Hun troede hvert øjeblik at fornemme Jeannes sidste åndedrag. Og hun græd, overvældet, tilintetgjort af rædsel og af medfølelse med datteren, og hendes tårer faldt ned på det lille, blottede legeme, som barnet havde væltet tæpperne bort fra.

Imidlertid lod doktoren sine lange fingre med svage tryk glide ned langs bagsiden af halsen. Anfaldets heftighed formindskedes. Efter nogle langsomme bevægelser lå Jeanne ubevægelig hen. Hun var faldet tilbage til midten af sengen og lå der udstrakt, med armene langs kroppen, med hovedet støttet til hovedpuden og bøjet ned over brystet. Hun lignede et Kristusbarn. Hélène bøjede sig ned og trykkede et langt kys på hendes pande.

"Er det overstået?" spurgte hun halvhøjt. "Tror De, der kommer andre anfald bagefter?"

Han gjorde en undvigende gestus og svarede så:

"I hvert tilfælde bliver de, der muligvis kommer, ikke så heftige."

Han havde af Rosalie forlangt et glas og en karaffel vand. Han fyldte glasset halvt, og kom nogle dråber af et par medicinflasker i det, hvorefter han med hjælp fra Hélène, der løftede datterens hoved, fik en spiseskefuld af denne mikstur ind mellem Jeannes tænder. Lampen brændte med højt, hvidt blus og viste uordenen i værelset; med dets omkuldvæltede møbler. Det tøj, som Hélène, da hun gik i seng, havde kastet over ryggen af en lænestol, var gledet ned på gulvet og spærrede vejen. Doktoren havde trådt på et korset og tog det nu op. En duft af verbena kom fra den derangerede seng og de krøllede lagener. Det var en kvindes lønligste lønkammer, der var blevet åbnet. Doktoren gik selv hen og tog vandfadet, dyppede en linnedklud og lagde den på Jeannes tindinger.

"Frue, De kommer til at fryse," sagde Rosalie, hvis tænder klaprede af kulde. "Det kunne måske gå an at lukke vinduet ... Det trækker alt for stærkt."

"Nej, nej," råbte Hélène, "lad det blive stående åbent ... ikke sandt, doktor?"

Lette vindpust trængte ind og løftede gardinerne. Hun mærkede det ikke, og sjalet var dog faldet ned fra skuldrene og havde blottet det øverste af halsen. Bagtil var frisuren gået op, og det løste hår hang hende helt ned til lænderne. Hun havde gjort sine nøgne arme fri for at kunne være hurtigere til hånde; i kærligheden til sit barn glemte hun alt. Og ligeledes stod doktoren i travlhed ved siden af hende og tænkte ikke mere på sin åbne jakke og på halslinningen, som Jeanne havde revet op.

"Løft hende en smule," sagde han. "Nej, ikke således ... Giv mig Deres hånd."

Han tog den og lagde den selv under hovedet på barnet, som han igen ville give en skefuld mikstur. Så kaldte han hende hen til sig. Han brugte hende som et slags medhjælper, og hun adlød samvittighedsfuldt. Hun så jo, at der begyndte at komme mere ro over hendes datter.

"Kom her ... De må støtte hendes hoved på Deres skulder, mens jeg lytter."

Hélène gjorde, hvad han forlangte, og han bøjede sig da ned over hende for at lægge sit øre til Jeannes bryst. Med sin kind havde han strejfet hendes nøgne skulder, og samtidig med, at han hørte barnets hjerte slå, kunne han også have hørt moderens. Da han rejste sig, mødtes hans og Hélènes ånde.

"Der er ingenting at høre på denne side," sagde han roligt til hendes store glæde. "Læg hende kun ned igen; det går ikke an at plage hende mere."

Der kom imidlertid et nyt anfald. Men det blev meget lettere. Jeanne udstødte nogle afbrudte ord. Med korte mellemrum

syntes der endnu at ville følge to andre anfald, men de blev ikke til noget. Barnet var sunket hen i en fuldstændig slaphedstilstand, der lod til på ny at forurolige doktoren. Han havde lagt hende til rette, med hovedet højt og med tæppet trukket helt op under hagen, og i næsten en time stod han og vågede over hende og syntes at vente den normale lyd af åndedraget. På den anden side af sengen ventede Hélène ligeledes uden at røre sig.

Lidt efter lidt kom der større og større ro over Jeannes ansigt. Lampen kastede et blegt skær henover hende. Hendes ansigt antog atter dets lidt aflange oval, der var så yndefuld og fin. Hendes smukke, lukkede øjne havde store blålige og gennemsigtige øjenlåg, bag hvilke man anede blikkets mørke glans. Hendes fine næsebor bevægedes let, om hendes en smule store mund lå der et ubestemt smil. Og således lå hendes hoved og slumrede som på et tæppe af det løste sorte hår.

"Denne gang er det overstået," sagde doktoren halvhøjt.

Han vendte sig om, ordnede sine medicinflasker og skulle til at gå. Hélène nærmede sig ham med en bønfaldende mine.

"Forlad mig ikke, doktor," hviskede hun. "Vent blot nogle minutter for det tilfælde der skulle komme nye anfald ... det er Dem, der har frelst hende."

Han tilkendegav hende ved en gestus, at hun ikke havde noget at frygte. Men han blev dog for at berolige hende. Rosalie havde hun sendt i seng. Det varede ikke længe, så brød dagen frem; dæmpet og gråt lagde dens skær sig over sneen, som hvidtede tagene. Doktoren gik hen og lukkede vinduet. Med halvhøj stemme vekslede de i den dybe tavshed nogle enkelte ord.

"Jeg forsikrer Dem, det er ikke farligt," sagde han. "Kun må man, i hendes alder, være meget omhyggelig ... Pas frem for alt på, at hun fører et roligt, lykkeligt liv uden sindsbevægelser."

Efter et øjebliks forløb sagde så Hélène:

"Hun er så sart, så nervøs ... Jeg er ikke altid herre over hende. Og hendes sorg og glæde er undertiden så heftig, at den gør mig urolig... Hun elsker mig så lidenskabeligt og så jaloux, at hun bryder ud i hulken, når jeg kærtegner et andet barn."

Han rystede på hovedet og gentog:

"Ja vel, sart og nervøs ... Det er doktor Bodin, der har hende under behandling, ikke sandt? Jeg skal tale med ham om hende. Vi må se at blive enige om en energisk behandlingsmåde. Hun er netop nu i den for en kvindes helbred afgørende alder."

Hélène følte sig grebet af erkendtlighed ved at se ham tage sig så varmt af sagen.

"Doktor," sagde hun, "jeg er Dem inderlig taknemmelig for al den ulejlighed, De har gjort Dem."

Da hun havde sagt dette noget højt, blev hun bange for at have vækket Jeanne og bøjede sig ned over sengen. Barnet sov. Blegheden var atter forsvundet, og det ubestemte smil om læberne var kommet tilbage. Der lå en vis mat ro udbredt over værelset. Portierer, møbler, de rundt omkring spredte klædningsstykker, alt var ligesom sunket tilbage i en sund, rolig søvn og blundede nu trætheden af sig i den stille morgendæmring, der faldt ind gennem de to vinduesfag.

Hélène blev igen stående mellem sengen og væggen, og på den anden side stod doktoren. Jeanne lå mellem dem og sov med et roligt åndedrag.

"Hendes fader var meget ofte syg," vedblev Hélène nu som svar på doktorens tidligere spørgsmål. "Jeg derimod har altid haft det godt."

Doktoren, der endnu ikke havde set opmærksomt på hende, løftede øjnene og kunne ikke lade være at smile; så rask og stærk forekom hun ham. Også om *hendes* læber kom der et smukt, roligt smil. Hun var lykkelig over sit fortræffelige helbred.

Hans blik vedblev imidlertid at være fæstet på hende. Han havde aldrig set en mere regelmæssig skønhed. Det var en glimrende brunet Junoskikkelse, men brunet med dette ejendommeligt spillende rødblonde skær, som den slags kvinder undertiden kan have. Når hun langsomt vendte hovedet til siden, fik hendes alvorlige profil noget af en statues renhed. De grå øjne og de hvide tænder bredte et lyst skær over hele ansigtet. Hun havde en rund, lidt stor hage, der gav hende et vist fornuftigt og bestemt udtryk.

Men hvad der forbavsede doktoren mest var den ærbarhedens og blufærdighedens højhed, hun forstod at bevare midt i sit negligé. Sjalet var atter gledet ned, og derved var halsen blevet blottet og armene nøgne. En stor fletning med et skær over sig som af guldbronze fulgte skuldrenes runding og tabte sig helt ned på brystet. Han stod og så på hende; men selv i denne lette, forstyrrede påklædning, til trods for det korte skørt, som hun havde taget på i en fart og kun fået bundet løst omkring sig, var der en majestæt, en kyskhed og renhed over hende, som næsten bragte ham til at slå øjnene ned.

Også hun betragtede et øjeblik ham. Doktor Deberle var en mand på fem og tredive år, med glatraget, lidt langt ansigt,

med skarp øjne og fine læber. Nu da hun så på ham, lagde hun ligeledes mærke til, at han ingenting havde om halsen. Således stod de en stund overfor hinanden med den lille, sovende Jeanne imellem sig. Men dette mellemrum, der for et øjeblik siden var så stort, syntes at snævre sig sammen. Barnet trak vejret meget let. Hélène samlede da langsomt sjalets folder og hyllede sig i det, mens doktoren knappede sin jakke helt op i halsen.

"Mor, mor," hviskede Jeanne i søvne.

Hun vågnede. Da hun åbnede øjnene, så hun doktoren og blev urolig.

"Hvem er det? hvem er det?" spurgte hun.

Men hendes moder kyssede hende.

"Sov, mit søde barn; du har haft det lidt dårligt ... Det er en ven af os."

Den lille syntes overrasket. Hun kunne ikke huske noget. Søvnen blev igen herre over hende; hun slumrede ind og hviskede med et anstrøg af ømhed:

"Åh, jeg er så søvnig! ... Godnat mama ... Når han er *din* ven, skal han også være min."

Lægen havde taget sine medikamenter til sig. Han hilste tavst og gik. Hélène lyttede et øjeblik efter barnets åndedrag, og blev så siddende på kanten af sengen og stirrede ud i rummet med et udtryk, som om hun hverken så eller tænkte. Lampen, som hun havde ladet stå og brænde, sendte kun et blegt skær fra sig; det var blevet højlys dag.

2

Dagen efter faldt det Hélène ind, at det vistnok var mest passende at gå hen og takke doktor Deberle. Den heftige måde, hvorpå hun havde tvunget ham til at følge med, og den omstændighed, at han havde tilbragt hele natten hos Jeanne, generede hende lidt; det var jo dog en tjeneste, der ikke kunne gå ind under almindelige lægebesøg. To dage opsatte hun det imidlertid; noget, som hun ikke selv vidste hvad var, holdt hende tilbage. Hendes tanker kom ved denne nølen til at beskæftige sig med doktoren. En morgen mødte hun ham og skjulte sig som et barn for ham. Men bagefter var hun meget ærgerlig over dette anfald af frygtsomhed. Hendes rolige og ligefremme natur protesterede mod den forvirring, der begyndte at komme ind i hendes liv. Og hun besluttede da, at hun endnu samme dag ville gå hen og takke doktoren.

Anfaldet havde fundet sted natten mellem tirsdag og onsdag, og det var nu torsdag. Jeanne var kommet fuldstændig til kræfter igen. Doktor Bodin, der var ilet til i den største uro, havde talt om doktor Deberle med en stakkels gammel praktiserende læges respekt for en ung, rig og allerede berømt kollega. Han fortalte imidlertid med et fint smil, at det alt sammen kom fra gamle Deberle, en mand, som hele Passy så op til med veneration. Sønnen havde ganske simpelt arvet halvanden million og en udmærket praksis. En prægtig fyr forresten, skyndte doktor Bodin sig at tilføje, som han følte sig meget hædret ved at tage på råd med angående sin lille veninde Jeannes helbred.

Hen imod klokken tre gik Hélène og hendes datter ud; kun et par skridt ned ad Rue Vineuse, så nåede de doktorens hus. De var endnu begge klædt i dyb sorg. En tjener i kjole og hvidt halstørklæde lukkede op for dem. Hélène genkendte den store vestibule med dens orientalske tæpper; kun var der også i dag på begge sider store blomsterstativer med en uendelig rigdom af blomster. Tjeneren viste dem ind i en stue med resedafarvede tapeter og møbler, og blev der stående og ventede. Hélène sagde ham sit navn:

"Fru Grandjean."

Han stødte døren op til et selskabsværelse, der strålede prægtigt i gult og sort.

"Fru Grandjean," gentog han, og forsvandt så.

I døren gjorde Hélène uvilkårligt et skridt tilbage. I den anden ende af værelset, henne ved kaminen, opdagede hun en yngre dame, der sad på en lille smal sofa, som hendes kjole fuldstændig skjulte. En ældre dame var i visit og sad lige overfor hende, men havde hverken lagt hat eller overstykke.

"Undskyld," sagde Hélène, "jeg ville gerne tale med doktor Deberle."

Og hun tog så igen Jeanne ved hånden, som hun havde ladet gå ind før sig. Det både forbavsede og forvirrede hende således pludselig at befinde sig overfor denne fremmede dame. Hvorfor havde hun ikke udtrykkelig sagt tjeneren, at det var doktoren, hun søgte? Hun vidste jo dog, at han var gift.

Fru Deberle sluttede just med en hurtig og noget skarp stemme en beretning:

"Det er forbavsende, virkelig forbavsende! ... Hun dør med den mærkværdigste realisme! ... Se, sådan tager hun sig i sit

kjoleliv, og så kaster hun hovedet tilbage og bliver aldeles grøn i ansigtet ... Jeg forsikrer Dem, frøken Aurelie, De må virkelig gå hen og se det."

Hun rejste sig så, gik, mens hendes kjole holdt et forfærdeligt spektakel, hen til døren, og sagde med et venligt, forbindtligt udtryk:

"Vær så artig, frue, at træde indenfor ... Min mand er ikke hjemme i øjeblikket ... Men det er mig meget kært at se Dem, meget kært ... Det er sagtens den lille frøken, der havde det så dårligt forleden nat ... Å vær så god at tage plads et øjeblik."

Hélène måtte tage imod en lænestol, mens Jeanne frygtsomt satte sig på kanten af en almindelig stol. Fru Deberle havde atter anbragt sig i den omtalte lille sofa, og hun tilføjede nu leende:

"Jeg tager imod i dag. Om torsdagen, forstår De ... Og Pierre viser så alle mennesker herind. Forleden uge bragte han mig en oberst, der havde podagra."

"Men Juliette dog!" afbrød frøken Aurelie, den ældre dame, en gammel fattig veninde, der havde kendt hende fra lille.

Der blev et øjebliks pause. Hélène så sig omkring; hun så på det rige værelse, på gardiner og portierer og de sorte, forgyldte stole, der formelig blændede øjet. Overalt var der blomster, på kaminen, på pianofortet, på bordene. Og gennem vinduesruderne kom der et klart lys ind fra haven, hvor jorden endnu var nøgen, og hvor træerne stod bladløse. Der var en stærk, jævn varme i stuen som den, der kommer fra varmeapparat. I kaminen lå et enkelt stykke brænde i gløder. Med et blik til forstod Hélène, at denne værelsets strålende glans var en heldigt valgt ramme. Fru Deberle havde sort hår og

en mælkehvid teint. Hun var lille, buttet og ganske graciøs. Mellem alt dette guld, under den store frisure, som hun bar, fik den blege teint et skær af friskhed. Hélène fandt hende ligefrem fortryllende.

"Det er forfærdeligt med disse konvulsiviske anfald," begyndte fru Deberle igen. "Min lille Lucien har også haft dem, men rigtignok kun dengang han var mindre ... Hvor De må have været urolig, frue! Nå, men nu synes jo det kære barn at være fuldstændig kommet sig igen."

Og mens hun langsomt sagde disse almindelige høflighedsfraser, betragtede hun nu også sin gæst og blev behagelig overrasket over hendes skønhed. Hun havde aldrig set nogen kvinde med en mere fyrstelig holdning end Hélène, som hun sad der i sin sorte dragt, der fremhævede hendes høje, alvorlige figur. Hendes beundring aftegnede sig i et uvilkårligt smil, samtidig med at hun vekslede et øjekast med frøken Aurelie. De betragtede begge Hélène med et så umiskendeligt naivt behag, at heller ikke hun kunne undertrykke et let smil.

Fru Deberle strakte sig i sofaen, og tog viften, som hang ved hendes bælte.

"De var ikke til premieren i Vaudeville i går, frue?"

"Nej, jeg går aldrig i teatret," svarede Hélène.

"Å, den lille Noëmi var forbavsende, virkelig forbavsende! ... Hun dør med den mærkværdigste realisme! ... Se, sådan tager hun sig i sit kjoleliv, og så kaster hun hovedet tilbage og bliver aldeles grøn i ansigtet ... Virkningen var ligefrem vidunderlig ..."

Hun omtalte en stund skuespillerindens udførelse af rollen, som hun i øvrigt forsvarede. Så gik hun over til andre parisiske konversationstemaer, en udstilling af malerier, hvor hun havde

set nogle aldeles enestående billeder, en stupid roman, som man gjorde megen reklame for, en eventyrlig kærlighedshistorie, om hvilken hun talte i tilslørede udtryk med frøken Aurelie. Hun sprang fra det ene emne til det andet, og det syntes slet ikke at trætte hende, hun lod netop til at være i sit rette element. Hélène, som hele denne verden var fremmed, nøjedes med at høre efter og af og til at anbringe et par ord, et eller andet kort svar.

Døren åbnedes, og tjeneren meldte:

"Fru de Chermette ... Fru Tissot."

To damer trådte ind i glimrende toiletter.

Fru Deberle gik hurtigt hen imod dem, og slæbet på hendes med garneringer overlæssede sorte silkekjole var så langt, at hun måtte fjerne det med et fodspark hver gang hun vendte sig. Et øjeblik hørte man nogle pibende damestemmer tale meget hurtigt.

"Hvor det er elskværdigt af Dem! ... Man ser Dem jo aldrig ..."

"Vi kommer for dette lotteris skyld, De ved nok."

"Ja vel, ja vel."

"Vi kan ikke sætte os. Vi skal over en snes steder til."

"Lige straks behøver De da virkelig ikke at gå igen."

Og enden på det blev da, at de to damer satte sig på kanten af en sofa. Man hørte de pibende stemmer igen, men denne gang skarpere.

"Nå, i går i Vaudeville?"

"Det var superbt!"

"De ved vel, at hun river kjolen op og stryger håret helt ned. Det er på det, virkningen beror."

"Man påstår, at hun tager noget ind for at blive grøn i ansigtet."

"Nej vist ikke, bevægelserne er beregnede ... men det vanskelige er at finde på dem."

"Det er ligefrem vidunderligt."

De to damer havde rejst sig og gik nu. Værelset sank tilbage i den varme ro, som før havde ligget over det. Henne på kaminen stod nogle hyacinter og udsendte en gennemtrængende duft. Et øjeblik hørte man ude fra haven stærkt spektakel af en flok spurve, der slog sig ned på en græsplæne.

Før hun satte sig igen, gik fru Deberle hen og trak et hvidt broderet trækgardin for vinduet overfor hende. Så indtog hun atter sin plads i det nu lidt mere dæmpede gyldne skær over værelset,

"Jeg håber, De undskylder," sagde hun; "man er så overhængt ..."

Og i en særdeles venlig tone passiarede hun videre med Hélène. Hun lod til delvis at kende hendes historie; rimeligvis gennem folkesnak fra huset, som jo tilhørte hende. Med en vis taktfuld frihed, gennem hvilken der fremskinnede såre venskabelige følelser, talte hun til hende om hendes mand, om denne uhyggelige død i et hotel, Hotel du Var i Rue de Richelieu.

"Og De var jo lige kommet dertil, ikke sandt? De havde aldrig været i Paris før ... sådan en sorg mellem lutter ubekendte mennesker må være forfærdelig, lige dagen efter en lang rejse, og når man endnu ikke ved, hvor man skal gøre af sig selv."

Hélène rystede langsomt på hovedet. Ja, hun havde tilbragt forfærdelige timer. Den sygdom, der rev hendes mand bort, var

brudt ud pludselig dagen efter deres ankomst, netop som de stod og skulle gå ud sammen. Hun kendte ikke en gade, hun vidste ikke engang, i hvilket kvarter de var; og i otte dage levede hun indelukket hos den døende og hørte støjen fra Paris under sine vinduer og følte sig alene, forladt og fortabt som helt ude i en ørken. Da hun for første gang igen satte foden på gaden, var hun enke. Tanken om dette store, nøgne værelse, der var helt fuldt af medicinflasker, og hvor kufferterne stod og ikke var pakket ud, bragte hende endnu til at fare sammen.

"Deres mand, har jeg hørt, var næsten dobbelt så gammel som De?" sagde fru Deberle med et udtryk af dyb interesse, mens frøken Aurelie spidsede øren for ikke at gå tabt af noget af, hvad der blev sagt.

"Dobbelt så gammel," svarede Hélène; "nej, han var knap seks år ældre end jeg."

Hun lod sig bevæge til ganske kort at fortælle sin giftermålshistorie: om den heftige kærlighed, som hendes mand havde fattet til hende, da hun med sin fader, hattemager Mouret, boede i Rue des Petites-Maries i Marseille; den hårdnakkede modstand, de mødte hos familien Grandjean, en rig raffinadør-familie, som ikke kunne finde sig i den unge piges fattigdom; et trist, hemmeligt giftermål, og så retslige indstævninger og et liv fra hånden og i munden lige til en onkel en skønne dag døde og testamenterede dem omtrent ti tusind francs i rente. Da de havde fået denne arv, var det, at Grandjean, som hadede Marseille, havde bestemt sig til at flytte til Paris.

"Hvor gammel var De, da De giftede Dem?" spurgte fru Deberle igen.

"Sytten år."

"De må have været meget smuk."

Samtalen gik i stå. Hélène syntes ikke at have hørt de sidste ord.

"Fru Manguelin," meldte tjeneren.

En ung kone viste sig i døren. Hun lod til at være noget tilbageholdende og genert af sig. Fru Deberle rejste sig knap. Det var en af hendes protegeer, der kom for at takke hende for en tjeneste. Hun blev kun nogle få minutter og trak sig så tilbage med en ærbødig hilsen.

Fru Deberle førte derefter talen hen på fader Jouve, som de begge to kendte. Det var en beskeden kapellan fra Notre-Dame-de-Grâce, Passys sognekirke; men hans godhed gjorde ham til den mest afholdte og mest hørte præst i kvarteret.

"Å, hvad det var for en indvielse!" hviskede hun med en andægtig mine.

"Han har været meget god imod os," sagde Hélène. "Min mand kendte ham fra gammel tid, dengang han endnu var i Marseille ... Så snart han fik at høre om den sorg, der havde ramt mig, tog han sig af alt. Det er ham, der har skaffet os lejligheden her i Passy."

"Har han ikke en broder?" spurgte Juliette,

"Jo, hans moder giftede sig igen ... min mand kendte også hr. Rambaud ... I Rue de Rambuteau har han etableret en stor forretning med olie og sydprodukter, og jeg tror nok, han tjener udmærket."

Derpå tilføjede hun muntert:

"Præsten og hans broder udgør hele mit hof."

Jeanne, der kedede sig på kanten af sin stol, sendte moderen et utålmodigt blik. Der var over hendes fine ansigt et lidende udtryk, som om hun beklagede alt det, man sagde her, og mens hun stødvis indåndede værelsets tunge, stærke parfume, kastede hun med korte mellemrum skelende øjekast omkring på møblerne, og syntes, nervøs og sensibel som hun var, at ane ubestemte farer. Derpå vendte hendes blik atter tilbage til moderen med et udtryk af næsten tyrannisk tilbedelse.

Fru Deberle lagde mærke til, at barnet ikke var i sit es.

"Nå, den lille frøken keder sig nok ved at sidde pænt og fornuftigt på en stol som en voksen dame ... Se, derhenne på det lille bord ligger der billedbøger."

Jeanne gik hen og tog en, men hendes blik søgte fra bogen med et bedende udtryk tilbage til moderen. Hélène, der følte sig behagelig tiltalt af den elskværdighed, man viste hende, rørte sig imidlertid ikke af pletten; der flød roligt blod i hendes årer, og hun blev gerne siddende i timevis. Da tjeneren imidlertid nu slag i slag meldte tre damer, fru Berthier, fru de Guiraud og fru Levasseur, troede hun at burde rejse sig. Men fru Deberle standsede hende.

"Nej, De må virkelig blive lidt endnu," sagde hun; "jeg har jo endnu ikke vist Dem min søn."

Kredsen henne ved kaminen udvidede sig, og alle damerne talte i munden på hinanden. En af dem sagde, at hun var aldeles ødelagt; hele fem dage i træk var hun ikke kommet i seng før klokken fire om morgenen. En anden beklagede sig bittert over ammerne; man fandt ikke en eneste, som var ordentlig.

Så blev samtalen ført hen på dameskrædderiet. Fru Deberle påstod, at et fruentimmer ikke kunne sy ordentligt, man måtte absolut have mandfolk til det. To af damerne havde imidlertid siddet og hvisket; da de andre pludselig tav, dumpede der tre fire ord af denne samtale ind i pausen. Alle gav sig til at le og viftede sig med langsomme, trætte slag.

"Hr. Malignon," meldte tjeneren.

En høj, ung mand trådte ind, elegant påklædt. Små udbrud fra damerne hilste hans komme. Fru Deberle rakte ham hånden uden at rejse sig og sagde:

"Nå, var De så i Vaudeville i går?"

"Det var jo ligefrem ækelt!" udbrød han.

"Hvad behager, ækelt! ... Hun er vidunderlig, når hun river kjolelivet op og kaster hovedet tilbage ..."

"Å, det er en realisme, der ikke er til at holde ud."

Man kom ind på en diskussion om det. Den unge mand forkastede realismen fuldstændig.

"Overalt, hører De!" sagde han og hævede stemmen, "overalt! Den drager kunsten ned!"

Man ville til sidst få nette ting at se på scenen! Hvorfor gjorde Noëmi ikke skridtet helt ud? Og han antydede en gestus, som vakte alle damernes forargelse. Fy, det var jo forfærdeligt! Men da fru Deberle havde anbragt sin frase om den vidunderlige virkning, som skuespillerinden gjorde, og da fru Levasseur havde fortalt, at en dame i balkonetagen var faldet i besvimelse, indrømmede alle, at det var en stor succes; og så hørte diskussionen op.

Den unge mand strakte sig i en lænestol, omgivet på alle sider af dameslæb. Han lod til at være meget intim hos

doktorens. Henne i en opsats havde han taget en blomst og sad nu og tyggede på den. Fru Deberle spurgte ham:

"Har De læst den nye roman af ...?"

Han lod hende imidlertid ikke føre sætningen til ende, men svarede overlegent:

"Jeg læser kun to romaner om året."

For kunstforeningens udstillings skyld var det virkelig ikke værd at ulejlige sig. Så var alle dagens konversationstemaer udtømt; han gik hen og lænede sig med albuen til Juliettes sofa og vekslede sagte nogle ord med hende, mens de andre damer passiarede ivrigt indbyrdes.

"Hvad, er han gået?" udbrød pludselig fru Berthier, der havde vendt sig om. "For en times tid siden traf jeg ham hos fru Robinot."

"Ja, og han kommer også hos fru le Comte," sagde fru Deberle. "Det er et af de mennesker i Paris, der er allermest optaget."

Derpå vendte hun sig om til Hélène, der ikke havde deltaget i denne samtale, og fortsatte:

"Det er en særdeles distingveret ung mand, som vi sætter stor pris på ... Han har part i en vekselererforretning. Meget rig for øvrigt, og à jour med alting."

Damerne gik.

"Adieu, kære frue; jeg gør sikker regning på Dem onsdag."

"Jeg skal have den fornøjelse at komme; onsdag altså."

"Sig' mig, kommer De til denne soiré? Man ved aldrig, hvem man træffer der. Hvis De tager derhen, gør jeg det også."

"Godt, jeg lover Dem, jeg skal tage derhen. Vær så god at hilse hr. de Guiraud fra mig."

Da fru Deberle kom tilbage, efter at have fulgt damerne hen til døren, havde Hélène rejst sig og stod midt i stuen. Jeanne havde klynget sig til sin moder og taget hendes hånd; med små, kærtegnende ryk søgte hun at trække hende hen imod døren.

"Ah, det er sandt!" udbrød husets frue.

Hun ringede på tjeneren.

"Pierre, sig til frøken Smithson, at hun bringer Lucien herind."

Mens man ventede på, at drengen skulle komme, blev døren atter åbnet, men uden at der denne gang meldtes nogen. Det var en smuk, ung pige på seksten år, der kom, fulgt af en lille, ældre herre med tykke, røde kinder.

"Goddag søster," sagde den unge pige og kyssede fru Deberle.

"Goddag Pauline, goddag fader!" svarede denne.

Frøken Aurelie, der var blevet siddende henne i krogen ved kaminen, rejste sig nu for at hilse på hr. Letellier. Han havde en stor forretning med silketøjer på Boulevard des Capucines. Efter sin kones død turede han allevegne omkring med sin yngste datter for at se at finde et godt parti til hende.

"Du var i Vaudeville i går?" spurgte Pauline.

"Vidunderligt!" udbrød atter Juliette, der stod foran et spejl og var i færd med at ordne en rebelsk krølle.

Pauline vrængede med munden som et forkælet barn.

"Er det ikke også harmeligt at være ung pige og aldrig få lov til at se noget! ... Klokken tolv fulgte jeg med fader hen til teatret for at få at vide, hvordan det var gået med stykket."

"Ja," sagde faderen, "vi traf Malignon; han fandt, at det var meget godt."

"Så…å!" udbrød Juliette. "Han var her for et øjeblik siden, og her mente han, at det var ækelt … Man kan aldrig rigtig stole på ham."

Pauline sprang pludselig over til et andet emne:

"Har der været mange hos dig i dag?" spurgte hun.

"Ja, her har været et kørind, så jeg er aldeles dødtræt …"

Hun kom så pludselig til at tænke på, at hun havde glemt at præsentere rigtigt.

"Min fader og min søster …" sagde hun … "Fru Grandjean…"

Man begyndte en samtale om børn og de så meget frygtede børnesygdomme, da frøken Smithson, en engelsk guvernante, viste sig med en lille dreng ved hånden. Fru Deberle sagde hurtigt på engelsk nogle bebrejdende ord til hende, fordi hun havde ladet vente på sig.

"Ah, der er jo min lille Lucien!" udbrød Pauline og lagde sig under stærkt spektakel af de raslende skørter på knæ foran barnet.

"Nej lad ham være, lad ham være!" sagde Juliette. "Kom herhen, Lucien, og sig goddag til den lille pige."

Drengen vraltede forlegent derhen. Han var i det højeste syv år, lille og tyk, og klædt på som en dukke. Da han opdagede, at alle så på ham og smilede, standsede han og fæstede forbavset sine blå øjne på Jeanne,

"Nå," opmuntrede moderen.

Han sendte hende et blik, der syntes at spørge, og gjorde så et skridt til, klodset som drenge er det i den alder, med halsen nede mellem skuldrene, surmulende læber og let rynkede bryn. Jeanne skræmte ham sagtens, fordi hun var så alvorlig, bleg og helt klædt i sort.

"Du må også selv være lidt venlig, mit barn," sagde Hélène, da hun så, hvor stiv datteren holdt sig.

Barnet havde ikke sluppet sin moders hånd og famlede nu med fingrene hen over det stykke af armen, der var bart mellem ærmet og handsken. Med hovedet sænket og med et uroligt blik, der tydede på den forskræmte, nervøse pige, stod hun og ventede på, at Lucien skulle komme hen til hende. Men hendes. Moder gav hende så et sagte puf, og hun gjorde nu også et skridt.

"Frøkenen bør virkelig kysse ham!" Udbrød fru Deberle. "Over for ham må damerne altid være de første ... den klodrian, som han er!"

"Kys ham, Jeanne," sagde Hélène. Barnet så op på sin moder. Så var det, som om hun pludselig kom til at synes om drengen netop på grund af hans godmodige, forlegne ansigt med det dumt stirrende udtryk, og hun smilede elskværdigt. Der kom liv i hendes øjne, noget af det liv, som fortæller, at hjertet slår stærkere. Hun syntes endogså at føle et pludseligt anfald af ømhed.

"Ja gerne mor," hviskede hun.

Hun tog Lucien ved skuldrene, løftede ham næsten i vejret og kyssede ham heftigt på begge kinderne. Så ville han også nok kysse hende bagefter.

"Se, se; se, se!" udbrød alle de tilstedeværende.

Hélène hilste og nåede hen til døren, ledsaget af fru Deberle.

"Jeg beder Dem, frue," sagde hun, "takke doktoren mange gange fra mig ... Han har sidste nat befriet mig for en dødelig uro."

"Henri er altså ikke hjemme?" afbrød hr. Letellier.

"Nej, han kommer først om lidt," svarede Juliette.

Da i det samme frøken Aurelie rejste sig for at gå med fru Grandjean, tilføjede hun:

"Nej, vist ikke; De bliver jo og spiser med os."

Den gamle frøken, der ventede denne invitation hver torsdag, bekvemmede sig så til at lægge hat og sjal. Der var så varmt i stuen, at man var nærved at kvæles. Hr. Letellier lukkede et vindue op, og blev stående henne ved det, yderst optaget af en syren, der allerede var i knop. Pauline legede tagfat med Lucien mellem stolene, der efter visittiden stod omkring i vild uorden.

I døren rakte fru Deberle Hélène hånden på den mest venskabeligt ligefremme måde.

"Giv mig Deres hånd," sagde hun. "Min mand havde talt om Dem, og jeg kom lige straks til at synes om Dem. De må have det meget ensomt og trist ... Nå, det glæder mig at have gjort Deres bekendtskab, og jeg håber ikke, det bliver ved det ene besøg."

"Det lover jeg Dem, og jeg takker Dem," svarede Hélène rørt over denne hjertelighed hos en dame, som hun ikke havde tiltroet sligt.

Fru Deberle lod sin hånd blive liggende i Hélènes, de så på hinanden og smilede. Med et næsten ømt udtryk tilstod fru Deberle grunden til sit pludselige venskab:

"De er så smuk, at man absolut må holde af Dem!"

Hélène lo muntert og kaldte så på Jeanne, der stod optaget af Luciens og Paulines leg. Men fru Deberle holdt endnu et øjeblik den lille pige tilbage og sagde:

"I er jo nu blevet gode venner; så lov da, at I snart vil besøge hinanden igen."

Og Jeanne og Lucien kyssede på fingeren ad hinanden.

3

Hver tirsdag havde Hélène hr. Rambaud og fader Jouve hos sig til middag. De var i den første tid af hendes enkestand selv kommet og havde inviteret sig til gæster for dog i det mindste en gang om ugen at afbryde den ensomhed, hun levede i, og efterhånden var så disse tirsdagsmiddage blevet en ligefrem regel. Præcis klokken syv samledes man, som om det var en pligt, der ikke turde forsømmes.

I dag var det tirsdag igen. Hélène sad henne ved vinduet, beskæftiget med sit sytøj. Hun ventede sine gæster og drog imens fordel af det sidste dagskær. Hun henlevede her sine dage i en mild, stille fred. Heroppe døde støjen hen. Hun holdt af dette store, rolige værelse med dets borgerlige luksus og dets palisandermøbler med det blå fløjlsbetræk. Hendes venner havde arrangeret lejligheden for hende, uden at hun selv tog sig af det mindste, og hun havde i de første uger følt sig lidt trykket af denne luksus, hvori hr. Rambaud realiserede sit ideal af kunst og komfort under stor beundring af præsten, der tilstod, at han ikke forstod sig på den slags sager, men hun følte sig til sidst lykkelig i disse omgivelser. De tunge portierer, de rige men mørke møbler gjorde hendes ro større. Den eneste adspredelse, hun tillod sig under sine lange arbejdstimer, var at kaste et blik ud mod den vidtstrakte horisont, ud over det store Paris med dets uendelige myldren af tage. Hendes ensomme krog vendte ud til alt dette.

"Mor, jeg kan ikke se mere," sagde Jeanne, der sad ved siden af hende på en lille lav stol.

Og hun lod sit arbejde falde og stirrede på Paris, der indhylledes af store skygger. Hun var til daglig brug meget stille af sig. Hendes moder måtte formelig gøre sig vred for at få hende til at gå ud. Ifølge doktor Bodins udtrykkelige ordre tog hun hende to timer hver dag med i Boulogneskoven; men det var også deres eneste spadseretur; i atten måneder havde de kun været tre dage nede i Paris. Barnet syntes aldrig at være mere glad og tilfreds end i det store blå værelse. Hélène havde måttet renoncere på at lade hende lære at spille. Et orgel, der af og til lod sig høre i det tavse kvarter, fik hende til at ryste over hele legemet og bragte tårer i hendes øjne. Hun hjalp sin moder med at sy børnetøj til fader Jouves fattige.

Det var blevet fuldstændig mørkt, da Rosalie kom ind med en lampe. Hendes kokkepigeivrighed syntes helt at have forandret hende. Tirsdagsmiddagen var den eneste begivenhed hele ugen igennem, der satte huset i lidt bevægelse.

"Det lader ikke til, at herrerne kommer i aften?"

Hélène så på uret.

"Klokken er endnu kun kvart over seks; de kommer nok."

Rosalie var en present fra fader Jouve. Han havde selv hentet hende på Orleaner-banegården den dag, hun kom, og hun kendte endnu ikke et eneste hus i Paris. En gammel meddiscipel fra seminariet, der nu var præst i en landsby i Beauce, havde sendt hende ind til byen. Hun var lille og fed; et rundt ansigt tittede frem under den stramme hue, og hun havde sort hår, platnæse og en stor rød mund. Hun excellerede i buddinger og sligt; hun var nemlig blevet opdraget i præstegården hos en slægtning, der tjente hos præstens.

"Der har vi hr. Rambaud!" sagde hun og gik hen for at lukke op, endnu før han havde ringet.

Hr. Rambaud var en ligefrem type på en provinsnotar: bredt ansigt, stor og firskåren.

Skønt han kun var femogfyrre år, var han allerede gråhåret, men i hans store blå øjne lå der et barns blide, naive, forbavsede udtryk.

"Og der har vi hr. pastoren, så er vi fuldtallige!" sagde Rosalie og lukkede op igen.

Hr. Rambaud trykkede Hélènes hånd og satte sig så hen uden at sige noget. På hans hyggelige smil kunne man se, at han følte sig som hjemme her. Jeanne havde kastet sig om halsen på præsten.

"Goddag, kære fader," sagde hun, "jeg har været meget dårlig."

"Hvad siger du, mit barn, dårlig!"

Man kunne i de to mænds ansigt se en urolig bevægelse, navnlig hos præsten, en lille, vindtør mand med stort hoved, temmelig lurvet påklædt, og hvis halvlukkede øjne nu syntes at vokse og fyldes med et skær af ømhed. Jeanne lagde den ene af sine hænder i hans; den anden havde hun givet til hr. Rambaud. De så begge to på hende med kærlige og ængstelige blikke. Hélène måtte fortælle om anfaldet. Præsten kunne næsten ikke tilgive sig selv, at han ikke havde forudset det. Og de spurgte hende så ud: Det var dog vel i det mindste overstået nu? Barnet fejlede vel ikke noget længere? Moderen smilede.

"De gør mig næsten bange; De holder jo formelig mere af hende end jeg selv," sagde hun. "Nej, hun har senere ikke mærket noget; kun lidt smerter i arme og ben og en smule

tyngde i hovedet ... Men vi skal tage energisk fat på det og nok få bugt med det."

"Der er serveret, frue," meldte pigen.

Spisestuen var møbleret med et bord, en buffet og otte stole, alt sammen af mahogni. Rosalie gik hen og trak de røde repses gardiner for. En ganske simpel hængelampe af hvidt porcelæn i en messingring oplyste det dækkede bord, hvor suppen stod og røg. Hver tirsdag kom man ved middagen stadig ind på de samme konversationstemaer. Men i dag førtes talen ganske naturligt hen på doktor Deberle. Skønt doktoren ikke var synderlig religiøs, roste fader Jouve ham dog meget. Han havde en prægtig karakter og et godt hjerte, sagde han; han var en god fader og en god ægtemand, gav i det hele taget de allerbedste eksempler. Hvad fru Deberle angik, var det en fortræffelig dame til trods for hendes lidt verdslige væsen, der naturligvis kom af hendes specielt parisiske opdragelse. Kort sagt: et prægtigt hus. Det lod til at glæde Hélène; hun havde haft den samme mening om familien, og hvad præsten sagde, kunne kun anspore hende til at fortsætte dette bekendtskab, som hun i begyndelsen havde været lidt bange for.

"De lukker Dem for meget inde," erklærede præsten.

"Ja, det er ganske sikkert," sekunderede hr. Rambaud.

Hélène så på dem med sit rolige smil som for at sige dem, at de var hende nok, og at hun frygtede ethvert nyt venskab. Klokken slog ti, præsten og hans broder tog deres hatte. Jeanne var faldet i søvn i en lænestol. De bøjede sig et øjeblik ned over hende og nikkede tilfreds, da de så, hvor rolig hendes søvn var. Så listede de sig bort på tåspidserne, og ude i entreen gentog de med dæmpet stemme:

"Altså på tirsdag."

"Det er sandt, det havde jeg nær glemt," hviskede præsten, der var kommet et par trin ned og nu gik op igen. "Mor Fétu er syg. De må gå hen og se til hende."

"Jeg skal gå derhen i morgen," svarede Hélène.

Præsten holdt meget af at sende hende til sine fattige. Hun og han havde altid småhemmeligheder at snakke om; et par antydninger var nok, så forstod de straks hinanden, og de talte aldrig om den slags ting, når andre hørte på det.

Den følgende dag gik Hélène ud alene; hun tog ikke længere Jeanne med, siden barnet efter et besøg hos en lam gammel mand havde lidt af rysten i hele to dage.

Da hun var kommet udenfor, fulgte hun Rue Vineuse, gik op ad Rue Raynouard og drejede så ind i Passage des Eaux, en smal gyde mellem havemure, der gik stejlt ned med trappe efter trappe, og som fra toppen af Passy førte til kajen. Ved foden af denne skrænt boede mor Fétu i et usselt lille hus oppe på et kvistkammer, der fik lys fra et rundt tagvindue, og hvor der stod en fattig seng, et bord med tre ben og en stråstol, på hvilken fletningen var revet i stykker.

"Ak gode lille frue, gode lille frue ..." gav hun sig til at klynke, da hun så Hélène komme.

Mor Fétu lå. Hun så ud til at være ganske godt ved magt trods al sin elendighed, men der var noget opsvulmet både i hendes figur og hendes ansigt, således som hun nu med sine af kulde rystende hænder trak pjalterne af lagenet omkring sig. Hun havde små listige øjne, en klynkende stemme, og hendes underdanighed måtte permanent give sig luft i en strøm af ord:

"Gode frue, gode frue, jeg er Dem inderlig taknemmelig! ... Det er der, det er der! Åh, hvor det gør ondt; det er, som om hundene flængede mig i siden. Ja, det er sikkert, der er et dyr inde i maven på mig. Se der sidder det. Men det er indvendig, på huden kan man ingenting se ... Det har nu ikke hørt op i hele to dage. Åh, du store Gud, at et menneske kan lide så meget ... Tak gode frue, tak! De glemmer ikke de stakkels fattige. Himlen vil lønne Dem, ja Himlen vil lønne Dem ..."

Hélène havde sat sig. Hun så, at der henne på bordet stod en skål med havresuppe. Hun fyldte en kop, som stod ved siden af, og rakte den syge den. Desforuden lå der også en pakke sukker, to appelsiner og andre slikkerier.

"Der har nok været nogen og set til Dem?" spurgte hun.

"Ja ja, en lille dame. Men de ved ikke, hvordan det skal være ... det er slet ikke det, jeg trænger til. Åh, hvis jeg blot havde en smule kød! ... Konen inde ved siden af kan sætte skålen til varmen ... Se der er det, der; nu bliver det meget værre. Ja, det er som en hund, der sled i det ... Gid jeg stakkel dog havde lidt suppe ..."

Og trods smerterne, hun vred sig i, fulgte hendes listige øjne dog Hélène, der tog ned i lommen. Da hun så hende lægge et tyvefrancsstykke på bordet, klynkede hun endnu meget mere og anstrengte sig for at rejse sig op i sengen. Under anstrengelserne fik hun endelig strakt armen ud, og tyvefrancsstykket forsvandt, mens hun gentog:

"Så, der er nok et anfald. Nej jeg kan ikke holde det ud længere ... Gud vil lønne Dem, gode dame. Jeg vil bede Vorherre lønne Dem ... Åh, det er, som om det stak mig over hele kroppen ... Hr. pastoren havde lovet mig, at De ville komme. Det

er dog kun Dem, der ved rigtigt, hvordan jeg skal have det ... Jeg vil købe lidt kød ... så, nu går det helt ned i lårene. Hjælp mig, jeg kan ikke mere, jeg kan ikke mere ..."

Hun ville vende sig om. Hélène trak sine handsker af, tog så blidt på hende som muligt og lagde hende tilbage. Mens hun endnu stod bøjet over hende, gik døren op, og hun blev så overrasket ved at se doktor Deberle komme, at rødmen fo'r hende til kinderne. Han aflagde altså også besøg, som han ikke talte om?

"Det er hr. doktoren," stammede den gamle, "De er begge så gode, Himlen velsigne Dem!"

Doktoren havde hilst Hélène, men lidt tilbageholdende. Efter at han var kommet, klynkede mor Fétu ikke så stærkt længere. Man hørte nu henne fra sengen kun en svag, pibende, permanent klage som af et barn, der lider. Hun havde ganske godt set, at den gode dame og doktoren kendte hinanden, og hendes øjne slap dem ikke mere, men fo'r stadig fra den ene af dem til den anden, skønt det rynkede ansigt havde besvær med at dreje sig så meget. Doktoren forelagde hende nogle spørgsmål og hørte på den højre side af brystet. Derpå vendte han sig om til Hélène, der havde sat sig, og hviskede:

"Det er leversmerter. Hun kan være på benene igen om et par dage."

Han skrev så nogle linjer på et blad af sin notitsbog, rev det ud og sagde til den gamle kone:

"Se her, det kan De lade bringe hen på apoteket i Rue de Passy, og De skal så hver anden time tage en spiseskefuld at den mikstur, De får."

Der fulgte nye velsignelser. Hélène var blevet siddende. Doktoren stod og så på hende og syntes at nøle, da deres blikke mødtes. Derpå hilste han og gik først. Han var endnu ikke kommet ned ad trappen, før mor Fétu igen slog over i den gamle klagende tone.

"Hvad det er for en prægtig doktor! Når nu blot hans medicin hjælper mig noget! Nej, jeg skulle have taget tælle og løvetandsblade, det driver vandet ud af kroppen... De kan rigtignok sige, at det er en skikkelig doktor, De kender der! De har måske allerede kendt ham længe? ... Du gode Gud, hvor jeg er tørstig! Det brænder som ild i blodet på mig ... Han er gift, ikke sandt? Han fortjener at have en god kone og smukke børn ... Å ja, å ja, det er rart at se, at de gode mennesker kender hinanden."

Hélène havde rejst sig for at give hende noget at drikke.

"Nå farvel, mor Fétu," sagde hun; "jeg ser herhen igen i morgen."

"Tak skal De have ... hvor De er god, frue! ... Når jeg blot havde en smule linned! Vil De se, min chemise er revet helt i stykker. Det er lutter snavs, jeg ligger på ... Den gode Gud vil give Dem det igen, han vil give Dem det igen med rente."

Den næste dag, da Hélène kom, var doktor Deberle hos mor Fétu. Han sad og skrev en recept, mens den gamle kone lod munden løbe på den samme klynkende måde som sædvanlig.

"Nu er det som bly, hr. doktor ... Ja det er sikkert, jeg har bly i siden. Det vejer et helt skippund, og jeg kan slet ikke vende mig."

Men da hun så Hélène, fik hendes ordstrøm ingen ende.

"Ak, ak, det er den gode dame ... Ja, jeg sagde det nok til doktoren: Hun kommer, hun kommer, om så himlen skulle falde ned ... Det er en ren engel fra Paradiset og så smuk, at man gerne lagde sig på knæ i gadesnavset for at se hende gå forbi ... Det går ikke bedre, gode frue ... For øjeblikket har jeg det som bly der ... Ja, jeg har fortalt doktoren alt, hvad De gør for mig. Kejseren selv kunne ikke gøre mere. Det måtte være et meget dårligt menneske, der ikke holdt af Dem, meget dårligt ..."

Mens hun afleverede al denne ordskvalder, rullede hun samtidig hovedet fra den ene side af puden til den anden og holdt sine små øjne halvt lukkede. Doktoren smilede til Hélène, der stod der og ikke kunne blive en vis forlegenhed kvit.

"Mor Fétu," sagde hun, "jeg bringer Dem lidt linned ..."

"Tak, tak skal De have, og Gud lønne Dem for det ... det er ligesom den gode doktor, han gør også meget mere for fattigfolk end alle de, der snakker om, at de er gode mod os. Ved De, at han har passet og plejet mig i fire måneder og givet mig både medicin og suppe og vin; man træffer ikke mange rige folk, der er så skikkelige mod en anden stakkel ... Åh der er det, der, det er et helt hus, jeg har inde i maven."

Det var nu doktoren, der syntes at blive lidt forlegen. Han rejste sig og ville overlade sin stol til Hélène. Men skønt hun var kommet i den hensigt at blive et kvarters tid, afslog hun den og sagde:

"Tak, jeg har meget travlt."

Mor Fétu havde imidlertid, mens hun vedblev at rulle med hovedet, strakt armen ud, og pakken med linnedet var forsvundet i sengen. Derpå fortsatte hun:

"Det er, som De var et par, de to ... Jeg siger det uden at ville fornærme Dem, men det er sandt ... De er ens i sind og skind. Gode mennesker forstår altid hinanden ... Åh, ræk mig hånden, at jeg kan vende mig om! ... Ja, ja De forstår hinanden."

"Farvel, mor Fétu," sagde Hélène, idet hun gik, "jeg tror ikke, jeg kommer i morgen."

Men hun kom alligevel. Mor Fétu sov. Så snart hun vågnede og så hende sidde i sin sørgedragt henne på stolen, skyndte hun sig at sige:

"Han har været her ... Himlen må vide, hvad det er, han har givet mig, jeg er stiv som en stang ... Vi talte om Dem. Han spurgte mig ud om mange ting, om De altid var så bekymret, og om De så ens ud hver dag ... Det er sådan en god mand."

Hun havde dæmpet stemmen og stirrede, for at se virkningen af sine ord, på Hélènes ansigt med dette halvt ængstelige, halvt indsmigrende udtryk, som man finder hos fattige, der gerne vil fornøje deres velgørere. Rimeligvis troede hun imidlertid at se en let utilfreds rynke på den gode dames pande, for det spændte udtryk i hendes store røde ansigt slappedes pludselig, og hun vedblev:

"Jeg sover i et væk ... Det kan såmænd godt være jeg har fået gift ... I Rue de l'Annonciation er der død en kone, fordi apotekeren gav hende gal medicin."

Hélène blev i dag næsten en halv time hos mor Fétu og hørte hende snakke om Normandiet, hvor hun var født, og hvor man fik så dejlig mælk. Efter en pause spurgte hun henkastet:

"Sig mig, har De kendt doktoren længe?"

Den gamle kone, der havde lagt sig på ryggen, løftede øjenlågene halvt og lukkede dem så igen.

"Om jeg har!" svarede hun sagte; "hans fader kom til mig allerede før -48, og han var altid med."

"Det var nok en fortræffelig mand, hans fader?"

"Ja vist, ja vist ... en smule ilter af sig blot ... Sønnen, ser De, det er dog den bedste af dem. Når han rører ved en, er det, som om han tog med fløjlshandsker."

Der blev igen en pause.

"De må samvittighedsfuldt gøre alt, hvad han ordinerer," vedblev Hélène. "Det er en meget dygtig mand, han har frelst min datter."

"Ja er det ikke det, jeg siger," vedblev mor Fétu ivrigt, "ham kan man have tillid til, han har fået liv igen i en lille dreng, som de lige skulle til at begrave ... Jeg siger det rent ud, der er ikke to i verden som han. Jeg er heldig af mig, ser De; Himlen sender de allerbedste mennesker til mig ... Og jeg takker også Vorherre for det hver aften. Der er ingen af dem jeg glemmer; de er sammen i mine bønner ... Gid Gud beskytte Dem og opfylde alle Deres ønsker og overvælde Dem med lykke, og bevare Dem en plads i sit paradis!"

Hun havde rejst sig op i sengen, foldede hænderne og syntes at anråbe Himlen. Hélène smilede og lod hende forresten bære sig ad, som hun ville. Den gamle kones snaksomme ydmyghed vuggede hende til sidst på en ganske behagelig måde ind i en vis døs. Da hun gik, lovede hun mor Fétu, at hun skulle få en kappe og en kjole den dag, hun kom op.

Hele ugen beskæftigede Hélènes tanker sig med denne gamle kone. Hun vænnede sig til at gå til hende hver eftermiddag, og navnlig havde hun fattet en ejendommelig forkærlighed for Passage des Eaux. Hun fandt behag i denne stejle gydes

friskhed og tavshed, i dens altid rene stenbro, der på regndagene blev vasket af en rivende strøm oppefra. Når hun nåede hen til den, var det med en underlig fornemmelse, at hun så ned ad passagens skråning, hvor der som oftest ingen mennesker gik, og som kun nogle beboere af nabogaderne kendte. Men hun tog så mod til sig, smuttede ind gennem en hvælving under huset i Rue Raynouard og gik langsomt ned ad de syv trappeafsatser med de brede trin, langs hvilke der løb en stensat mellemting af bæk og rendesten, som næsten optog halvparten af den snævre passage. På havemurene til begge sider bulnede kalken ud i blaser og forvitredes. Træerne strakte deres grene ud, bladene dryssede, og en efeu draperede med sit tætte løvværk; alt dette grønne, gennem hvilket man kun kunne se enkelte smalle små striber af himlen, frembragte et vist dæmpet, diskret dagskær. Midt på skråningen standsede hun for at trække vejret; hun kiggede på gadelygten, som hang der, og lyttede til latteren inde i haverne bag porte, som hun aldrig havde set åbne. Undertiden kom en gammel kone op og holdt sig til det sorte, glinsende jerngelænder, der var gjort fast i muren til højre. En dame støttede sig til sin parasol som til en stok; en flok gadedrenge tumlede ned med klaprende sko. Men i reglen var hun dog alene; der var for hende noget ejendommeligt tiltrækkende ved denne stille, skyggefulde trappegang, der lignede en vej, som var hugget ud i skovene.

Da hun var kommet helt ned, så hun op, og forbavsedes nu næsten over, at hun havde turdet vove sig ned ad den stejle skrænt.

Hun kom ind til mor Fétu med friskheden og roen fra Passage des Eaux i sine klæder. Hun følte sig ikke stødt tilbage

af dette elendige hul. Hun bar sig ad, som hun var hjemme der, lukkede det runde tagvindue op for at få frisk luft ind og flyttede bordet, når det generede hende. Dette nøgne tagkammer med dets kalkede vægge og dets haltende møbler førte hendes tanker tilbage til en primitiv eksistens, som hun undertiden havde drømt om, da hun var ung pige. Men hvad hun navnlig fandt behag i var den bløde stemning, som betog hende her; hendes rolle som sygeplejerske, den gamle kones idelige klager, alt hvad hun så og fornam omkring sig fyldte hendes sjæl med en intensiv følelse af medlidenhed. Hun vænnede sig efterhånden til med kendelig utålmodighed at afvente doktor Deberles besøg. Hun udspurgte ham om mor Fétus befindende, og de talte så et øjeblik sammen om andre ting, stående ansigt til ansigt. Der kom en vis intimitet imellem dem. De forbavsedes ved at opdage, at de i meget havde akkurat den samme smag. De forstod ofte hinanden uden engang at åbne læberne; deres hjerte var fyldt af den samme overstrømmende menneskekærlighed. Og intet var behageligere for Hélène end denne sympati, der dukkede op under så ekstraordinære forhold, og som hun i den stemning, hvori hun befandt sig, gav efter for uden modstand. Hun havde i begyndelsen været lidt bange for doktoren; i selskabslivet ville hun over for ham have bevaret sin naturs kulde og mistillid. Men her var de langt fra deres egen verden, her delte de stuens eneste stol, næsten lykkelige over denne fattigdom, som nærmede dem til hinanden i den fælles følelse af medlidenhed. Inden ugen var gået kendte de hinanden, som om de havde levet side om side i årevis. Deres gode hjerte mødtes, og mor Fétus fattige stue blev for dem forunderlig lys og venlig.

Den gamle kone kom sig imidlertid kun langsomt. Doktoren var forbavset over det og sagde, at hun gjorde sig selv værre, end hun var, og at det var noget dumt snak, når hun fortalte, at blyet nu var gået ned i benene på hende. Hun klynkede altid og lå på ryggen og rullede hovedet frem og tilbage på puden. Undertiden lukkede hun øjnene, som for at hendes gæster kunne være alene. En dag lod hun endog, som om hun faldt i søvn, men hun holdt dog en lille krog af det ene øje åbent for at passe på dem. Men endelig blev hun dog nødt til at stå op. Dagen efter bragte Hélène hende den kjole og kappe, som hun havde lovet hende. Da doktoren var kommet, udbrød mor Fétu pludselig:

"Det er sandt, det er sandt, konen derinde ved siden af bad mig jo om at passe på hendes suppekød."

Hun gik, trak døren i efter sig og lod dem alene. De fortsatte i begyndelsen deres samtale uden at lægge mærke til det. Doktoren opfordrede indtrængende Hélène til af og til om eftermiddagen at gå ned i hans have i Rue Vineuse.

"Min kone kommer naturligvis ind og gør Dem kontravisit," sagde han; "hun vil så gentage min opfordring ... Deres datter vil have udmærket godt af den friske luft."

"Men jeg gør jo ingen indvendinger; jeg forlanger virkelig slet ikke, at man skal komme ceremonielt og indbyde mig," svarede hun leende. "Jeg er blot bange for at være påtrængende ... Nå, jeg skal tænke på det."

De vedblev at passiare. Men så syntes doktoren efterhånden at blive lidt forundret.

"Hvor kan hun være blevet af? Det er jo et helt kvarter siden hun gik for at se til det suppekød."

Hélène så, at døren var lukket. Men straks stødte det hende ikke. Hun talte om fru Deberle, som hun roste stærkt for doktoren. Men da denne blev ved at se om til døren, følte hun sig til sidst også genert ved det.

"Det er virkelig underligt, at hun ikke kommer," sagde nu også hun.

Deres samtale gik i stå. Hélène vidste ikke, hvad hun skulle gøre, og lukkede så tagvinduet op. Da hun vendte sig om igen, undgik de at se på hinanden. Der lød barnelatter ind fra vinduet; højt oppe syntes det at skære et stykke ud af himlen som en blå måne. De var fuldstændig alene, skjult for alles blikke; det var kun denne runde åbning, der så ned på dem. Barnestøjen i det fjerne hørte op; en isnende tavshed omgav dem. Ingen kunne falde på at komme og søge dem her i dette afsides hul. Deres forvirring tog til. Hélène så stift på doktoren, og der afspejlede sig utilfredshed i hendes blik.

"Jeg skal se til en mængde syge," sagde han straks; "siden hun ikke kommer, bliver jeg nødt til at gå."

Han gik. Hélène havde sat sig. Mor Fétu kom et øjeblik efter og brød ud i en strøm af ord.

"Å jeg var så svag, at jeg ikke kunne slæbe mig tilbage ... Så den kære doktor er gået? Ja, man kan rigtignok ikke gøre sig det bekvemt her. De er som Vorherres engle begge to; jeg forstår såmænd ikke, at De kan finde Dem i at ofre Deres tid hos en gammel ulykkelig kone som mig. Men den gode Gud, han gengælder Dem det nok alt sammen ... I dag er det gået ned i benene. Jeg måtte sætte mig på et trappetrin. Og De var så stille, at jeg slet ikke vidste, om De var her længere ... Hvor jeg ville ønske jeg havde et par ordentlige stole. Blot en eneste

lænestol! Min madras er så dårlig. Jeg skammer mig ved Gud over det, når De kommer ... De må betragte hele huset som Deres, og jeg ville gå i ilden for Dem, om det skulle være. Den gode Gud ved det, jeg siger det tit nok til ham... Oh, min Gud, siger jeg, lad dog den kære doktor og den gode dame få alle deres ønsker opfyldt. I faderens navn, i sønnens og den hellig ånds!"

Hélène følte sig ejendommelig generet ved hendes ord. Mor Fétus opsvulmede ansigt gjorde hende urolig. Hun havde aldrig følt sig så ilde tilpas i det snævre rum. Hendes blik opdagede den smudsige fattigdom, hun følte sig trykket af den dårlige luft og al den elendighed, som var klemt inde her. Hun skyndte sig at gå, og de velsignelser, mor Fétu sendte efter hende, berørte hende i høj grad ubehageligt.

I Passage des Eaux ventede der hende noget andet, som gjorde hende forstemt. Midt i passagen, til højre når man går op, er der i muren en slags udhulning, et gammelt kælderrum eller sådan noget, lukket af et gitter. I de sidste to dage havde hun, når hun gik forbi, inde fra dette hul hørt mjaven af en kat. Nu da hun kom i dag, begyndte denne mjaven igen, men så ynkelig, at der var ligesom dødsangst i den. Tanken om, at det stakkels dyr derinde muligvis kunne dø langsomt af sult, overvældede pludselig Hélène. Hun påskyndede sine skridt, og det faldt hende ind, at det ville vare længe, før hun turde gå ned ad trappegyden igen af frygt for at høre dødsklynket der inde fra.

Det var netop tirsdag. Om aftenen klokken syv, da Hélène lige havde fået et underliv syet færdigt, blev der som sædvanlig ringet de to gange på, og Rosalie lukkede op.

"I dag er det hr. pastoren, der kommer først ... Ah, se der har vi også hr. Rambaud."

Middagen var meget livlig. Jeanne havde det betydeligt bedre, og de to brødre, der forkælede hende, satte igennem, at hun fik lov til at spise lidt salat, der var hendes yndlingsret, til trods for doktor Bodins udtrykkelige forbud. Da man så efter bordet gik ind i dagligstuen, klyngede barnet, som var kommet i godt humør, sig om halsen på moderen og sagde:

"Kære lille mor, tag mig med i morgen til den gamle kone; hvad, vil du ikke nok."

Men præsten og hr. Rambaud var de første til at skænde på hende. Hun bar sig ikke således ad, at man kunne tage hende med til de fattige. Sidste gang var hun jo besvimet to gange, og hele tre dage efter havde hun haft tårer i øjnene, selv når hun sov.

"Nej, nej," gentog hun, "det lover jeg, jeg skal ikke græde."

Men hendes moder kyssede hende så og sagde:

"Mit kære barn, den gamle kone har det nu godt igen ... Jeg går ikke mere til hende, men bliver hele dagen hjemme hos dig."

4

Ugen efter, da fru Deberle gengældte fru Grandjeans visit, viste hun sig yderst elskværdig og venskabelig.

"De husker nok, hvad De har lovet, sagde hun, da hun gik. Den første dag, det bliver godt vejr, kommer De ned i haven og tager Jeanne med. Det er doktoren, der har ordineret det."

Hélène smilede.

"Ja vist så, det er en aftale."

Tre dage senere, en klar eftermiddag i februar, gik hun virkelig også derned med sin datter. Portneren lukkede mellemporten op for dem. Nede i enden af haven i en slags drivhus, der var lavet om til en lille pavillon i japansk stil, traf de fru Deberle og hendes søster Pauline, der begge sad og ingenting tog sig for. Broderierne, som de havde haft med sig ned, havde de lagt på et lille bord og glemt dem der.

"Det var virkelig elskværdigt af Dem," sagde Juliette. "Se her, sæt Dem der ... Pauline, skub bordet lidt til side ... Det er en smule koldt endnu, ser De, at sidde ude, og herfra kan vi så godt holde øje med børnene ... Nå småbørn, leg I så kun. Men pas endelig på ikke at falde."

Den brede midterdør var åben, og på begge sider havde man skudt glasruderne op, så man kom til at sidde ligesom under et telt i selve haven. Det var en af de almindelige småhaver med en græsplæne i midten og to blomsterbede på begge sider. Ud til Rue Vineuse var der kun et ganske simpelt jerngitter, men omkring det var der vokset et sådant vildnis op af planter, at ingen kunne kigge ind fra gaden; efeu, klematis og kaprifolier slyngede sig mellem hinanden, og bag denne første mur af

løvværk fandtes der igen en anden af syrener og guldregn. Selv om vinteren var efeuens blade og buskenes grene tilstrækkelige til at forhindre, at man kunne se ind. Men det prægtigste af det hele var henne i enden af haven nogle højstammede træer, nogle prægtige elme, som dækkede en femetagesbygnings mørke gavl. Ved således at skjule nabohusene frembragte de indtrykket af et parkhjørne, og der kom noget stort, ubegrænset over denne lille pariserhave, der hver dag blev fejet som en dagligstue. Mellem to af elmetræerne hang der en gynge, hvis bræt var blevet grønt af fugtighed.

Hélène så omkring sig og bøjede hovedet lidt for bedre at se.

"Åh, det er jo kun en ganske lille plet jord," henkastede fru Deberle. "Men i Paris er træerne sjældne, og man må være glad ved at have et par stykker for sig selv."

"Hvor vil De hen? det er jo netop en udmærket lille have," sagde Hélène.

Henover den blege himmel lagde solen i dag ligesom et sky tæppe af hvidt lys. Det ligesom regnede ganske langsomt med stråler mellem de bladløse grene, træerne fik et rødligt skær, de blegviolette småknopper lagde en lysere tone over barken, og på rabatterne, nærmest gangene, havde græs og småblomster skudt friske, lysegrønne spirer, der for øjet løb ud i ét, som man så dem nu, i en let tågedamp, der steg op fra jorden. Der var endnu ingen blomster, men solen sendte en så klar og fornøjet glans hen over den nøgne jord, at man kunne mærke, foråret snart måtte komme.

"Det ser endnu en smule trist ud," vedblev fru Deberle. "Men i juni skal De se, så har vi det rigtig yndigt og hyggeligt. Folk inde

ved siden af kan ikke udspionere os på grund af træerne; vi har det her fuldstændig for os selv ..."

Hun standsede og råbte:

"Lucien, vil du værs'go at blive fra vandhanen!"

Drengen, der viste Jeanne haven, havde ført hende hen til en vandhane under trappen, havde drejet på den og stak nu sine støvlespidser frem, for at vandet skulle løbe ned på dem. Det var en morskab, som han holdt uhyre meget af. Jeanne stod alvorlig og så ham få våde fødder.

"Nu skal jeg se at få ham til at være ordentlig," sagde Pauline og rejste sig.

Juliette holdt hende tilbage.

"Nej bliv du blot, du er jo akkurat lige så vild som han selv. Du husker nok forleden dag, da I blev drivvåde begge to ... Det er virkelig sært, at en voksen pige ikke kan sidde rolig i to minutter ..."

Hun vendte sig om og vedblev:

"Hører du, Lucien, luk hanen straks!"

Det forskrækkede barn ville adlyde. Men han drejede hanen til den fejle side, og vandsøjlen strømmede ud med voldsomt spektakel. Han gik aldeles fra koncepterne og sprang til side, overstænket helt op til skuldrene.

"Luk straks hanen!" gentog hans moder, hvem blodet fo'r til kinderne.

Jeanne, der hidtil havde stået ganske stille, nærmede sig nu forsigtig til vandhanen, mens Lucien gav sig til at græde ved synet af vandet, som han var bange for, og som han ikke vidste, hvordan han skulle standse. Hun tog sin kjole mellem benene, smøgede ærmerne op, for at de ikke skulle blive våde, og

drejede hanen om, uden at der kom et eneste stænk på hende. Vandet hørte pludselig op at løbe. Lucien, der stod forbavset og slået af respekt, tørrede tårerne af ansigtet og så med sine store øjne på Jeanne.

"Den dreng gør mig virkelig også hovedet alt for kruset," sagde fru Deberle, der var blevet kridhvid og lænede sig tilbage som overvældet af træthed.

Hélène anså det for rigtigst at intervenere.

"Jeanne," sagde hun, "tag ham ved hånden og leg, at I er ude at rejse, – du ved nok, som du plejer, og at I nu spadserer på ruten."

Jeanne tog Luciens hånd, og alvorligt, med små skridt, gik de ned ad gangene. Hun var meget større end han, og han måtte løfte armen i vejret. Men legen, der bestod i med ceremoniel højtidelighed at spadsere omkring plænen, syntes at lægge fuldstændig beslag på deres opmærksomhed og at gøre dem uhyre vigtige i deres egne øjne. Jeanne vandrede afsted som en voksen dame, med blikket svømmende, ubestemt og tankeløst. Men Lucien kunne ikke lade være af og til at skele op på sin ledsagerske. Ingen af dem sagde et ord.

"De er i grunden ganske komiske," udbrød fru Deberle, der var blevet rolig igen og smilede. "Og Deres Jeanne er et fortræffeligt barn ... lydig og fornuftig ..."

"Ja, når hun er ude mellem fremmede," svarede Hélène. "Men hun har også sine slemme øjeblikke. Hun holder imidlertid så meget af mig, at hun gør sig umage for at være en pæn og fornuftig pige."

Man gav sig til at passiare om børn. Pigebørn var altid meget før udviklede end drengene. Det havde imidlertid ikke noget at

sige med Luciens tilsyneladende dumme-kejtethed; før der var gået et år ville han være en hel karl. Så kom man uden nogen egentlig overgang til at tale om et fruentimmer, der boede i en lille havepavillon overfor, og hos hvem der virkelig passerede ting, som ... Fru Deberle standsede og sagde til sin søster:

"Pauline, gå et øjeblik ud i haven."

Den unge pige gik roligt sin vej og holdt sig henne under træerne. Hun var vant til, at man jog hende uden for hver gang man i samtalens løb kom til at berøre noget, som hun ikke måtte høre.

"Jeg stod i går ved vinduet," vedblev Juliette, "og så hende derinde ... hun trækker ikke engang gardinerne for ... det er så anstødeligt, som noget vel kan være! Tænk, børnene kunne jo komme til at se det!"

Hun talte ganske sagte med et forarget udtryk, men alligevel med et lille svagt smil.

"Pauline," kaldte hun derpå, "kom så kun ind igen."

Henne under træerne havde Pauline gået og kigget op i luften med et ligegyldigt udtryk og ventet på, at hendes søster skulle blive færdig. Hun gik nu ind i lysthuset igen og tog atter sin stol, mens Juliette fortsatte, henvendt til Hélène:

"Har De aldrig lagt mærke til noget, frue?"

"Nej," svarede denne, "mine vinduer vender ikke ud til pavillonen."

Skønt der for den unge pige var et hul i samtalen, lod det af det lyttende udtryk i hendes fine, jomfruelige ansigt dog til, at hun havde forstået det.

"Nej, se blot engang," sagde hun og kiggede i vejret, "se hvor fuldt der er af fuglereder oppe i træerne!"

Fru Deberle havde imidlertid atter taget sit broderi og gjorde af og til et par sting. Hélène, der syntes, det var underligt ikke at tage sig noget for, bad om lov til at turde medbringe arbejde næste gang. Der kom et let anfald af kedsomhed over hende, og hun vendte sig om og kiggede på lysthuset. Vægge og loft var behængte med guldindvirkede tøjer, på hvilke traner fløj omkring, og hvor man så strålende sommerfugle og blomster, landskaber eller blå både, der sejlede hen over gule floder. Der var stole og blomsteropsatser af jern, fine tæpper bredt ud over jorden, og rundt omkring på de sorte lakerede etagerer en uendelig mængde snurrepiberier, små bronze- og porcelænssager og forskelligt underligt broget legetøj. Henne i baggrunden så man en stor abefigur af sachsisk porcelæn med korslagte ben og stor, hængende bug; ved det mindste puf grinede den og rokkede rasende med hovedet.

"Den er virkelig forfærdelig grim," sagde Pauline, der havde fulgt retningen af Hélènes blik. "Du ved vel nok, søster, at det er noget juks alt, hvad du her har købt? Malignon kalder alle dine japanesersager for "bazaren til 50 øre" ... Apropos, jeg har mødt vor ven Malignon. Han gik sammen med en dame, det vil sige en dame af ... jeg mener den lille Florence fra Varietés."

"Nå, jeg skal ordentlig drille ham! Hvor mødte du ham?" spurgte Juliette ivrigt.

"På boulevarden ... Kommer han ikke i dag?"

Hun fik imidlertid ikke noget svar. Damerne begyndte at blive urolige over de små, som var forsvundet. Hvor kunne de være henne? Da de kaldte på dem, hørte man to skarpe barnestemmer.

"Her er vi!"

De var der i virkeligheden også, det vil sige midt på plænen, hvor de sad i græsset, halvt skjult af en busk.

"Hvad er det, I tager jer for?"

"Vi er kommet til hotellet!" råbte Lucien. "Vi hviler os lidt ud på vort værelse."

Et øjeblik så man på dem og morede sig fortræffeligt over dem. Jeanne var gået fuldstændig ind på legen. Hun skar græs af rundt omkring sig, sagtens for at lave frokosten i stand. Et stykke træ, som de havde fundet inde i et buskads, agerede de rejsendes kuffert. For øjeblikket passiarede de. Jeanne blev ivrig og gentog i en overbevisende tone, at de var i Schweiz, og at de nu skulle op og se på gletsjerne, hvad der syntes at forbavse Lucien.

"Der er han!" sagde pludselig Pauline. Fru Deberle vendte sig om og så Malignon komme ned ad trappen. Hun gav ham næppe tid til at hilse og sætte sig.

"Jo, det er såmænd net af Dem at gå sådan omkring og sige, at det ikke er andet end juks, jeg har her!"

"Her! Hvor mener De? Nå, her i lysthuset," svarede han roligt. "Ja, det synes jeg rigtignok er noget juks; De har ikke en eneste ting, der er værd at se på."

Hun var meget stødt.

"Og figuren derhenne da?"

"Det er yderst ordinært alt sammen ... Der må være smag i sådan noget ... Nej, De skulle have ladet mig arrangere det ..."

Hun afbrød ham, ildrød i hovedet.

"Smag, De taler om smag! Jo Deres smag er sandelig net! ... De er blevet mødt sammen med en dame ..."

"Hvad for en dame?" spurgte han overrasket af det pludselige angreb.

"De forstår at vælge; må jeg komplimentere Dem ... En pige, som hele Paris ..."

Men hun tav, da hendes øje faldt på Pauline. Hun havde glemt hende.

"Pauline," sagde hun, "gå et øjeblik ud i haven."

"Nej hør, det bliver virkelig kedeligt i længden," mente den unge pige; "det skal også altid gå ud over mig."

"Hører du ikke hvad jeg siger?" gentog Juliette strengere.

Pauline gik, men hun gjorde det nødig. I døren vendte hun sig om.

"Men så skynd jer i det mindste," sagde hun.

Så snart hun ikke var der mere, faldt fru Deberle på ny over Malignon. Hvorledes kunne dog en pæn og ordentlig herre som han vise sig offentlig med denne Florence? Hun var mindst fyrretyve år, hun var grim som en ulykke, og hele parkettet duttede hende ved premiererne.

"Er De snart færdig?" råbte Pauline, der gik frem og tilbage under træerne og surmulede. "Dette her keder mig oprigtig talt."

Men Malignon forsvarede sig. Han kendte ikke denne Florence, han havde aldrig talt med hende. Man havde muligvis set ham med en dame, da han af og til fulgte en eller anden af sine venners koner hjem; men forresten: hvem var det, der havde set ham? Man måtte virkelig have beviser for sligt, vidner på det.

"Pauline," råbte fru Deberle, "har du ikke mødt ham med Florence?"

"Jo vist har jeg det," svarede den unge pige; "på boulevarden, lige overfor Bignon."

Malignon smilede forlegent, men fru Deberle kaldte med en triumferende klang i stemmen:

"Pauline, nu kan du godt komme tilbage; vi er færdige."

Malignon havde til den næste dag en loge i Folies-Dramatiques. Han var så galant at tilbyde den, og syntes ikke at bære det mindste nag til fru Deberle. De var da forresten også så vant til at trættes.

Pauline ville vide, om det kunne gå an, at hun så det stykke, der blev spillet, og da Malignon lo og rystede på hovedet, sagde hun, at det var meget dumt, og at forfatterne også gerne engang imellem kunne skrive stykker for unge piger. Hun fik aldrig lov til at se andet end "La Dame Blanche" og klassikerne.

Damerne passede imidlertid ikke længere på børnene, og pludselig udstødte Lucien forfærdelige skrig.

"Hvad er det, du har gjort ham, Jeanne?" spurgte Hélène.

"Jeg har ingenting gjort ham, mor," svarede pigen. "Det var ham selv, der lod sig falde."

Sandheden er, at børnene havde begivet sig på vej til de omtalte gletsjere. Da Jeanne påstod, at man nu var oppe på bjergene, løftede de begge fødderne meget højt i vejret for at komme over klipperne. Men Lucien, hvem denne march anstrengte noget, havde trådt fejl og lagt sig lige midt i et af blomsterbedene. Og aldrig så snart var han faldet, før han gav sig til at hvine som et pattebarn.

"Hjælp ham op!" råbte Hélène.

"Han vil ikke, mor; han ligger og triller sig."

Jeanne gik nogle skridt tilbage, ligesom krænket og irriteret over at se sin legekammerat så dårligt opdraget. Han kunne slet ikke lege med hende; han ville ganske bestemt snavse hende til. Og hun satte en mund op som en fornærmet hertuginde. Fru Deberle, som Luciens skrig gjorde urolig, bad da sin søster hjælpe ham op og se at få ham til at tie. Det var Pauline straks parat til. Hun løb hen, kastede sig ned på jorden ved siden af barnet og rullede sig et øjeblik omkring med ham. Men han rev sig løs og ville ikke lade sig tage. Hun rejste sig imidlertid med ham under armen, og for at berolige ham sagde hun:

"Så ti dog, din skrålhals; kom, skal vi gynge."

Lucien tav pludselig, Jeannes alvorlige mine forsvandt, og hendes ansigt strålede af glæde. De løb alle tre hen til gyngen. Men det var Pauline, der satte sig på brættet.

"Gyng mig!" råbte hun til børnene. De anstrengte deres små hænder, så godt de kunne, men hun var meget tung for dem, og de fik hende knap af pletten.

"Så gyng dog!" gentog hun. "Å, hvad det også er for klodrianer; de kan ikke."

Inde i pavillonen havde fru Deberle følt nogle lette kuldegysninger. Hun fandt, at det ikke var varmt til trods for det smukke solskin, og hun havde bedt Malignon give hende en burnus af hvidt cachemere, der hang på en vinduessvinge. Malignon havde rejst sig for at lægge burnussen over hendes skuldre, og de talte fortroligt sammen om ting, der kun interesserede Hélène meget lidt. Hun var desuden bange for, at Pauline imod sin vilje skulle komme til at vælte børnene og gik derfor ud i haven, mens Juliette og den unge mand diskuterede en ny hattemode, der tiltalte dem i høj grad.

Så snart Jeanne fik øje på sin moder, skyndte hun sig hen til hende, satte hovedet på skrå og bad i en så indsmigrende tone som mulig:

"Å mor, mor ..."

"Nej vist ikke," svarede Hélène, der meget godt forstod hvad hun mente. "Du ved jo, at det er blevet dig forbudt."

Jeanne holdt så uhyre meget af at gynge. Det var ligesom hun blev en fugl, sagde hun. Vinden, der slog hende i ansigtet, dette pludselige kast i vejret, denne stadige flyven frem og tilbage med samme rytmiske fasthed som et vingeslag gav hende en forestilling om, at hun fo'r helt op til skyerne. Desværre endte det imidlertid næsten altid dårligt: engang havde man fundet hende bevidstløs, klyngende sig til gyngens reb og med de store åbne øjne stående stive i hovedet. En anden gang var hun dumpet ned som en svale, der er blevet ramt af et haglkorn.

"Å mor," vedblev hun, "blot lidt, blot ganske, ganske lidt."

For at få fred satte hendes moder hende endelig på brættet. Barnet strålede af henrykkelse, og da Hélène kun gyngede hende sagte, råbte hun: "Højere, højere!"

Men moderen lod, som hun ikke hørte det. Hun slap ikke rebet. Og hun fik rødme i kinderne, og der kom fart i hende selv under stødene, som hun gav gyngebrættet. Hendes sædvanlige alvorlighed forsvandt og veg pladsen for et slags kammeratskab med datteren.

"Så, nu må det være nok," erklærede hun og løftede Jeanne ned.

"Nu skal du!" råbte barnet, der var blevet hængende om hendes hals.

Hun holdt så meget af at se sin moder flyve afsted, som hun sagde; det morede hende næsten endnu mere at se på hende end at gynge selv. Men moderen spurgte hende leende, hvem der skulle gynge hende, for hun kunne ikke lade sig nøje, undtagen hun kom helt op over træerne.

Netop i dette øjeblik viste hr. Rambaud sig, fulgt af portneren. Han havde truffet fru Deberle hos Hélène, og da den sidste ikke var hjemme, mente han nok, han kunne gå ind til doktorens. Fru Deberle syntes godt om hr. Rambauds skikkelige, elskværdige væsen og viste sig meget forekommende. Men det varede ikke længe, før hun igen fordybede sig i en ivrig samtale med Malignon.

"Hr. Rambaud skal gynge dig!" råbte Jeanne og dansede rundt om moderen.

"Vil du tie stille! Husk på, vi er hos fremmede," tyssede Hélène med en påtaget streng mine.

"Hvis det kan more Dem," sagde hr. Rambaud, "så står jeg ganske til Deres disposition. Når man er på landet ..."

Hélène lod sig friste. Da hun var ung pige, kunne hun sidde og gynge i timevis, og erindringen om denne morskab fra de gamle dage gav hende lyst til også at prøve nu. Pauline, der havde sat sig med Lucien på kanten af græsplænen, kom til.

"Ja, lad hr. Rambaud gynge Dem," sagde hun, "og så bag efter mig. Ikke sandt, hr. Rambaud, De vil også nok gynge mig bagefter."

Det bestemte Hélène. Der var, trods hendes lidt stive væsen, alligevel megen ungdom i hendes sjæl, og den brød nu frem på den mest fortryllende måde. Hun blev munter og ligefrem som en syttenårs pige. Navnlig var der ikke spor af snerperi hos

hende. Hun lo og sagde, at hun ikke ville vise sine ben, og bad om et stykke sejlgarn, hvormed hun bandt skørterne sammen nede omkring anklerne. Så satte hun sig op i gyngen, holdt sig med de udstrakte arme i rebet til begge sider og råbte fornøjet:

"Nu må De gerne tage fat, hr. Rambaud ... Men langsomt i begyndelsen!"

Hr. Rambaud havde hængt sin hat på en gren. Over hans store, godmodige ansigt lå der et faderligt smil. Han undersøgte, om rebene var solide, så på træerne og bestemte sig endelig til at give et let puf. Hélène havde i dag for første gang lagt sorgen. Hun var i en grå kjole, besat med malvafarvede sløjfer. Og ganske langsomt bevægedes hun da nu vuggende afsted, mens kjolen strejfede jorden.

"Højere! højere!" sagde hun.

Hr. Rambaud strakte armene frem, og så snart brættet nåede hen til ham, gav han det et kraftigere stød. Hélène kom højere i vejret, og for hver gang højere og højere, men endnu var der dog en vis gravitet over farten. Hun sad der strunk og stiv, en smule alvorligt endnu, men øjnene strålede i det smukke, tavse ansigt; kun hendes næsebor spilede sig ud som for at indånde luften i stærkere drag. Der var ikke kommet uorden i en eneste fold af hendes skørter. Kun en fletning af baghåret havde løst sig.

"Højere! højere!"

Et stærkt stød slyngede hende i vejret. Hun kom op i solskinnet, stadig højere. Fra den dristige gyngning gik der ligesom vindpust ud over haven, og hun fo'r så hurtigt afsted, at man knap kunne se hende tydeligt. Nu smilede hun åbenbart; hendes ansigt blussede, og der skød stjerner fra hendes øjne.

Den løste fletning daskede hende på halsen; trods sejlgarnet, som bandt hendes skørter sammen, flagrede de som faner og viste den hvide strømpe over anklen. Man kunne føle, at hun befandt sig ganske udmærket vel og netop var i sit rette element deroppe i luften.

"Højere! højere!"

Hr. Rambaud stod med ildrødt ansigt, badet i sved og anstrengte sig af alle kræfter. Et lille skrig. Hélène fo'r højere endnu.

"Se på mor! se på mor!" råbte Jeanne ude af sig selv af henrykkelse.

Hun havde sat sig i græsset og så på moderen, med de små hænder trykket mod brystet, som om det var hende selv, der indåndede al denne luft. Hun syntes ikke at kunne få vejret, og en uvilkårlig vuggen af de små skuldre fulgte gyngens lange bevægelser.

"Højere! højere!" råbte hun.

Hélène kom også højere. Helt deroppe rørte hendes fødder ved træernes grene.

"Højere, højere! Å mor, højere!"

Men hendes moder var nu så højt, som hun kunne komme. Træerne bøjede sig og knagede som under voldsomme vindstød; man så ikke længere andet end et hvirvlende virvar af skørter, der klaprede som sejl i storm. Når hun forlæns kom ned helt oppe fra, med strakte arme, med brystet fremme og med hovedet bøjet en smule, var det som hun svævede et øjeblik. Men så førte et kraftigt stød hende helt over til den anden side, og hun fo'r baglæns ned igen, med hovedet hængende bagover, med lukkede øjne, næsten som bevidstheden var ved at gå fra

hende. Hun følte sig svimmel af den hvirvlende fart i vejret og af disse hurtige fald tilbage; men der lå for hende en nydelse i denne svimmelhed. Helt oppe kom hun ind i solskinnet, i den lyse februarsol, der dryssede som guldstøv over hende. Hendes brune hår fik en underlig gullig glans over sig, de røde silkesløjfer funklede som flammeblomster på den bleggrå kjole; det så næsten ud, som der var ild i hende. Rundt omkring hende begyndte foråret at skyde, og de violette knopper aftegnede sig dunkelt mod den blå himmel.

Jeanne foldede hænderne. Hendes moder forekom hende en helgen med guldglorie om sig, der blev båret op til Paradiset. Og med halvkvalt stemme blev hun ved at hviske: "Å mor, mor!"

Fru Deberle og Malignon havde imidlertid lagt mærke til gyngningen og var kommet hen under træerne. Malignon fandt, at den unge kone måtte være meget modig af sig.

"Ja, jeg ville ganske bestemt dø af skræk," sagde fru Deberle.

Hélène hørte det. "Men jeg lader mig ikke så let forskrække," sagde hun helt oppe mellem træernes grene. "Bliv ved, bliv ved, hr. Rambaud!"

Hendes stemme lød virkelig også rolig. Hun syntes slet ikke at bryde sig om de to herrer, som stod dernede. Deres nærværelse havde for hende åbenbart ingenting at betyde. Håret blæste vildt i vejret, seglgarnet gik op, og skørterne flagrede som faner. Hun kom højere i vejret.

Men pludselig råbte hun:

"Holdt, hr. Rambaud, holdt!"

Doktor Deberle var kommet ud på havetrappen. Han gik ned, gav sin kone et kys, løftede Lucien i vejret og kyssede også ham på panden. Derpå så han op på Hélène og smilede.

"Holdt, holdt!" vedblev hun at råbe.

"Hvorfor vil De høre op!" spurgte han. "Er det mig, der generer Dem?"

Hun svarede ikke. Hun var pludselig blevet alvorlig. Gyngen, der var i voldsom fart, ville ikke standse; dens lange, regelmæssige svingninger blev ved og førte stadig Hélène højt i vejret. Og doktoren stod overrasket og betaget og beundrede hende, så prægtig som hun tog sig ud, så stor og kraftig og ren som en antik statue, mens hun gyngede der i forårssolskinnet. Men hun var åbenbart irriteret over, at gyngen ikke ville standse, og pludselig gav hun sig til at springe.

"Lad være! lad være!" råbte de allesammen.

Hélène havde udstødt et lille, dumpt skrig. Hun var faldet i en af de grusbelagte gange og kunne ikke rejse sig.

"Men hvor det også var uforsigtigt af Dem!" sagde doktoren, der var blevet ganske bleg.

De skyndte sig alle sammen hen til hende. Jeanne græd så højt, at hr. Rambaud måtte berolige hende, skønt han også selv var stærkt betaget af det passerede.

Imidlertid udspurgte doktoren Hélène.

"Det er det højre ben, De har stødt, ikke sandt? ... Kan De ikke rejse Dem?"

Og da hun blev liggende som bedøvet uden at svare, spurgte han videre:

"Gør det meget ondt?"

"Der i knæet er der en dump smerte," fik hun med besvær sagt.

Han sendte sin kone ind for at hente bandager og sligt.

"Vi må se, hvad det er," sagde han. "Forhåbentlig har det ingenting at betyde."

Han lagde sig ned på knæ ved siden af hende. Men da hun så, at han strakte hænderne frem, gjorde hun en voldsom anstrengelse for at samle skørterne sammen omkring sine fødder.

"Nej, nej," sagde hun hurtigt og halvhøjt.

"Men det er jo dog nødvendigt, at vi ser, hvad det er."

Der gik en let rysten gennem hende, og hun sagde så igen med sagtere stemme:

"Jeg vil ikke have det ... Det har ingenting at betyde."

Han så forbavset på hende. Hun var blevet rød helt ned på halsen. Et sekund mødtes deres blik med et udtryk, som om de ville læse i hinandens sjæl. Der var kommet en vis forvirring også over ham; han rejste sig langsomt og blev stående henne ved hende uden længere at tale om at undersøge hende.

Hélène havde vinket ad hr. Rambaud.

"Gå hen og hent doktor Bodin og sig ham, hvad der er sket," hviskede hun til ham.

Ti minutter efter, da doktor Bodin kom, tog hun mod til sig og rejste sig, og støttet på ham og hr. Rambaud gik hun ind til sig selv. Jeanne fulgte med, men med tårer i øjnene.

"Jeg venter, at De kommer ind og beroliger os," havde doktor Deberle sagt til sin kollega.

I haven fortsattes samtalen ivrigt. Malignon mente, at fruentimmerne dog også var nogle mærkværdige mennesker. Hvor i al verden kunne hun falde på at springe ned? Pauline var ærgerlig over dette uheld, hvorved hun gik glip af en fornøjelse, og fandt det meget uforsigtigt at lade sig gynge så stærkt.

Doktoren sagde ingenting, men var åbenbart ængstelig for, at Hélène var kommet alvorligt til skade.

"Det har ikke noget videre at betyde," sagde imidlertid doktor Bodin, da han kom tilbage. "Det er kun en ganske almindelig forstuvning ... Men hun er nødt til at blive liggende på sofaen mindst en fjorten dages tid."

Hr. Deberle ville have, at hans kone skulle gå ind, det begyndte virkelig at blive alt for køligt, og han gik da hen og pikkede Malignon venskabeligt på skulderen. Selv tog han Lucien med sig og kyssede ham heftigt.

5

Begge stuens vinduer stod på vid gab, og dybt nedenfor huset, som var bygget helt oppe på toppen af højden, udfoldede Paris sig som en stor, stor slette. Klokken slog ti. Det var en dejlig februarmorgen, næsten med forårsmildhed og forårsduft over sig.

Hélène havde endnu knæet i bind, og lå på sofaen henne ved et af vinduerne og læste. Hun følte ikke nogen som helst smerte, men hun havde nu næsten ligget her i hele otte dage og kunne ikke engang beskæftige sig med sit sædvanlige håndarbejde. Da hun ikke vidste, hvad hun skulle tage sig for, havde hun, skønt hun ellers aldrig læste, fået fat på en bog, der plejede at ligge på det lille bord ved siden af hende. Det var den, hun hver aften brugte til at sætte for natlampen, den eneste, der i hele atten måneder var kommet ud af bogskabet, som hr. Rambaud havde fyldt med yderst pæne og anstændige bøger.

Hun fandt i almindelighed romaner dumme og barnagtige. Og i begyndelsen havde hun også kedet sig over denne, Walter Scotts *Ivanhoe*. Men efterhånden blev hun dog betaget af en vis nysgerrighed. Hun blev ved at læse; bogen satte hende i en underlig blød, noget træt stemning, og undertiden gled den en stund ned på hendes skød, og hun sad så og stirrede ud mod den store horisont. Paris lå i dag dovent og blundede og smilede og ville slet ikke vågne. En dampagtig tåge var trukket ned gennem Seinedalen og havde lagt sig over begge bredder. Den var ganske let, en smule mælkeagtig, og solen gjorde den stadig lysere, alt eftersom den fik mere og mere magt. Man kunne ingenting se af byen under dette flagrende, luftfarvede

musselin. Hvor den samlede sig i snævrere hulninger fik tågeskyen en blåagtig tone, men hvor rummene videde sig ud, skinnede solen igennem, og under det gyldne slør anede man gader og stræder. Højere oppe stak spir og kupler frem og aftegnede deres grå silhuetter, om hvilke der endnu hang gennemhullede pjalter af tågen. Af og til rev stykker af en gullig røg sig løs og flagrede afsted, som det kunne være store kæmpefugle med tunge vingeslag, for så at tabe sig og ligesom smelte ud i luften. Og ovenover dette skyhav, der var gledet ned på Paris og blundet ind der, hvælvede himlen sig fuldstændig ren og med en så svag blå farvenuance, at den var næsten hvid. Solen steg højere og højere, med dæmpet skinnende strålestøv omkring sig, og en lys, barneblond klarhed fyldte luften med dugagtig fugtighed. Der var som en fest, en glad, uendelig fred over den hele natur, mens byen lå doven og søvnig, gennemboret af guldpile, uden at kunne bekvemme sig til at titte frem gennem kniplingstæppet. I otte dage havde Hélène siddet her og haft det store Paris liggende udstrakt for sig. Hun kunne aldrig blive træt af at se på denne by. Den var uudgrundelig og skiftende som et ocean, stille og lys om morgenen og om aftenen i flammer; den klædte sig i sorg og glæde efter de himmelstemninger deroppe, som den genspejlede. Et solglimt blot, så var det, som der strømmede gyldne bølger ud fra den; en sky, og den blev mørk og alvorlig, og stormene begyndte at komme op. Evig og altid var den ny: snart lå der over den et blikstille, som klædte den i orangegult skær, snart kom der vindstød, som fyldte rummet med trykkende tyngde; og så igen en stærk, ren blæst, som lagde klarhed omkring alle huses tage, eller plaskregne, som

druknede himmel og jord og begravede horisonten i kaos. Hélène var med i alle stemningerne derude; hun syntes næsten hun kunne mærke, hvordan blæsten slog hende i ansigtet, og hun følte den trykkede luft lægge sig blytung på hende selv.

Bogen gled ud af hendes hænder, og hun sad og stirrede drømmende hen for sig uden at se. Hun lod den af og til glide således ned; hun måtte standse, følte hun, vente et øjeblik og samle det læste. Der lå for hende en nydelse i ikke straks at tilfredsstille sin nysgerrighed. Fortællingen betog hende således, at hun måtte puste engang imellem, og nu i morgenstunden lå der over Paris netop den samme glæde og ubestemte forvirring, som hendes hjerte følte. Det var dejligt således: kun at ane halvt, langsomt at komme længere og længere ind i en hemmelighed med en uklar fornemmelse af, at man begyndte om igen på sin egen ungdom.

Hvor dog de romaner løj! Det var meget fornuftigt af hende, at hun aldrig læste dem. Det var historier, som kun kunne fornøje tomme hjerner, der ikke så klart og sundt på livet. Men alligevel: hun var betaget af bogen, hun måtte uafbrudt beskæftige sine tanker med denne ridder Ivanhoe, der var så lidenskabelig forelsket i to kvinder: den smukke jødinde Rebecca og den ædle lady Rowena. Hun selv, tænkte hun, ville have elsket stolt og alvorligt og tålmodigt som den sidste. Elsket, elsket! Hun udtalte ikke dette ord, men det kom ligesom af sig selv og forbavsede hende og bragte hende til at smile.

Langt borte sejlede der blege skyflokke hen over Paris, båret af en let brise, som en sværm af svaner. Store tågestykker løste sig og skiftede plads. Et øjeblik viste den venstre bred sig, men ubestemt, tilsløret som en eventyrstad, man ser i drømme. Og

så straks efter igen væltede tågen frem, og byen forsvandt som under en pludselig oversvømmelse. Og nu: se hvor tågen breder sig ud over det ene kvarter efter det andet. Den samler sig og bliver en smuk sø med hvide, jævne vande. Kun Seinens løb aftegner sig som en mørkere, grålig bue. Og henover disse hvide vande, så stille og så rolige, synes der at glide skibe med rosenrøde sejl, som den unge kones tankefulde blik følger. – Elske, elske! Og hun smilede og drømte, og drømmen flygtede sagte hen.

Lidt efter tog hun bogen igen. Hun var ved det sted i angrebet på slottet, da Rebecca plejer den sårede Ivanhoe og giver ham oplysninger om kampen, som hun følger fra et vindue. Hun havde en fornemmelse af at bevæge sig mellem noget usandt, men smukt, som i en ideal have med gyldne frugter, hvor hun svælgede i alle illusionerne. Ved slutningen af scenen, hvor Rebecca, indhyllet i sit slør, giver sin kærlighed til den sovende ridder luft, lod hun imidlertid atter bogen falde; hendes hjerte bankede i så stærk bevægelse, at hun ikke kunne fortsætte. Du gode Gud, var alt dette her virkelig sandt? Hun lænede sig tilbage i sofaen, træt af at være nødt til at ligge så længe stille, og så ud på Paris, der skjulte sig hemmelighedsfuldt under den blonde sol. Romanen bragte hende til at tænke på hendes eget liv. Hun så sig selv som barn endnu i Marseille hos sin fader, hattemager Mouret. Rue des Petites-Maries, hvor de boede, var en mørk, trist gade, og selv i smukt vejr var der over huset, med dets store kedel fuld af kogende vand til hattefabrikationen, udbredt en ubehagelig klam fugtighed. Hun så sin moder, der altid var syg, kysse hende med sine blege læber uden at tale. I børnestuen, hvor

hun var vokset op, havde hun aldrig set en eneste solstråle. Rundt omkring hende blev der evig og altid slidt og slæbt; man måtte arbejde hårdt for at kunne slå sig gennem livet. Og det var de eneste barndomsminder, hun havde; lige til hendes giftermål gik dag efter dag på den samme maner uden spor af afbrydelse. En morgen, da hun fulgte hjem fra torvet med sin moder, kom hun til at støde til den unge Grandjean med sin kurv, der var fuld af grøntsager. Charles havde vendt om og var fulgt efter dem. I tre måneder mødte hun ham stadig; han var kejtet og forlegen og dristede sig ikke til at tiltale hende. Hun var dengang seksten år og følte sig stolt over, at det unge menneske, som hun vidste var af rig familie, elskede hende. Men hun fandt ham grim, lo ofte ad ham, og hendes nattero under det store, mørke, klamme hus' tag blev aldrig forstyrret af tanker om ham. Så havde man imidlertid giftet dem med hinanden. Dette giftermål forbavsede hende i begyndelsen. Charles tilbad hende; om aftenen, når hun gik i seng, lagde han sig ned på gulvet for at kysse hendes nøgne fødder. Hun smilede venligt og bebrejdede ham, at han var så stort et barn. Et ensformigt liv var begyndt for hende. I hele tolv år mindedes hun ikke, at det var blevet forstyrret af nogen rystelse. Tiden gik for hende roligt og lykkeligt; en fattig husholdnings små, daglige bekymringer optog hende helt, og hun følte ingen attrå af nogen som helst art, der nåede ud over denne fredelige tilværelse. Charles blev ved at kysse hendes hvide fødder, og hun viste en kærlig, moderlig omsorg for ham. Men så pludselig steg billedet af værelset i Hotel du Var op for hende; hun så sin mand ligge lig og sin sorte enkedragt bredt ud over en stol. Hun havde grædt som den vinteraften, da hendes

moder døde. Og dagene var så gået hen. To måneder efter levede hun atter roligt og lykkeligt sammen med sin datter. Du gode Gud, gik det altid sådan til i verden? Og hvad var det da, denne bog fortalte om en heftig, voldsom kærlighed, der kunne lægge lys over et helt liv?

I horisonten løb der lange, sitrende bevægelser henover den sovende sø. Så syntes den pludselig at gå i stykker; der dannede sig revner overalt, mens solen højere oppe sejrrigt angreb tågen og strålede i triumferende glans. Lidt efter lidt var det som søen svandt, som usynlige afløbsrender lagde sletten tør. Tågedampene blev tyndere, gennemsigtige, og fik regnbuens klare farver. Hele den venstre bred viste sig i blåt skær, mildt, men med en let dyb tone alligevel, violetagtigt helt længst borte ad Jardin des Plantes til. På den højre bred havde Tuileries-kvarteret et rødligt, ligesom kødfarvet anstrøg, mens man op ad imod Montmartre så et næsten glødende lysskær, karmin, der flammede i guld. Og endnu længere borte, over arbejderkvartererne, lagde der sig en teglstenstone, som gled mere og mere ud, for til slutning at svinde hen i et blåagtigt skifergråt. Man kunne endnu ikke skelne byen tydeligt; den flygtede bort for øjet, som de dybe havbunde man aner gennem det klare vand, med deres gysenvækkende skove af gigantiske græsser, og deres rædsel dernede og de ukendte uhyrer. Men imidlertid sank og sank vandene uafbrudt. De var nu kun ganske fine udfoldede musselinsslør, og et efter et svandt også disse slør, og billedet af Paris kom frem af drømmen og fik form og konturer.

Elske, elske! hvorfor vendte disse ord stadig tilbage med den samme berusende fornemmelse, mens hun så på tågerne, der

svandt. Havde hun ikke elsket sin mand, som hun plejede som et barn? En uhyggelig erindring dukkede op hos hende; hun kom til at tænke på sin fader, som man tre uger efter hans kones død havde fundet inde i et pulterkammer, hvor hendes kjoler endnu hang; han havde hængt sig der, med ansigtet klemt ind mod et skørt, og rundt omkring indhyllet af disse klæder, over hvilke der ligesom endnu lå en lille smule af den, han ikke kunne høre op med at elske. Så kom der et pludseligt spring i hendes drømmerier: hun tænkte på små husholdningsaffærer, på månedsregnskabet, som hun endnu samme morgen havde gjort i stand med Rosalie, og hun følte sig stolt over den gode orden, hvori hun holdt det hele. Tredive år havde hun levet således, at hun kunne lægge sit liv åbent for alle. Kun hvad der var ret og rigtigt havde hendes agtelse og hendes tilbøjelighed. Når hun så ud over sin fortid, fandt hun ikke en eneste times svaghed: hun var dag efter dag gået frem ad en jævn og lige vej, roligt og uden afbrydelser. Og dagene kunne blive ved at gå, hun ville fortsætte denne rolige gang, uden at hendes fod stødte mod nogen hindring. Denne tanke gjorde hende streng; hun fyldtes af vrede og foragt for disse løgnagtige eksistenser, hvis voldsomhed forstyrrer hjertets ro. Den eneste sande tilværelse var hendes egen, der gled hen i en så fuldstændig og uforstyrret fred … Men hun så i det samme ud på Paris. Der lå nu kun en ganske svag damp over den, et enkelt florsslør, som var lige ved at svinde. En underlig blød stemning tog hende atter pludselig fangen. Elske, elske! Alt førte hende tilbage til dette berusende ord, selv stoltheden over hendes retskafne liv. Hendes drømmeri blev så let, at hun ikke tænkte mere; hun sad der med fugtige øjne, badet i forårstågen.

Der gik en stund, så tog hun bogen op igen. Paris dukkede langsomt frem. Ikke et vindpust havde rørt sig, det var som en hemmelighedsfuld besværgelse af ånder. Det sidste slør viklede sig løs, steg i vejret og døde hen i luften. Og byen lå der, uden en eneste skygge, i det sejrende solskær. Hélène blev siddende med hagen støttet til hånden og så ud på denne gigantiske opvågnen.

En uendelig dal med bygning ved bygning. Helt ned over højdeskrænterne, der blev ved at fortsætte og fortsætte sig, så man tag ved siden af tag, og samtidig var det ligesom man anede, hvorledes denne strøm af huse fortsatte sig langt bort, bag krumningerne i terrænet, ud over egne, som man ikke kunne se. Det var det åbne, uendelige hav med de ukendte grænser. Lige så langt som man kunne se himlen, kunne man også se Paris. Og i denne strålende morgen så byen, der var helt gul af sol, ud som en mark med modne aks; men det umådelige billede var så simpelt alligevel, det havde kun to toner, luftens blege blå og tagenes forgyldte skær. Denne strøm af forårsstråler gav alting noget forunderlig barneskønt betagende. Man kunne aldeles klart se endogså de mindste bagateller, så rent var lyset. Paris med dets uopviklelige kaos af mure og tage lå der som under en skinnende glaskuppel. Men af og til gik der imidlertid et vindpust hen over denne strålende, ubevægelige, skyløse klarhed, og man så da kvarterer, hvis linjer blev mattere og vibrerede, som om man kunne have set dem gennem en usynlig flamme.

Hélène lod først sit blik dvæle ved de strækninger, der bredte sig under hendes vinduer, ved Trocadero-skrænten og de store kajer, der strakte sig langt, langt bort. Hun måtte bøje sig for at

kunne se Marsmarkens nøgne firkant, der i baggrunden blev lukket af militærskolen. Dernede på den store plads og langs trottoirerne på begge sider af Seinen kunne hun se de gående, mørke punkter, der vrimlede hurtigt omkring som i en myretue; en gul omnibus kom ind i solskinnet og sendte ligesom gnister ud fra sig; drosker og arbejdsvogne kørte over broen, de var ikke større end legetøj og havde heste for, der så ud som de gik ved urværk; og nede på en af de grønne skrænter gik mellem andre spadserende en tjenestepige, hvis hvide forklæde ligesom satte en lys plet på græsset. Hélène løftede øjnene og så længere bort. Menneskemængden forsvandt efterhånden for hendes blik, og selv vognene så ikke større ud end sandskorn; der blev ikke længere andet tilbage end det gigantiske skelet af byen, der lå ligesom tom og øde. Hele livet i den syntes kun at komme fra en underlig dump, usynlig sitren. Der, forrest til venstre, blinkede nogle røde tage, og soldaterbageriets høje skorstene sendte en langsom røg i vejret, mens på den anden side af floden, mellem Esplanaden og Marsmarken, en gruppe store elmetræer dannede et slags parkhjørne, hvor man fuldstændig tydeligt kunne se de nøgne grene og de runde kroner, som knopperne allerede gav et grønligt skær. Og midt i landskabet lå Seinen og bredte sig mellem de grå kajer, hvor opstablede tønder, dampkraner og store vogne, der holdt i række efter hinanden, frembragte indtrykket af en søhavn. Hélènes blik søgte stadig tilbage til denne blinkende flade, henover hvilken småskibe gled som sorte fugle; det kunne ikke lade være at følge flodens stolte løb videre og videre. Den tog sig ud som en stor sølvbort, der skar Paris midt over; vandet vuggede i solskær, og hele horisonten

havde ikke noget mere strålende lys over sig end den. Først mødte den unge kones blik Invalidebroen, så Concordebroen og så Pont-Royal. Og rækken af broer fortsatte sig, de syntes at nærme sig hinanden, de kom helt op oven på hinanden og byggede forunderlige viadukter på flere etager, gennemhullede med buer af alle former, mens floden mellem disse luftige bygninger viste snipper af sin blå kjole, småstriber, der bestandig blev smallere og utydeligere. Hun så videre: dernede skilte strømmen sig og flød ind mellem det forvirrede kaos af huse; broerne på begge sider blev til tråde, spændte fra den ene bred til den anden, og Notre-Dame-kirkens forgyldte tårne blev horisontens grænse, så at man længere borte ikke mere så floden, bygningerne og trægrupperne som andet end som solstøv. Blændet forlod hendes blik dette Paris' stolte hjerte, hvor hele byens glans og hæder syntes at samle sig. På den højre bred, midt inde mellem Champs-Élysées alleer, blinkede Industripaladsets store glastagruder hvide som sne; længere borte, bag Madeleinekirken, der så ud som et gigantisk gravmonument, sprang operakomplekset frem, og der fulgte så andre bygninger, kupler og tårne, Vendômesøjlen, Saint-Vincent de Paul, Tour Saint-Jacques, og nærmere det nye Louvres og Tuileriernes pavilloner, halvt skjulte inde mellem store kastanjetræer. På den venstre bred var kejsergravens kuppel helt oversvømmet med guld, lidt længere borte blegnede Saint-Sulpices to tårne i det hvide lys, og bag ved dem igen, til højre for Saint-Clotilde-kirkens nye spir, tronede det blålige Pantheon oppe på en forhøjning i terrænet; dens fine søjler løftede sig op mod himlen, og de fik i den stille luft en luftballons silkebløde tone.

Hélène lod nu et langsomt øjekast glide hen over hele Paris. På bevægelsen i tagenes konturer kunne man se, hvorledes dale krydsede hinanden derinde; Buttes des Moulins stod i vejret som en bølgelinje af gamle skifertage, mens de store boulevarder samlede sig som en bæk, hvor et virvar af huse klyngede sig sammen, så man ikke engang længere tydeligt kunne skelne taglinjerne. Det var så tidligt på dagen, at solens skrå stråler endnu ikke faldt på de facader, der vendte mod Trocadero. Ikke et eneste vindue havde endnu fået glans på sig. Kun tagruderne sendte spillende glimmerfunker ind i det teglstensrøde virvar rundtomkring. Husene var endnu grå, blot med varmere reflekser over; men lysflader gennemhullede kvartererne overalt, og de lange gader lige for Hélène overskar skyggen med deres solstriber. Til venstre kun fyldte Buttes Montmartre og Père-Lachaise-højderne horisonten uden nogen afbrydelse i det tæt sammenpakkede kaos af tinder og tage. Alle enkelthederne, der stod så klart nærmest ved, de utallige kniplingsbånd af skorstenspiber, de små sorte schatteringer, som vinduesmylderet frembragte, alt gled sammen i et væv af gult og blåt, tabte sig i et byvirvar uden ende, hvis forstæder langt borte syntes at strække sig som strandbredder dækkede med violetagtig tåge, mens himlen bredte sig ovenover i strålende klarhed.

Stille, alvorlig sad Hélène og så på alt dette, da Jeanne fornøjet kom løbende ind.

"Mor, mor, se blot engang!"

Barnet havde en stor buket gyldenlakker i hånden og fortalte leende, at hun havde passet på, når Rosalie kom hjem, for at

kunne kigge i hendes kurv. At tumle omkring med indholdet af denne kurv var hendes største fornøjelse.

"Se blot, mor! De der lå på bunden ... lugt engang; hvad, de lugter ordentligt!"

De brungule, med purpurstænk spættede blomster udsendte en gennemtrængende duft, der fyldte hele stuen. Betaget pludselig af et underlig heftigt anfald af kærlighed trykkede Hélène Jeanne ind til sit bryst, mens gyldenlakkerne faldt ned i hendes skød. Elske, elske! Ja, hun elskede sit barn. Og var da denne kærlighed, som hidtil havde fyldt hendes liv, var den ikke nok? Jo, den måtte, den burde være det med sin milde ro, med sin uendelighed, som ingen træthed kunne bryde. Og hun trykkede sin datter tættere ind til sig som for at fjerne alle de tanker, der truede med at skille hende fra barnet. Jeanne havde ikke ventet denne overflod af kys, men hun syntes godt om dem. Hun fik tårer i øjnene, og hun klemte sig selv kærligt op til moderens skulder med en indsmigrende bevægelse af den lille, fine hals. Derpå lagde hun sin arm om hendes liv og blev stående stille og fornuftigt, med kinden hvilende ved hendes bryst, mens gyldenlakkernes stærke duft steg op imellem dem.

Længe sagde de ingenting, indtil Jeanne endelig, uden at røre sig, ganske sagte spurgte:

"Mor, kan du se helt dernede ved floden den kuppel, der er så rød? ... Hvad er det?"

Det var kuplen på Instituttet. Hélène så et øjeblik derhen og syntes at tænke sig om, men svarede så:

"Det ved jeg ikke, mit barn."

Den lille nøjedes med dette svar, og der blev igen stilhed. Men det varede ikke længe, før hun gjorde et nyt spørgsmål.

"Og de smukke træer lige tæt ved?" spurgte hun og pegede med fingeren på en lysning i Tuilerihaven.

"De smukke træer?" gentog moderen. "Du mener til venstre, ikke sandt? ... Det ved jeg ikke, du."

"Nå," sagde Jeanne, og efter at have stået et øjeblik tilføjede hun med en alvorlig mine: "Vi kender i grunden ikke ret meget til alt det."

Nej, de kendte virkelig ikke meget til Paris. Skønt de i atten måneder havde haft byen liggende lige for øjnene af sig hver time på dagen, kendte de egentlig slet ingenting til den. De havde kun været nede i den tre gange, og hver gang havde deres hoved, når de kom hjem, været så fortumlet af spektaklet, at de ikke havde kunnet finde det mindste igen i dette virvar af huse.

Jeanne var imidlertid undertiden ikke god at slippe for.

"Men hør, det kan du dog vistnok fortælle mig!" udbrød hun. "De store hvide ruder der ...? Dem må du bestemt kende; de er så store."

Hun pegede på Industripaladset. Hélène betænkte sig.

"Det er en banegård ... Nej, jeg tror det er et teater ..."

Hun smilede, kyssede Jeannes hår og svarede som før:

"Nej, jeg ved det ikke, mit barn."

Og de blev så ved at se på Paris uden længere at bryde sig om, hvad det var. Der lå i grunden en underlig behagelig fornemmelse i sådan at have den liggende der, og dog ikke kende noget af den; den vedblev at beholde sin karakter af det store, uendelige, ubekendte. Det var, som de havde standset deres skridt ved indgangen til en verden, ved hvilken deres øje bestandig kunne fryde sig, fordi de aldrig gik helt ind i den. Undertiden ængstede Paris dem vel, når der lå det hede,

uvejrsmættede tryk over den. Men i dag strålede den i glæde og ungdomsuskyld, og det var, som om dens hemmeligheder smilede venligt til dem.

Hélène tog igen sin bog, mens Jeanne stadig stod trykket tæt op til hende og blev ved at se ud af vinduet. Himlen var vedblivende klar og ubevægelig; ikke en vind rørte sig. Røgen fra soldaterbageriets skorstene steg lodret i vejret i lette flokke, der tabte sig højt oppe. Og i højde med husene gik der ligesom bølgekrusninger henover byen, en sitren af liv, fremkaldt ved alt det liv, der var sluttet inde dernede. Gadernes høje stemmer blev dæmpede af og ligesom bløde i solskinnet. Men pludselig tiltrak dog en støj sig Jeannes opmærksomhed. Det var en flok hvide duer, der kom fra et dueslag i nærheden og fo'r gennem luften lige for vinduet; de fyldte horisonten, deres vingers flyvende sne skjulte det store Paris.

Hélène havde på ny løftet øjnene og stirrede frem for sig og drømte. Hun var lady Rowena, hun elskede med et ædelt hjertes fred og inderlighed. Denne forårsmorgen, denne store skønne by, disse første gyldenlakker, der sendte deres duft op fra hendes skød, havde lidt efter lidt smeltet hendes hjerte.

Anden del

1

En morgen var Hélène i færd med at stille op i bogskabet; hun havde nogle dage tidligere taget alle bøgerne ud. Pludselig kom Jeanne farende ind, springende og klappende i hænderne.

"Mor," råbte hun, "en soldat! en soldat!"

"Hvad er der? en soldat?" spurgte den unge kone. "Hvad mener du med din soldat?"

Men barnet var i et af sine anfald af overgivent lune; hun sprang endnu højere og gentog: "En soldat! en soldat!" uden at give nogen yderligere forklaring. Da hun havde ladet døren til stuen stå åben, rejste Hélène sig og blev yderst overrasket ved at se en soldat – en ikke ret stor soldat forresten – stå ude i entreen. Rosalie var gået i byen; Jeanne måtte, trods moderens udtrykkelige forbud, have leget ude på trappegangen.

"Hvad er til tjeneste, min ven?" spurgte Hélène.

Soldaten blev øjensynlig meget forvirret ved at opdage denne smukke dame i den hvide, blondebesatte morgenkjole; han skrabede ud med den ene fod, hilste og stammede hurtigt:

"Om forladelse ... undskyld ..."

Under forgæves forsøg på at finde på andet, retirerede han helt hen til væggen, stadig skrabende ud med fødderne. Da han ikke kunne komme længere og så, at damen ventede med et ufrivilligt smil, gav han sig til voldsomt ivrigt at rode i sin højre lomme og trak op af den et blåt lommetørklæde, en kniv og et stykke brød. Han kiggede på hver af disse sager og puttede dem så ned igen. Derpå gav han sig i kast med den venstre lomme; der fandtes i den en ende tykt sejlgarn, to rustne søm og nogle glansbilleder, pakket ind i en halv avis. Han i puttede det alt

sammen ned igen, følte sig med en yderst ængstelig mine på bukselommerne og stammede igen bestyrtet:

"Om forladelse ... undskyld ..."

Men pludselig lagde han den ene finger på næsen og brast i latter. Dumrian! nu huskede han det. Han knappede et par knapper op på sin uniformsfrakke, stak armen ind lige til albuen og rodede omkring på brystet derinde. Endelig kom der et brev ud; han rystede det stærkt, som for at ryste støvet af det, og gav det så til Hélène.

"Et brev til mig! er De også sikker på, det er til mig?" spurgte hun.

Konvolutten bar virkelig hendes navn og adresse, skrevet med en stor, klodset håndskrift, med stive bogstavstreger, der var lige ved at dumpe oven på hinanden som faldende korthuse. Ved hver linje i brevet overraskedes hun af en mere end aparte ortografi og af højst besynderlige vendinger, men da hun begyndte at forstå, hvad det drejede sig om, smilede hun igen. Det var et brev fra Rosalies tante, der sendte hende Zephyrin Lacour, hvis nummer var blevet trukket ud, "skønt hr. pastoren havde holdt to messer for ham". Da nu Zephyrin var forelsket i Rosalie, bad hun fruen give tilladelse til, at børnene sås om søndagen. På hele tre sider blev denne anmodning gentaget og gentaget i stadig mere og mere indviklede sætninger. Den gode tante lod til at have svedt af anstrengelse for at finde på noget, som hun endnu ikke havde sagt, men så pludselig, lige før underskriften kom, syntes hun at være faldet på det. "Hr. pastoren tillader det!" havde hun skrevet, og samtidig havde pennen spruttet klatter til alle sider.

Hélène lagde langsomt brevet sammen igen. Alt imens hun dechifrerede det, havde hun to-tre gange set op for at kaste et blik på soldaten. Han stod stadig klemt ind til væggen, og læberne gik på ham; han syntes at støtte hver sætning med en let bevægelse af hagen. Han kunne ganske sikkert brevet udenad.

"Det er altså Dem, der er Zephyrin Lacour?" spurgte hun.

Han gav sig til at le og rokkede med halsen.

"Kom indenfor, min ven, og bliv ikke stående derude."

Han tog mod til sig og fulgte efter, men stillede sig dog lige inden for døren, mens Hélène satte sig. Ude i den mørke entré havde hun ikke kunnet se ham rigtig. Han måtte være af omtrent samme højde som Rosalie, måske en lille smule mindre. Det røde hår var klippet ganske tæt, og skæg havde han slet ikke; ansigtet var kuglerundt, oversået med fregner, og midt i det sad der to øjne, som ikke var større end borehuller. Den nye uniformsfrakke, der var for stor til ham, gjorde hele figuren endnu mere rund, og som han stod der og spærrede de røde ben vidt fra hinanden og legede med sin storskyggede kasket, var der noget både komisk og rørende over denne lille, skikkelige fyr, der formelig svedte af anstrengelse under uniformen.

Hélène spurgte ham ud for at få nogle flere oplysninger.

"De tog fra Beauce for otte dage siden?"

"Ja, frue."

"Og nu er De i Paris. Er De ikke ked af det?"

"Nej, frue."

Han begyndte at tage mod til sig og så sig omkring i stuen. De blå fløjlsportierer gjorde åbenbart et stærkt indtryk på ham.

"Rosalie er ikke hjemme i øjeblikket," vedblev Hélène; "men hun kommer straks … Hendes tante skriver mig til, at De er gode venner med hende."

Fyren svarede ikke, men sænkede blot hovedet og gav sig til at le kejtet, mens han samtidig lod den ene fodspids skrabe hen over tæppet.

"De har altså i sinde at gifte Dem med hende, når De er færdig med tjenesten?" spurgte den unge kone videre.

"Det har jeg," sagde han og blev ganske rød i hovedet, "det har jeg, det ved Gud jeg har …"

Hélènes venlighed gjorde ham dristigere, og, stadig drejende på sin kasket, fik han endelig munden på gled.

"Ser De … ja, det er nu meget længe siden allerede … dengang vi ikke var større end som så, kan det nok hænd's sig, vi ordentlig nuppede frugt sammen hos naboerne. Men vi fik også stryg for det, kan De tro, svære stryg … Ser De, Pichons og vi boede i samme gyde, dør om dør. Rosalie og jeg er vokset op sammen på en plads, der ikke var større end en pandekage … Men så døde alle de, der hørte hende til. Hendes tante Marguerite tog sig af hende. Men den pokkers tøs havde kræfter dengang allerede, kan De tro …"

Han mærkede, at han begyndte at tale sig i affekt, standsede og spurgte lidt nølende:

"Men alt det har hun måske allerede fortalt Dem?"

"Ja vist så, men bliv De kun ved alligevel," svarede Hélène. Fyren morede hende.

"Ja vel," fortsatte han, "hun var voldsomt stærk, skønt hun ikke var større end en lærkeunge; De skulle se hende passe sine ting – nåda! En dag langede hun en ud til en fyr af mit

bekendtskab, – nå, jeg siger ikke mer! hele otte dage efter gik jeg med mærker af den lussing … Og, forstår De, det kom sig nu alt sammen sådan: derude på landet sagde folk, at vi skulle have hinanden, og det hørte vi, og vi var ikke ti år endnu, før vi gav hinanden hånden på det … Men, ser De, frue, den slags ting holder, ja de gør …"

Han lagde, med fingrene spilede vidt fra hinanden, den ene hånd på hjertet. Men Hélène var imidlertid blevet alvorlig igen. Tanken om at have en soldat gående ud og ind i køkkenet smagte hende ikke rigtigt. Hr. pastoren kunne sagtens give sin tilladelse til det, hun fandt det ikke desto mindre en smule risikabelt. Ude på landet tager man sig mange friheder, og kærestefolk ikke mindst. Hun lod Zephyrin forstå, at hun var lidt ængstelig ved historien, men da han opdagede, hvad det gjaldt, var han nær ved at briste i latter; han holdt sig imidlertid af respekt.

"Nææ, frue, nææ … det er godt at se, at De ikke kender hende rigtigt. Jeg har fået for mange på siden af hovedet for det! Vi unge karle holder jo nok af at gøre spilopper engang imellem. Og så kneb jeg hende, forstår De, når jeg kom bag på hende, og hun ikke så mig. Nå, men det varede jo ikke længe, før hun fik vendt sig om og langede mig en ud, lige i synet, ser De … "Det er rigtigt, min pige," sagde hendes tante, "de fixfaxerier skal du ikke finde dig i; det går aldrig på den maner". Nå, præsten fik jo også noget at høre om det og snakkede med os, og det er måske nok derfor, vi er gode venner endnu … Vi skulle have haft bryllup, når lodtrækningen var forbi. Men pyt! det gik ikke, som vi havde regnet ud. Rosalie sagde, at hun ville tage tjeneste i

Paris så længe for at samle lidt til udstyret ... Ser De, frue, sådan er det kommet sig."

Han stod og rokkede med overkroppen frem og tilbage og lod sin kasket spadsere fra den ene hånd over i den anden. Men da Hélène vedblev at tie, sluttede han sig til, at hun ikke rigtigt stolede på hans troskab. Det krænkede ham dybt, og han udbrød:

"De tror måske, jeg vil gøre nar af hende? ... Det er svoret, at hun skal være min, har jeg sagt Dem! ... Jeg gifter mig med hende, frue, så sikkert som der er en Gud til ... Vil De have det skriftligt? ... Godt, jeg skal give Dem det skriftligt ..."

Han var kommet i stærk affekt og avancerede frem i stuen, mens hans øjne fo'r rundt omkring for at opdage, om der ikke skulle være pen og blæk. Hélène søgte at stille ham til tåls, men han vedblev:

"Nej, jeg vil hellere give Dem det skriftligt ... Det har De bedre af, så kan De være roligere bagefter."

Netop i dette øjeblik kom imidlertid Jeanne, der på ny var forsvundet, ind igen, dansende og klappende i hænderne.

"Rosalie! Rosalie! Rosalie!" sang hun til en melodi, som hun selv lavede.

Gennem de åbne døre hørte man virkelig også pigen komme stønnende op ad trappen med sin kurv. Zephyrin smuttede hen i en krog og grinte stille, så munden kom til at nå fra det ene øre til det andet, mens hans små borøjne blinkede snedigt. Rosalie gik lige ind i stuen og helt hen til fruen, som hun var vant til, for at vise hende sine morgenindkøb.

"Jeg har købt blomkål, frue," sagde hun ... "her skal De blot se: to for atten sous; det er ikke dyrt, vel?"

Hun åbnede sin kurv på klem, men løftede i det samme hovedet og opdagede, Zephyrins grinende ansigt. Hun stod der som sømmet fast til gulvet. Der gik to-tre sekunder; åbenbart havde hun ikke straks genkendt ham i uniformen. Hendes runde øjne voksede, hendes lille fede ansigt blev blegt, og det stride, sorte hår var nærved at rejse sig på hovedet.

"Å!" udbrød hun.

Og af overraskelse tabte hun sin kurv. Alle indkøbene trillede ud på tæppet, blomkålshovederne, løgene, kartoflerne. Jeanne hvinede af henrykkelse, kastede sig ned midt på gulvet og krøb efter kartoflerne helt ind under sofaen og skabet. Men Rosalie stod i stadig som lamslået og rørte sig ikke.

"Hvad! er det dig?" sagde hun. "Hvad bestiller du her? hvad bestiller du her?"

Derpå vendte hun sig om til Hélène og spurgte:

"Det er altså fruen, der har lukket ham ind?"

Zephyrin sagde ingenting, men blev kun ved at blinke listigt til hende. Rosalie begyndte at få tårer i øjnene af rørelse, og hun vidste ikke nogen bedre måde at udtrykke sin glæde over gensynet på end ved at gøre sig lystig over ham.

"He!" udbrød hun og gik et par skridt hen imod ham; "du er net, hvad! Du ta'er dig ud i den mundering ... Jeg kunne såmænd gå lige klods forbi dig, kunne jeg, uden at falde på at sige så meget som goddag ... Og nåda, du er jo blevet helt kronraget! ... Du forbarmende Gud, hvor du ser ud!"

Zephyrin blev stødt, og det fik ham endelig til at lukke munden op.

"Er det min skyld måske? ... Vi skulle blot sende dig til regimentet, så skulle vi få et syn at se."

De havde rent glemt, hvor de var henne, både stuen og Hélène og Jeanne, der stadig krøb omkring og samlede kartoner op. Rosalie havde stillet sig i positur henne foran soldaten og stod med hænderne foldede over sit forklæde.

"Nå, hvordan står det sig så til hjemme?" spurgte hun. "Godt?"

"Å ja såmænd; på det nær, at Guignards ko er syg. Dyrlægen var der forleden og sagde, at det var gyseligt med alt det vand, der var i den."

"Vand? ... ja, så er det forbi ... Nå, og ellers går det godt alt sammen?"

"Ja-a, det vil sige, politibetjenten brækkede armen forleden ... Og fa'er Canivet er død ... Pastoren tabte sin pung, med tredive sous i, en aften, da han gik hjem fra Grandval ... Men ellers går det rigtig godt alt sammen."

Samtalen gik så i stå. De stod og så på hinanden med strålende øjne og kneb læberne sammen med en grimasse, der viste, hvor meget de holdt af hinanden. Det måtte vel sagtens være deres måde at give kærligheden luft på, for de havde endnu ikke så meget som rakt hinanden hånden. Rosalie vågnede imidlertid pludselig af sine betragtninger og blev fortvivlet, da hun så sine indkøb liggende på gulvet. Nå, det var jo en net historie! Han fik hende også altid til at gøre dumheder! Fruen skulle have ladet ham blive stående udenfor på trappen. Og brummende bukkede hun sig og samlede kartofler, løg og blomkål i kurven igen til stor fortrydelse for Jeanne, der ikke ville have, at hun måtte hjælpe hende. Hun ville så gå ud i køkkenet uden at tage yderligere notits af Zephyrin, men Hélène, som følte sig tiltalt af det sindige og sunde, der var

i kærestefolkenes hele måde at være på over for hinanden, holdt hende tilbage.

"Hør min pige," sagde hun, "din tante har bedt mig give ham der lov til at komme og besøge dig om søndagen ... Han kan komme her om eftermiddagen, og du passer så nok på, at hvad du har at gøre ikke kommer til at lide alt for meget under det."

Rosalie standsede og vendte hovedet om. Hun var åbenbart yderst tilfreds, men det lidt gnavne udtryk beholdt hendes ansigt ikke desto mindre.

"Bare han ikke bringer for megen uorden i alting, frue!" sagde hun.

Og over skulderen kastede hun et blik på Zephyrin, efterfulgt af den samme ømme grimasse som før. Soldaten blev et øjeblik stående ubevægelig, med et lykkeligt smil om den store mund. Derpå retirerede han baglæns ud, takkende og klemmende huen ind til hjertet. Døren lukkede sig efter ham, men ude i entreen blev han endnu ved at hilse.

"Er det Rosalies broder?" spurgte Jeanne. Hélène følte sig forvirret ved dette spørgsmål. Hun angrede nu i grunden den tilladelse, hun nylig havde givet uden at tænke videre over det. Først efter nogle øjeblikkes forløb svarede hun:

"Nej, det er hendes fætter."

"Nå!" sagde barnet alvorligt.

Rosalies køkken lå på solsiden og vendte ud til doktor Deberles have. Om sommeren stak der formelig hele grene af elmetræerne ind gennem det brede vindue. Det var i grunden den livligste del af lejligheden, helt fuldt af lys, så lyst endogså, at Rosalie havde måttet hænge et blåt bomuldsgardin op, som hun trak for om eftermiddagen. Hun beklagede sig kun over, at

dette køkken var så lille, at det næsten kun blev en smal gang mellem komfuret til højre og et bord samt en slags buffet, der stod til venstre. Imidlertid havde hun dog anbragt køkkentøj og sligt så godt, at hun henne ved vinduet havde fået en lille krog fri, hvor hun arbejdede om aftenen. Hendes stolthed var at holde kasseroller og kedler og fade skinnende blanke. Og når solen faldt ind, stod derfor også hele køkkenet i stråleglans; kobbersagerne kastede guldgnister ud rundt omkring sig, bliktøjet skinnede som runde sølvmåner, og komfurets blå og hvide fajanceplader blandede deres blegere glans med ind i denne brand af stråler.

Den følgende lørdag, hen mod aften, hørte Hélène en sådan rumsteren derude, at hun bestemte sig til at gå ud og se, hvad det var.

"Men hvad tager du dig dog for?" spurgte hun. "Holder du slagsmål med køkkentøjet?"

"Jeg gør rent, frue," svarede Rosalie, der lå på gulvet, drivende af sved, med forviltret hår, og skurede løs på stengulvet alt hvad hendes små arme formåede.

Hun blev færdig og vred karkluden op. Aldrig nogensinde før havde hun haft sit køkken så smukt; det var til at spejle sig i, så blankt og skuret, som om der skulle holdes bryllup derude. Bord og buffet så ud som nye, sådan havde hun slidt på dem for at få dem rene. Og hvad for en orden der dog var; kasseroller og gryder hang på rad efter størrelse, hver ting var på sin plads, lige til stegepanden og risten, der hang og skinnede og ikke havde så meget som en eneste røgplet på sig. Hélène blev stående et øjeblik uden at sige noget og smilede så og gik igen.

Hver lørdag herefter blev der den samme vasken og skuren; hele fire timer tumlede Rosalie omkring i vand og støv, hun ville om søndagen vise Zephyrin, hvor renlig hun var af sig. Et eneste lille spindelvæv kunne have bragt hende til at rødme af skam. Men når alting endelig strålede omkring hende, sang hun og var i perlehumør. Klokken tre vaskede hun sine hænder og tog en kappe på med bånd. Hun trak derpå bomuldsgardinet halvt for, så der faldt et passende lys ind, som i fruens stue, og sad og tronede i den strålende orden og ventede på Zephyrin, mens en stærk lugt af timian og laurbærblade fyldte køkkenet.

Præcis klokken halv fire kom Zephyrin; han spadserede op og ned ad gaden, indtil uret på kirketårnet havde slået halv. Rosalie kunne høre ham trampe med sine tunge sko på trappen, når han kom, og hun lukkede op, når hun hørte han standsede uden for døren. Hun havde forbudt ham at trække i klokkestrengen. Hver gang hilste de altid hinanden med de samme ord.

"Hvad, er det dig?"

"Ja, det er mig."

De blev et øjeblik stående overfor hinanden med strålende øjne og med munden knebet sammen. Zephyrin ville så gå ind, men Rosalie tillod ham ikke at gøre det, før hun havde skilt ham af med hans chakot og hans sabel. Dem ville hun ikke have i sit køkken, og hun skjulte dem da udenfor i et skab i muren. Når det var gjort, anbragte hun kæresten henne ved vinduet, i den lille, hyggelige krog, hun havde indrettet der, og tillod ham så ikke at røre sig af pletten.

"Bliv du bare siddende ... Du kan se på, hvordan jeg bærer mig ad med at lave fruens middagsmad, hvis du har lyst til det."

Han kom sjældent uden at have noget med. I reglen havde han om formiddagen sammen med sine kammerater strejfet omkring i Meudon-skoven, drevet langsomt hen ad vejene og trukket frisk luft med en ubestemt længsel efter landet, hvor han havde hjemme. For at have noget mellem fingrene skar han småstokke af, snittede dem til og pyntede dem, idet han drev videre, med alle slags arabesker, indtil han endelig kom til en grøft og satte sig, med chakoten ned i nakken og med øjnene udelukkende fæstede på kniven, der blev ved at snitte. Når han da endelig var blevet færdig, kunne han ikke bekvemme sig til at kaste sine stokke bort, men bragte dem om eftermiddagen med til Rosalie, som hurtigt tog dem ud af hænderne på ham og begyndte at skænde, fordi de snavsede hendes køkken til. Sandheden var imidlertid, at hun samlede på dem; under sin seng havde hun et helt knippe, af alle mulige størrelser og alle mulige tegninger.

En dag kom han med en rede fuld af æg, som han havde anbragt i bunden af sin chakot, under sit lommetørklæde. Omeletter, lavet af fugleæg, var overordentlig delikate, sagde han. Rosalie kastede imidlertid disse afskyelige æg bort, men reden beholdt hun og gemte den ved siden af stokkene. Forresten havde han altid lommerne smækfulde og trak alle slags mærkelige ting op af dem: små, klare sten, som han havde fundet ved bredden af Seinen, gamle søm, vilde bær, som havde ligget dernede i lommen og var blevet tørre, skrabsammen, som ikke engang kludesamlerne ville have bukket sig for at tage op. Især havde han passion for billeder. Langs vejene opsamlede han papir, som der havde været pakket chokolade eller sæbe ind i, og hvorpå der var afbildet negere og palmetræer, orientalske

damer og rosenbuketter. Gamle æskelåg med blonde, drømmende damer, glansbilleder og små stykker tinfolie, som lå kastet omkring på markedspladserne i omegnen, var for ham kostbare fund, der bragte hans hjerte til at banke af glæde. – Alt sligt forsvandt i hans lommer; det smukkeste pakkede han ind i et stykke avispapir, og om søndagen, når Rosalie havde et øjeblik til overs mellem en sauce og en steg, viste han hende sine billeder. Hun måtte gerne have dem, hvis hun ville; men da papiret omkring dem ikke altid var rent, rev han omhyggeligt billederne af, en beskæftigelse, der morede ham i høj grad. Rosalie gav ondt af sig over papirsstrimlerne, som af og til fløj helt hen i hendes mad, men det blev kun værre, når Zephyrin, som tit skete, listede sig til at få fat i hendes saks. Undertiden gav hun ham den dog også pludselig selv for at få fred for ham.

Imidlertid begyndte en eller anden sauce at snurre henne i en kasserolle. Rosalie stod og passede på den med en træske i hånden, mens Zephyrin sad med hovedet sunket ned mellem skuldrene og klippede billeder ud. Hans hår var så kort, at man kunne se hovedbunden, og hans gule uniformskrave gabede bagtil og viste, hvor solbrændt halsen var. Hele kvarter ad gangen sagde ingen af dem et ord. Når Zephyrin så i vejret, så han Rosalie hente mel, hakke persille, strø salt og peber på, og at slutte efter udtrykket i hans øjne, lod det til, at han fandt alt dette højst interessant. Med lange mellemrum undslap en eller anden sætning ham.

"Nåda, hvor det lugter!"

Pigen, der var lutter aktivitet, værdigede ikke at svare ham straks. Først efter en længere pause sagde hun:

"Forstår du, det må koge ganske langsomt."

Ud over disse korte sætninger nåede konversationen imellem dem kun sjældent. Om hjemmet talte de ikke mere. Dukkede en eller anden erindring derfra op hos dem, forstod de hinanden med et ord og lo indvendig hele eftermiddagen. Og det var tilstrækkeligt for dem. Når Rosalie til slut sendte Zephyrin bort, havde de moret sig fortræffeligt begge to.

"Så, gå så! Nu skal jeg ind og gøre bordet i stand til fruen."

Hun gav ham hans chakot og hans sabel igen, puffede ham ud af køkkenet og bar så maden ind til fruen med kinder, der blussede af glæde. Han travede, med slingrende arme, tilbage til kasernen, halvvejs beruset af denne prægtige lugt af timian og laurbærblade, som han førte med sig.

I den første tid mente Hélène det var nødvendigt at holde øje med dem. Hun kom ofte, uden at de anede det, ud i køkkenet, for at give en eller anden besked. Men hun så bestandig Zephyrin sidde henne i sin krog mellem bordet og vinduet, tæt ved vandtønden, der nødte ham til at trække benene ind under sig. Så snart fruen viste sig, fo'r han straks i vejret og blev stående oprejst, med militærisk holdning. Henvendte hun ordet til ham, svarede han kun med en ærbødig hilsen og et par respektfuldt mumlede ord. Da hun så, at hendes komme aldrig generede dem, og at deres ansigter stadig bar det samme udtryk af tålmodigt ventende forelskelse, følte Hélène sig lidt efter lidt beroliget.

Det var desuden langt snarere Rosalie, der kunne have fundet på spilopper end Zephyrin. Hun havde allerede været nogle måneder i Paris og var begyndt at blive et stykke af et forslagent hoved, skønt hun endnu kun kendte tre gader, Rue de Passy, Rue Franklin og Rue Vineuse. Han derimod vedblev ved

regimentet at være Guds ord fra landet. Hun forsikrede fruen, at han blev dummere og dummere; hjemme i landsbyen havde han været meget fiffigere. Det var uniformen skyld i, sagde hun; alle de unge karle, der kom i trøjen, blev nogle forfærdelige klodrianer. Og Zephyrin, der følte sig generet af uniformen, vraltede virkelig også omkring som en gås, med store, dumme øjne. En bondeklods var og blev han trods de røde epauletter, og kasernelivet gav ham ikke engang pariserrekruttens pæne sprog og flotte manerer. Fruen kunne såmænd være fuldstændig rolig! han tænkte mindst af alt på at gøre knuder.

Rosalie behandlede ham da også med ligefrem moderlig omsorg. Hun holdt formaningstaler for Zephyrin samtidig med, at hun holdt spiddet over ilden, og meddelte ham gode råd angående de slemme farer og afgrunde, som han burde søge at undgå. For hvert råd gav han et kraftigt nik med hovedet, og adlød hende så. Hver søndag måtte han højt og helligt forsikre hende, at han havde været i kirken, og at han samvittighedsfuldt havde sagt både sin morgen- og sin aftenbøn. Hun formanede ham ligeledes til renlighed, børstede ham, når han gik, syede knapperne i hans uniformsfrakke fast, når de hang og dinglede, og undersøgte ham fra top til tå, før han forlod hende, for at se, om alting var, som det skulle være. Hun spurgte bestandig til hans helbred og gav ham husråd for alle mulige sygdomme. For at vise sig erkendtlig for al denne opmærksomhed tilbød Zephyrin at fylde hendes vandtønde. Hun ville længe ikke give lov til det, da hun var bange for, han skulle gå og spilde over. Men en dag bar han begge spandene op uden at spilde en eneste dråbe på trappen, og efter den tid var det stadig ham, der om søndagen fyldte vandtønden. Ligeledes

gjorde han hende også andre tjenester, påtog sig alt det grove arbejde, og gik meget tit hen til spækhøkeren og hentede smør, når hun havde glemt det. Til sidst kom han endog til at gå til hånde i køkkenet. I førstningen betroede hun ham kun at gøre grøntsagerne rene, men lidt senere tillod hun ham også at hakke. Efter seks ugers forløb lavede han ganske vist ikke saucerne selv, men han passede dem, med træskeen i hånden, mens de stod på. Rosalie havde formelig fået sig en medhjælper i ham, og hun kunne undertiden ikke bare sig for at le, når hun så ham med de røde benklæder og den gule uniformskrave stå og være i aktivitet derhenne ved komfuret, med viskestykket under armen som en kokkedreng.

En søndag gik Hélène ud i køkkenet. Hun havde morgensko på, så man ikke kunne høre lyden af hendes skridt, og hun blev stående i døren, uden at hverken pigen eller soldaten opdagede hende. Henne i sin krog sad Zephyrin med en stor kop dampende bouillon foran sig. Rosalie stod med ryggen til døren og skar store brødskiver af til ham.

"Spis du blot, min ven!" sagde hun. "Du går alt for meget; det er derfor du bliver så mager ... Vil du have mere? Skal jeg skære af til dig?"

Hun sendte ham et ømt og uroligt blik, mens han lå helt ned over koppen og slugte en stor skive brød i en mundfuld. Hans ellers lidt gullige ansigt blev rødt af dampen, som steg op i det.

"Nåda, der er s'gu smag ved den! Hvad er det, du kommer på?"

"Vent lidt," svarede hun, "hvis du kan lide porrer ..."

Men i det samme hun vendte sig om, opdagede hun fruen. Hun udstødte et lille skrig, og både hun og Zephyrin stod som

forstenede et øjeblik. Så begyndte Rosalie at undskylde sig med en strøm af ord.

"Jeg forsikrer Dem, frue, det er min portion ... Jeg ville selv ingenting have spist ... Det er sandt, det tør jeg dø på ... Du kan få min portion suppe, hvis du vil have den, sagde jeg til ham ... Nå, men så tal dog, din klods; du ved jo, at det er gået til, som jeg siger ..."

Og da hun følte sig ængstelig over, at fruen tav så længe, og troede, hun var vred, fortsatte hun:

"Han var lige ved at dø af sult, frue; han havde stjålet en rå gulerod fra mig ... De får sådan dårlig mad og så lidt! ... Og tænk Dem så engang, så har han måttet gå der og marchere pokker i vold langs floden ... De ville selv have sagt: Rosalie, ville De have sagt, sørg for, at Zephyrin får noget bouillon."

Da Hélène så soldaten sidde derhenne og gabe, uden at turde synke maden, kunne hun ikke holde sig alvorlig længere.

"Nå ja herregud, når han er sulten, så må han have noget at spise, det forstår sig af sig selv, og det har jeg ingenting imod."

Hun følte sig, ansigt til ansigt med dem, betaget af en underlig blød stemning, og hun glemte at være streng, således som det allerede var gået en gang før. De var så lykkelige herude i deres køkken! Bomuldsgardinet var kun trukket halvt for og lod den nedgående sols stråler falde ind. Kobbersagerne strålede henne på væggen, som om de stod i flammer, og lagde et rødligt skær over tusmørket. Og derhenne i dette forgyldte halvmørke stak deres to små runde ansigter frem, rolige og klare som måner. Der var over deres kærlighed en så stille sikkerhed, at den i ingen henseende forstyrrede den gode orden, som herskede i dette køkken. Den behagelige duft fra

komfuret oplivede dem, deres appetit blev vækket, men hjertet var mæt og tilfreds.

"Hør mor," spurgte Jeanne om aftenen, efter at hun havde stået længe og tænkt sig om, "hvorfor kysser Rosalies fætter hende aldrig?"

"Hvorfor ville du have, de skulle kysse hinanden?" svarede Hélène. "Det gør de, når det er deres fødselsdag."

2

Det var tirsdag middag. Efter suppen sad Hélène et øjeblik og lyttede.

"Hvad det dog er for en skylle!" sagde hun så. "Hør blot! ... Mine stakkels venner, de bliver bestemt gennemblødte i aften."

"Å, et par dråber gør mig såmænd ingenting," erklærede præsten, hvis gamle præstekjole allerede var næsten helt drivvåd.

"Jeg har et godt stykke vej hjem," sagde hr. Rambaud, "men jeg går alligevel; det holder jeg netop af ... og forresten har jeg jo også min paraply."

Jeanne sad og tænkte og betragtede med et alvorligt blik sin sidste skefuld nudler.

"Rosalie," sagde hun derpå langsomt, "troede, I ikke ville komme, fordi det var så dårligt vejr ... Men moder påstod, I kom nok ... I er så rare, I kommer altid."

Alle ved bordet smilede, og Hélène nikkede venligt til de to brødre. Udenfor blev det ved at øse ned, og der kom et par så heftige vindstød, at persiennerne begyndte at smække. Det syntes formelig at være blevet vinter igen. Rosalie havde omhyggeligt trukket de røde repses gardiner for, og der var netop i dette stygge, stormfulde regnvejr noget hyggeligt og rart ved den lille spisestue, hvor man sad så lunt inden fire vægge, og hvor den hvide hængelampe hang og skinnede roligt oppe under loftet. På mahognibuffeten stod porcelænet og strålede i dette stille lys, og de fire ved bordet passiarede langsomt og fredeligt med hinanden, så på det pæne, hvide

dækketøj og ventede på, hvad det nu kunne være, Rosalie ville bringe.

"Har De ventet? det var slemt!" sagde hun familiært, da hun bragte den nye ret ind. "Det er fisketunge i gratin til hr. Rambaud, og det må man altid tage lige i det sidste øjeblik."

Hr. Rambaud gav sig ud for at være gourmand; han morede derved Jeanne og glædede Rosalie, der var uhyre stolt af sit talent for at lave mad. Han vendte sig om til hende og spurgte:

"Nå, fortæl os så, hvad De har til os i dag ... De kommer altid med overraskelser, når jeg ikke har appetit længere."

"De får ikke mere end tre retter, ligesom sædvanlig ... Efter fisken skal De have lidt lammekød og så rosenkål, ikke det mindste mere."

Men hr. Rambaud skelede hen til Jeanne. Barnet var inderlig fornøjet; hun havde skjult ansigtet i sine hænder og var nær ved at sprække af latter, samtidig med at hun blev ved at ryste på hovedet, som om hun ville sige, at det ikke var sandt, hvad Rosalie fortalte. Han smækkede da med tungen og satte et yderst tvivlende ansigt op; men Rosalie lod, som hun blev stødt.

"Nå, så De tror mig ikke, fordi frøkenen giver sig til at le ... Godt, gem De kun Deres appetit, så skal De få at se, om De ikke bliver nødt til at sætte Dem til bords igen, når De kommer hjem."

Da hun var gået, lo Jeanne næsten højere endnu og kunne ikke styre sin lyst til at snakke af skole.

"Du er alt for stor en slikmund," begyndte hun. "Ser du, jeg har været ude i køkkenet, og ..."

Men hun stoppede op igen.

"Nej, det er ikke værd, jeg siger ham det, vel mor? ... Vi skal slet ikke have mere. Det var kun for at narre dig, at jeg lo."

Denne scene gentog sig hver tirsdag og stadig med samme heldige resultat. Hélène var næsten rørt over, hvor godt hr. Rambaud forstod at spille denne komedie; hun vidste meget vel, at han i lang tid havde levet yderst tarveligt af en sardin og en halv snes oliven om dagen. Hvad fader Jouve angik, tænkte han aldrig på hvad han spiste, og man drillede ham endog undertiden med hans distraktion og hans ukendskab til alt sligt. Jeanne fæstede sine store, strålende øjne på ham.

"Hvillinger smager udmærket, ikke sandt?" sagde hun henvendt til ham, da der var rettet an.

"Jo udmærket, mit barn," svarede han. "Ja vist, det er jo hvillinger, jeg troede såmænd et øjeblik, det var flyndere."

Og da alle ved bordet lo, spurgte han naivt, hvorfor de gjorde det. Rosalie, der var kommet ind igen, syntes meget krænket. Nej, så forstod præsten hjemme i hendes landsby sig rigtignok bedre på mad. Han kunne sige akkurat hvor gammel en høne var, blot ved at skære den for, og han behøvede såmænd ikke at gå ud i køkkenet først for at få at vide, hvad han skulle have til middag; lugten var tilstrækkelig for ham. Du gode Gud, hvis hun havde tjent hos en præst som hr. pastoren, ville hun vel knap nu have forstået at vende en pandekage. Og den stakkels gejstlige undskyldte sig med en forlegen mine, som om denne, hans absolutte mangel på gourmandtilbøjeligheder var en fejl hos ham, som han tvivlede på at kunne rette. Han havde virkelig alt for mange andre ting i hovedet.

"Dette her er lammekød," erklærede Rosalie, idet hun satte stegen på bordet.

Alle gav sig igen til at le og fader Jouve først. Han stak hovedet frem og blinkede med de små øjne.

"Ja vist, det er jo lam," sagde han. "Det tror jeg virkelig, jeg kunne have set."

Forresten var præsten i dag oven i købet endnu mere distræt end ellers. Han spiste hurtigt, som et menneske, der har hastværk, som det keder at sidde til bords, og som hjemme tager sin frokost stående. Når han så var færdig, sad han og ventede på de andre og faldt i tanker og svarede kun med smil, når de spurgte. Hvert minut sendte han sin broder et blik, der både var uroligt og syntes at skulle opmuntre. Heller ikke hr. Rambaud lod til i dag at have den samme ro og det samme herredømme over sig selv som sædvanlig; hans forvirring røbede sig ved en lyst til at tale og til at sidde og rokke på stolen, der ellers ikke var hans vane. Da man havde spist rosenkålen, og det varede lidt, før Rosalie bragte desserten, blev der en pause. Udenfor plaskede regnen ned i strømme, og luften i spisestuen begyndte at blive underlig trykkende. Hélène opdagede, at der måtte være noget mellem de to brødre, som de ikke ville ud med. Hun kastede et beklagende blik på dem og sagde så til sidst:

"Du min Gud, hvor det dog regner ...! Det er det afskyelige vejr, der gør, at De ikke er i Deres es i dag, ikke sandt?"

De benægtede det imidlertid og skyndte sig at forsikre hende om, at der slet ingenting var i vejen. Og da Rosalie i det samme kom ind med et stort fad, udbrød hr. Rambaud, for at skjule sin forvirring:

"Hvad sagde jeg! nok en overraskelse!"

Overraskelsen i dag var en vaniljecreme, en af Rosalies store triumfer. Man skulle blot have set, med hvilket stille, bredt smil hun satte den på bordet. Jeanne slog hænderne sammen og råbte:

"Jeg vidste det, jeg vidste det! ... Jeg havde set æggene ude i køkkenet."

"Å, nu har jeg ingen appetit længere," vedblev hr. Rambaud med en ærgerlig mine. "Det er mig rent umuligt at spise mere."

Rosalie blev pludselig alvorlig; hendes ansigt fik et udtryk af tilbageholdt vrede.

"Hvordan?" sagde hun. "En creme, som jeg har lavet netop til Dem! ... Godt! så lad De være ... lad De blot være at spise af den ..."

Han faldt til føje og tog en stor portion. Præsten vedblev at være distræt. Han rullede sin serviet sammen og rejste sig straks, da han havde spist desserten, således som han tit gjorde det. Et øjeblik gik han frem og tilbage, med hovedet hældet ned mod den ene skulder, og da Hélène nu også rejste sig fra bordet, sendte han hr. Rambaud et blik, som om de forstod hinanden, og gik så med den unge kvinde ind i sovekammeret. Døren blev stående på klem, og man hørte dem snart tale sagte med hinanden, uden at man dog kunne opfatte ordene.

"Skynd dig," sagde Jeanne til hr. Rambaud, der syntes aldrig at ville blive færdig med et stykke kiks. "Jeg vil vise dig, hvad jeg har syet."

Men han skyndte sig slet ikke. Da Rosalie begyndte at tage af bordet, måtte han imidlertid rejse sig.

"Så giv dog tid, giv dog tid!" udbrød han, da barnet ville trække ham med ind i værelset ved siden af.

Og ængstelig og forvirret søgte han at komme længere bort fra døren. Da præsten i det samme begyndte at tale højere, følte han benene ryste således under sig, at han igen måtte sætte sig ved bordet. Han havde taget en avis op af lommen.

"Jeg vil lave dig en lille vogn," sagde han. Nu talte Jeanne ikke længere om at gå ind i sovekammeret. Hr. Rambaud vakte ellers hendes beundring ved sin færdighed i at lave alle slags legetøj af et stykke papir: høner, både, bispehuer, vogne og bure. Men i dag rystede han på hånden, når han skulle lægge papiret sammen, og det ville ikke gå rigtigt for ham. Ved den mindste lyd inde fra stuen ved siden af dukkede han med hovedet. Jeanne, der var yderst optaget af legen, havde imidlertid stillet sig ved siden af ham og støttede sig til bordet.

"Og så bagefter laver du en høne, som vi kan spænde for vognen, ikke sandt?" sagde hun.

Værelset ved siden af lå i halvmørke på grund af skærmen over lampen. Fader Jouve var blevet stående, mens Hélène derimod havde sat sig på sin sædvanlige plads ved det lille bord. Og da hun ikke betragtede de to venner som fremmede, havde hun straks givet sig til at arbejde; præsten så ikke andet af hende end de fine hvide hænder, der syede en lille barnenatkappe.

"Giver Jeannes helbred Dem nu slet ingen grund længere til uro?" spurgte præsten.

Hun rystede på hovedet, før hun svarede.

"Doktor Deberle lader til at være fuldstændig beroliget," sagde hun. "Men det stakkels barn er endnu uhyre nervøst ... Det er ikke længere siden end i går, at jeg fandt hende liggende besvimet på en stol."

"Hun mangler motion," sagde den gejstlige. "De lukker Dem alt for meget inde; De burde leve lidt mere således, som alverden lever."

Han tav, og der blev en pause. Han havde åbenbart fundet det overgangspunkt, han søgte, men før han talte, ville han samle sig et øjeblik. Han tog en stol og satte sig ved siden af Hélène.

"Min kære veninde," sagde han, "jeg har i nogen tid ønsket at tale alvorligt med Dem ... Det liv, De fører her, har De ikke godt af. Man skal ikke i Deres alder mure sig således inde, som De gør; det er lige så uheldigt for Deres datter som for Dem selv ... Det medfører mangfoldige farer både for helbredet og på anden måde også ..."

Hélène havde løftet hovedet med et udtryk af overraskelse.

"Hvad mener De?" spurgte hun.

"Jeg kender kun lidt til verden," vedblev præsten med et let anstrøg af forvirring, "men jeg ved dog, at den let kan udsætte en kvinde for meget, når hun ingen har til at forsvare sig ... Nok sagt, De er for alene, og denne ensomhed er ikke sund, tro De mig. Der kan komme en dag, da De kommer til at lide under det."

"Men jeg beklager mig på ingen som helst måde, jeg befinder mig tværtimod særdeles vel ved det liv, jeg fører!" svarede hun ivrigt.

Den gamle præst rokkede langsomt på hovedet.

"Ja, det kan være meget godt nu, og jeg forstår ganske vel, at De føler Dem lykkelig. Men man ved aldrig, hvor denne ensomhed og denne drømmen ender ... Jeg kender Dem godt nok til at vide, at De er ude af stand til at begå noget slet ... Men sent eller tidligt kan Deres ro gå tabt i dette. Der kan komme en

dag, da det er for silde, da den plads omkring Dem og i Deres sjæl, som De nu lader stå ubesat, bliver udfyldt af en følelse, som kun vil volde Dem smerte, og som De ikke tør tilstå for Dem selv."

Hélènes kinder var i mørket blevet blussende røde. Præsten havde altså læst i hendes hjerte? Han kendte altså denne indre uro, som fyldte hele hendes liv, skønt hun hidtil selv havde villet tvinge sine tanker bort fra den? Sytøjet sank ned i hendes skød. En underlig blød fornemmelse betog hende; hun fik jo her pludselig i præsten en from medskyldig, og hun kunne nu endelig få lov til højt og åbent at tilstå alle disse ubestemte følelser, som hun hidtil med magt havde trængt tilbage i sin inderste sjæl. Da han vidste alt, kunne han udspørge hende, og hun ville gøre forsøg på at svare.

"Jeg lægger trøstigt min sag i Deres hænder," sagde hun sagte. "De ved, at jeg altid gerne har hørt efter hvad De sagde mig."

Præsten tav et øjeblik, men sagde så langsomt og alvorligt:

"Mit kære barn, De må gifte Dem igen."

Hun blev siddende, stum af forbavselse, og så på ham. Hun havde ventet at høre ham sige noget helt andet, og hun forstod ham ikke længere. Han fortsatte imidlertid:

"Husk på, at De er ung endnu ... De kan ikke blive ved at leve her i denne afsides krog af Paris, hvor De knap tør gå ud, og hvor De ikke lever det mindste med i det, der foregår omkring Dem. De må tage del i det liv, som alle andre mennesker fører, De vil ellers senere bittert komme til at angre denne isolation ... De lægger ikke selv mærke til, hvor stærkt ensomheden efterhånden tager på Dem, men Deres venner ser Deres bleghed og bliver urolige over det."

Han standsede ved hver sætning; han håbede, hun ville afbryde ham og diskutere hans forslag med ham. Men hun blev siddende aldeles stiv, som om overraskelsen havde forvandlet hende til is.

"De har jo nok et barn," vedblev han. "Det gør altid sagen lidt delikat, men De vil selv indse, at det også er i Deres Jeannes interesse, at De finder en mand, som kan være Dem til støtte og hjælp … Naturligvis må det være én, der i alle henseender er, som han skal være, og som kan blive en virkelig sand og kærlig fader …"

Hun lod ham ikke tale ud.

"Nej, nej, jeg vil ikke!" udbrød hun pludselig med en ualmindelig heftig og afværgende bevægelse. "Hvad er dog det, De råder mig til, min ven!… Aldrig, hører De, aldrig!"

Hele hendes sjæl var i oprør, og hun forskrækkedes næsten selv over den heftighed, hun havde udtalt dette afslag med. Præstens forslag rørte ved det mørke punkt i hendes hjerte, hvis hemmelighed hun hidtil havde undgået at tyde, og af den smerte, hun følte, forstod hun endelig, hvor alvorligt ondet var; hun blev betaget af den samme undselige bestyrtelse som en kvinde, der mærker, at det sidste klædningsstykke glider af hende.

Den gamle præst havde fæstet sit klare, smilende blik på hende.

"Jeg vil ikke! Der er ingen, jeg elsker!" gentog hun.

Og da han blev ved at se på hende, troede hun, han kunne læse på hendes ansigt, at hun løj; hun rødmede og stammede:

"Husk dog på, at jeg først har lagt sorgen for fjorten dage siden … Det er jo rent umuligt …"

"Mit barn," sagde præsten roligt, "jeg har vel betænkt sagen, før jeg talte til Dem om det. Jeg tror, at det kun kan være til Deres lykke ... Men vær blot rolig; De skal naturligvis ikke gøre andet, end hvad De selv vil."

Samtalen gik i stå. Hélène søgte at holde den strøm af indvendinger tilbage, som lå hende på tungen. Hun tog igen sit arbejde og syede med sænket hoved et par sting. Midt under tavsheden hørte man Jeanne inde i spisestuen sige:

"Jamen, det er slet ikke nogen høne, der skal spændes for en vogn, det er en hest... Kan du ikke lave heste?"

"Nej, det kan jeg ikke. Heste er alt for svært at lave," svarede hr. Rambaud. "Men hvis du vil have det, skal jeg lære dig at lave vogne."

På den måde endte legen altid. Jeanne stod meget opmærksomt og så på, hvordan hendes ven lagde papiret i en hel mængde små firkanter. Og så forsøgte hun; men hun tog altid fejl og stampede så med foden i gulvet. Både og bispehuer var det eneste, hun forstod at lave.

"Se, sådan skal du bære dig ad," gentog hr. Rambaud tålmodigt; "du lægger fire hjørner, sådan, og så bøjer du papiret om ..."

Han havde lige spidset øren og opfanget et par ord, der blev sagt inde ved siden af; hans stakkels hænder rystede stærkere og stærkere, og hans tunge nægtede i den grad at gøre tjeneste, at han slugte halvdelen af ordene.

Hélène kunne ikke komme til ro og genoptog derfor tråden.

"Gifte mig, og med hvem?" spurgte hun pludselig præsten og lagde samtidig sit sytøj fra sig på bordet. "Der er en, De tænker på, ikke sandt?"

Han havde rejst sig og gik langsomt frem og tilbage. Uden at svare, gjorde han et bekræftende tegn med hovedet.

"Godt, så sig mig, hvem det er," vedblev hun.

Et øjeblik standsede han og blev stående henne ved hende, men sagde så med et let skuldertræk:

"Hvad skulle det nytte til, når De alligevel ikke vil gå ind på det?"

"Lige meget, jeg må vide det," svarede hun. "Hvordan kan jeg tage en bestemmelse, når jeg ikke ved, hvem det er?"

Han svarede ikke straks, men blev ved at se på hende. Der lagde sig et lidt sørgmodigt smil om hans læber, og endelig spurgte han sagte:

"Hvad! har De ikke gættet det?"

Nej, hun havde ikke gættet det, og hun søgte forgæves at udfinde, hvem han mente. Han gjorde da simpelthen et tegn; ved en bevægelse med hovedet tilkendegav han, at den pågældende var inde i spisestuen.

"Ham!" udbrød hun med dæmpet stemme. Hun blev meget alvorlig og gjorde ingen indvendinger længere. På hendes ansigt afspejlede der sig kun forbavselse og sorg. Længe sad hun og så tankefuld ned mod gulvet. Nej, det ville ganske sikkert aldrig være faldet hende ind! Og dog var der jo intet unaturligt i det. Hr. Rambaud var den eneste mand, til hvem hun roligt og uden frygt kunne skænke sin hånd. Hun vidste, hvor brav og god han var, og det faldt ikke hende ind at smile ad hans noget ubehjælpsomme og lidt kejtede væsen. Men trods al hendes hengivenhed for ham, bragte dog tanken om, at han elskede hende, hendes blod til at isne.

Præsten var imidlertid atter begyndt at gå op og ned ad gulvet, og da han kom forbi spisestuedøren, kaldte han sagte på Hélène.

"Kom, skal De se."

Hun rejste sig og gik derhen.

Hr. Rambaud havde til sidst sat Jeanne på sin stol, og han selv, der i begyndelsen havde stået støttet til bordet, var efterhånden gledet ned for fødderne af den lille pige. Han lå på knæ og havde slynget den ene arm om hende. På bordet stod den med en høne forspændte vogn samt både, æsler og bispehuer.

"Holder du virkelig af mig?" spurgte han.

"Ja, det gør jeg rigtignok, det ved du da."

Han nølede; han rystede formelig, som det var en kærlighedserklæring, han skulle til at gøre.

"Men hvis jeg nu bad om, at jeg måtte få lov til bestandig at blive her hos dig, hvad ville du så svare?"

"Å, det ville være rigtig morsomt. Hvor vi så skulle lege sammen! ikke sandt?"

"Men bestandig, forstår du, jeg ville blive her bestandig."

Jeanne havde taget et skib og lavede det om til gendarmhat.

"Du måtte bede moder om lov til det," sagde hun langsomt.

Dette svar lod til at gøre ængstelsen i ham stærkere.

"Ja naturligvis. Men hvis din moder gav lov til det, så ville du ikke have noget imod det, vel?"

Det gik med hatten denne gang, og Jeanne var åbenbart yderst lykkelig over dette.

"Nej, jeg ville ikke ... nej, jeg ville ikke, ikke, ikke, ikke ..." sang hun på en melodi, som hun selv lavede med det samme.

"Se blot engang, hvor køn jeg har fået hatten, se blot!"

Hr. Rambaud løftede sig op på knæene og kyssede hende rørt, mens hun lagde armene om hans hals. Han havde overdraget sin broder at få Hélènes samtykke; han søgte selv at få Jeannes.

"Ser De," sagde præsten og smilede, "den lille har ingenting imod det."

Hélène vedblev at se meget alvorlig ud, men svarede ikke. Præsten derimod begyndte atter at tale sin sag og fremhævede hr. Rambauds fortjenester. Var det ikke den bedste fader, hun kunne ønske sig til Jeanne? Hun kendte ham, hun vidste, at når hun betroede sin skæbne til ham, var den i gode hænder. Og da hun stadig tav, tilføjede han værdigt og bevæget, at idet han påtog sig en sådan kommission, havde han mindre tænkt på sin broders end på *hendes* lykke og vel.

"Jeg tror Dem, jeg ved, hvor meget De holder af mig," afbrød Hélène ham pludselig. "Vent, jeg vil svare Dem i overværelse af Deres broder."

Klokken slog ti. Hr. Rambaud kom ind i soveværelset. Hun gik lige hen imod ham, rakte ham hånden og sagde:

"Jeg takker Dem for deres tilbud, min ven, og jeg er Dem meget erkendtlig for det. De har handlet fuldstændig rigtigt i at tale."

Hun så roligt på ham og beholdt hans store hånd i sin. Han stod der og rystede og turde ikke slå øjnene op.

"Kun ønsker jeg, at De vil give mig tid til at tænke over sagen. Og jeg behøver måske megen tid."

"Så megen De selv vil, et halvt år, et helt eller mere, hvis De ønsker," stammede han, lettet og lykkelig over, at hun ikke

straks viste ham tilbage.

Der kom et svagt smil om hendes mund.

"Det forstår sig, at vi vedbliver at være venner som hidtil. De kommer som sædvanlig, men De lover mig ikke at tale til mig om denne sag, før jeg taler til Dem først ... Er vi enige om det?"

Han havde trukket sin hånd tilbage og søgte febrilsk efter sin hat, mens han kun svarede på, hvad hun sagde, ved sagte at bevæge hovedet. Først i det samme han skulle gå, tog han atter mod til sig.

"De ved nu, hvordan det står sig," sagde han. "Og hvad der end hænder, bliver jeg aldrig anderledes til sinds. Det var i grunden kun det, han skulle have sagt Dem ... Om ti år, hvis De vil, behøver De blot at give mig et vink, og jeg skal adlyde."

Han tog derpå endnu engang Hélènes hånd og trykkede den heftigt. Ude på trappen vendte de to brødre sig om som sædvanlig og sagde:

"Vi ses på tirsdag."

"Ja, på tirsdag," svarede Hélène.

Da hun var kommet ind igen, hørte hun til sin sorg en ny plaskregn slå mod persiennerne. Hvad det dog også var for et forskrækkeligt vejr, og hvor hendes stakkels venner ville blive gennemblødte! Hun lukkede vinduet op og kiggede ud på gaden. Heftige vindstød var nær ved at puste gasflammerne ud. Og midt ude i regnskyllet opdagede hun hr. Rambauds brede ryg; den gode ven vandrede afsted med lette og lykkelige skridt og syntes ikke at bryde sig det allermindste om denne syndflod.

Jeanne lod imidlertid til at være meget alvorlig, efter at hun havde opfanget nogle af de sidste ord, han sagde. Hun havde trukket sine små støvler af og var i chemise blevet siddende

tankefuld på sengekanten. Da hendes moder kom ind for at give hende godnatkysset, fandt hun hende således.

"God nat, Jeanne. Kys mig."

Men barnet syntes ikke at høre hende, og Hélène bøjede sig derfor ned til hende, tog hende om livet og spurgte med dæmpet stemme:

"Du ville altså være glad ved, at han boede hos os?"

Spørgsmålet lod ikke til at overraske Jeanne; hun tænkte åbenbart netop på det og nikkede langsomt med hovedet.

"Men du forstår nok," vedblev Hélène, "han skulle så være her bestandig, både om dagen og om natten, og når vi spiste, og altid."

Man kunne på den lille piges klare øjne se, hvorledes hun blev mere og mere urolig. Hun lagde sin kind til moderens skulder, kyssede hende på halsen og hviskede hende endelig i øret:

"Moder, skulle han også have lov til at kysse dig?"

Hélène rødmede helt op over panden. Hun vidste ikke straks, hvad hun skulle svare på barnets spørgsmål; først efter en stunds betænkning sagde hun:

"Han skulle være dig i faders sted, mit barn."

Jeannes små arme strakte sig stive ud, og hun begyndte pludselig at græde.

"Nej, nej, så vil jeg ikke have det ... Moder, moder! sig til ham, at jeg ikke vil have det; skynd dig og sig til ham, at jeg ikke vil have det ..."

Hun havde kastet sig til moderens bryst og dækkede hende med sine tårer og kys. Hélène søgte at berolige hende og sagde, at hun ikke skulle bryde sig om noget; det skulle hun nok ordne. Men Jeanne ville have et bestemt og afgørende svar straks.

"Å! sig nej, mor, sig nej ... Jeg ville dø af det, hvis du sagde ja til ham ... Men det vil du aldrig, ikke sandt? aldrig!"

"Nej, vist ikke; vær nu blot rolig og læg dig."

Nogle øjeblikke endnu klemte barnet tavst og lidenskabeligt armene om hende, som om hun ikke kunne rive sig løs fra hende og ville forsvare hende mod alle, der tænkte på at rive hende fra hendes Jeanne. Og da Hélène endelig havde fået hende til at lægge sig, måtte hun blive siddende ved sengen en stor del af natten. Heftige trækninger rystede den lille, mens hun sov, og hver halve time åbnede hun øjnene for at forsikre sig om, at moderen var der, og så sove ind igen, med munden trykket fast til hendes hånd.

3

Det var en af de dejligste måneder, man kan tænke sig. Aprilsolen havde klædt haven i et grønt, der var så let og fint som kniplinger. Op ad stakittet begyndte de vildt slyngende klematisgrene at skyde, og kaprifolierne stod i knop og sendte en sød duft ud rundt omkring sig. I bedene for begge ender af græsplænen, der var holdt særdeles omhyggeligt, stod der røde geranier og hvide levkøjer i flor. Også elmetræerne henne i krogen ved nabohusene var sprunget ud, og deres spæde blade rystede og bævede ved det mindste vindpust.

I hele tre uger vedblev himlen at være blå, uden en eneste sky. Det var et rent vidunder af forår, der ligesom klædte sig til fest for at fejre den nye ungdom, som udfoldede sig i Hélènes hjerte. Hver eftermiddag gik hun ned i haven sammen med Jeanne. Hendes plads var altid den samme, op ad det første elmetræ til højre. Der havde hun en stol, som stod og ventede på hende, og den følgende dag lå de garnender, som hun havde tabt den foregående, endnu i gangen.

"De må endelig betragte Dem fuldstændig som hjemme her," gentog hver eftermiddag fru Deberle, der havde fået passion for hende, en af disse passioner, som plejede at lægge udelukkende beslag på hende et halvt års tid. "Altså i morgen. Og De ser nok at komme så tidligt som muligt, ikke sandt?"

Hélène følte sig i virkeligheden også som hjemme dernede. Efterhånden blev hun mere og mere fortrolig med denne lille grønne plet, og hun ventede formelig med et barns utålmodighed på, at det skulle blive den tid, hun plejede at gå derned. Hvad hun navnlig syntes så godt om var den

omhyggelighed, hvormed både plæne og buske blev holdt. Ikke spor af ukrudt, ikke det mindste visne blad eller græsstrå. Gangene blev revet hver morgen og var så bløde at gå på som tæpper. Hun havde det her så uendelig roligt og fredeligt; fra de sirlige blomsterbede eller fra efeuerne, som gartneren stadig pudsede og pillede om, kom der intet, der forstyrrede. I skyggen under elmetræerne, i denne lille aflukkede krog, som fru Deberle fyldte med en let moskusduft, kunne hun bilde sig ind, at hun befandt sig i en salon. Kun synet af himlen, når hun så i vejret, mindede hende om, at hun var ude i den friske luft, og når hun så kom til at tænke på det, indåndede hun den i lange drag.

Ofte tilbragte hun og fru Deberle eftermiddagen sammen alene, kun med Jeanne og Lucien legende tæt ved sig. Der var undertiden lange pauser. Men fru Deberle, der ikke kunne lide denne sidden stille og drømme, begyndte så at passiare i timevis og var tilfreds, når Hélène blot nikkede eller på anden måde tavst gav tilkende, at hun var af samme mening. Det var uendelige historier om damer af hendes bekendtskab, projekter til selskaber i den kommende vinter, snakkesalige betragtninger om dagens begivenheder, hele det sammensurium af tanker, der kan rummes i et smukt, men en smule indskrænket damehoved, blandet med pludselige udbrud af kærlighed til børnene eller med rørte fraser om, hvad venskabet dog var for en prægtig ting. Af og til tog hun venindens hænder og trykkede dem. Hélène hørte ikke altid hvad det var, hun sagde, men i den permanente bløde stemning, hun i reglen befandt sig i, viste hun sig meget

taknemmelig for Juliettes venskab og gentog stadig, at hun var det bedste menneske, der var til.

Af og til kom der også en eller anden på visit. Fru Deberle blev da overordentlig fornøjet. Siden påske var hendes lørdage hørt op; man tog jo ikke imod på denne tid af året. Men ensomhed var ikke noget for hende, og man kunne ikke gøre hende gladere end ved i al ugenerthed at komme og besøge hende herude i haven. Hun fik da altid yderst travlt med at undersøge, hvilket badested hun skulle tage til i august. Hver gang hun fik en ny visit, begyndte hun igen på det samme emne. Hun forklarede, at hendes mand ikke kunne følge med, og spurgte så folk ud og kunne aldrig blive enig med sig selv om, hvilket sted hun skulle vælge. Men det var i øvrigt slet ikke for hendes egen skyld, hun ville tage dertil, det var for Luciens. Når Malignon kom, satte han sig overskrævs på en af havestolene og begyndte at passiare med hende. Han for sit vedkommende kunne ikke fordrage landet; det var jo vanvid, sagde han, at tage bort fra Paris for at lægge sig til at blive forkølet ved kysten. Han diskuterede imidlertid dog de forskellige badesteder med hende; de var alle sammen rædsomme, erklærede han; med undtagelse af Trouville var der ikke et eneste, der var nogenlunde ordentligt. Hélène hørte hver dag den samme diskussion uden at blive træt af den; hun var endog glad ved disse eftermiddages ensformighed, der vuggede hendes sjæl til hvile i en eneste tanke. Da måneden var til ende, vidste fru Deberle endnu ikke, hvor hun skulle tage hen.

En dag, da Hélène skulle til at gå, sagde Juliette til hende:

"Jeg bliver nødt til at gå ud i morgen, men lad det ikke genere Dem i at kigge herned ... Vent på mig, jeg kommer ikke sent hjem."

Hélène lovede, at hun skulle komme alligevel. Hun tilbragte en ganske dejlig eftermiddag alene i haven. Over hovedet på sig hørte hun kun lyden af spurvenes vingeslag, når de fløj omkring mellem træernes grene. Det gik rigtigt op for hende, hvor i fortryllende der var i denne lille, solbeskinnede krog, og fra denne dag var det hendes lykkeligste eftermiddage, når veninden var borte.

Hun kom efterhånden til at stå i nærmere og nærmere forhold til Deberles. Undertiden, når de sad længere end sædvanligt under elmetræerne, og Pierre så kom ned og meldte, at der var rettet an, bad Juliette hende om at blive, og hun gav af og til efter for disse anmodninger. Det var rigtige familiemiddage, hvor børnene ikke lagde noget som helst bånd på sig. Doktor Deberle og Hélène syntes at være gode venner, hvis rolige, en smule kolde temperament sympatiserede fortræffeligt, og Juliette udbrød da også tit:

"Hvor I dog passer udmærket sammen ... Den ro, der er over jer, er ikke langt fra at irritere mig."

Doktoren kom hver eftermiddag hjem fra sine patienter omtrent klokken seks. Han fandt da damerne i haven og satte sig ned til dem. I den første tid havde Hélène straks villet trække sig tilbage for at lade mand og kone være alene, men Juliette havde gjort så mange indvendinger, at hun nu blev. Hun begyndte halvvejs at høre med til familien. Når doktoren kom, rakte hans kone ham hver gang kinden på den samme venskabelige måde, og han trykkede et kys på den. Han hjalp så

Lucien med at klatre op på sit skød og lod ham blive siddende der, mens han talte med dem. Drengen holdt munden til på ham med sine små hænder, trak ham i håret, netop som han var midt i en sætning, og var i det hele taget så uartig, at doktoren til sidst måtte sætte ham ned på jorden og sige til ham, at han skulle lege med Jeanne. Hélène smilede over disse lege og slap et øjeblik sit arbejde for at fæste et roligt blik på fader, moder og søn. I mandens kys var der intet, som berørte hende ubehageligt, og Luciens spilopper fornøjede hende snarest. Det var, som hendes sjæl fandt hvile i dette ægteskabs lykkelige fred. Solen begyndte imidlertid at dale og forgylde de højeste grene. Under den blege himmel blev der så forunderlig roligt. Juliette, som ligefrem havde mani for at spørge, selv når hun var sammen med folk, hun kun kendte ganske lidt til, overdængede sin mand med spørgsmål, ofte uden engang at afvente hans svar.

"Hvor har du været henne? Hvad har du taget dig for?"

Han fortalte hende da, hvilke patienter han havde set til, hvad for bekendte han havde hilst på gaden, hvad der havde ligget i butiksvinduerne og sligt. Ofte mødte hans blik, når han talte, Hélènes. Men ingen af dem vendte hovedet bort. De så hinanden ind i øjnene, alvorlige et sekund, som om de læste lige ind i hinandens sjæl, og sænkede så langsomt øjenlågene og smilede. Juliettes nervøse uro, som hun søgte at skjule under et kunstlet dovneri, gav dem ikke lov til at tale længe sammen; den unge kone kastede sig midt ind i hvilken som helst konversation. Enkelte ord vekslede de dog, langsomme, dagligdags sætninger, der syntes dem at få en underlig dyb betydning og at klinge langt længere end lyden af deres

stemme. Ved hvert ord, de sagde, nikkede de stille til hinanden, som om alle deres tanker var fælles. Det var en forståelse, så fuldstændig, som den kunne være; den kom fra deres sjæls inderste væsen, og den var der endog, når de tav.

Undertiden holdt Juliettes snakkesalighed op et øjeblik; hun skammede sig over at tale hele tiden.

"De keder Dem bestemt?" sagde hun. "Vi taler om ting, som slet ikke kan interessere Dem."

"Nej, bryd De Dem blot ikke om mig," svarede Hélène med et smil. "Jeg keder mig aldrig ... Jeg holder netop så meget af at høre til og selv ingenting sige."

Og det var ikke usandhed hvad hun sagde. Netop når hun sad således stille og tav, nød hun stærkest fortryllelsen ved at være her. Hun sad bøjet over sit arbejde og løftede kun af og til øjnene for at veksle disse lange blik med doktoren, der bandt dem stærkere og stærkere til hinanden. Hun indrømmede nu for sig selv, at der mellem ham og hende bestod en hemmelig følelse, noget ganske forunderlig sødt og så meget desto sødere, fordi ingen i verden uden de selv anede denne følelse. Men hendes hemmelighed var rolig og uforstyrret af enhver bebrejdelse, for der var ingen uret, intet urigtigt i den. Hvor han var kærlig mod sin kone og sit barn! Hun holdt endnu mere af ham, når han lod Lucien klatre op på skødet af sig, og når han kyssede Juliette på kinden. Deres venskab var vokset, siden hun havde set ham i hans hjem. Hun var nu fuldstændig, som hun hørte til familien, og indvendig kaldte hun ham Henri, ganske naturligt, fordi hun hørte Juliette give ham dette navn så tit. Når hendes læber sagde "hr. doktor", svarede et ekko i hendes sjæl "Henri".

En dag fandt doktoren Hélène alene under elmetræerne. Juliette gik nu ud næsten hver eftermiddag.

"Hvad! er min kone her ikke?" spurgte han.

"Nej, hun slår hånden af mig," svarede hun smilende. "De kommer forresten ualmindelig tidligt hjem i dag."

Børnene legede i den anden ende af haven. Han satte sig ved siden af hende, men deres tête-à-tête gjorde dem på ingen måde forvirret. En hel time passiarede de om alle mulige ting uden noget øjeblik at spore lyst til at hentyde til den følelse, som opfyldte dem. Hvorfor tale om det? Vidste de ikke begge, hvad de havde kunnet fortælle hinanden? De havde ikke nogen tilståelse at gøre. Til at glæde dem var det tilstrækkeligt, at de blot var sammen, at de kunne tale med hinanden om alle mulige ting, og uforstyrret nyde den lykke at være ene her, på det samme sted, hvor han hver aften i hendes påsyn kyssede sin kone.

I dag spøgte han med hendes forfærdelige ivrighed i at arbejde.

"Jeg har jo ikke engang endnu," sagde han, "fået at se, hvilken farve Deres øjne har; De stirrer evig og altid på synålen."

Hun løftede hovedet og så på ham, som hun plejede at gøre.

"Er det meningen, at De vil drille mig?" spurgte hun roligt.

"Ah, de er grå ... grå med et blåligt skær, ikke sandt?"

Videre vovede de sig aldrig, men i disse rent tilfældige ord lå der for dem en ubeskrivelig berusning. Efter den dag traf han hende ofte alene, når det begyndte at dæmre. Uden at de vidste eller ville det blev fortroligheden mellem dem efterhånden større. Når de sådan var alene, forandrede deres stemme sig og fik en kærlig betoning, som den ikke havde, når nogen hørte på

dem. Og dog generede Juliette dem slet ikke, når hun kom med sin uro og sin lyst til at fortælle, hvad der var passeret hende i Paris; de kunne fortsætte den begyndte samtale uden at behøve at blive forvirrede eller rykke deres stole fra hinanden. Det var, som om det smukke forår, som om denne have, hvor syrenerne blomstrede, forlængede kærlighedens første, tavse beruselse i deres sjæl.

Hen imod slutningen af måneden undfangede fru Deberle en stor plan. Hun fandt pludselig på, at hun ville give et børnebal. Det var jo ganske vist noget sent på året, men til gengæld optog denne idé hende i den grad, at hun straks på sin sædvanlige ivrige måde gav sig i færd med forberedelserne. Hun ville have noget ekstraordinært, det skulle være kostumebal. Og hun snakkede da aldrig om andet end om dette bal, både hjemme og ude og overalt. Nede i haven blev der talt om det i en uendelighed. Malignon fandt planen en smule "fjantet", men han var dog så nådig at interessere sig for den og lovede at få fat i en komisk sanger, som han kendte.

En eftermiddag, da alle sad nede i haven, opkastede Juliette det store spørgsmål, hvad Lucien og Jeanne skulle være.

"Jeg er slet ikke på det rene med mig selv om det," sagde hun; "jeg har tænkt på en hvid atlaskes pjerrot."

"Det er alt for almindeligt!" erklærede Malignon. "Der vil mindst komme et dusin pjerrotter ... Nej, man må se at få et godt indfald ..."

Han gav sig til at grunde dybsindigt og patte på sin stokkeknap. Pauline, der også var kommet til, sagde, at hun havde lyst til en pernilledragt.

"Du!" udbrød fru Deberle overrasket. "Men du skal jo slet ikke være i kostume. Bilder dit tossehoved dig måske ind, at du er et barn ... Du er nok så venlig at komme i hvid kjole."

"Det ville alligevel have moret mig," hviskede Pauline, der trods sine atten år og til trods for, at hun allerede var en fuldvoksen ung pige, alligevel holdt uhyre meget af at more sig sammen med børnene.

Hélène sad imidlertid og arbejdede henne ved sit træ og løftede undertiden hovedet for at smile til doktoren og til hr. Rambaud, som stod ved siden af hende og passiarede. Hr. Rambaud var til sidst også blevet en meget god bekendt af familien Deberle.

"Og hvad tænker De at give Jeanne på?" spurgte doktoren.

Men han blev afbrudt af Malignon.

"Jeg har fundet det ... marquis fra Louis XV's tid!" udbrød han og svingede triumferende med sin stok.

Da hans forslag ikke syntes at gøre de tilstedeværende synderlig entusiastiske, blev han meget forbavset.

"Hvad! Forstår De ikke hvad jeg mener? ... Det er jo Lucien, der modtager sine små gæster, ikke sandt? Godt, De anbringer ham i indgangsdøren, som marquis, med en stor buket roser ved siden, og han gør så sin reverens for alle damerne, der kommer."

"Men vi vil få over et dusin marquis'er," indvendte Juliette.

"Hvad gør det!" sagde Malignon roligt. "Jo flere marquis'er der er, desto morsommere er det. Jeg forsikrer Dem, det er et godt indfald ... Husets herre må være marquis, ellers bliver Deres bal forfærdeligt."

Han lod til at være så overbevist om, at han havde ret, at Juliette til sidst også blev passioneret for ideen. Et sådant lille elegant marquiskostume à la Pompadour af hvidt atlask med små buketter ville virkelig være yderst henrivende.

"Og Jeanne?" spurgte doktoren igen. Barnet var gået hen til sin moder og støttede sig til hendes skulder i den lidt kælne stilling, som hun holdt så meget af. I det samme Hélène ville svare, hviskede hun:

"Mor, du husker nok, hvad du har lovet mig!"

"Hvad skal hun være?" blev der spurgt fra alle sider.

Datteren sendte hende atter et bønfaldende blik, og Hélène svarede smilende:

"Jeanne vil ikke gerne have, at jeg fortæller, hvad hun skal være."

"Nej, det vil jeg ikke!" Udbrød barnet. "Ens dragt gør ingen virkning, når man i forvejen fortæller, hvad man skal være."

Man morede sig et øjeblik over dette koketteri. Men så syntes hr. Rambaud at få lyst til at drille. Jeanne havde i nogen tid været lidt mut imod ham, og den stakkels mand, der var ked af dette, vidste ikke, hvorledes han skulle gøre sin lille veninde god igen, og begyndte så at drille for at nærme sig hende.

"Jeg skal fortælle det, jeg skal fortælle det," gentog han et par gange og så stift på hende.

Barnet var blevet ganske bleg. Hendes fine, lidende ansigt havde fået et ligefrem vildt udtryk, over panden lagde der sig to dybe rynker, og hagen syntes at forlænge sig.

"Du," stammede hun, "du; nej, du siger bestemt ingenting ..."

Og da han alligevel gjorde mine til at ville tale, styrtede hun ude af sig selv hen til ham og råbte:

"Ti stille, hører du! ... Du skal tie stille, du skal! ..."

Hélène havde ikke haft tid til at afværge dette anfald, et af disse anfald af blind vrede, der undertiden kom over datteren.

"Vil du værs'go at være artig, Jeanne," sagde hun strengt.

Men Jeanne hørte slet ikke hvad hun sagde. Skælvende fra top til tå vedblev hun med halvkvalt stemme at råbe: "Du skal tie stille! ... Du skal tie stille! ..." samtidig med at hun greb hr. Rambaud i armen og vred den med en aldeles exceptionel styrke. Hélène truede forgæves ad hende, og da hun ikke kunne få hende rolig ved at være streng og var meget ked af denne scene her i alles påsyn, nøjedes hun med ganske sagte at sige:

"Jeanne, du gør din moder megen sorg."

Barnet slap straks hr. Rambaud og vendte hovedet om. Og da hun så sin moder så bekymret og så, at hun knap kunne holde tårerne tilbage, brast hun selv i gråd og kastede sig om halsen på Hélène.

"Nej, mor ... nej, mor ..." hulkede hun og holdt hænderne for hendes ansigt, for at hun ikke skulle græde.

Hendes moder tog dem langsomt bort. Ude af sig selv vaklede hun da et par skridt bort og lod sig falde ned på en bænk, hvor hun hulkede endnu højere. Lucien, for hvem man til stadighed anførte hende som eksempel, så på hende forbavset og egentlig ganske fornøjet ved at se, at hun også kunne være uartig. Da Hélène lagde sit arbejde sammen og gjorde undskyldninger for denne scene, sagde Juliette, at med børn måtte man være meget overbærende. Jeanne havde et godt hjerte, og hun tog sig det så nær, at hun allerede derved var straffet nok. Hun kaldte på hende for at kysse hende, men

Jeanne brød sig ikke om hendes tilgivelse, hun blev ved at sidde og hulke henne på sin bænk.

Hr. Rambaud og doktoren var imidlertid gået hen til hende. Den første bøjede sig ned og spurgte med sin indsmigrende, bløde stemme:

"Hvorfor er du vred på mig, min pige? Hvad har jeg gjort dig?"

"Du har villet tage moder fra mig, har du," sagde barnet og lod hænderne falde ned, så han så hendes forgrædte ansigt.

Doktoren gav sig til at le, da han hørte, hvad hun sagde. Hr. Rambaud forstod det ikke straks.

"Hvad er det for en snak?" spurgte han.

"Jo, i tirsdags ... Du ved meget godt, at du lagde dig på knæ og spurgte, hvad jeg ville sige til det, hvis du blev hos os."

Doktoren smilede nu ikke længere. Der gik en sitren over hans farveløse læber. Hr. Rambaud derimod var blevet rød i hele ansigtet.

"Du havde jo sagt, at vi altid skulle lege sammen," sagde han med sagtere stemme.

"Nej, det havde jeg slet ikke!" udbrød barnet atter heftigt. "Jeg vil ikke have det, hører du! ... Du må aldrig mere tale om det, aldrig, hvis du vil have, at vi skal være gode venner."

Hélène havde rejst sig og taget sin arbejdskurv.

"Kom Jeanne," sagde hun, "og lad os gå op. Man skal ikke lade fremmede folk se på, at man græder; det keder dem kun."

Hun gik med barnet. Doktoren, der var meget bleg, betragtede hende stift, og hr. Rambaud lod til at være yderst forvirret. Fru Deberle og Pauline havde sammen med Malignon fået fat på Lucien og diskuterede, mens de vendte og drejede

ham, ivrigt, hvorledes marquiskostumet ville komme til at tage sig ud på ham.

Den næste dag var der ikke andre end Hélène nede under træerne. Fru Deberle var ude for at træffe arrangementer i anledning af sit bal, og hun havde taget Lucien og Jeanne med sig. Doktoren kom i dag hjem tidligere end sædvanligt og skyndte sig ned i haven. Men han satte sig ikke, han gik op og ned henne ved Hélène og pillede barken af træerne. Hun løftede et øjeblik øjnene, urolig over at se ham så febrilsk; så gav hun sig atter ivrigt til at sy, men hendes hånd rystede en smule.

"Det lader til, vejret bliver dårligt," sagde hun, genert over den lange pause. "Det er næsten koldt i eftermiddag."

"Vi er endnu kun i april," svarede han og bestræbte sig for, at stemmen kunne klinge roligt.

Han syntes at ville gå, men kom straks tilbage igen og spurgte hurtigt:

"De gifter Dem altså?"

Dette pludselige spørgsmål overraskede hende så stærkt, at hun lod sit sytøj falde. Hun var blevet kridhvid, men ved en stærk viljeanstrengelse tvang hun sit ansigt til at forblive ubevægeligt og så med store, åbne øjne på ham. Hun svarede ikke, og han vedblev da bedende:

"Å, jeg bønfalder Dem, et ord, blot et eneste ... De gifter Dem?"

"Ja måske, men hvad angår det i grunden Dem?" sagde hun endelig koldt.

Han gjorde en heftig bevægelse.

"Men det er jo umuligt!" udbrød han.

"Hvorfor det?" spurgte hun uden at lade sit blik slippe ham.

Han tav; dette blik standsede ordene på hans læber. Nogle sekunder endnu blev han stående der og førte hænderne op og holdt sig på tindingerne; men han havde en fornemmelse, som om han var nærved at skulle kvæles, han frygtede for, at det sindsoprør, hvori han befandt sig, skulle løbe af med ham, og han gik da, mens hun lod, som hun roligt blev ved at sy.

Man disse eftermiddages stille, velgørende fortryllelse var brudt. Det nyttede ikke, at han den følgende dag atter viste sig rolig og behersket, Hélène syntes at føle sig generet, så snart hun befandt sig alene med ham. Det var ikke længere denne hyggelige fortrolighed, hvormed de før, uden noget øjeblik at føle sig forvirret, havde kunnet sidde ved siden af hinanden og været glade, blot fordi de var sammen. Skønt han gjorde sig umage for ikke at forskrække hende, kunne han dog ikke forhindre, at han tit pludselig kom til at ryste, når han så på hende, eller at blodet steg ham til hovedet, så han blev blussende rød. Også hun havde mistet sin smukke, stille ro; det fo'r ofte igennem hende, som det aldrig havde gjort før, og så til andre tider sad hun længe træt og døsigt hen og tog sig ingenting for. Der syntes at være vågnet alle slags attråer og en forunderlig heftighed og vrede i dem.

Til sidst ville Hélène ikke have, at Jeanne måtte gå fra hende. Doktoren fandt altid, når han kom, dette vidne, der betragtede ham med sine store, klare øjne. Men hvad Hélène led mest ved var den forlegenhed, hun nu pludselig følte, når hun var sammen med fru Deberle. Når veninden kom hjem med flagrende hår og kaldte hende "min kære" og fortalte hende om alle de steder, hvor hun havde været henne, kunne hun ikke høre roligt og smilende på hende som tidligere; det var, som

noget oprørte sig inderst i hendes sjæl, som om der dukkede følelser frem, hun ikke selv ville klare sig, en underlig blanding af skam og nag. Hendes hæderlige natur satte sig imidlertid op imod det, og hun rakte Juliette hånden, men dog uden at kunne undertrykke det sæt, der gik igennem hende, når hun følte venindens varme hånd i sin.

Vejret var nu virkelig blevet dårligt. Heftige regnskyl tvang damerne til at ty ind i den japanske pavillon. Den ellers så pænt holdte have blev formelig til en sø, og gangene var så opblødte, at man ikke på nogen som helst måde turde vove sig ud i dem. Når der endelig kom en smule solskin mellem to byger, var græs og planter gennemblødte, og henne på syrenbuskene hang der perler i hver af de små blomster. Under elmetræerne plaskede det ned med store dråber.

"Nå, endelig bliver det da på lørdag," sagde en dag fru Deberle. "Å, min kære, jeg er rent fortumlet af det ... Ikke sandt, De kommer klokken to? Jeanne skal åbne ballet med Lucien."

Og i et anfald af ømhed og henrykkelse over forberedelserne til sit bal, kyssede hun begge børnene, og tog så Hélène i armen og trak hende leende hen til sig og trykkede også to varme kys på hendes kinder.

"Det er til tak," udbrød hun muntert. "Jeg har fortjent dem, sådan som jeg har løbet om i vester og øster. Men De skal også få at se, at det bliver et ualmindelig vellykket bal."

Hélène vedblev at være kold som før, mens doktoren betragtede dem over hovedet på Lucien, der havde hængt sig om halsen på ham.

4

Henne hos doktorens stod Pierre ude i entréen i kjole og hvidt halstørklæde og lukkede gadedøren op hver gang han hørte en vogn komme rullende. Et lille pust af den fugtige luft slap ind med det samme, og et gulligt skær fra den regnfulde eftermiddag oplyste den ikke synderlig store entré, der var overfyldt med portierer og stedsegrønne planter. Klokken var kun to, men det begyndte allerede at mørknes lidt, som på en trist vinterdag.

Men i det samme tjeneren lukkede døren op ind til den første stue, strålede et blændende lys gæsterne i møde. Man havde lukket skodderne og omhyggeligt trukket gardinerne for, så at ikke et eneste glimt af den tågede luft udenfor kunne komme ind, men overalt var der lamper, i lysekronen og lampetterne langs væggen var lysene tændt, det flammede og funklede som i en oplyst kirke. Og bag den forreste stue, hvis resedafarvede tapet afdæmpede glansen en smule, strålede den sorte og forgyldte modtagelsessalon dekoreret som til de baller, fru Deberle hvert år plejede at give i januar.

Børnene begyndte imidlertid at komme, mens Pauline endnu havde uhyre travlt med at stille stole op i salonen, foran spisestuedøren, der var blevet taget af og erstattet med et rødt tæppe.

"Papa," kaldte hun, "du må endelig komme og hjælpe mig; ellers bliver vi aldrig færdige."

Hr. Letellier, der med armene på ryggen stod og kiggede op på lysekronen, skyndte sig at give hende en håndsrækning. Han stillede stolene i rækker, men Pauline slæbte dem selv hen til

ham. Hun havde føjet sin søster og taget hvid kjole på; kun var den firkantet udskåret, så man kunne se brystet på hende.

"Så, nu er da endelig det gjort!" udbrød hun endelig. "Nu kan de gerne komme ... Men hvad tænker dog Juliette på? Hun bliver nok aldrig færdig med at pynte Lucien ..."

I det samme kom imidlertid fru Deberle med den lille marquis. Alle de tilstedeværende gav deres beundring luft over, hvor sød han var, og han tog sig virkelig også ypperlig ud i sin hvide atlaskes dragt med buketterne, sin store, guldbroderede vest og sine kirsebærrøde knæbenklæder. Hans hals og hans små hænder druknede i blonder, og ved siden havde han en elegant legetøjskårde med stor rød sløjfe.

"Gør så din kompliment," sagde moderen til ham, idet hun førte ham ind i det forreste værelse.

Han havde øvet sig på det i hele otte dage. Han satte da nu kavalermæssigt sine små lægge i positur, bøjede det pudrede hoved en lille smule tilbage og tog den trekantede hat under den venstre arm; for hver dame, der kom, gjorde han sin reverens, bød hende armen, førte hende ind, hilste og kom så tilbage igen. Der var i den måde, han bar sig ad på, et sådant alvor, blandet med et lille stænk af uforskammethed, at man ikke kunne lade være med at le rundt om ham. Han førte først Marguerite Tissot ind, en lille pige på fem år, der havde et fortryllende kostume som malkepige, med mælkespanden hængende ved bæltet; derefter de to Berthier'er, Blanche og Sophie, af hvilke den ene var bajadspige og den anden Pernille, og da det var gjort, gav han sig endogså i kast med Valentine de Chermette, en stor pige på fjorten år, som hendes moder altid klædte på som spanierinde; han gjorde det, skønt det næsten så

ud, som hun bar ham, når man så dem med hinanden under armen. Noget forlegen blev han derimod, da familien Levasseur kom, bestående af fem unge frøkener, der marcherede op i række, den mindste knap to år gammel, den største ti. De var alle sammen Rødhætter, havde rød hue og rød atlaskes kjole på med sort fløjlsbort og et bredt blondeforklæde. Han betænkte sig lidt, men fattede så en rask beslutning, kastede hatten fra sig, tog de to største under armene og marcherede ind i salen, fulgt af de tre andre. Man morede sig kosteligt over at se ham, men han selv tabte intet øjeblik sin anstand og værdighed.

Fru Deberle sad netop henne i en krog og skændte på sin søster.

"Men hvor i al verden kan du dog falde på at komme så nedringet?"

"Det er der da ingenting i! Papa har ikke sagt noget til det," svarede Pauline roligt. "Men hvis du vil have det, kan jeg godt sætte en buket der."

Hun plukkede et par naturlige blomster henne i en opsats og stak dem ned på brystet. Samtidig omringede de smås mødre i elegante visitdragter fra alle sider fru Deberle og komplimenterede hende allerede i anledning af hendes bal. Da Lucien kom forbi, standsede hun ham for at glatte på en krølle af hans pudrede hår, og han løftede sig op på tåspidserne og spurgte:

"Kommer Jeanne ikke?"

"Jo, min dreng, hun kommer nok ... Tag dig nu blot i agt for at falde ... Så, skynd dig, der er den lille frøken Guiraud. – Nej se! hun er elsasserinde."

Salen fyldtes efterhånden, stolerækkerne foran det røde gardin var næsten fuldt besat, og man hørte en høj summen af barnestemmer. Drengene kom i klynger. Der var allerede kommet tre harlekiner, fire pulchineller, en Figaro samt flere tyrolere og højskotter. Den lille Berthier var page. Den lille Guiraud, en fyr på to et halvt år, bar sin pjerrotdragt så komisk, at de voksne ikke kunne lade være at løfte ham op og kysse ham, da han gik forbi.

"Der er Jeanne," sagde pludselig fru Deberle. "Nej, hvor hun er sød."

Der gik en mumlen gennem stuen, alle bøjede hovedet til siden, og man hørte små udbrud af beundring. Jeanne havde stillet sig op i døren til den forreste stue, mens hendes moder endnu var ude i entréen og tog overtøjet af. Barnet havde en sjældent pragtfuld japanerindedragt på. Kjolen, der var oversået med blomster og underlige fugle, faldt helt ned til fødderne og ud over dem, og neden under det brede bælte så man, hvor overkjolen var trukket til side, et grønligt silkeskørt, moireret med gult. Der lå en ganske ejendommelig fortryllelse i at se dette lille, fine ansigt med den høje chignon, som var gennemstukket af lange nåle, den sarte hage og de små strålende øjne; hun så ud som en virkelig Yeddo-pige, der spadserede omkring mellem gummi- og theblomster. Og hun blev stående der i døren, nølende, med en vis sygelig træthed over sig, som en eksotisk blomst, der drømmer om det fjerne hjem.

Men bag hende kom nu Hélène frem. Ved således pludselig fra det blege dagskær ude på gaden at flyttes over i denne glans af lys, klemte de begge uvilkårligt øjnene sammen som

blændede, og der lagde sig samtidig et smil over deres ansigter. Det varme pust inde fra salen og duften af violparfume trængte så stærkt ud til dem, at de et øjeblik holdt åndedraget tilbage, og det bragte samtidig en frisk rødme til at farve deres kinder. Alle gæsterne, der kom, havde det samme udtryk af overraskelse og af et øjebliks nølen.

"Men Lucien, hvad går der af dig?" spurgte fru Deberle.

Drengen havde ikke før lagt mærke til Jeannes komme. Han styrtede nu hen til hende og tog hende under armen i en sådan fart, at han glemte at gøre sin reverens. Og de var begge to så fine og nydelige, den lille marquis i hans buketbestrøede dragt og japanerinden i hendes purpurbroderede kjole, at de formelig lignede to saksiske porcelænsfigurer, der var så omhyggeligt formede og dekorerede, at de tog sig ud som levende.

"Å, hvor jeg har ventet på dig," hviskede Lucien. "Det er rædsomt kedeligt at stå der og byde armen ... Nu vil vi to blive sammen, hvad?"

Han satte sig med hende på den forreste stolerække og glemte fuldstændig sine pligter som husets herre.

"Jeg begyndte virkelig at blive lidt urolig," sagde Juliette til Hélène. "Jeg var bange for, Jeanne pludselig skulle være blevet dårlig."

Hélène gjorde undskyldning; man kunne aldrig blive færdig med de børn. Hun stod endnu henne i et hjørne af salen, mellem en gruppe damer, da hun mærkede, at doktoren nærmede sig bag ved hende. Han var kommet ind fra spisestuen, og havde endnu engang bøjet hovedet om og sagt et sidste ord ind bag det røde tæppe. Men pludselig standsede han. Skønt hun ikke havde vendt sig om, anede han dog, at det

måtte være den unge kone, som stod derhenne. Hun var klædt i en sort silkebaréges kjole og havde aldrig taget sig mere glimrende ud end netop i dag. Der gik en underlig gysen gennem ham; den skyldtes åbenbart friskheden, som hun bragte med ind udefra, og som syntes at strømme ud fra hendes skuldre og arme, der kunne ses under det gennemsigtige tøj.

"Henri kan nok ingen se i dag," sagde Pauline leende. "Goddag, Henri."

Han gik nærmere og hilste på damerne. Frøken Aurelie holdt ham et øjeblik tilbage for at vise ham en lille nevø, hun havde bragt med. Han blev høfligt stående. Uden at sige noget rakte Hélène ham sin hånd i den sorte handske; han vovede kun at trykke den ganske svagt.

"Nå, der er du!" udbrød fru Deberle, der havde været ude, men nu kom ind igen. "Jeg har søgt efter dig overalt ... Klokken er snart tre; nu kan vi godt begynde."

"Ja," svarede han, "nu skal vi straks."

Salen var nu ganske fuld. I en kreds omkring bænkene så man forældrene i deres mørke visitdragter. Damerne rykkede deres stole sammen og dannede separate grupper, herrerne stod ubevægelige op ad væggene, og i døren ind til værelset ved siden af trængtes de sorte frakker endnu tættere. Den strålende glans fra lysekronen faldt lige på de urolige småfolk, som fyldte hele midten af det store værelse. Der var omtrent hundrede børn, alle sammen i brogede kostumer, i hvilke den blå og den røde farve var de dominerende. Det var et helt hav af blonde hoveder, blonde i alle mulige nuancer lige fra fint askefarvet til guldrødt, og med en uendelighed af sløjfer og blomster.

Undertiden vendte et hoved sig om i dette virvar af bånd og silke og fløjl; man så en lille barnenæse, to blå øjne, en smilende eller vranten mund. Der var småfyre, som ikke var større end tobak for en skilling, som rent forsvandt mellem kavalerer på en halv snes år, og som mødrene fra deres pladser kiggede efter uden at kunne opdage dem. Nogle af drengene sad genert og kejtede ved siden af småpiger med struttende skørter, andre derimod var lutter liv, puffede deres sidedamer på albuerne, skønt de aldrig havde set dem før, og sad så og lo dem ind i ansigtet. Men småpigerne var og blev dog de dominerende i salen. De havde rykket sig sammen i grupper, tre-fire veninder ved siden af hinanden, og sad og red på stolene, så de var nærved at rive dem i stykker, samtidig med at de talte så højt, at man ikke kunne høre ørenlyd. Alles øjne var fæstet på det røde tæppe.

"Pas nu på!" sagde doktoren og gik hen og slog tre lette slag på dørkarmen ind til spisestuen.

Det røde tæppe blev langsomt trukket til side, og i døråbningen viste der sig et marionetteater. Først herskede der et øjebliks fuldstændig stilhed. Men pludselig sprang Pulchinelle ud fra kulissen med et så vildt skrig, at den lille Guiraud uvilkårligt svarede på det med et forskrækket "Å!". Det var et af disse gysen-vækkende stykker, i hvilke Pulchinelle først banker politikommissæren sønder og sammen og så myrder gendarmerne og tramper alle guddommelige og menneskelige love under fødder. For hvert stokkeslag, der kløvede træhovederne, brast det ubønhørlige parterre i latter, og når der kom en duel, i hvilken modstanderne rigtigt hamrede løs på hinandens hjerneskaller, som var det hule græskar, eller hvor

arme og ben blev massakreret sådan, at de pågældende ligefrem blev hugget til marmelade, lød der fra alle ender og kanter af salen fordoblede lattersalver, der aldrig ville høre op igen. Men da Pulchinelle savede gendarmens hals over henne ved lamperækkerne, nåede de deres højdepunkt; operationen fremkaldte en så enorm jubel, at tilskuerne ligefrem dumpede oven på hinanden af latter. En lille rød og hvid pige på fire år fandt det så dejligt, at hun strålende af lykke sad og klemte de små hænder mod hjertet. Andre applauderede, mens drengene spærrede munden vidt op og lod en dybere latter akkompagnere småfrøkenernes fløjteskalaer.

"Jeg skal love for, de morer sig!" hviskede doktoren.

Han var igen gået hen og havde stillet sig lige ved Hélène. Hun lo om kap med børnene, mens han stod der og berusede sig i duften fra hendes hår. Engang, da der faldt et ualmindelig voldsomt stokkeslag, vendte hun sig om til ham.

"Det er virkelig uhyre morsomt," sagde hun. "Synes De ikke også?"

Efterhånden blev børnene revet sådan med, at de begyndte at snakke med dukkerne oppe på scenen. En lille pige, der åbenbart kendte komedien, forklarede hele tiden i forvejen hvad der skulle komme. "Så, nu slår han sin kone ihjel ... Å, nu skal I blot se, nu bliver han hængt ..."

"Mor, mor, han skal sættes på vand og brød!" råbte pludselig den mindste frøken Levasseur, der kun var to år.

Fra alle sider hørte man udbrud og betragtninger, der blev anstillet højlydt. Hélènes blik søgte imidlertid rundt mellem børnene.

"Jeg kan ikke få øje på Jeanne," sagde hun. "Mon hun morer sig?"

Doktoren bøjede sig, så hans hoved kom lige tæt op til hendes.

"Derhenne," svarede han, "mellem den Harlekin der og pigen fra Normandiet må De kunne se nålene i hendes chignon. Hun ler af fuld hals."

Han blev stående bøjet, så han kunne mærke varmen fra Hélènes ansigt på sin kind. Hidtil var der ikke undsluppet dem nogen tilståelse, men en ubestemt forvirring havde dog, som sagt, gjort noget skår i glæden over den tavse fortrolighed, de i begyndelsen havde nydt fuldstændig ublandet. Her, midt i dette store latterkor og mellem alle disse overgivne børn, var imidlertid denne forvirring aldeles borte, og hun gav sig helt hen og sad og delte børnenes glæde, mens hun mærkede Henris varme ånde i sin nakke. Hver gang der faldt et lydeligt stokkeslag, gik der et sæt igennem hende, og hun vendte sig om til ham med strålende øjne.

"Du forbarmende Gud, hvor det dog er forrykt!" sagde hun ustandselig. "Se blot, hvor de hamrer løs."

"Å, de har solide hoveder," svarede han og søgte at skjule en let rysten, der overfaldt ham, hver gang hun talte til ham.

Den slags bemærkninger var alt hvad han kunne finde på; alle disse Pulchinelle-spilopper havde til sidst vugget dem ind i en vis slap døs. Så sluttede stykket med, at Djævelen kom frem, og der opstod en sidste batalje, et almindeligt myrderi. Hélène kastede sig tilbage i stolen så voldsomt, at hun var nær ved at knuse Henris hånd, som han havde lagt på stoleryggen, og

samtidig råbte og klappede alle børnene, og stolene knagede under deres entusiasme.

Det røde tæppe var blevet trukket for igen. Spektaklet voksede, og midt under det opdagede Pauline, at Malignon nu endelig arriverede. Han kom forpustet og fortumlet og væltede stolene, idet han arbejdede sig frem.

"Hvad er det dog for en idé, De har fået: at lukke over alt. Det ser jo formelig ud udenfor, som der lå lig i huset. – De kan tro, jeg har været ordentlig omkring for Deres skyld," fortsatte han til fru Deberle, som kom hen til ham. "Jeg har søgt Perdiguet, De ved min sanger, lige fra i morges ... Da jeg ikke kunne få fat på ham, har jeg taget lange Morizot med i stedet for ..."

Lange Morizot var taskenspilleramatør og gik rundt til selskaber og søgte at fornøje folk med sine kunststykker. Man gav ham et lille bord, ved hvilket han så udførte sine bravournumre, men uden i mindste måde at interessere tilskuerne. De stakkels kære små blev efterhånden mere og mere alvorlige. De mindste af dem faldt i søvn, pattende på deres fingre. Andre, der var større, vendte hovedet om og smilede til deres forældre, som heller ikke kunne undertrykke en svag gaben. Det var tydeligt en lettelse for alle, da lange Morizot endelig bekvemmede sig til at sætte sit bord til side.

"Han gør sine sager superbt, ikke sandt?" hviskede Malignon til fru Deberle.

Imidlertid var det røde tæppe atter forsvundet, og et magisk syn havde bragt alle børnene til at rejse sig op.

I spisesalen, der belystes glimrende af den store hængelampe og af to tiarmede kandelabre, stod det lange bord dækket og smykket som til en fest for voksne. Der var over halvtreds

kuverter. På midten og for begge enderne stod der lave blomsteropsatser, fyldt med et strålende flor, og mellem dem store dessertskåle, fra hvilke knallerterne i deres forgyldte og marmorerede papirer blinkede de lystne øjne i møde. Endvidere store lagkager, pyramider af glaserede frugter, opstablinger af fint skåret smørrebrød, en mængde småasietter fulde af alle slags knas. I krystalglas stod der geleer og dirrede, og rundt omkring så man porcelænsskåle med de lækreste cremer. I række ned langs kuverterne var der stillet ganske små champagneflasker, hvis forsølvede halse strålede i det stærke lys. Det var en anretning, som den man som barn ser for sig i sine drømme, et bord, dækket med samme alvor som ved festmiddage for voksne, et eventyrbord, over hvilket alle konditorernes overflødighedshorn var rystet ud.

"Nå, byd så damerne armen," sagde fru Deberle, hvis ansigt strålede af henrykkelse over at se børnene så glade.

Men med en procession ville det ikke rigtigt gå. Lucien havde triumferende taget Jeanne under armen og gik først og meget pænt. De andre bag efter ham derimod trængtes og puffede hinanden en smule. Deres mødre måtte sætte dem til bords, og de blev så stående bag ved dem, især bag de mindste, for at passe på, at de ikke kom noget til. I begyndelsen var de små gæster lidt generte af sig. De så på hinanden og turde ikke røre ved alle disse lækre sager; de følte sig åbenbart lidt urolige over det uvante i, at de selv sad til bords, og at deres forældre stod bag ved dem. Til sidst tog imidlertid de største mod til sig og strakte hænderne ud. Og da så mødrene hjalp, skar kagerne i stykker og lagde stykker af dem rundt på tallerkenerne, kom der efterhånden liv i småfolkene, og der blev mere og mere

støjende ved bordet. Den smukke orden, der havde hersket i anretningen, var snart som blæst bort; alting gik rundt på engang, og fade og asietter tømtes i en håndevending. De to små frøkener Berthier, Blanche og Sophie, sad og lo over deres tallerkener, hvor alting var kørt rundt mellem hinanden, syltetøj, creme, kager og frugter. De fem frøkener Levasseur bemægtigede sig henne i deres hjørne alt, hvad de kunne få fat på af slikkerier, mens Valentine, i bevidstheden om sine fjorten år, viste sig uegennyttig og tog sig af sine naboer. Lucien ville agere galant kavaler og trække en champagneflaske op, men gjorde det så ubehændigt, at han kom til at spilde på sine røde silkebenklæder.

"Vil du værs'go at lade flaskerne stå!" råbte Pauline. "Det er mig, der skal trække champagnen op."

Hun tog sig af det hele og havde uhyre travlt og morede sig selv kosteligt over det. Så snart hun fik øje på en tjener, tog hun chokoladekanden fra ham og fyldte kopperne med en café-opvarters adræthed. Derpå bød hun is og små glas med frugtsaft omkring, slap igen det alt sammen for at tage sig af en eller anden lille frøken, der blev glemt, eller delte ud til højre og venstre under en krydsild af spørgsmål.

"Hvad er det, du vil ha'e, min ven? en brioche? ... Vent, min søde pige, så skal jeg tage dig appelsinerne ... Men så skynd jer dog at spise, I små klodrianer, I skal lege bagefter!"

Fru Deberle var roligere og blev ved at sige, at man blot skulle lade dem passe sig selv, så gik det allerbedst. Henne i den ene ende af stuen stod Hélène og nogle andre damer og lo over at se børnene ved bordet. De små rosenrøde munde blev ved at tygge og tygge og vise deres smukke hvide tænder. Og intet kunne

være mere komisk, end når naturen undertiden gik over optugtelsen og de i deres ivrighed glemte alle de pæne manerer, man havde lært dem, og med begge hænder tog fat om glasset for at drikke det ud til den sidste dråbe og så bagefter tørrede sig af på det stakkels pæne tøj. Støjen tog stadig til. Man plyndrede de sidste asietter. Selv Jeanne sad og dansede på sin stol, da hun hørte en kvadrille blive spillet inde i stuen ved siden af. Hendes moder gik hen til hende og skændte på hende, fordi hun havde spist for meget, men hun sagde kun fornøjet:

"Å mor, mor, jeg har det så godt i dag!"

Musikken havde imidlertid fået en hel del af børnene til at rejse sig. Der blev tommere og tommere ved bordet, og til sidst sad der kun en lille tyk fyr lige for midten af det. Han syntes at være meget fornærmet over musikken. Om halsen på ham havde man bundet en serviet, og hans hage nåede kun lige akkurat til dugen, så lille var han; han spærrede sine store øjne op og stak munden frem hver gang hans moder præsenterede ham en skefuld chokolade. Til sidst var koppen tom, han fandt sig i at få munden tørret af, men vedblev stadig at sluge alting rundt omkring med sine store øjne.

"Sikken en svir, min ven, hvad!" sagde Malignon, der stod og så på ham og forresten lod til at være sunket hen i sine egne tanker.

Knallerterne var blevet delt ud. Hver havde sine med, da de gik fra bordet, og guldpapiret udenom blev naturligvis straks flået, for at man kunne se, hvad der var indeni. Alle mulige slags komiske hovedbedækninger af silkepapir, fugle og sommerfugle præsenterede sig for de fornøjede børn. Men mest morede dog selve knaldsatsen. Drengene trak tappert til

og jublede hver gang det knaldede, mens derimod de små frøkener lukkede øjnene og tog fat flere gange, før de turde trække. Man hørte et øjeblik slet ikke andet end dette artilleris plaffen, og midt under støjen begav børnene sig så tilbage til salonen, hvor fortepianoet turede væk i én køre med sine kvadrillemelodier.

"Jeg kunne i grunden godt spise en brioche," sagde frøken Aurelie og satte sig.

Flere damer tog da plads ved bordet, der endnu stod fuldt af levningerne fra denne kolossale dessert. Der var en halv snes stykker, som havde ventet med at spise, til børnene blev færdige. Da de ikke kunne få fat på en tjener, blev det Malignon, som måtte agere opvartende kavaler. Han tømte chokoladekanden, kiggede efter, om der var noget i flaskerne, og opdagede endog is. Men imens han således vedblev at vise sig elskværdig, kom han stadig tilbage til den besynderlige idé med at lukke persiennerne.

"Det er jo en ren gravhvælving, vi går omkring i," gentog han den ene gang efter den anden.

Hélène var blevet stående op og stod og talte med fru Deberle. Da denne nu gik ind i salonen, ville hun følge efter hende, men i det samme var der nogen, der ganske let holdt hende tilbage. Doktoren stod smilende ved siden af hende.

"Skal De da slet ingenting have?" spurgte han.

Der var noget så bønfaldende i den tone, hvori han sagde denne yderst almindelige sætning, at hun blev ganske forvirret. Hun kunne tydeligt høre, at han tænkte på helt andre ting. Og den munterhed, som omgav hende på alle sider, fyldte hende lidt efter lidt også selv med en vis eksaltation; disse springende

og støjende børns febrilske liv smittede hende. Hendes kinder blussede, og hendes øjne strålede.

"Nej tak, slet ingenting," svarede hun først.

Men da han insisterede, og hun begyndte at blive urolig og ville slippe fra ham, sagde hun endelig:

"Godt! giv mig da en kop the."

Han skyndte sig hen og hentede den. Hans hænder rystede, da han bød hende den. Mens hun drak, nærmede han sig til hende, og man kunne se, hvorledes tilståelsen allerede lå ham således på læberne, at den var lige ved at slippe over. Hun veg uvilkårligt et par skridt tilbage, rakte ham den tomme kop og skyndte sig bort, mens han satte den til side. Han blev ene i spisestuen med frøken Aurelie, som langsomt fortsatte sit tyggeri og metodisk undersøgte alle asietterne.

Fortepianoet lød højere og højere inde fra salonen. Og rundt omkring tumlede børnene sig omkring i dansen på den mest fortryllende komiske måde. Man sluttede kreds om den kvadrille, hvor Jeanne og Lucien dansede. Den lille marquis holdt sig ikke rigtig i takt; kun når han skulle give Jeanne hånden gik det udmærket, han lagde så armen om hendes liv og svingede hende rundt. Jeanne trak sig lidt til siden som en dame, der ærgrer sig over at se sin dragt blive krøllet, men så rev lystigheden også hende med, og da turen kom til hende, tog hun ham og løftede ham højt i vejret. Hans hvide atlaskesfrakke med buketterne løb ud i et med hendes blomsterbroderede kjole, og de tog sig ud som en fortryllende lille komisk porcelænsgruppe fra en etagere.

Efter kvadrillen kaldte Hélène på Jeanne for at glatte hendes kjole.

"Det er Lucien," sagde barnet; "det er forfærdeligt, så han krøller mig."

Rundt omkring stod forældrene og morede sig over at se til. Da fortepianoet igen begyndte, gav alle småfolkene sig atter til at hoppe rundt. Men når de opdagede, at man så på dem, var de ikke rigtigt i deres es længere; de blev så pludselig alvorlige og lod krumspringene fare for at vise sig pænt artige. Nogle enkelte af dem kunne danse, men størsteparten havde ikke begreb om det og stod kun og drejede sig rundt på stedet og var yderst generet af deres arme og ben.

Pauline lagde sig imidlertid imellem.

"Å de dumrianer!" råbte hun. "Jeg bliver nok nødt til at tage mig af det."

Hun styrtede sig midt ind i kvadrillen, tog en i den højre hånd og en i den venstre og gav dansen en sådan fart, at gulvet formelig våndede og vred sig under det. Man hørte ikke andet end de små fødder stampe og trampe med hælene i én køre, mens fortepianoet var den eneste faktor, der var i takt. Andre af de voksne kom nu også til. Fru Deberle og Hélène tog sig af de småpiger, der stod flove og undselige og ikke turde danse med, de arrangerede turene, satte liv i kavalererne og førte kæderne an. De allermindste bragte mødrene hen til dem, for at de skulle holde dem i begge hænderne og lade dem hoppe omkring et øjeblik. Ballet var nu på sit mest strålende glanspunkt. Kavalererne hengav sig til dansens glæder af hele deres sjæl, lo og puffedes og trængtes og gjorde et spektakel som skoledrenge, der rigtigt vil slå gækken løs, mens læreren er borte. Og hvor det var fornøjeligt at se dette børnekarneval, disse stumpede herrer og damer i dragter fra alle verdens egne.

Kostumerne fik fra de små, fine ansigter, fra de røde munde og de blå øjne en forunderlig barnefriskhed over sig; det var som en gallafest i et eventyr, med amoriner, der havde klædt sig ud for at fejre en eller anden fortryllet prins' bryllup.

"Her er jo en atmosfære, så man er nær ved at kvæles," sagde Malignon. "Jeg må ud og trække lidt frisk luft."

Han lukkede, idet han gik, salsdøren op på vid gab. Dagslyset udefra sendte et blegt skær ind, der dæmpede glansen af lamper og lys. Og hvert kvarter blev Malignon således ved at smække med døren.

Men fortepianoet standsede ikke. Den lille frøken Guiraud, der havde sat sin sorte sommerfugl i det blonde hår, dansede med en harlekin, der var dobbelt så stor som hun selv. En højskotte svingede Marguerite Tissot så voldsomt, at hun tabte sin mælkespand. De to Berthier'er, Blanche og Sophie, var stadig uadskillelige og hoppede omkring sammen, Pernillen var kavaler for narrepigen, hvis bjælder vedblev at klingre. Og over alt hvor man så hen i salen, så man en frøken Levasseur; rødhætterne syntes stadig at formere sig, der var røde atlaskes kjoler med sorte fløjlsbånd overalt. For at kunne danse i ro var imidlertid de større drenge og piger gået ind i stuen ved siden af. Valentine de Chermette gjorde der sine elegante pas vis-à-vis en kavaler, der var mødt i kjole. Pludselig blev der leet højt, og man kaldte hinanden til for at se: henne i en krog bag døren snurrede den mindste Guiraud, pjerrotten på to år, rundt med en lille jævnaldrende frøken, der var kostumeret som bondepige; af frygt for at falde klemte de sig klods op til hinanden og pressede kind mod kind.

"Å, nu kan jeg ikke mere!" sagde Hélène og stillede sig til støtte op ad spisestuedøren.

Hun brugte viften stærkt og var blevet rød i hele ansigtet af selv at have danset. Barmen bølgede under det gennemsigtige silkebaréges livstykke. På sin skulder følte hun Henris ånde; han stod der endnu, bag ved hende. Og hun anede ret vel, hvad han ville sige hende, men hun havde ikke kraft til at unddrage sig tilståelsen. Han nærmede sig, og ganske sagte, så at ordene næsten ligesom kun åndedes ind i hendes hår, hviskede han:

"Jeg elsker Dem! Å, hvor jeg elsker Dem!"

Hun følte, hvor denne glødende ånde brændte hende fra hoved til fod. Å Gud, å Gud! så var ordet da blevet sagt, og al denne uvidenhedens fred, der havde været så sød, den måtte nu høre op. Hun skjulte sit blussende ansigt bag viften. Børnene var blevet ivrigere i de sidste kvadriller og stampede endnu stærkere med hælene end før. Man hørte den ene sølvklingende latter efter den anden og små fornøjede skrig, der lød som af fuglestemmer. Der blev båret en forunderlig friskhed ud fra disse uskyldige barnerækker, som fo'r afsted i den vildeste galop.

"Hvor jeg elsker Dem! hvor jeg elsker Dem!" blev Henri ved.

Hun rystede og skælvede endnu og ville ikke høre mere. Med hovedet klemt ned mod brystet flygtede hun ind i spisestuen. Men hr. Letellier, der sad fredeligt og sov i en stol, var den eneste, der var derinde, og Henri fulgte efter hende. Med risiko for en skandale vovede han at tage hendes hånd; lidenskaben havde aldeles forandret hans ansigt, og han gentog stadig:

"Jeg elsker Dem, ... jeg elsker Dem! ..."

"Lad mig være," hviskede hun svagt og sagte, "lad mig være, De er jo aldeles ude af Dem selv ..."

Og ballet derinde, der blev ved at fortsætte med al dets stampen og spektakel! Fru Deberle og Pauline stod og slog takt med hænderne, mens Blanche Berthier klimprede på fortepianoet. Det var en polka. Hélène kunne se Jeanne og Lucien komme forbi, smilende og med hinanden om livet.

I det samme viklede hun med en pludselig bevægelse sin hånd ud af hans og skyndte sig ind i et rum ved siden af, en slags skabsværelse, hvor der ikke var rullet ned, og hvor dagslyset faldt stærkt ind. Denne pludselige klarhed blændede hende. Hun blev bange; det var umuligt for hende at gå ind i salen igen, alverden ville kunne læse på hendes ansigt hvad der var passeret. Hun skyndte sig ned i haven og gennem den hjem, stadig, fulgt af danselarmen derindefra.

5

Oppe i den indeklemte luft på sit værelse var det Hélène, som hun skulle kvæles. Stuen forbavsede hende, så rolig, så aflukket fra alt, så slumrende som den lå der bag de blege fløjlsgardiner, mens hun selv bragte hele sin heftige sindsbevægelses korte, brændende åndedrag ind i den. Var denne døde, ensomme krog, hvor hun ikke kunne få vejret, var det virkelig hendes værelse? Pludselig og heftigt stødte hun et vindue op og satte sig med Paris lige foran sig.

Regnen var standset, og skyerne veg bort som en kæmpemæssig hjord, der tabte sig i uorden ude i horisontens tåger. Over byen havde der dannet sig et blåt hul, som efterhånden blev større og større. Men Hélène, der sad med albuerne støttet til vindueskarmen, endnu rystende og forpustet af at have gået så hurtigt op, hørte intet og så intet uden hendes eget hjertes banken, der bragte brystet til at hæve og sænke sig voldsomt. Hun trak vejret i lange drag, det forekom hende, som den uendelige dal dernede med dens flod, dens to millioner liv, dens kæmpestad og dens lange skrænter ikke havde luft nok til at gengive hendes åndedrag dets vante fred og regelmæssighed.

Hun blev siddende her stille hen nogle minutter, helt betaget af den krise, hvori hun befandt sig. Følelser og tanker tumlede vildt mellem hinanden i hendes sjæl; det var som de væltede sig over hinanden og brødes med et sådant spektakel, at støjen forhindrede hende i at høre og forstå sig selv. Det summede hende om ørene, og forbi hendes øjne bevægede der sig langsomt store, klare pletter. Hun greb sig i at sidde og betragte

handskerne, hun havde på, og at huske, at hun havde glemt at sy en knap i den venstre. Derpå talte hun højt og gentog flere gange med en stemme, der døde mere og mere hen:

"Jeg elsker Dem … jeg elsker Dem … Å Gud, hvor jeg elsker Dem!"

Med en instinktmæssig bevægelse lagde hun hovedet i sine hænder og trykkede fingrene ind mod de lukkede øjenlåg, for at gøre den nat, hun sank hen i, endnu dybere. Hun følte sig betaget af en heftig trang til tilintetgørelse, til ikke mere at se, til at være ene midt inde i mørket. Hendes åndedrag blev roligere. Paris sendte sit mægtige pust op til hende; hun følte, at den var der, men ville ikke se den, skønt hun fyldtes af angst ved tanken om at forlade vinduet og ikke have denne by dernede, hvis uendelighed dæmpede hendes uro.

Så glemte hun alt omkring sig. Tilståelsesscenen dukkede frem for hende, til trods for hende selv. Hun så på sort grund Henri for sig så tydeligt, så levende, at hun kunne se hver lille nervøs bevægelse af hans læber. Han nærmede sig og bøjede sig ned over hende. Hun kastede sig heftigt tilbage, men hun følte alligevel et brændende pust på skulderen, og hun hørte en stemme gentage: "Jeg elsker Dem … jeg elsker Dem …" Og da hun med den yderste anstrengelse endelig havde fået synet jaget bort, så hun det atter dukke frem længere borte og lidt efter lidt vokse, og det var igen Henri, der forfulgte hende i spisestuen med de samme ord: "Jeg elsker Dem … jeg elsker Dem …", disse ord, der efterhånden kom til at klinge for hendes øre som uafbrudt klokkeringning. Hun hørte ikke andet end dem, og hun sank helt sammen under dem. Dog: hun ville samle sine tanker og få billedet af Henri bort. Han havde talt,

og hun turde nu aldrig mere omgås ham som før. Al den tavse, lykkelige ømhed havde han ødelagt med den brutalitet, der bestandig er uadskillelig fra mændenes kærlighed. Hvor var dog ikke den tid skøn, da han holdt af hende uden at være så grusom at sige det, disse timer, som de tilbragte nede i haven i det dejlige, vågnede forår! Å Gud, og nu havde han talt! Denne tanke fyldte hele hendes hoved og blev så stor og tung, at hun ikke ville have anset det for nær så vigtigt, hvis der pludselig var kommet et lyn og havde ødelagt Paris lige for hendes øjne. En kold vrede, en indigneret protest gjorde forsøg på at trænge sig frem i hendes hjerte, men den var blandet med en dump, ubetvingelig fornemmelse af vellystig nydelse, der fyldte hende helt og berusede hende. Han havde talt, og han blev hele tiden ved at tale, han dukkede stadig frem igen med sine glødende ord: "Jeg elsker Dem ... jeg elsker Dem ...", der med et væltede hele hendes tidligere liv som moder og ægtefælle over ende.

Midt under disse syner bevarede hun imidlertid dog indtrykket af det store, uendelige panorama bag mørket, hun søgte at drukne sig i. Med mellemrum nåede en og anden gennemtrængende lyd op til hende, og det var som store bølger af liv bredte sig omkring hende og omfavnede hende. Af og til syntes stærke lysskær at bryde gennem de lukkede øjenlåg, og i dette lys så hun bygninger, tårne og kupler aftegne sig med drømmens matte farver. Hun tog så hænderne bort, lukkede øjnene op og stirrede frem for sig, fuldstændig blændet. Himlen hvælvede sin kuppel foran hende, Henri var forsvundet. Man så ikke længere andet end helt i baggrunden en banke skyer, der ligesom væltede hvide kridtklipper ovenpå hinanden. Gennem den rene, dybblå luft bevægede der sig nu ganske lette,

hvide fjerskyer, en flotille af sejlere, der blev drevet afsted for vinden. Mod nord, ad Montmartre til, hang der ligesom et ganske fint garn over den blå himmelhvælving, som et blegt silkenet, fiskere havde spændt ud derhenne på det rolige hav. Men mod vest, i retningen af Meudon-skrænterne, som Hélène ikke kunne se, måtte der endnu være en stump regnskyer for solen, for Paris lå stadig mørk og våd og svandt bort under dampene fra de tørrende tage. Der var en ensformig blåliggrå tone over byen, som kun afbrødes, hvor træerne gjorde den mørk, eller hvor de tusinder af vinduer frembragte en lysere schattering. Seinen snoede sig frem med dæmpet skær som en sølvstang, der var blevet mat af ælde. På begge sider af den syntes bygningerne ligesom overstrøget med sod; tårnet Saint-Jacques frembragte nærmest et indtryk, som det var rustet, mens Pantheon ragede op over det mørke kvarter som en kæmpekatafalk. Kun Invalidekuppelen havde glans over sine forgyldte tagfliser; de tog sig ud som lamper, der var blevet tændt midt om dagen og nu stod melankolsk og drømte i tusmørkesorgen, der indhyllede byen. Tilsløret af skyer aftegnede Paris sig mod horisonten som en kæmpemæssig blyantstegning, der stod sort og kraftigt under den klare himmel.

Mens Hélène sad der og så på denne triste by, tænkte hun, at hun i grunden ikke kendte Henri. Hun følte sig stærk nu, da hans billede ikke forfulgte hende længere, og hun satte sig op mod det herredømme, der i de sidste dage havde betaget hende og fyldt hele hendes liv med denne mand. Nej, hun kendte ham ikke. Hun vidste ikke besked om noget som helst, hvad der angik ham, hverken om hans handlinger eller hans tanker; hun

var ikke engang i stand til at sige, om han i grunden var synderlig intelligent. Måske manglede han hjerte i endnu højere grad end ånd. Og således blev hun ved at lade den ene hypotese følge efter den anden, og fyldte sit hjerte med den bitterhed, som lå på bunden af dem, og kom stadig tilbage til den mur, der skilte hende fra Henri og hindrede hende i at lære ham at kende. Hun vidste ingenting om ham og ville aldrig få noget at vide. Kun det vidste hun, at han pludselig, brutalt havde hvisket hende hine glødende ord i øret og bragt forstyrrelse ind i hendes livs rolige ligevægt, en forstyrrelse, der hidtil havde været den eneste. Hvorfor kom han da og bragte al denne uro over hende? Hun huskede med et på, at han for seks uger siden slet ikke eksisterede for hende, og denne tanke var hende uudholdelig. Gud i Himlen! Ikke være til for hinandens skyld, gå forbi hinanden uden at lægge mærke til hinanden, måske ikke engang mødes! Hun havde fortvivlet foldet sine hænder, og tårerne brød frem i hendes øjne.

Lige foran hende, men langt borte, så hun tårnene af Notre-Damekirken. En lysstråle, der brød frem mellem to skyer, forgyldte dem. Hendes hoved var tungt. Tankerne trængtes derinde; det var, som de ikke kunne få plads, og hun led under det. Hun havde villet lade sit blik roligt som sædvanligt søge ud over det ocean af tage, der lå for hende, og genvinde sit sinds ligevægt under betragtningen af Paris. Hvor ofte havde ikke det ubekendte ved den store by en stille aften som nu vugget hende ind i fredelige drømme!

Imidlertid oplystes staden efterhånden af solglimt. Efter den første stråle, som faldt på Notre-Damekirken, var der fulgt andre, der nåede byen. Den nedgående sol kløvede skyerne, og

man så de forskellige kvarterer i en broget blanding af skygge og lys. Et øjeblik lå hele den venstre bred blygrå, mens den højre blev oversået med runde lyspletter og rullede sig op langs flodbredden som et kæmpemæssigt tigerskind. Så skiftede de lyse punkter form og plads, alt eftersom vinden flyttede skyerne. Langsomt, tavst gled alle disse skyer afsted i den samme retning og tog sig, med tagenes forgyldte tone som baggrund, dobbelt mørke ud. Nogle af dem var meget store og bevægede sig fremad med et admiralskibs majestætiske fornemhed, og de var så igen omgivet af mindre, der holdt rækkerne symmetrisk som en eskadre i slagorden. En gigantisk, langagtig skygge gled et øjeblik lig en kæmpereptil hen over Paris, som den syntes helt at ville sluge. Og da den havde tabt sig ude i horisonten efter at være svundet ind til størrelse som en ganske almindelig orm, faldt fra en gennemriftet sky solstrålerne som regn ned i det tomme hul, den efterlod. Man så guldstøvet drysse ned som fint sand, vide sig ud, så det fik form af en umådelig kegle, uophørligt regne ned over Champs-Élysées-kvartererne og indhylle dem i dansende klarhed.

Hélène forsvarede sig ikke længere mod den lidenskab, der havde betaget hendes hjerte. Hun var Henris, hun gav sig selv hen til ham. Og hun følte sig nu uendelig lykkelig ved ikke længere at skulle bekæmpe denne kærlighed. Var der også nogen grund til at forsage mere? Havde hun ikke ventet længe nok? Mindet om hendes hidtilværende liv fyldte hende med heftighed, næsten med foragt. Hvorledes havde hun dog kunnet eksistere i denne kulde, som hun tidligere var så stolt af? Hun så sig igen som ung pige i Marseille, Rue des Petites-

Maries, denne gade, hvor hun altid havde frosset, hun så sig som gift kone, gennemisnet i selskab med dette store barn, der kyssede hendes nøgne fødder, begravet i sine bekymringer som god husmoder; hun så sig hver time af sin eksistens vandre ud ad den samme slagne vej med de samme jævne, regelmæssige skridt, uden at nogen som helst sindsbevægelse forstyrrede hendes ro, og det var hende nu umuligt at forstå denne ensformighed, denne kærlighedens søvn, som hun havde sovet. At tænke sig, at hun havde troet sig lykkelig ved at vandre tredive år omkring således, uden at hendes hjerte talte, disse lange år, i hvilke stoltheden over at være en pligttro kvinde var det eneste, som udfyldte tomheden i hendes tilværelse! Hvor naragtig var ikke denne strenghed, disse samvittighedsfuldhedens skrupler, der kun forstod at finde nydelsen i resignation. Nej, nej, det måtte nu være forbi! Hun ville leve! Og det forekom hende; som om al hendes fornuft kun havde været spot og foragt værd. Hendes fornuft! Hvor hun ynkedes over denne fornuft, der et helt liv igennem ikke havde bragt hende en sum af glæde, som kunne lignes ved den, hun havde følt i den sidste time. Hun havde ikke troet på muligheden af et fald, hun havde i sin tåbelige forfængelighed bildt sig ind, at hun kunne vedblive at vandre således, uden at hendes fod stødte mod nogen sten. Nu, i dag længtes hendes sjæl kun efter dette fald, og hun ønskede det uopholdeligt og dybt. Alt det nye, der var vågnet i hende, havnede i dette ubetvingelige ønske. Å, hvor måtte det ikke være sødt at dø bort i et favntag, leve i et minut alt det, hun havde til gode af liv.

Og dog: inderst inde i hendes sjæl ville sørgmodigheden ikke blive borte. Der var et tryk over Henri, en klemsel, en følelse af

tavshed og mørke. Hun søgte at forsvare sig for sig selv. Var hun ikke fri? Hun bedrog ingen ved at elske Henri, hun havde ret til i at råde over sit hjerte som hun ville. Og talte ikke alting til hendes undskyldning? Hvorledes havde ikke hendes liv været i de to sidste år? Hun forstod, hvorledes alt havde gjort hendes sind blødt og forberedt hende for denne lidenskab: hendes enkestand, hendes absolutte frihed, hendes ensomhed. Kærligheden måtte nødvendigvis vokse ud i hendes sjæl under de lange aftener, som hun tilbragte mellem sine to gamle venner, præsten og hans broder, disse jævne, ligefremme mænd, hvis ro vuggede hende i blund, den måtte gøre det, når hun lukkede sig ude fra verden og sad heroppe lige overfor Paris med dets dumpe mumlen ude i horisonten; den måtte gøre det hver gang hun støttede albuen til vindueskarmen og sank hen i disse drømmerier, som hun hidtil intet havde kendt til, og som nu overvældede hende fuldstændig. Hun kom til at tænke på den klare forårsmorgen, da Paris lå uden for hendes vinduer hvid og skær som under en krystalkuppel, et barneblondt Paris, som hun havde ligget her på chaiselongen og betragtet med en bog i skødet. Den morgen vågnede kærligheden i hendes hjerte, en sagte, næsten umærkelig skælven, som hun ikke vidste, hvilket navn hun skulle give, og mod hvilken hun troede sig mere end stærk nok. I dag sad hun atter på den samme plads, men lidenskaben havde nu sejret og helt taget magten fra hende, mens den nedgående sol derude tændte byen i flammer. Det forekom hende, som der kun var gået en dag, som om den purpurstrålende aften, hun så, var aftenen efter denne lyse morgen, og hun troede at føle alle dens flammer brænde hendes eget hjerte.

Himlen havde imidlertid skiftet udseende. Solen, der var i færd med at gå ned ovre ad Meudon-højene til, jog de sidste skyer på flugt og strålede atter klart. Skær og, glans som af en glorie fyldte luften. Helt ude i horisonten styrtede de hvide kridtklipper, som spærrede udsigten til Charenton og Choissy-le-Roi, sammen og dannede mindre blokke, der var som dyppede i karmin. Flotillen af småsejlere, der gled hen gennem den blå luft over Paris, bedækkedes med purpursejl, mens det fine hvide silkenet over Montmartre pludselig kom til at se ud som et guldgarn, hvis regelmæssige masker ville fange stjernerne, når de stod op. Og under denne hvælving af stråleskær og flammer strakte byen sig helt gul, gennemfuret af lange skygger. Nede på den store plads langs avenuerne krydsede i skyer af orangestøv droskerne og omnibusserne hinanden midt imellem store skarer af gående, i hvis mørke myldren glimtende stænk hist og her spillede ind og lysnede. Hen ad Quai de Billy trak sig som en okkergul stribe en lang række elever fra en eller anden skole, der marcherede i tæt sammenpakkede geledder. Så tabte vogne og fodgængere sig mere og mere, og længere borte skimtede man kun på en eller anden bro som en tråd af køretøjer, hvis lygter blinkede. Til venstre udsendte soldaterbageriets høje, lige, røde skorstene store flokke af fin, næsten kødfarvet røg, mens på den anden side floden Quai d'Orsays smukke træer trådte frem som en mørk masse, der gennemhulledes af solglimt. Mellem bredderne, der belystes af de skrå stråler, vuggede Seinen sine dansende bølger, på hvilke blåt, gult og grønt brødes i broget forvirring; kun når man lod blikket følge floden længere opefter, antog denne om det orientalske hav mindende

farveblanding efterhånden en eneste guldtone, der blev mere og mere blændende. Det var som en kolossal guldstang, der langt borte i horisonten kom ud fra en eller anden usynlig smelteovn, og alt som den afkøledes bredte sig med stærkt skiftende farvespil over sig. Fra den ene side af denne blinkende strøm til den anden sendte broerne deres buer, der opefter flodens løb til sidst kun blev tynde stænger, som tabte sig mellem flammende dynger af huse, på hvis top de to Notre-Dametårne stod som røde fakler. Til højre og venstre funklede alle de store bygninger ligesom i luer. Industripaladsets glastag bredte sig nede mellem Champs-Élysées træer som et gigantisk ildhav; længere borte, bag Madeleinekirkens flade tag, tog operabygningen sig ud som en kæmpemæssig kobberblok, mens de andre bygninger, kupler og tårne, Vendômesøjlen, Saint-Vincent-de-Paul, tårnet Saint-Jacques og nærmere det nye Louvres og Tuileriernes pavilloner kronedes med flammer og hævede sig for enden af hver gade ligesom kæmpemæssige bål. Omkring Invalidekuplen blev ildskæret så stærkt, at man kunne frygte for at se den styrte sammen hvert minut og dække hele kvarteret med sit brændende bjælkeværk. På den anden side de to ulige høje Saint-Sulpice-tårne aftegnede Pantheon sig mod himlen med mørk glans, som om det ville forkulle hen i gløder. Og efterhånden som solen sank, tændtes hele Paris ved disse store bygningers bål. Flammeskær løb hen over tagene, mens der længere nede ligesom lå sorte røgskyer og slumrede. Alle de mod Trocadero vendte facader stod luende røde, og fra deres vinduer gik der en regn af gnister ud, som om en eller anden usynlig blæsebælg stadig holdt denne kæmpemæssige smedje i virksomhed. Fra de nærmeste kvarterer, hvor gaderne

krydsede hinanden, mørke og ligesom brændte allerede, vedblev der at stige ildsøjler op. Selv længere borte slog der gennem rødlige askebunker, som havde dækket de ødelagte forstæder, hist og her endnu flammer op fra en eller anden ild, der for et øjeblik blussede frem igen. Men snart var det hele kun som en vældig smelteovn. Paris brændte. Himlen var blevet endnu mere purpurrød, skyerne blødte over den umådelige, gyldne, flammende by.

Badet af disse luer, sunket hen i den lidenskab, som fortærede hende, sad Hélène og så Paris flamme, da en lille hånd lagde sig på hendes skulder og bragte hende til at fare sammen. Det var Jeanne.

"Mor, mor!" kaldte hun. "Nå, det var da godt, at du endelig kunne høre mig", tilføjede hun, da Hélène til sidst vendte sig om. "Nu har jeg kaldt på dig en halv snes gange, uden at du har villet høre det."

Barnet var endnu klædt i sin japanerindedragt. Hendes øjne strålede, og hendes kinder blussede af glæde. Hun gav ikke sin moder tid til at svare.

"Det var såmænd net af dig at gå fra mig sådan," vedblev hun. "Vi søgte dig alle vegne til sidst. Hvis Pauline ikke havde fulgt mig til trappen, havde jeg slet ikke turdet gå herover."

Med en allerkæreste bevægelse nærmede hun derpå sine læber til moderens og spurgte uden overgang:

"Holder du virkelig af mig?"

Hélène kyssede hende, men på en underlig distræt måde. Hun følte sig overrasket, ligesom ubehagelig berørt ved at se datteren komme tilbage så hurtigt. Var det virkelig en time siden hun forlod ballet? For at svare på barnets spørgsmål,

sagde hun, at hun virkelig ikke havde befundet sig vel. Den friske luft ville hjælpe. Hun trængte blot til en smule ro.

"Å, du behøver ikke at være bange, jeg er så træt selv," hviskede Jeanne. "Jeg skal blive siddende ganske roligt her ... Men, lille mor, jeg må nok tale, ikke sandt?"

Hun satte sig ved siden af Hélène og klemte sig tæt op til hende, inderlig fornøjet over, at hun ikke straks skulle klædes af. Hun var så indtaget i sin purpurbroderede robe og sit grønne silkeskørt, og hun rystede det lille hoved for at høre stadsen, der hang ned fra de lange chignonnåle, klingre. Fra hendes læber myldrede der en uafbrudt strøm af ord. Hun havde set alt, hørt alt og lagt mærke til alt, trods hendes udtryk af ingenting at forstå. Nu holdt hun sig skadesløs for at hun havde været pænt artig og tiet stille og ladet, som hun så så ligegyldigt på det hele.

"Hør mor, ved du, at der var en gammel mand med gråt skæg, der trak i Pulchinelle, så han kunne gå. Jeg kunne se det ganske tydeligt, dengang tæppet gik fra ... Du skulle blot have hørt, hvor den mindste Guiraud græd. Gud, hvor han er uartig. De ville gøre ham bange med, at gendarmen kom og tog ham, hvis han ikke tav, men det nyttede ikke; de måtte til sidst bære ham ud af stuen, sådan tudede han ... Og hvor Marguerite sølede sig til med syltetøj, da vi spiste! 'Hvad du dog er for en gris!' sagde hendes moder og tørrede hende af, men vil du tænke dig, Marguerite havde endog kommet syltetøj i håret ... Jeg sagde ingenting, men hvor jeg morede mig ved at se dem styrte sig over kagerne. De forstår slet ikke at bære sig ordentligt ad, vel lille mor?"

Hun kom til at huske på noget og standsede et øjeblik. Derpå spurgte hun med et tankefuldt udtryk:

"Mor, smagte du de gule kager med hvid creme inden i? Å, hvor de var dejlige! Jeg havde asietten med dem stående ved siden af mig hele tiden."

Hélène hørte ikke efter, hvad det var, barnet fortalte. Men Jeannes hoved var alt for fuldt af de mange ting, der var passeret, hun måtte stadig have luft. Med en aldeles usædvanlig snakkesalighed berettede hun om alt muligt på ballet; selv de mindste småting blev for hende overordentlig vigtige.

"Lagde du ikke mærke til, at mit bælte gik op lige straks i begyndelsen. Der var en dame, som jeg ikke kendte, der satte en nål i for mig. Naturligvis takkede jeg hende meget pænt for det. Men så kom Lucien til at stikke sig på den, da han dansede med mig. 'Hvad er det, du har der foran, som stikker?' spurgte han. Jeg kunne ikke huske det længere og sagde, at jeg ingenting havde. Men Pauline så så efter og satte nålen rigtigt ... Å, du kan ikke tænke dig, hvor de puffede og stødte hinanden. En stor klodrian af en dreng gav Sofie et puf bagfra, så hun var lige ved at falde ... De to små frøkner Levasseur hoppede omkring med fødderne samlede. Sådan bærer man sig dog virkelig ikke ad med at danse ... Men det morsomste var til sidst; du var jo gået og så det ikke. Vi tog hinanden under armen og snurrede om i en stor rundkreds; det var til at le sig ihjel over. Nogle af de voksne herrer snurrede rundt med også, det er virkelig sandt. Hvorfor vil du ikke tro, hvad jeg fortæller, mor?"

Hélènes tavshed gjorde hende til sidst lidt utålmodig. Hun klemte sig tættere op til hende og rystede hendes hånd. Men da hun vidste, at det var hende umuligt at få andet end ganske

korte svar ud af moderen, tav hun efterhånden også selv og sank hen i drømme om det bal, hvis erindringer fyldte hendes unge hjerte. Fortabte i sig selv sad da både moder og datter over for det luende Paris. Byen forekom dem endnu mere ubekendt end ellers i denne belysning fra de blødende skyer; den tog sig ud som en eller anden eventyrstad, der udsonede sin brøde under en regn af ild.

"Dansede I runddans?" spurgte med et Hélène, som om hun pludselig vågnede op.

"Ja vi gjorde," sagde Jeanne, men nu var det hende, hvis svar lød så underligt adspredt.

"Og doktoren? Dansede han også med?"

"Om han gjorde! Han snurrede rundt med mig hele tiden og blev ved at spørge: 'Hvor er din moder? Hvor er din moder?' Og så til sidst, så kyssede han mig."

Hélène smilede uden selv at vide af det. Hendes tanker blev så lyse efterhånden. Hvad behøvede hun at kende Henri? Det var jo tværtimod meget skønnere sådan slet ingenting at vide om ham, men tage imod ham som den, hun så længe havde ventet. Hvorfor skulle hun være forbavset og urolig? Hun mødte ham på sin vej, netop som hun måtte og skulle gøre det, og det var godt således. Hendes sjæl blev roligere og roligere ved tanken om, at hun elskede og var genelsket. Og hun lovede sig selv, at hun ville have styrke nok til ikke at spolere sin lykke.

Imidlertid brød aftenen frem, og luften fyldtes af kolde vindpust. Jeanne, der stadig sad og drømte, følte sig rystet af kuldegysninger. Hun lagde sit hoved op til moderens bryst, og som om spørgsmålet hang sammen med hendes stille tanker gentog hun endnu en gang:

"Holder du virkelig af mig?"

Hélène tog da, stadig med et smil om munden, barnets hoved mellem sine hænder og syntes et øjeblik at se søgende på hendes ansigt. Derpå trykkede hun et langt kys på et lille rødt mærke tæt ved siden af munden. Det var der, så hun, at Henri havde kysset barnet.

Meudon-højenes mørke kam skar allerede et stykke af solskiven, og strålerne over Paris faldt mere og mere skråt. Skyggen af Invalide-kirken var vokset umådeligt og druknede hele Saint-Germain-kvarteret, mens operaen, Saint-Jacques søjler og tårnene gennemfurede den højre bred med mørke striber. Facadelinjerne, fordybningerne, hvor gaderne var, og tagenes svømmende småøer højere oppe brændte nu med langt mattere intensitet. Fra de mørknende ruder blinkede der enkelte gnister frem og forsvandt igen, som om husene begyndte at synke sammen i gløder. Man hørte klokkeringning i det fjerne, en stærk støj kom susende gennem luften og døde så hen igen. Alt som aftenen blev dunklere, syntes himlen at vide sig ud og runde sit violette, med guld og purpur gennemvævede tæppe over den rødnende by. Pludselig flammede branden op igen; Paris sendte en sidste opblussende ild i vejret, der belyste endog de fjerneste forstæder. Så var det, som der faldt en grå aske ned over den, og de forskellige kvarterers høje bygninger ragede mørke og halvt utydeligt op gennem den som slukkede kul.

Tredje del

I

En majmorgen kom Rosalie styrtende ind fra køkkenet, endnu med viskestykket i hånden. Med den familiaritet, man altid træffer hos tyende, der bliver gjort for meget af, råbte hun:

"Frue, frue, skynd Dem og kom! Hr. pastoren er nede i doktorens have og har travlt med at grave."

Hélène blev siddende uden at tage notits af det, men Jeanne løb straks afsted for at se. Lidt efter kom hun ind igen.

"Hvad Rosalie er for en tosset én," sagde hun. "Han graver slet ikke. Han er dernede med gartneren, som lægger blomster op i en lille vogn ... Fru Deberle plukker alle sine roser af."

"Det må være til kirken," svarede Hélène roligt og ivrigt beskæftiget med et broderi.

Et par minutter efter blev der ringet, og fader Jouve kom. Han ville blot sige, at man ikke måtte gøre regning på ham til tirsdag. Præsten havde overdraget ham at pynte kirken til Maria-festen, og hans aftener var optaget med forberedelserne til den. Den ville forresten blive aldeles glimrende. Alle damerne sendte ham masser af blomster. Han ventede to palmegrene, der hver var tolv fod lange, og som skulle anbringes til højre og venstre for alteret.

"Tænk mor, tænk engang! ..." udbrød Jeanne, der hørte til yderst forbavset.

"Nå ja ja, min ven," sagde Hélène smilende, "når De ikke kan komme til os, så må vi jo se hen til Dem ... De har jo rent forrykket hovedet på Jeanne med Deres blomster."

Hun var ikke særlig religiøs og kom endog aldrig til messen; datterens helbred var skyld i det, sagde hun, da den lille altid

blev overfaldet af kuldegysninger, når hun kom fra kirken. Den gamle præst undgik at tale med hende om religiøse materier. Med en skikkelig, elskværdig tolerance sagde han, at brave mennesker tit fandt vejen til frelsen selv ved hjælp af deres fornuft og deres gode hjerte. Gud ville nok en dag vide at føre dem til sig.

Lige til næste aften tænkte Jeanne kun på Marie-måneden. Hun overøste moderen med spørgsmål, og drømte kun om den med hvide roser fyldte kirke med dens tusinder af vokslys, med dens himmelske stemmer og bedøvende vellugt. Hun ville være lige ved alteret for bedre at kunne se den hellige jomfrus kniplingskjole, en kjole, sagde præsten, der var en hel formue værd. Men Hélène søgte at få ro på hende ved truslen om ikke at tage hende med, hvis hun gik hen og blev dårlig i forvejen.

Endelig kom aftenen, og straks efter middag gik de. Aftenerne var endnu temmelig kølige. Da de nåede Rue de l'Annonciation, hvor Notre-Dame de Grâce ligger, klaprede barnets tænder formelig af kulde.

"Kirken er opvarmet," sagde Hélène. "Vi vil se at få plads i nærheden af varmerørene."

Da de var kommet ind gennem den klædebetrukne dør, der faldt sagte i efter dem, følte de øjeblikkelig en behagelig lunhed strømme sig i møde sammen med stærk lysglans og lyden af sang. Gudstjenesten var begyndt. Hélène så, at midterskibet allerede var fuldt og ville derfor gå op ad en af sidegangene, men selv der havde hun stort besvær med at komme nær op til alteret. Hun havde taget Jeanne i hånden og arbejdede sig langsomt og tålmodigt frem med hende. Men endelig måtte hun renoncere på at komme længere, og de tog så de to første

ikke besatte stole, de så. En pille skjulte halvparten af koret for dem.

"Jeg kan slet ingenting se," hviskede Jeanne. "Vi sidder meget dårligt."

Hélène tyssede på hende, og barnet tav så, men med en yderst surmulende mine. Hun kunne foran sig ikke se andet end en gammel dames store, fede ryg. Da hendes moder lidt efter vendte sig om til hende, var hun krøbet op og stod på stolen.

"Vil du værsgo at gå ned! Du er heller ikke til at have med nogen steder."

Men Jeanne lystrede ikke.

"Der er fru Deberle henne," sagde hun. "Helt der henne i midten. Hun gør tegn til os."

Den unge kone gjorde en heftig, utålmodig bevægelse og tog fat og rystede i barnet, der ikke ville sætte sig. Lige siden ballet, hvad der nu var tre dage siden, havde hun under tusinde påskud undgået noget nyt besøg hos doktorens.

"Mor," vedblev Jeanne, halsstarrig som børn altid er det, "hun ser over til dig og siger goddag."

Hélène var da nødt til også at se derover og hilse igen. Fru Deberle og hun vekslede et venskabeligt nik. Fru Deberle, i silkekjole med masser af garneringer og besat med hvide kniplinger, sad og tog sig ud, lige midt i skibet, kun et par skridt fra koret. Hun var i følge med søsteren Pauline, der gav sig til at gestikulere ivrigt med hånden. Sangen fortsattes, menighedens stemmer blev dybere og bredte sig mere og mere, og i litaniets langsomme, vuggende rytmer blandede der sig skarpe barnetoner.

"De siger, at du skal komme derover, kan du nok se!" begyndte Jeanne igen triumferende.

"Det er ingen nytte til; vi sidder meget godt her."

"Lad os gå over til dem, mor. Der står to stole tomme ved siden af dem."

"Nej vist ikke; sæt dig nu ned."

Fru Deberle og hendes søster blev imidlertid ved at gøre tegn til dem, uden at bekymre sig det allermindste om den opsigt, de vakte, lykkelige tværtimod over at se folk lægge mærke til dem. Hélène måtte da til sidst give efter. Hun skød Jeanne, der strålede af tilfredshed, foran sig og søgte at bane sig vej, mens hun holdt hænderne knyttede i tilbagetrængt vrede. Det var ikke nogen let sag. De andægtige ville ikke flytte sig og målte hende rasende, mens de blev ved at synge. Hele fem minutter brugte hun for at arbejde sig frem, til hun endelig nåede den plads, man havde ladt åben foran koret. Hun havde nu kun nogle få skridt endnu at gøre.

"Kom dog, kom dog!" hviskede fru Deberle. "Præsten fortalte mig, at De kom, og så har jeg holdt to stole til Dem."

Hélène takkede, men slog samtidig straks sin messebog op for hurtigt at gøre ende på konversationen. Fru Deberle derimod var ganske som i sin salon, smilende, indtagende, snakkesalig. Hun bøjede sig ned over veninden og vedblev:

"Men hvorfor ser man Dem dog aldrig? ... Jeg ville have været ind til Dem i morgen for at høre, hvordan De havde det ... De har dog vel ikke været syg?"

"Nej, det har jeg ikke ... men der har været så mange ting, som ..."

"Hør, kom og spis hos os i morgen ... Ganske *en famille*; vi er slet ikke andre end os selv ..."

"Tak skal De have ... jeg skal se ad."

Hun syntes at ville samle sine tanker og følge gudstjenesten, fast bestemt på ikke at svare mere. Pauline havde taget Jeanne ved siden af sig for også at lade hende få godt af varmerørene, som hun med hele en frossenpinds nydelse sad lige over og lod sig stege af. Mens den varme luft velgørende steg op omkring dem, sad de der og strakte nysgerrigt hals og undersøgte alting, det lave loft med dets tavlede træfyldninger, de fladtrykte piller med buerne imellem, fra hvilke der hang lysekroner ned, den udskårne egetræs prædikestol, og længere borte de halvskjulte sidekapeller med deres fremglimtende forgyldninger, baptisteriet og gitteret omkring det henne ved hovedindgangen. Men stadig vendte deres øjne dog tilbage til det glimrende kor med dets strålende farver og guld; en krystalkrone, i hvilken alle lysene var tændt, hang ned fra hvælvingen; umådelige kandelabre med rækker af vokslys gennemhullede kirkens mørke baggrunde med en regn af symmetriske stjerner og lod hovedalteret træde klart frem som en kolossal buket af grønt og blomster. Højest oppe, i en rosenmylder, stod en madonna i atlask og kniplinger med perlekrone på hovedet og holdt i armen et kristusbarn i lang kjole.

"Har du det varmt?" spurgte Pauline. "Det er dejligt, hvad!"

Men Jeanne sad og stirrede med åben mund på madonnaen deroppe mellem blomsterne. Og så pludselig gik der en underlig rysten gennem hende. Hun blev bange for, at hun alligevel ikke var, som hun skulle være, og hun sænkede øjnene

og søgte, for ikke at komme til at græde, at finde interesse ved gulvets sort- og hvidternede fliser, mens korbørnenes sang vedblev at sende ganske svage pust ind i hendes hår.

Hélène sad imidlertid med ansigtet ufravendt fæstet på sin bønnebog og trak sig lidt til siden hver gang hun følte sig strejfet af Juliettes kniplinger. Hun var ikke forberedt på dette møde. Skønt hun havde lovet sig selv, at hendes kærlighed til Henri skulle være fuldstændig ren, og at hun aldrig ville tilhøre ham, følte hun sig dog ubehagelig berørt ved tanken om, at hun begik et forræderi mod denne kvinde, der sad der så tillidsfuld og fornøjet ved siden af hende. Så meget var hun enig med sig selv om: hun ville ikke gå derover til middag den næste dag, og hun overvejede, hvorledes hun lidt efter lidt kunne bryde dette bekendtskab, der i så høj grad sårede hendes retskaffenhed. Men de syngendes søvndyssende stemmer nogle skridt fra hende hindrede hende i at samle sine tanker; hun kunne ingenting finde på, og hun lod sig da selv efterhånden vugge med ind i litaniets slæbende drømmeri og nød formelig en slags andægtig velvære, som hun hidtil aldrig havde følt i nogen kirke.

"Har De hørt det med fru de Chermettes datter?" spurgte Juliette, der ikke kunne betvinge sin lyst til at snakke.

"Nej, jeg har ingenting hørt."

"Ikke det! Jo, De kender jo nok datteren, hende, De ved, der er et rent fænomen af længde trods sine femten år? Vil De blot tænke Dem, hun skal giftes til næste år, og med den lille mørke herre, som altid er i hælene på moderen ... Folk taler meget om det, kan De nok forstå, uhyre meget ..."

"Så!" sagde Hélène uden at høre det mindste.

Fru Deberle leverede yderligere detaljer. Men pludselig hørte sangen op, orglerne udstødte et langt suk og standsede så. Hun tav, overrasket og forskrækket over lyden af sin stemme midt i den almindelige tavshed. En præst dukkede frem oppe på prædikestolen. Der gik en bevægelse gennem mængden, og han begyndte så at tale ... Nej, det var afgjort, Hélène ville ikke gå derover til middag. Med øjnene stift fæstede på præsten fremmanede hun i tanken det møde med Henri, som hun nu i tre dage havde frygtet. Hun så ham bleg af vrede bebrejde hende, at hun havde lukket sig inde hjemme hos sig, og hun var bange for, at hun ikke skulle kunne være kold nok. Præsten forsvandt efterhånden for hende, og hun opfangede kun utydeligt enkelte fraser af en gennemtrængende stemme, der kom der højt oppe fra:

"Det var et uudsigeligt øjeblik, da den hellige jomfru bøjede hovedet og svarede: Se Herrens tjenerinde ..."

Oh! Hun ville være tapper, al hendes fornuft var vendt tilbage. Hun ville nyde glæden ved at være elsket, men hun ville aldrig tilstå sin kærlighed, for hun følte ganske vel, at det så var ude med hendes ro og fred. Hun ville elske inderlig og dybt uden nogensinde at sige det, hun ville nøjes med et ord af Henri, med et blik, der blev vekslet på afstand, når tilfældet førte dem sammen! Og drømmene om dette fyldte hendes tanker, og kirken blev efterhånden mere og mere venlig og fortrolig. Præsten fortsatte:

"Englen forsvandt. Maria sænkede, overstrømmet af lys og kærlighed, sin sjæl ned i betragtninger over det guddommelige mysterium, der fuldbyrdedes i hende ..."

"Han taler virkelig godt," hviskede fru Deberle, idet hun bøjede sig over mod Hélène. "Og han kan dog knap være tredive år endnu; tror De vel?"

Fru Deberle var rørt. Religionen tiltalte hende. Sådan at forære blomster til kirkerne, have sine små hemmeligheder med præsterne, der altid var yderst høflige, diskrete og elskværdige folk, besøge gudstjenesten i smukke toiletter og vise sig som protektor for de fattiges Gud, alt dette havde for hende en ganske særlig tillokkelse, så meget mere som hendes mand ikke delte hendes tilbøjeligheder i så henseende, og hendes religiøse passioner på den måde fik en bismag af forbuden frugt.

Hélène så på hende, men svarede hende kun med et nik. Begges ansigter strålede. I det samme fyldtes kirken af en stærk støj af stole, der blev rykket med, og af lommetørklæder. Præsten gik netop ned af prædikestolen, efter at have udslynget en sidste tirade:

"Oh! lad Eders hjerte udvide sig i kærlighed, kære kristne venner. Gud har givet sig hen til Eder, Eders hjerte er fyldt af ham, Eders sjæl strømmer over af hans nåde!"

Orglernes dybe toner begyndte straks at klinge ud over kirken, og madonna-litanierne opsendte deres brændende påkaldelser. Langt borte, inde fra sidekapellernes skygger kom der en dump, dæmpet sang, som om jorden svarede på korbørnenes englestemmer. Hen over de syngendes hoveder gik der et åndeagtigt pust, som fik vokslysenes lige flammer til at række sig længere i vejret, mens Guds moder inde i den store blomsterbuket i midten af blomstermylderet og blomsterduften syntes at have bøjet hovedet for at smile til sit kristusbarn.

Hélène vendte sig pludselig om, betaget af en instinktmæssig uro.

"Du fejler da ingenting, Jeanne?" spurgte hun.

Barnet sad meget bleg, med våde øjne, som revet med af litaniernes kærlighedsstrøm; hun sad og så på alteret og så roserne fordoble sig i det uendelige og drysse ned som regn.

"Nej, mor, jeg har det så godt ... jeg er så glad ved at være kommet med herhen," svarede hun.

"Men hvor er vor ven præsten dog henne?" spurgte hun så efter et øjebliks forløb.

Pauline fik øje på ham; han sad henne i en stol i koret. Men Jeanne måtte løftes i vejret for at kunne se ham.

"Ja, se! der er han henne ... han ser på os og sætter øjne op."

Præsten satte efter Jeannes mening "øjne op", når han lo indvendig. Da nu også Hélène opdagede ham, vekslede hun et venligt nik med ham. Det gjorde hende roligere endnu, det var en grund mere til den fred, der gjorde kirken kær for hende og vuggede hele hendes tilværelse ind i en følelse af lykkelig tilgivelse og ro. Foran alteret blev der svunget røgelseskar, og en let røg steg i vejret; velsignelsesformularen blev sagt, og en monstrans, der lignede en sol, blev bevæget langsomt hen over de mod jorden bøjede hoveder. Hélène sad stadig hensunken i lykkelig bedøvelse, da hun hørte fru Deberle sige:

"Så, nu er det forbi. Skal vi så gå?"

Atter blev der rykket med stolene, og fodtrinene på gulvfliserne gav genlyd under kirkens hvælvinger. Pauline havde taget Jeanne ved hånden og gik foran med hende.

"Har du aldrig været i teatret?" spurgte hun.

"Nej. Er det rarere endnu?"

Men barnet spurgte på en måde, som om det var umuligt, at noget kunne være rarere. Pauline svarede ikke; hun havde stillet sig op og set på en præst, der gik forbi i messeskjorte; og da han var kommet nogle skridt fra dem, udbrød hun: "Hvad han havde for et udmærket smukt hoved!" og hun sagde det så højt og med en sådan overbevisning, at to andægtige uvilkårligt vendte hovedet om.

Hélène gik imidlertid ved siden af fru Deberle, midt inde mellem mængden, der kun kom langsomt afsted. Drømmene fra før, denne ømhed, der ligesom gennemtrængte hele hendes væsen, havde hensat hende i en underlig kraftesløs træthed, så hun ikke længere følte sig forvirret og generet ved at være sammen med Henris hustru. Et øjeblik strejfede deres nøgne håndled hinanden, og de smilede til hinanden. De var nær ved at blive klemt ihjel, og Hélène ville have, at Juliette skulle gå forrest, for at hun kunne tage af for hende mod trykket bagfra. Det intime forhold mellem dem syntes at være fuldstændig restitueret.

"Det er altså en aftale: De kommer i morgen? Vi gør sikker regning på Dem," sagde fru Deberle.

Hélène følte sig ikke stærk nok til at sige nej. De ville tale nærmere om det, når de kom udenfor. Og endelig, langt om længe, nåede de da ud på gaden. Pauline og Jeanne stod og ventede på dem ovre på fortovet på den anden side. Men en klagende stemme standsede dem.

"Nej, nej, er det Dem, gode frue. Hvor det dog er længe siden, jeg har haft den lykke at se Dem."

Det var mor Fétu. Hun stod og tiggede i ved indgangen til kirken. Idet hun spærrede vejen for Hélène, som om det netop

var hende, hun havde stået på lur efter, vedblev hun:

"Å, jeg har været så syg, så syg; stadig der i underlivet, De ved nok ... Nu er det akkurat ligesom de bankede med hamre derinde ... Og jeg har ikke til det tørre brød, gode frue ... Jeg har ikke turdet lade Dem det vide ... Å Gud velsigne Dem, Gud velsigne Dem!"

Hélène havde stukket hende nogle penge i hånden og lovet at tænke på hende.

"Se blot!" udbrød pludselig fru Deberle, der var blevet stående på trappen; "der er nogen, der taler med Pauline og Jeanne ... Nej, men det er jo Henri!"

"Ja, ja," sagde mor Fétu, stadig med de små, stikkende øjne fæstede på Hélène og Juliette, "det er den gode doktor ... Jeg har set ham under hele gudstjenesten, han har ikke forladt fortovet; han har åbenbart stået og ventet på Dem ... Se det er en god kristen! Jeg siger det, fordi det er sandt, og den gode Gud i Himlen ved det også nok ... Det er en mand, frue, der fortjener at være lykkelig, som han er det ... Himlen opfylde alle Deres ønsker, og al dens velsignelse være med Dem! I faderens navn, i sønnens og den hellige ånds!"

Og mens hun talte, stirrede fra dette ansigt, der var rynket som et overgemt æble, stadig de små øjne uroligt og ondskabsfuldt snart på Hélène og snart på Juliette, så det var umuligt rigtigt at vide, til hvem hun henvendte sig, når hun talte om den gode doktor. Hun fulgte dem derpå over gaden med en fortsat mumlen, i hvilken stumper af klynkende fraser blandede sig med højtidelige religiøse udbrud.

Hélène blev overrasket og rørt over Henris tilbageholdenhed. Hun dristede sig knap til at se op på ham. På nogle spøgende

bemærkninger af Hélène om hans religiøse anskuelser, der ikke tillod ham at sætte sin fod over kirkens tærskel, forklarede han, at han var kommet for at hente damerne og havde stået og røget en cigar, mens han ventede på dem. Hélène forstod, at det var hende, han havde villet træffe for at vise hende, at hun ikke havde nogen som helst grund til at være bange for, at hans følelser igen skulle løbe af med ham. Uden tvivl havde han, ligesom hun, lovet sig selv at være fornuftig. Men det gjorde hende så ondt at se ham ulykkelig, og da hun i Rue Vineuse tog afsked med doktorens, sagde hun derfor også frit og venligt:

"Nå, det er altså en aftale: i morgen klokken syv."

Venskabsforholdet blev da efterhånden endnu nøjere, og et fortryllende liv begyndte. For Hélène var det, som Henri aldrig havde givet efter for noget øjebliks ubesindighed; hun havde drømt det simpelthen; de elskede hinanden, men de sagde ikke hinanden det, de nøjedes med at vide det selv. Og det var herlige timer disse, i hvilke de uden at tale om deres kærlighed, forstod hinanden gensidigt ved en enkelt gestus, en betoning af stemmen, ja selv ved tavsheden undertiden. Alt førte dem tilbage til denne kærlighed, alt nedsænkede dem i en lidenskab, der fulgte dem overalt, som den eneste luft, i hvilken de kunne drage ånde. Og de havde så den undskyldning, at de på intet punkt overskred det tilladeliges grænse, deres samvittighed gjorde ingen indvending mod den komedie, deres hjerter spillede, for de tillod sig ikke engang et håndtryk, hvad der netop gav det simple goddag, hvormed de hilste hinanden, en nydelse uden lige.

Hver aften fulgtes damerne ad til kirken. Fru Deberle var henrykt over denne afveksling i de evindelige soirée-dansant'er,

koncerter og første forestillinger; hun tilbad alle nye adspredelser, og man så hende nu ikke længere sammen med andre end fromme søstre og præster. Hvad hun havde lært af religion i pensionatet kom den unge verdensdame nu til at huske på igen, og hun morede sig ved en mængde små ydre andagtsøvelser, der ligesom opfriskede hendes barndoms lege. Hélène, hvis opdragelse havde savnet ethvert religiøst tilsnit, følte sig for sit vedkommende tiltalt af Maria-månedens ceremonier, fordi hun så, hvor glad de syntes at gøre Jeanne. Man spiste tidligere til middag, man gjorde Rosalie rent tummelumsk i hovedet, for ikke at komme for sent og få en dårlig plads. På vejen gik man op og hentede Juliette. En dag havde man taget Lucien med, men han havde opført sig så dårligt, at man nu lod ham blive hjemme.

Straks når hun trådte ind i kirken med dens masser af strålende vokslys, kom der over Hélène en fornemmelse af blid, drømmende fred, der lidt efter lidt blev nødvendig for hende. Når der i løbet af dagen var opstået tvivl i hendes sjæl, når en ubestemt angst havde grebet hende ved tanken om Henri, vuggede kirken om aftenen igen hendes stemning i ro. Sangene fyldte rummet under hvælvingerne med deres altbetagende guddommelige kærlighed. De nyligt afplukkede blomster udbredte deres tunge duft alle vegne, hun indåndede her hele forårets første beruselse, og ansigt til ansigt med billedet af denne kvinde, der var både jomfru og moder, denne Maria med hendes krans af hvide roser, berusedes hun selv af det forunderlige kvindetilbedelsens, kærlighedens og renhedens mysterium. Hver dag blev hun liggende længere på knæ, og undertiden opdagede hun, at hun uvilkårligt havde foldet

hænderne. Og når så gudstjenesten var endt, havde hun vejen hjem med al dens fortryllelse. Henri ventede uden for kirken, aftenerne blev efterhånden lunere, man gik gennem Passys mørke, tavse gader og vekslede kun af og til enkelte ord med hinanden.

"Men, min kære, De er jo i færd med at blive helt gudfrygtig," sagde en aften fru Deberle leende.

Det var virkelig sandt. Hélènes hjerte blev mere og mere modtageligt for religionen, hun havde aldrig troet, at det var så herligt at elske. Hun vendte stadig tilbage til kirken som til et sted, hvor kærligheden og ømheden uhindret kunne betage hende, hvor hun havde lov til at have tårer i øjnene og sidde hen uden at tænke, fortabt i tavs tilbedelse. En time hver aften gjorde hun ikke længere nogen modstand; al den kærlighed, hun havde båret i sig og trængt tilbage dagen igennem, turde endelig fylde hendes bryst og komme frem i bønner her for alles blik og blande sig med mængdens andagt.

Juliette spøgte imidlertid ikke alene over Hélène, hun påstod, at endog Henri selv var i færd med at få religiøse anfægtelser. Kom han ikke for eksempel nu ind og ventede på dem i kirken? Han, en ateist, en hedning, der erklærede, at han søgte sjælen med sin dissektionskniv og endnu ikke havde fundet den! Så snart hun opdagede ham bag prædikestolen, lænet op til en af pillerne, puffede Juliette til Hélène.

"Se blot engang. Han er der allerede ... Og tænk Dem, så ville han ikke engang gå til alters, da vi skulle have bryllup ... Å, hvor han ser komisk ud derhenne! Se blot!"

Hélène løftede ikke hovedet straks. Gudstjenesten var lige ved at være forbi, virakken røg, og orgelets toner blev høje og

hurtige. Men hendes veninde var ikke den, der lod hende i fred, og hun blev da nødt til at svare.

"Ja vist, jeg ser ham," hviskede hun uden at vende øjnene.

Hun havde anet, at han var der – gennem Hosiannaet, som hun hørte lyde fra alle kanter af kirken. Det var ligesom Henris ånde, båret af sangen, nåede hen og bølgede helt ind i hendes hår, og bag ved sig troede hun at se hans blik, der oplyste kirken og hyllede hende ind i en glorie af guld, mens hun lå der på knæ. Hun bad da så glødende og ivrigt, at ordene ikke ville følge med. Men han stod alvorligt derhenne, ganske med det samme udtryk som enhver anden mand, der kom og hentede sine damer, kun at han denne gang hentede dem i kirken i stedet for i teatrets forsal. Men når de så mødtes mellem strømmen af folk, der langsomt forlod kirken, var det ligesom de blev bundet stærkere til hinanden ved alle disse blomster og disse sange, og de undgik at tale til hinanden, for de følte, at hjertet lå dem på læberne.

Da der var gået fjorten dage, blev fru Deberle imidlertid træt af det. Hendes passioner måtte uafbrudt skifte genstand, hun følte ganske simpelt trang til kun at interessere sig for det samme, som alverden interesserede sig for. For øjeblikket samlede hun ind til basarer i velgørende øjemed, klatrede om eftermiddagen op ad flere hundrede trappetrin for at få småbilleder hos bekendte malere, og anvendte sine aftener til at sidde med en lille klokke foran sig og præsidere i forsamlinger af velgørende damer.

En torsdag aften befandt Hélène og hendes datter sig således ene i kirken. Da talen var endt og Magnificat-salmen begyndte, vendte den unge kone pludselig hovedet om. Hendes hjerte

havde vakt en anelse hos hende, og anelsen var rigtig: Henri var der, på sin sædvanlige plads. Hun så ham, men tog hurtigt øjnene til sig igen, og med sænket hoved blev hun liggende til gudstjenestens slutning og ventede på spadsereturen hjem sammen med ham.

"Hvor det var pænt af Dem, at De kom!" sagde Jeanne på sin barnligt-familiære måde, idet hun gik ud af kirken sammen med doktoren. "Jeg ville have været bange i de mørke gader."

Men Henri lod, som om han var overrasket. Han havde troet, at han ville træffe sin kone, sagde han. Hélène lod barnet svare og fulgte selv bagefter uden at sige noget. I det samme de alle tre kom ud af kirken, hørte de en klagende stemme:

"En skilling i Guds navn ... Himlen velsigne Dem ... Himlen velsigne Dem."

Hver aften stak Jeanne mor Fétu et halvfrancstykke i hånden. Da denne opdagede, at der ikke var andre end doktoren og Hélène, nikkede hun ganske simpelt med hovedet på en måde, som om de forstod hinanden, i stedet for at bryde ud i de højrøstede taksigelser, som hun plejede. Og hun gav sig derpå til at følge efter med slæbende skridt og mumlende ved sig selv.

I stedet for at gå hjem ad Rue de Passy lagde damerne undertiden, når aftenen var særlig smuk, vejen om ad Rue Raynouard, hvorved de kom til at gå en fem-seks minutter længere. I aften valgte Hélène Rue Raynouard; hun længtes efter skyggen og tavsheden, hun følte sig lokket af denne lange, øde vej, som kun belystes af enkelte gaslygter, der stod med lange mellemrum mellem hinanden.

På denne tid af dagen, og i dette afsides kvarter slumrede Passy allerede som en lille provinsby. På begge sider af

trottoirerne stod husene mørke og tavse. Det var for størstedelen pensionater for unge damer, og ikke en eneste butik afbrød med sit lysskær de lange skyggerækker. For Hélène og Henri var denne ensomhed yderst kærkommen. Han havde ikke vovet at byde hende armen. Jeanne gik mellem dem midt på vejen, der var grusbelagt som en parkallé. Husene hørte op, og i stedet for kom der lange mure med kapper hængende ned over sig af klematis og med blomstrende syrenbuske bag ved. Af og til fulgte der store haver med gitre, gennem hvilke man kunne se ind og opdage plænerne som lyse pletter mellem det mørkere buskads. Alle tre sagtnede deres skridt i denne lune forårsaften, der allevegne fra fyldtes med vellugt.

"Mor, mor, se dog, hvor det vrimler af stjerner," sagde Jeanne, der gik foran dem og kiggede op mod himlen.

Men bag ved hørtes mor Fétus skridt ligesom et ekko af deres egne. Hun nærmede sig, og man hørte en stump af en latinsk frase: "*Ave Maria, gratia plena*". Mor Fétu sagde sin rosenkrans på vejen hjemad.

"Jeg har et halvfrancstykke endnu; skal jeg give hende det?" spurgte Jeanne sin moder.

Og uden at afvente svaret, skyndte hun sig at løbe hen til den gamle, der netop skulle dreje ind i Passage des Eaux. Mor Fétu tog pengene og nedbad alle Himlens velsignelser over Jeanne. Men hun havde på samme tid også grebet barnets hånd; hun holdt den tilbage, og med pludselig forandret tonefald spurgte hun:

"Den anden dame er altså syg?"

"Nej," svarede Jeanne forbavset.

"Himlen holde sin hånd over hende! Gud give hende al verdens lykke, både hende og hendes mand! ... Nej, nej, gå ikke, kære, lille frøken. Lad mig sige et Ave Maria for Deres moder, og svar De så Amen til slutning sammen med mig ... Deres moder har ingenting imod det, De når hende nok."

Hélène og Henri var imidlertid blevet overfaldet af en uvilkårlig angst ved således pludselig at befinde sig alene her i skyggen af de store kastanjetræer, der var plantet på begge sider af vejen. De gjorde sagte et par skridt. Træerne havde drysset deres små blomster som en fin regn henover jorden, og de gik på dette lysrøde tæppe. Men så standsede de, deres hjerte var for fuldt, til at de kunne gå længere.

"Kan De tilgive mig?" spurgte Henri.

"Ja, ja," stammede Hélène. "Men jeg beder Dem – ti, ti!"

Hun havde imidlertid følt hans hånd berøre hendes, og veg et par skridt tilbage. Heldigvis kom netop Jeanne løbende i det samme.

"Mor, mor!" råbte hun, "vi har sagt et Ave, for at det skulle bringe dig lykke."

Alle tre drejede derpå ind i Rue Vineuse, mens mor Fétu vandrede ned ad Passage des Eaux' trappe og mumlede videre på sin rosenkrans.

Måneden gik hen. Fru Deberle kom til gudstjenesterne endnu en to-tre gange. En søndag, den sidste var det, vovede Henri atter at vente på Hélène og Jeanne. Tilbagevejen var fortryllende. Denne måned havde været så skøn, så skøn. Den lille kirke syntes at være kommet netop for at berolige og styrke hendes kærlighed. Den havde i begyndelsen bragt fred ind i Hélènes sjæl, hun havde følt sig lykkelig ved dette tilflugtssted,

hvor hun troede at kunne elske uden at behøve at skamme sig over det. Men da hun vågnede af den andægtige bedøvelse, mærkede hun, at kærligheden under alt dette kun havde fortsat sit stille arbejde, hun følte sig helt betaget af den, bundet med bånd, der ville have flænget kødet, hvis hun havde villet bryde dem. Henri holdt sig bestandig ærbødig. Men dog var der også i hans ansigt noget, som afspejlede lidenskaben, og hun frygtede, at atter et heftigt, opblussende ønske skulle tage magten fra ham.

En eftermiddag, da hun var på vejen hjem efter en spadseretur med Jeanne, gik hun ned ad Rue de l'Annonciation og trådte ind i kirken. Barnet klagede over, at hun var meget træt. Hun havde været så glad over disse aftenbesøg i kirken, at hun lige til den sidste dag ikke havde villet tilstå, hvor stærkt de tog på hende; men hendes kinder var blevet blege som voks, og doktoren rådede til, at hun skulle gå lange ture.

"Sæt dig der og hvil dig," sagde hendes moder. "Vi bliver her kun en halv snes minutter." Hun havde sat hende op til en pille. Selv lå hun knælende nogle stole derfra. Rundt omkring var arbejdere beskæftigede med at tage tæpperne ned og flytte blomsterne bort; Maria-månedens gudstjeneste var endt den foregående dag. Hélène lå med ansigtet i sine hænder; hun så intet, hørte intet, hendes tanker samlede sig kun ængsteligt i det ene spørgsmål, om hun ikke skulle tilstå fader Jouve alt det, hun i denne tid led. Han ville råde hende og måske gengive hende hendes tabte ro. Men det var ligesom der op af selve hendes angst steg en overstrømmende glæde. Hun kælede for smerten, hun var bange for, at det skulle lykkes præsten at

helbrede den, de ti minutter gik, og der gik en time. Hun sank fuldstændig hen i kampen med sit hjerte.

Da hun endelig løftede hovedet, med øjnene vædede af tårer, opdagede hun ved siden af sig fader Jouve, som betragtede hende med et bekymret blik. Det var ham, der havde opsigt med arbejderne! Da han havde genkendt Jeanne, var han gået hen til hende og hendes moder.

"Men hvad fejler De dog, kære veninde?" spurgte han Hélène, der hurtigt rejste sig og tørrede sine øjne. Hun turde ingenting svare, hun var bange for, at hun skulle briste i hulken med det samme. Han nærmede sig mere og sagde med den venligste stemme:

"Jeg vil ikke spørge Dem ud, men hvorfor betror De Dem ikke til mig, til præsten, til vennen?"

"Senere engang," stammede hun, "senere, det lover jeg Dem."

Jeanne havde imidlertid i begyndelsen siddet pænt og tålmodigt og moret sig med at se på de malede ruder, på statuerne henne ved hovedindgangen og de små basrelieffer med scener af gangen til Golgatha, der hang langs sideskibene. Men lidt efter lidt var der her inde i dette store, kølige rum kommet en kold sved over hende, en træthed, der endog hindrede hende i at tænke; den højtidelige tavshed over kapellerne, denne langsomt hendøende klang, som enhver, selv den mindste lyd fik, hele stemningen over dette hellige sted, hvor alt var hende, som om hun skulle dø, alt det gjorde hende mere og mere ilde tilpas. Hendes største sorg var dog at se blomsterne blive bragt bort. De store rosenbuketter forsvandt en efter en, og alteret stod der nøgent og koldt. Alt dette marmor uden virakrøg og uden et eneste vokslys gennemisnede

hende. Et øjeblik vaklede det kniplingsklædte madonnabillede og faldt så baglæns ned i armene på to arbejdere. Jeanne udstødte et dæmpet skrig, hun strakte armene ud, stiv over hele kroppen, besejret af det anfald, der i de sidste dage havde truet med at komme.

Ude af sig selv af sorg fik Hélène hende endelig ved præstens hjælp bragt ud i en droske, hendes hænder knyttede sig, idet de kørte bort, og hun krampagtigt strakte dem ud mod kirken.

"Det er dens skyld, det er dens skyld," gentog hun med en heftighed, gennem hvilken der lød en klang af anger og bebrejdelser over måneden, hun havde nydt her i andægtig drømmen.

2

Om aftenen havde Jeanne det bedre. Hun kunne stå op. For at berolige moderen gjorde hun sig stærk, slæbte sig ind i spisestuen og satte sig ved bordet, men rigtignok med tallerkenen tom foran sig.

"Det har slet ingen ting at betyde," sagde hun og gjorde forsøg på at smile. "Men du ser jo nok, at jeg er en pibesild ... Spis, mor! Du skal virkelig spise."

Da hun så, at moderen ikke kunne få en mundfuld ned for at sidde og se på, hvor bleg og medtaget hun så ud, lod hun til slutning som om hun selv begyndte at få lidt appetit. Dessert skulle hun nok spise, lovede hun. Hélène skyndte sig så, mens barnet sad og smilede og så på hende med det sædvanlige tilbedende udtryk. Da desserten kom, ville hun holde sit løfte. Men tårerne begyndte at perle frem under hendes øjenlåg.

"Nej, det går ikke, ser du nok," hviskede hun. "Du må ikke skænde på mig for det."

Hun følte en forfærdelig, næsten tilintetgørende træthed. Det var som hendes ben var døde, og som en jernhånd lagde sig på skuldrene af hende. Men hun søgte at være stærk, hun holdt de skrig tilbage, som den rivende smerte i halsen var lige ved at få hende til at udstøde. Et øjeblik, da hendes hoved blev alt for tungt, glemte hun sig dog og gav efter for lidelsen. Hendes moder, der så hende sidde der så svag og afmagret, men så elskelig i al sin smerte, kunne for gråd ikke få en eneste mundfuld af desserten ned. Hun lod sin serviet falde og skyndte sig hen til Jeanne.

"Men Jeanne, Jeanne, hvad er det dog i ..." stammede hun. Hendes hjerte led dobbelt, idet hun uvilkårligt kom til at huske på, hvor tit barnet, når det var raskt, havde siddet her på den samme plads og moret hende med sin forslugenhed.

Jeanne rejste sig og søgte at smile igen.

"Bryd dig bare ikke om det; det gør virkelig slet ingenting ... Men nu, da du er færdig, følger du mig nok ind, ikke sandt ... Jeg ville se dig spise, for jeg vidste, at du ellers ikke havde spist en smule."

Hélène bragte hende ind ved siden af. Hun havde flyttet barnets lille seng ind i sit soveværelse ved siden af sin egen. Og da Jeanne nu var bragt til hvile i den og lå med tæppet helt op over hagen, havde hun det meget bedre. Hun klagede ikke længere over andet end over nogle dumpe smerter i baghovedet. Også denne gang, som altid når hun var syg, syntes hendes lidenskabelige kærlighed til moderen at vokse. Hélène måtte kysse hende og forsikre hende, at hun holdt rigtig, rigtig meget af hende, og love at komme hen og kysse hende igen, når hun siden selv gik i seng.

"Det gør ikke noget, om jeg også sover," gentog barnet flere gange. "Jeg kan godt mærke, at du kysser mig alligevel."

Hun lukkede øjnene og slumrede ind. Hélène blev stående ved siden af hende for at se, hvorledes hendes søvn var. Da Rosalie kom listende ind på tåspidserne og spurgte, om hun kunne gå til sengs, nikkede hun kun. Klokken slog elleve. Hélène stod der endnu, da hun pludselig syntes, hun hørte nogen banke ude på entrédøren. Hun tog forundret lampen for at gå ud og se, hvem det kunne være.

"Hvem er det?" spurgte hun.

"Mig. Luk op," svarede en dæmpet stemme.

Det var Henri. Hun fandt dette besøg ganske naturligt og lukkede hurtigt op. Doktoren havde sikkert hørt, at Jeanne var blevet syg og kom nu af sig selv for at se til barnet, skønt hun ikke havde ladet ham kalde, fordi hun følte en vis undselighed ved tanken om, at han skulle have noget med datterens helbred at gøre.

Men Henri gav hende ikke tid til at tale. Han havde fulgt hende ind i spisestuen, ildrød i hovedet og næsten rystende over hele kroppen.

"Tilgiv mig, tilgiv mig," stammede han og greb hendes hånd. "I hele tre dage har jeg ikke set Dem; jeg kunne ikke holde det ud længere."

Hélène havde straks viklet sin hånd ud af hans. Han gjorde et par skridt tilbage og vedblev, med øjnene stift fæstede på hende:

"Bliv ikke forskrækket! Men jeg elsker Dem ..."

Hun stod og hørte på ham tavs, streng, alvorlig. Netop denne modtagelse pinte ham og bragte hele lidenskaben i ham til at blusse op.

"Hvorfor spiller vi denne afskyelige komedie?" vedblev han. "Jeg kan ikke holde det ud længere, mit hjerte er nærved at sprænges; jeg begår til slutning en eller anden galskab, der er langt værre end den i aften; jeg bortfører Dem lige for alles øjne."

Han strakte i sin kærligheds lidenskabelige attrå armene ud imod hende, gik så nogle skridt nærmere og kyssede feberagtigt hendes kjole. Men hun blev stående rolig og kold.

"De ved altså intet?" spurgte hun. Hans famlende hånd var kommet ind under peignoirens åbne ærme, han havde taget hendes nøgne håndled og dækkede det med brændende kys.

"Lad dog være," sagde hun endelig utålmodigt. "De ser jo, at jeg ikke engang hører hvad det er, De siger. Tror De, jeg kan tænke på sligt nu!"

Hun havde sagt det lidt heftigt, men blev så atter rolig og gentog sit spørgsmål:

"De ved altså intet? ... Min datter er syg. Det er mig kært, at De er kommet, jeg håber, De kan berolige mig."

Hun tog lampen og gik foran. Men i døren vendte hun sig om og sagde hårdt, med et klart, fast blik:

"Jeg forbyder Dem nogensinde at begynde på det igen her ... hører De!"

Han fulgte efter hende, endnu rystende og skælvende og uden ret at forstå hvad det var hun sagde. Han var atter ved nattetid her i dette værelse, hvor linned og klædningsstykker lå spredt rundt omkring, han indåndede atter denne duft af verbena, der havde fortumlet hovedet på ham den første aften, da han så Hélène med håret i uorden og- med tørklædet gledet ned fra skuldrene. At kunne være her igen, kunne kaste sig på knæ og indånde al den kærlighed, der bølgede rundt omkring ham, kunne vente således i stille tilbedelse, til dagen kom, og glemme sig selv og alt i denne drøm! Hans tindinger var nær ved at sprænges, mens han støttede sig til barnets lille seng.

"Hun er faldet i søvn," sagde Hélène med sagte stemme. "Se her!"

Han hørte hende ikke, hans lidenskab ville ikke tie. Hun stod foran ham og havde bøjet sig ned over sengen; han så de fine,

gyldne hår, der krusede sig svagt ned over hendes nakke, og han lukkede øjnene for at kunne lade være med at kysse dem.

"Doktor, se dog, hun brænder i feber ... Der er dog vel ikke nogen alvorlig fare?"

Han tog mekanisk Jeannes puls. Men den vilde attrå, der beherskede hans tanker, var endnu for stærk. Han blev et øjeblik stående ubevægelig, uden tilsyneladende at vide af, at han holdt den lille hånd i sin.

"Ikke sandt, hun har stærk feber?"

"Stærk feber," gentog han; "tror De?"

Den lille hånd varmede hans. Der blev igen et øjebliks tavshed. Lægen vågnede i ham. Han talte pulsslagene. Ilden i hans øjne slukkedes. Lidt efter lidt blev hans ansigt blegere; han bøjede sig uroligt ned og betragtede opmærksomt Jeanne.

"De har ret; anfaldet er meget stærkt," sagde han sagte. "Min Gud, det stakkels barn!"

Al hans koldblodighed vendte efterhånden tilbage. Hans kærlighed havde veget pladsen for ønsket om at kunne hjælpe hende. Han havde sat sig ned og udspurgte Hélène om, hvad der var gået forud for dette anfald, da den lille i det samme udstødte et suk og vågnede. Hun klagede over en forfærdelig hovedpine. Og samtidig var smerterne i halsen og skuldrene blevet så stærke, at hun ikke kunne gøre en eneste bevægelse uden at græde. Hélène lå på knæ på den anden side af sengen og søgte at holde modet oppe hos hende og smilede, skønt hun selv led forfærdeligt ved at være vidne til barnets smerte.

"Hvad, er her nogen, mor?" spurgte hun, idet hun vendte sig om og opdagede doktoren.

"Det er kun en god ven af os, som du jo nok kender."

Barnet så et øjeblik på ham, tankefuldt og ligesom nølende. Derpå kom der et ømt udtryk i hendes ansigt.

"Ja, ja, jeg kender ham. Og ham kan jeg godt lide."

"De vil nok gøre mig rask igen, doktor?" sagde hun derpå med et venligt, indsmigrende smil. "For moders skyld, ikke sandt! ... Jeg lover Dem, jeg skal tage al den medicin, De giver mig."

Doktoren følte stadig barnets puls, og Hélène holdt den anden hånd, mens Jeanne lå imellem dem og så snart på den ene, snart på den anden af dem; der gik nogle små nervøse gysninger gennem hende, men hun blev ved at betragte dem opmærksomt, som om hun aldrig havde set dem så godt før. Så fik anfaldet imidlertid atter magt over hende. Hendes små hænder klemte fast om deres og holdt dem tilbage.

"Gå ikke, gå ikke!" sagde hun; "jeg er så bange ... Forsvar mig og pas på, at alle de folk der ikke kommer hen til mig ... Jeg vil kun have jer to herhenne, kun jer to, men helt op til mig, helt op til mig ... og sammen ... sådan ..."

Hun trak dem med en konvulsivisk bevægelse tættere op til sig og gentog:

"Sammen, sammen ..."

Der fulgte med mellemrum flere sådanne heftige anfald. I de rolige øjeblikke mellem dem bukkede Jeanne under for en søvndrukkenhed, i hvilken hun lå hen næsten som død. Og når hun så pludselig vågnede op, kunne hun et øjeblik hverken høre eller se. Doktoren vågede hos hende den største del af natten; hun havde det i det hele taget meget dårligt. Han var kun gået et øjeblik bort for selv at hente mikstur. Da han endelig hen

imod morgenstunden ville forlade dem, fulgte Hélène ham ængsteligt ud i entreen.

"Nå?" spurgte hun.

"Hendes tilstand er meget alvorlig; men vær blot endelig ikke urolig og hav fuld tillid til, at jeg skal gøre alt, hvad der kan gøres ... Jeg kommer igen i formiddag klokken ti."

Da Hélène kom ind i sovekammeret igen, fandt hun Jeanne siddende oprejst i sengen, stirrende forvildet omkring sig.

"Hvorfor er I gået fra mig? Hvorfor er I gået fra mig?" råbte hun. "Å! jeg er så bange, jeg vil ikke være alene."

Hendes moder kyssede hende for at trøste, hende, men hun blev ved at stirre omkring sig.

"Hvor er han henne? Sig til ham, at han ikke må gå ... Jeg vil have, han skal sidde der ... der ..."

"Han kommer igen, mit barn," sagde Hélène, der havde fået tårer i øjnene ligesom barnet. "Jeg forsikrer dig, han gik kun et øjeblik. Han holder så meget af os ... Så, vær nu sød og læg dig ned. Jeg skal blive siddende her, til han kommer tilbage."

"Men du må ikke gå, mor, du må ikke gå," hviskede barnet og sank så lidt efter lidt hen i en dyb søvn.

Der fulgte nu forfærdelige dage, hele tre uger i den voldsomste angst. Feberen hørte ikke op en eneste time. Jeanne havde kun en smule ro, når doktoren var der, og når hun havde givet ham en af sine små hænder, mens hendes moder holdt den anden i sin. Hun ligesom søgte tilflugt i hende og Henri, hun delte mellem dem sin tyranniske tilbedelse, som om hun forstod, under hvilken glødende ømheds protektion det var hun stillede sig. Hendes voldsomme nervøse sensibilitet, der tilmed var blevet skærpet ved sygdommen, sagde hende uden tvivl, at

hun kun kunne frelses ved et mirakel af deres kærlighed. I timevis lå hun og så på dem med sine dybe, alvorlige øjne, mens de sad på begge sider af hendes seng; hele det menneskelige hjertes lidenskab lå som en vågnende anelse i denne lille, døende piges blik. Hun sagde intet, men med et håndtryk bønfaldt hun dem om ikke at forlade hende og lod dem forstå, hvilken hvile hun nød ved at se dem således. Når doktoren havde været lidt borte og så kom igen, strålede hendes øjne, som hun hele tiden havde holdt fæstede på døren, formelig af glæde, og hun slumrede da ind, beroliget ved at høre ham og moderen pusle omkring sengen og tale sagte sammen.

Dagen efter anfaldet var doktor Bodin kommet. Men Jeanne havde været meget vranten og vendt hovedet om til siden og ikke villet lade sig undersøge.

"Ikke ham, mor," hviskede hun, "ikke ham!"

Da han kom igen den følgende dag, blev Hélène nødt til at fortælle ham, at barnet havde noget imod ham, og den gamle læge gik herefter ikke ind i sygestuen. Han aflagde et besøg hver anden dag for at høre, hvordan det stod sig, og talte så undertiden med doktor Deberle, der viste den allerstørste respekt for ham, den ældre kollega.

Forresten kunne det ikke nytte at ville føre Jeanne bag lyset. Alle hendes sanser var så forunderligt spændte og følsomme. Præsten og hr. Rambaud kom hver aften og satte sig derinde og tilbragte en times tid i trist stilhed. En aften, da doktoren gik, gav Hélène hr. Rambaud tegn til, at han skulle tage dennes plads og holde barnets hånd, for at hun ikke skulle mærke, at doktoren var gået. Jeanne lå og var blundet ind, men efter to-tre

minutters forløb åbnede hun øjnene og trak hurtigt sin hånd til sig. Hun græd og sagde, at man var styg imod hende.

"Holder du da virkelig slet ikke mere af mig?" spurgte den stakkels hr. Rambaud med tårer i øjnene.

Hun så på ham uden at svare; hun syntes ikke engang at ville kendes ved ham mere. Den brave, skikkelige mand vendte da bekymret tilbage til den krog, hvor han plejede at sidde. Han havde efterhånden vænnet sig til at komme ind ganske stille og gå hen i en vinduesfordybning, hvor han blev siddende halvt skjult bag et gardin, betaget af sorg og med øjnene fæstede på den syge. Præsten sad der også, og hans store hoved på de magre skuldre var aldeles blegt. Han pudsede næsen for at skjule sine tårer. Den fare, hans lille veninde befandt sig i, gjorde ham i den grad bestyrtet, at han endog rent glemte sine fattige.

Men endskønt de to brødre således trak sig helt tilbage til en krog af stuen, mærkede dog Jeanne godt, at de var der. De generede hende, hun vendte sig om med et lidende udtryk, selv når feberen havde magt over hende. Hendes moder bøjede sig da ned til hende for at høre de ord, hun stammede.

"Å mor, jeg har det så dårligt! ... alt det der plager mig ... lad de fremmede gå straks, straks ..."

Hélène forklarede så skånsomt som muligt de to brødre, at barnet ville sove. De forstod, hvordan det hang sammen og gik stille og bekymret deres vej. Så snart de var borte, trak Jeanne vejret ligesom lettet, kastede et blik omkring sig i stuen og fæstede så igen ømt sine øjne på moderen og doktoren.

"God aften," hviskede hun. "Nu har jeg det godt; bliv blot siddende."

I tre uger måtte de sidde således ved siden af sengen. Henri var i begyndelsen kommet to gange om dagen, derpå tilbragte han hele aftenen der og skænkede overhovedet barnet al den tid, han kunne disponere over. Han havde i begyndelsen frygtet for, at det skulle blive til tyfus, men der viste sig efterhånden så mange hinanden modsigende symptomer, at han snart ikke vidste, hvad han skulle sige. Han befandt sig uden tvivl over for en af disse chloro-anæmiske lidelser, som det næsten er umuligt rigtig at få fat på, og som er så overordentlig farlige i den alder, da barnet begynder at udvikle sig til kvinde. Han frygtede successivt et hjerteonde og en begyndelse til phtisis. Hvad der særligt foruroligede ham var Jeannes nervøse eksaltation, som han ikke forstod, hvorledes han skulle få herredømme over, denne heftige, hårdnakkede feber, mod hvilken selv de mest energiske medikamenter intet udrettede. Han medbragte til denne sygeseng hele sin energi og hele sin videnskab, optaget af den ene tanke, at det var hans lykke, hans eget liv, det gjaldt om. Der var kommet en ubetinget ro og en næsten højtidelig forventningsfuldhed over ham; hans lidenskab vågnede ikke op en eneste gang i disse tre angstens uger, han skælvede ikke længere, når han mærkede varmen fra Hélènes åndedræt, og når deres blik mødtes, talte dette blik kun om det sørgmodige venskab hos to mennesker, der trues af en fælles ulykke.

Men dog gik for hvert minut deres hjerter mere og mere op i hinanden. De levede begge i den samme tanke. Så snart han kom, forstod han blot ved et blik på hende, hvorledes Jeanne havde tilbragt natten, og uden at han endnu havde sagt et ord, vidste hun, hvorledes den syge havde det. Hun havde i øvrigt

med moderkærlighedens mod bønfaldt ham ikke at føre hende bag lyset, men sige hende alt hvad han frygtede. Hun var altid oppe, hun havde tyve nætter i træk ikke sovet tre timer, hun viste en næsten overmenneskelig styrke og ro, der kom aldrig en tåre i hendes øje, hun betvang sin fortvivlelse for at kunne være fuldstændig på sin post i denne kamp mod sit barns sygdom. I hende og om hende var der kommet en uendelig tomhed, i hvilken hele verden derude, hele det dagligdags liv, ja bevidstheden endogså om hendes egen eksistens druknede. Intet eksisterede mere for hende. Hun stod ikke i forbindelse med livet undtagen gennem dette elskede syge barn og denne mand, som lovede hende et mirakel. Det var ham og ham alene, som hun så, og som hun hørte, ham, hvis mindste ord fik en ganske overordentlig betydning og vigtighed for hende, ham, som hun gav sig hen til uden reservation, ham, i hvis liv hun selv gik op for at kunne give ham så meget som muligt af sin egen styrke. Pludselig, ubetvingeligt var dette kommet. Når Jeanne næsten hver aften en time eller så svævede i overhængende fare på den tid, da feberen var stærkest, sad de der stadig tavse og alene ved siden af hinanden i sygeværelset; og uden at de selv tænkte over det, som om de ville føle sig to mod døden, mødtes deres hænder på kanten af sengen, og mens de skælvede af uro og angst, trykkede disse hænder længe og inderligt hinanden, indtil et svagt suk af barnet, et roligt og mere regelmæssigt åndedræt underrettede dem om, at faren foreløbig var overstået. De nikkede så til hinanden og fattede nyt mod. Også denne gang havde deres kærlighed sejret. Og for hver dag blev håndtrykket varmere, og de følte sig knyttet nøjere til hinanden.

En aften anede Hélène, at Henri skjulte noget for hende. I hele ti minutter havde han undersøgt Jeanne uden at sige et ord. Barnet klagede over en uudholdelig tørst; det var lige ved at kvæles, og fra dets tørre strube hørte man en vedholdende piben, den lilles ansigt var ganske rødt, og der var kommet en så døsig slaphed over hende, at det endog var hende umuligt at åbne øjenlågene. Hun lå hen, så at man næsten kunne tro, hun var død, hvis man ikke havde hørt denne strubens permanente piben.

"Hun er meget syg, ikke sandt?" spurgte Hélène hurtigt og kort.

Nej, svarede han, der var ikke nogen forandring. Men han var ualmindelig bleg og sad der øjensynlig overvældet af sin mangel på evne til at udrette noget. Trods den uendelige spænding, hvori hun befandt sig, lod Hélène sig da synke ned i en stol på den anden side af sengen.

"Sig mig alt! De har lovet at sige mig alt ... Kan hun ikke reddes?"

Han tav, og hun fortsatte så heftigere:

"De ser jo, at jeg er stærk ... græder jeg måske? er jeg måske fortvivlet? ... tal! Jeg vil vide sandheden."

Henri så stift på hende og talte langsomt.

"Nuvel," sagde han, "hvis hun om en time ikke er kommet ud over denne døs, så er det forbi."

Man hørte ikke en hulken fra Hélène, hun sad der kold, rolig, i en rædsel, der fik hårene til at rejse sig på hendes hoved. Hendes øjne søgte ned på Jeanne. Hun faldt på knæ og tog barnet i sine arme med en bevægelse, som om hun ville tage det i besiddelse for bestandig og beholde det ved sit bryst. I et

minut eller mere holdt hun dets ansigt bøjet helt tæt op til sit, lod; sit blik drikke sig mæt i synet af det og ville ligesom give det af sit åndedræt, af sit eget liv. Den lille syge trak efterhånden vejret endnu langsommere og kortere.

"Der er altså ingenting at gøre?" spurgte hun og løftede hovedet. "Hvorfor bliver De siddende der? Så gør dog noget! ..."

Han gjorde en modløs bevægelse.

"Gør noget ... Hvad ved jeg? Lige meget hvad. Der må være et eller andet at gøre. De vil, De kan jo dog ikke lade hende ligge og dø."

"Jeg skal gøre alt, hvad der kan gøres," svarede doktoren.

Han havde rejst sig, og der begyndte nu en afgørende kamp. Al hans koldblodighed og al hans resoluthed som praktisk læge kom igen. Han havde hidtil ikke vovet at anvende voldsomme midler, han var bange for yderligere at svække dette stakkels lille legeme, der allerede var så overvættes svagt. Men nu betænkte han sig ikke længere. Han lod Rosalie gå hen og hente tolv igler, og han tilstod åbent for Hélène, at det var et sidste fortvivlet forsøg, der kunne enten frelse eller dræbe hendes barn. Da iglerne var der, kom der et øjebliks vaklen over hende.

"Min Gud, min Gud!" stønnede hun, "hvis De nu dræber hende ..."

Han måtte formelig fravriste hende hendes samtykke.

"Nu vel, så sæt Dem da, og Himlen give, at det må blive til det bedste."

Hun havde ikke sluppet Jeanne; hun ville ikke rejse sig, men blive liggende og beholde barnets hoved hvilende på sin skulder. Han stod fuldstændig optaget af sin ansvarsfulde gerning, med ansigtet ubevægeligt og sagde intet. Først ville

iglerne ikke bide. Minutterne gik hen, ur-perpendiklens sving var i det store, i skygge nedsænkede værelse den eneste lyd, man hørte. Hvert sekund, der gik, tog et stykke håb med sig. I den cirkel af gult lys, der faldt ned fra lampeskærmen, lå Jeannes lille, nøgne, lidende legeme mellem de tilbagekastede lagener blegt som voks. Med hjertet sammensnøret, men uden en tåre i øjet så Hélène på disse små lemmer, der allerede var halvt døde. Hun ville gerne have givet alt sit blod for at få en dråbe af datterens at se. Endelig kom der en lille rød dråbe, iglerne bed. En efter en tog de fat. Barnets liv eller død skulle nu afgøres. Det var forfærdelige minutter, spændingen kunne ikke nå højere. Var dette suk, som Jeanne udstødte, hendes sidste åndedrag? Eller førte det hende tilbage til livet? Hélène følte et øjeblik, hvorledes der kom en pludselig stivhed over barnet, hun troede, det skulle til at gå bort, og hun følte en vild lyst til at rive disse dyr af, der sad der og slugte den lilles blod; men det var, som om en overnaturlig kraft holdt hende tilbage; hun blev siddende med åben mund og selv næsten stiv. Perpendiklen vedblev med sine taktfaste slag, det af angst fyldte værelse syntes at vente.

Jeanne bevægede sig. Hendes øjenlåg løftede sig langsomt, og hun lukkede dem så igen som forbavset og træt. En ganske let vibrerende bevægelse, som af et pust, gik over hendes ansigt. Hun åbnede læberne, og spændt i åndeløs venten bøjede Hélène sig ned over hende.

"Mor, mor," hviskede Jeanne.

I det samme kom Henri hen til hovedgærdet, hen til den unge kone og sagde:

"Hun er frelst."

"Hun er frelst … hun er frelst …" gentog Hélène stammende, overvældet af en sådan glæde, at hun gled om på gulvet ved sengen og så snart på datteren, snart på doktoren med et udtryk af vild lykke.

Så pludselig rejste hun sig med en heftig bevægelse og kastede sig om halsen på Henri.

"Jeg elsker dig! Jeg elsker dig!" udbrød hun.

Hun kyssede ham, hun trykkede ham tæt ind til sig. Det var endelig den tilståelse, som hun så længe havde gået og båret på, der nu undslap hende i hendes hjertes mest bevægede øjeblik. Moderen og elskerinden blev i dette lykkelige minut et, og hun skænkede ham sin kærlighed sammen med sin glødende taknemmelighed.

"Ser du, jeg græder, jeg kan græde igen, stammede hun. Min Gud, hvor jeg elsker dig, og hvor vi vil blive lykkelige!"

Han hørte tydelig dette "du" gennem hendes hulken. De tårer, der havde været udtørret i tre uger, randt nu ned ad hendes kinder. Hun var blevet liggende i hans arme, og med den ømhed, der i dette øjeblik fyldte hele hendes tilværelse, kærtegnede hun ham som et barn. Så faldt hun igen på knæ og lagde atter Jeannes hoved til hvile ved sin skulder, men af og til, når barnet lå roligt og stille hen, løftede hun sine kærlighedsdrukne, våde øjne op på Henri.

Det var en nat i fuldstændig lykke. Doktoren blev til meget sent. Med tæppet trukket helt op under hagen og med det lille, fine hoved sunket ned i hovedpuden lå Jeanne i sengen og lukkede øjnene uden at sove, men lindret og træt. Lampen på det lille bord, som han havde rullet hen til kaminen, oplyste kun et hjørne af stuen, så at Hélène og Henri kom til at sidde i

skygge på deres sædvanlige pladser, hver på sin side af sengen. Jeanne skilte imidlertid ikke ad, hun nærmede dem tværtimod mere til hinanden ved at lægge noget af sin uskyldighed over denne deres første kærlighedsaften. De følte begge beroligelse og fred efter de lange angstens dage, de havde gået igennem. Endelig fandt deres hjerter igen hinanden, og de forstod, at de ganske naturligt måtte elske hinanden stærkere efter den skræk og den fælles glæde, som de nylig havde følt sammen. Værelset blev deres medskyldige, dette værelse, der var så stille, så dunkelt, fyldt af den højtidelige tavshed, som altid ligger om en sygeseng. Af og til rejste Hélène sig og gik på tåspidserne hen for at hente medicin, skrue lampen op eller give en besked til Rosalie. Doktoren fulgte hende med øjnene og gjorde tegn til hende, at hun skulle gå sagte. Når hun så satte sig igen, vekslede de et smil. De sagde intet, de tænkte kun på Jeanne, hele deres kærlighed gik op i hende. Men af og til, når de lagde tæppet til rette om hende, eller når de løftede hendes hoved, mødtes deres hænder. Disse tilfældige, flygtige kærtegn var de eneste, de tillod sig.

"Jeg sover ikke," hviskede Jeanne, "jeg ved nok, at I er der."

De blev så lykkelige ved at høre hende tale. Deres hænder slap hinanden, de havde ikke andre ønsker. Barnet tilfredsstillede og beroligede dem.

"Har du det nu bedre, min ven?" spurgte Hélène, da hun så den lille bevæge sig.

Jeanne svarede ikke straks. Hun talte som i en drøm.

"Å ja, nu har jeg det ikke længere så dårligt. Men I skal blive ved at tale, det er så rart at høre jer tale."

Efter et øjebliks forløb gjorde hun en anstrengelse, løftede øjenlågene og så på dem. Et smil, et skønt, forklaret smil, så lukkede hun dem igen.

Dagen efter, da præsten og hr. Rambaud kom, viste Hélène et øjebliks utålmodighed over det. De generede hende i hendes lykke. Og da de spurgte til barnets befindende, ængstelige for at få sørgelige nyheder at høre, var hun så grusom at sige, at Jeanne ikke havde det bedre. Hun gav dette svar uden at tænke over det, i egoistisk trang til at bevare for sig selv og for Henri glæden over, at de havde frelst barnet og var de eneste, der vidste det. Hvorfor ville man dele deres lykke med dem? Den tilhørte dem, og den ville have forekommet hende mindre, hvis nogen havde vidst om den.

Præsten var gået hen til sengen.

"Jeanne, det er os ... Du kender os da!"

Hun nikkede alvorligt med hovedet. Hun kendte dem, men hun ville ikke tale, og hun og moderen vekslede et blik, der sagde, at de forstod hinanden. De to brave mennesker gik da endnu mere bekymrede end sædvanlig.

Tre dage efter gav Henri tilladelse til, at patienten måtte få det første blødkogte æg. Det var en hel begivenhed. Jeanne ville absolut have, at ingen måtte se på, at hun spiste det undtagen hendes moder og doktoren. Da hr. Rambaud netop var der, hviskede hun i øret på sin moder, der lagde en serviet på sengen som dug, at hun skulle vente, til han var gået.

"Så! skynd dig så, skynd dig så!" sagde hun derpå, straks da han var borte, "det er meget rarere, når her ingen er."

Hélène havde sat hende op i sengen, mens Henri lagde to hovedpuder bag ved hende, for at hun kunne have støtte. Og

med servietten bredt ud foran sig og med en tallerken på skødet sad Jeanne da smilende og ventede.

"Skal jeg slå skallen af for dig?" spurgte hendes moder.

"Ja tak, mor."

"Og så skærer jeg tre små skiver brød af til dig," sagde doktoren.

"Fire, jeg kan godt spise fire, skal du se." Hun sagde nu "du" til doktoren. Da han gav hende den første skive brød, tog hun hans hånd; hun havde også beholdt moderens og kyssede dem nu vekselvis begge med den samme lidenskabelige ømhed.

"Nå, nå, vær nu en fornuftig lille pige," sagde Hélène, der så, at hun var lige ved at komme til at græde, "og spis dit æg. Du ved, det vil glæde os."

Jeanne begyndte da; men hun var så svag, at hun efter den anden skive brød følte sig fuldstændig træt. Hun smilede ved hver mundfuld og sagde, at hendes tænder var så underligt slappe. Henri svarede, at hun skulle blot spise, Hélène var lige ved at få tårer i øjnene. Tænk, hendes barn spiste! Hendes blik veg ikke fra brødet og fra dette første æg, der gjorde hende så uendelig lykkelig. Hun kom pludselig til at tænke på, om Jeanne nu kunne have ligget der stiv og død under det hvide lagen, og denne tanke bragte næsten hendes blod til at isne. Og nu spiste den lille, spiste så pænt og fortryllende med de små, langsomme bevægelser hos en syg, der er ved at komme sig.

"Du må ikke skænde, mor ... jeg gør, hvad jeg kan, jeg er allerede ved den tredje skive ... Er du tilfreds med mig?"

"Ja mit barn, ja jeg er ... Du ved ikke, hvor glad du gør mig."

I sin overstrømmende lykke glemte hun sig selv og lænede sig til Henris skulder. De stod der begge sammen og lo til

barnet. Men hun syntes langsomt at blive overfaldet af et nyt ildebefindende; hun løftede øjnene op på dem med korte, flygtige blik og sænkede så hovedet og spiste ikke mere, mens derimod en skygge af mistro og vrede gled ned over hendes ansigt og gjorde det blegere end sædvanlig. De måtte lægge hende tilbage i sengen igen.

3

Det varede flere måneder, før Jeanne kunne komme sig fuldstændig. I august lå hun endnu i sengen. Hen på eftermiddagen kom hun op en times tid eller to, men det kostede hende stor anstrengelse blot at gå hen til vinduet, hvor hun sad i en lænestol og så på Paris, der forgyldtes af den nedgående sol. Hendes stakkels ben ville ikke bære hende, hun havde, som hun med et blegt smil sagde, ikke så meget blod, som der var i en lille fugl, hun måtte give tid, til hun havde spist rigtig meget suppe. Man skar råt kød i småstykker og kom det i hendes bouillon; hun havde til sidst vænnet sig til at holde af det, fordi hun så gerne ville ned og lege i haven.

Disse uger og måneder gik så stille og ensformigt hen, at Hélène ikke engang talte dagene. Hun gik aldrig mere ud, hun glemte hele verden for altid at være hos Jeanne. Og ikke en eneste nyhed udefra nåede til hende. Skønt Paris fyldte horisonten med sin røg og sin tummel, var hendes hjem her mere lukket borte fra alt end eneboerboligerne ude mellem bjergene. Hendes barn var frelst, denne vished var hende nok, og hun anvendte hele dage på at sidde og se barnets helbred vende tilbage, lykkelig over den allermindste bedring, over et livligt blik og en munter bevægelse. Det forekom hende, som om hun skænkede den lille livet endnu engang. Jo langsommere helbredelsen gik, desto mere nød hun lykken ved den. Hun huskede de dage for længe siden, da hun selv ammede den spæde, og hun følte ved at se kræfterne komme igen stykke for stykke sit hjerte bevæges endnu stærkere end dengang hun

måtte tage de to små fødder i sine sammenlagte hænder for at se, om barnet ikke snart kunne komme til at gå.

Noget var der dog, som vedblivende foruroligede hende. Hun havde flere gange lagt mærke til den skygge, der pludselig kom over Jeannes ansigt og gav det et udtryk af heftighed og mistro. Hvorfra kom denne pludselige forandring, netop når hun var mest glad og tilfreds? Var det et eller andet anfald af smerte, som kom over hende, og som hun ville skjule?

"Hvad er der dog, kære Jeanne?" spurgte hun. "Lige for et øjeblik siden lo du, og du er nu på engang blevet så alvorlig. Svar mig, mit barn, gør det ondt nogen steder?"

Men Jeanne vendte heftigt hovedet om og borede ansigtet ned i puderne.

"Nej, der er ingenting," sagde hun kort og vrippent; "lad mig blot være, lad mig blot være."

En hel eftermiddag lå hun så og var gnaven og fæstede øjnene på muren, fuldstændig sunket hen i en sørgmodighed, som hendes moder aldeles ikke kunne forstå. Doktoren vidste ikke, hvad han skulle sige; anfaldene kom altid, når han var der, og han gav den syges stærkt nervøse tilstand skylden. Fremfor alt skulle man undgå, sagde han, at gøre hende imod.

En eftermiddag sov Jeanne. Henri havde fundet hende en hel del bedre og var blevet inde i sovekammeret for at tale med Hélène, der atter syede ivrigt ved vinduet. Lige siden den forfærdelige nat, da hendes hjerte under de voldsomme rystelser havde givet sig luft og tilstået ham sin kærlighed, levede de begge stille hen, glemte verden rundt omkring og nød lykken ved at vide, at de elskede hinanden, uden at bryde sig om, hvad der skulle komme. Her ved Jeannes seng, i dette

værelse, der endnu var fyldt af sindsbevægelserne og angsten fra barnets sygdom, her var det, som om noget helligt og, rent omgav dem og beskyttede dem mod enhver overraskelse af deres sanser. Det beroligede dem at høre den lilles uskyldige åndedrag. Men efterhånden som den syge fik flere og flere kræfter, blev imidlertid også deres kærlighed stærkere; der kom blod i dens årer, og de sad da her side om side og nød øjeblikket uden at ville tænke på, hvorledes det skulle gå, når Jeanne var oppe igen, og når deres følelser frit og uhindret gav sig luft.

I hele timer nøjedes de med nogle få ord, vekslede på afstand og med dæmpet stemme for ikke at vække den lille. Hvor intetsigende end disse ord kunne være, dem satte de dog i den heftigste bevægelse.

"Jeg forsikrer Dem, hun har det meget bedre," sagde doktoren en dag, da de sad ved siden af hinanden, betaget af lykken ved at være sammen. "Før der er gået fjorten dage, kan hun komme ned i haven."

Hélène syede ivrigt.

"I går," hviskede hun, "var der det samme udtryk af sørgmodighed over hende som så tit. Men i morges lo hun, og hun har lovet mig at se at være fornuftig."

Der fulgte en lang pause. Barnet sov stadig, og det var ligesom denne søvn lullede dem selv i en forunderlig ro. De følte sig lettere om hjertet, når hun lå således hen, de tilhørte hinanden mere.

"De har ikke set haven?" spurgte Henri. "Den er helt fuld af blomster nu."

"Hvordan står margueritterne?" spurgte hun.

"Så dejligt som det er muligt ... og De skulle blot se klematisrankerne; de er nået helt op til træerne, det er et formeligt hav af blade."

Pausen begyndte igen. Hélène var et øjeblik hørt op med at sy; hun havde set på ham med et smil, og i tankerne var de vandret afsted sammen til dybe, mørke, dejlige alleer, hvor der dryssede en regn af roser ned over dem. Bøjet over hende indåndede han verbenaduften fra hendes peignoir. Men så pludselig hørte de sengeklæderne bevæge sig, og hvor let lyden end var, forstyrrede den dem dog i deres tanker.

"Hun vågner," sagde Hélène og løftede hovedet.

Henri var rykket lidt fra hende og drejede ligeledes hovedet om mod sengen. Jeanne havde taget hovedpuden mellem armene og sad med hagen boret ned i fjerene og med ansigtet vendt lige imod dem. Men hendes øjne var lukkede, hun syntes at falde i søvn igen, og hendes åndedrag blev på ny langsomt og regelmæssigt.

"Syr De nu igen?" spurgte Henri og gik nærmere hen til Hélène.

"Jeg kan ikke sidde med hænderne i skødet," svarede hun. "Jeg syr rent mekanisk, det holder mine tanker samlede ... Flere timer kan jeg sidde sådan og tænke på den samme ting, uden at det trætter mig."

Han sagde ikke mere, men fulgte med øjnene synålen og hørte de små afmålte sting i shirtinget. I timevis kunne hun være blevet ved at sy, og han ville være blevet ved at sidde der og hørt på nålens ensformige sprog, der aldrig trættede dem, fordi det altid vakte de samme tanker hos dem. De ønskede ikke andet end at tilbringe deres dage således i denne fredelige krog,

hvor de sad side om side, mens barnet sov, og hvor de måtte holde sig så stille som muligt for ikke at forstyrre dets søvn. I den dybe tavshed kunne de høre deres hjerter tale, og mens de sad således stille hen, fyldtes de helt af en uendelig lykkelig følelse af evig, altbetagende kærlighed.

"Hvor De er god, hvor De er god!" hviskede han flere gange efter hinanden; han kunne ikke finde andet end disse ord til at udtrykke den lykke, han skyldte hende.

Hun havde atter løftet hovedet, hun følte sig ikke generet af at vide sig elsket så højt.

Henris ansigt var bøjet tæt hen til hendes, og et øjeblik betragtede de hinanden.

"Lad mig arbejde," sagde hun så meget sagte. "Jeg bliver ellers aldrig færdig."

Men i det samme bragte en instinktmæssig uro hende til at vende sig om, og hun så da Jeanne, hvis ansigt var blevet aldeles blegt, betragte dem med sine store, mørke øjne. Den lille havde ikke rørt sig, hun lå endnu med hagen klemt ned i puden; hun havde kun lukket øjnene op og stirrede på dem.

"Jeanne, hvad er der?" spurgte Hélène. "Er du syg? Vil du have noget?"

Hun svarede ikke, hun rørte sig ikke og sænkede ikke engang øjenlågene, men stirrede og stirrede med et blik, hvori der kom mere og mere ild. Kinderne var aldeles blege, og det var ligesom de blev hulere. Hun drejede allerede håndleddene om, som når en konvulsivisk krise var i færd med at nærme sig. Hélène rejste sig hurtig og bad hende tale. Men hun blev liggende stiv og ubevægelig og blev kun ved at se på moderen med så mørkt et blik, at Hélène til sidst rødmede og stammede:

"Doktor, se dog efter, hvad det er."

Henri havde rykket sin stol bort fra hendes. Han nærmede sig sengen og ville tage en af de små hænder, der klemte fast om hovedpuden. Men selve denne berøring bragte Jeanne til at ryste over hele kroppen. Med et sæt vendte hun sig om mod væggen og råbte:

"Lad mig være, lad mig være ...! De må ikke røre ved mig!"

Hun var krøbet ned under tæppet. I et helt kvarter søgte de begge at berolige hende ved de venligste ord, endelig kom hun frem, men med hænderne foldede og med et bedende udtryk i ansigtet vedblev hun:

"Lad mig dog være ... det gør mig kun værre. Lad mig være."

Hélène gik, næsten ude af sig selv af sorg, hen og satte sig ved vinduet. Men Henri tog ikke igen plads ved siden af hende. De forstod endelig, hvordan det hang sammen, Jeanne var jaloux. De vidste ikke mere hvad de skulle sige. Doktoren gik et minut stille op og ned og trak sig så tilbage, da han så de ængstelige blikke, moderen stirrede hen på sengen med. Så snart han var borte, gik Hélène igen hen til datteren, tog hende med magt op i sine arme og sagde:

"Hør mig, mit barn; nu er vi ene igen ... se på mig, svar mig ... gør det ondt nogen steder? Har jeg gjort dig imod? Du må sige mig alting ... Hvad er det, der er i vejen?"

Men hvor meget hun end spurgte, forsikrede Jeanne stadig, at der ingenting var. Så pludselig udbrød hun imidlertid heftigt og højt:

"Du holder ikke mere af mig ... Du holder ikke mere af mig."

Hun brast i gråd, klyngede armen om moderens hals og dækkede hendes ansigt med heftige kys. Hélène, der var lige

ved at bukke under for den uudsigelige bekymring, som fyldte hendes hjerte, holdt hende længe trykket tæt ind til sit bryst, lod sine tårer blande sig med hendes og lovede hende aldrig at holde så meget af nogen som af hende.

Fra denne dag var et ord, et blik nok til at vække Jeannes jalousi. Så længe hun var i fare, havde hun af instinkt taget imod den kærlighed, som hun følte omkring sig, så varm og så øm, denne kærlighed, der frelste hende. Men nu, da hun efterhånden blev stærkere, ville hun ikke længere dele sin moder med nogen, hun følte nag til doktoren, et nag, der voksede og voksede og var lige ved at blive til had, alt eftersom hun befandt sig bedre. Men alt dette udviklede sig stille og tavst i hendes lille, mistænksomme hoved, og hun ville aldrig forklare rent ud, hvad der var i vejen. Hun vidste det ikke selv. Når doktoren kom for nær hen til moderen, sagde hun, at hun havde ondt *der*, og pegede på brystet. Der brændte det, sagde hun, og vreden blev stadig heftigere og heftigere og gjorde hende ganske bleg. Hun kunne ikke selv forhindre det, hun fandt, at folk var meget slemme imod hende, og når man skændte på hende, blev hun blot mere stivsindet og hård. Hélène turde ikke spørge hende ud, men vendte øjnene bort over for dette blik af et barn på elleve år, dette blik, hvori der allerede alt for tidligt afspejlede sig hele en kvindes lidenskab.

"Jeanne, Jeanne, du gør mig megen sorg," sagde hun med tårer i øjnene, når hun så, at barnet fik et af disse heftige vredesanfald, som den lille søgte at holde tilbage, men som netop derfor var lige ved at kvæle hende.

Men moderens bebrejdende ord, der tidligere altid havde gjort deres virkning, rørte i hende ikke længere. Hendes

karakter var rent forandret; ti gange på en dag var hun i det forskelligste humør. Som oftest talte hun kort og befalende til moderen, som hun ville have talt til Rosalie, gjorde hende ulejlighed med de mindste småting, var utålmodig og beklagede sig stadig.

"Giv mig en kop havresuppe ... Åh hvor du er langsom! Jeg er lige ved at dø af tørst."

Og når Hélène så gav hende koppen, vedblev hun:

"Nej, den er jo ikke sød ... den vil jeg ikke have."

Hun lagde sig heftigt tilbage i sengen igen, stødte atter koppen fra sig, når moderen kom med den igen og sagde, at den nu var for sød. De gjorde det med vilje, de ville ikke pleje hende længere. Hélène, der var bange for at gøre hende endnu heftigere, svarede ikke, men så kun på hende med store tårer i øjnene.

Navnlig kom vredesanfaldene over barnet, når doktoren var der. I det samme hun så ham i døren, krøb hun længere ned i sengen og gemte hovedet som dyr, der er sky og ikke tåler, at mennesker nærme sig dem. Undertiden ville hun slet ikke tale, men lod ham blot føle hendes puls, mens hun selv lå ubevægelig hen og stirrede op mod loftet. Til andre tider ville hun ikke engang se ham, men skjulte øjnene i sine hænder så heftigt, at man ikke kunne få dem bort. En aften, da moderen ville give hende en skefuld mikstur, råbte hun pludselig:

"Nej, nej, du forgiver mig jo med det."

Hélène blev et øjeblik stående overvældet af den stikkende smerte, der fo'r hende gennem hjertet.

"Hvad er det, du siger, mit barn?" spurgte hun. "Ved du, hvad det er, du siger? ... Medicin smager aldrig godt. Du må tage

denne her."

Men Jeanne tav og vendte hovedet bort og ville ikke tage miksturen. Fra denne dag var hun stadig lunefuld, snart fandt hun sig i at tage den, snart ville hun ikke. Hun mærkede straks, når medicinflaskerne blev bragt ind i stuen, og stirrede med et mistroisk blik hen på natbordet, hvor de stod. Og når hun havde fået særlig aversion mod en, kendte hun den altid igen; hun var hellere død, end hun havde taget en dråbe af den. Kun hr. Rambaud kunne af og til få hende til at gøre det. Hun gjorde ham nu til genstand for en overdreven kærlighed, især når doktoren var der; og samtidig sendte hun spejdende blikke hen på moderen for at se, om hun tog sig nær, at hun viste en anden så megen hengivenhed.

"Er det dig, er det dig!" råbte hun, så snart hun så ham. "Kom og sæt dig herhen til mig, helt herhen ... Har du appelsiner med?"

Hun rejste sig op i sengen og følte leende i hans lommer, hvor der altid var et eller andet slikkeri til hende. Så kyssede hun ham og spillede en hel komedie, tilfreds over den sorg, som hun troede at læse på moderens blege ansigt. Hr. Rambaud strålede af glæde over at se, at den kære lille således fuldstændig havde sluttet fred med ham. Men ude i entreen vekslede Hélène et par hurtige ord med ham og underrettede ham om, hvorledes det stod sig. Han lod så som han pludselig opdagede miksturen på bordet.

"Hvad er det! Får du saft?"

Der gik en skygge over Jeannes ansigt, og hun sagde halvt sagte:

"Nej, det er noget slemt noget; det lugter, og det vil jeg ikke have."

"Hvad! Kan du ikke lide det?" vedblev hr. Rambaud muntert. "Det er vist netop udmærket, hvad skal vi vædde? ... Må jeg smage på det?"

Uden at afvente barnets tilladelse hældte han en skefuld af det op og tog den uden en eneste grimasse. Han lod tværtimod, som om det smagte fortræffeligt.

"Det er udmærket!" sagde han, "det skal du virkelig smage på ... blot en lille smule."

Jeanne morede sig over ham og gjorde ikke længere indvendinger. Alt det, hr. Rambaud havde smagt på, ville hun gerne tage; hun fulgte opmærksomt hans bevægelser og syntes på hans ansigt at studere virkningen af medicinen. I en hel måned fyldte den skikkelige ven sig således med mikstur, og når Hélène takkede ham, trak han kun på skuldrene.

"Hvad er det at takke for? Det smager jo godt," sagde han og troede til sidst næsten selv på, at det var ham en behagelighed at dele medicinen med barnet.

Han tilbragte aftenen hos hende. Præsten for sit vedkommende kom regelmæssigt hver anden aften. Jeanne søgte at beholde dem hos sig så længe som muligt og blev vranten, når hun så, at de ville tage deres hatte. Hun var nu formelig bange for at være alene med moderen og doktoren, hun så helst, at der altid var andre, som kunne skille dem fra hinanden. Ofte kaldte hun på Rosalie uden grund. Og når de var alene, forlod hendes blik dem aldrig, men fulgte dem rundt i enhver krog af stuen. Hendes kinder blev straks blegere, når hun så, at deres hænder rørte ved hinanden. Når de sagte

vekslede et par ord sammen, rejste hun sig heftigt op og ville vide, hvad det var. Hun tålte ikke engang, at moderens kjole nede på tæppet kom til at strejfe doktorens fod. De kunne ikke nærme sig til hinanden, ikke se på hinanden, uden at hun straks kom til at ryste. Dette lille, syge, af smerterne forpinte barn var så sensibelt, at det endogså anede, når de smilede til hinanden bag ved hende. De dage, da deres kærlighed var stærkere end ellers, kunne hun mærke det ligefrem på luften, de bragte ind i stuen, og på sådanne dage var hun endnu mere gnaven end sædvanlig. Hun led, som nervøse kvinder lider, når et eller andet heftigt uvejr er i anmarch.

Alverden uden for Hélènes hjem anså Jeanne for frelst, og også hun selv havde lidt efter lidt vænnet sig til at betragte dette som en afgjort sag. Til sidst anså hun endog de småanfald, der kom over datteren som ikke andet end klynkerier af et forkælet barn uden nogen som helst betydning. Efter de seks angstfulde uger, hun havde gennemgået, følte hun atter trang til at leve. Jeanne kunne nu undvære hendes pleje hele timer ad gangen, og det var for hende, der så længe ikke havde haft nogen fornemmelse af, at hun var til, ikke blot en hvile, men en ligefrem nydelse at leve disse timer. Hun gennemsøgte sine skuffer, morede sig ved at genfinde ting, som hun helt havde glemt, og beskæftigede sig atter med alle slags små sysler, som tidligere havde hørt til hendes daglige liv. Og under denne hendes eksistens' genopvågnen voksede også hendes kærlighed. Henri var ligesom den belønning, hun tilstod sig selv, fordi hun havde lidt så meget. Her i dette værelse var de uden for verden og havde glemt alle hindringer; intet skilte dem undtagen barnet, som var jaloux på deres kærlighed. Men Jeannes

spejdende blik stod ganske vist også stadig imellem dem og tvang dem til at hykle en ligegyldighed, der dog kun opflammede deres lidenskab. Hele dage kunne de ikke veksle et ord, fordi de syntes, at hun ville høre dem, selv når hun lod som hun sov.

En aften havde Hélène fulgt Henri ud. Uden at sige noget var hun, overvundet af sine følelser, ude i entreen faldet i hans arme, da Jeanne bag den lukkede dør gav sig til at råbe: "Moder, moder!" så heftigt, som om hun selv havde følt det brændende kys, doktoren trykkede på moderens hår. Hélène hørte barnet springe ud af sengen og måtte da skynde sig ind, hvor den lille kom løbende hende i møde i chemise, fortvivlet og med klaprende tænder. Jeanne ville ikke længere finde sig i at være alene. Fra denne dag måtte de nøjes med et håndtryk, når han kom og når han gik. Fru Deberle havde i den sidste måned været ved søbadene med sin lille Lucien, men skønt doktoren således havde hele dagen til sin disposition, turde han ikke tilbringe mere end en halv snes minutter hos Hélène. De havde hørt op med deres lange, lykkelige samtaler henne ved vinduet. Kun når de så på hinanden, kom der en ild i deres øjne, som blev stadig stærkere og stærkere.

Hvad der navnlig plagede dem, var Jeannes skiftende luner. En morgen, da doktoren bøjede sig ned over hende, brast hun i gråd, og hele dagen igennem forvandlede hendes had sig så til en febrilsk kærlighed; hun ville have, at han skulle blive siddende ved hendes seng, og hun kaldte over tyve gange på moderen, som for at se dem der side om side, rørte og smilende. Hélène var lykkelig og så i tankerne en hel lang række sådanne dage. Men allerede den følgende, da Henri kom, tog

barnet imod ham så hårdt, at moderen med et blik bad ham gå igen. Hele natten havde Jeanne ligget og angret, at hun havde været så god imod ham. Og hvert øjeblik gentog lignende scener sig. Netop når barnet havde gjort dem til genstand for sine ømmeste kærtegn, kom der timer, i hvilke hendes vrede og vrantenhed imod dem blev næsten uudholdelig.

Lidt efter lidt vågnede der da i Hélènes sjæl en følelse, som satte sig op imod det. Hun ville ganske vist være gået i døden for sin datter, men hvorfor plagede barnet hende i den grad nu, da hun var uden for al fare? Når hun hengav sig til et af disse drømmerier, der vuggede hende ind i salig lykke, og i hvilke hun så sig vandre omkring med Henri i et ukendt og fortryllet land, stod pludselig billedet af det syge, i krampetrækninger rystende barn for hende. Evig og altid kom disse smertestik i hendes hjerte igen, og hun led uendeligt i denne kamp mellem sin kærlighed og sine følelser som moder.

En aften kom doktoren trods Hélènes forbud. I hele otte dage havde de ikke vekslet et ord. Hun nægtede at tage imod ham, men han skød hende blidt ind i stuen som for at berolige hende. Der troede de sig begge sikre på sig selv. Jeanne lå i dyb søvn. De satte sig på deres sædvanlige plads henne ved vinduet langt fra lampen, hyllede ind i en rolig skygge. I to timer passiarede de sammen og bøjede deres ansigter ganske tæt til hinanden for at tale sagtere, så sagte, at knap et eneste pust trængte ud i det store, slumrende værelse. Af og til vendte de sig om og kastede et blik på Jeanne, der lå der med de små hænder roligt foldede over lagenet. Til sidst glemte de hende imidlertid, og deres hvisken blev højere. Men så pludselig fo'r Hélène op og rev sine hænder løs, der brændte under Henris kys. Der gik en kold

gysen igennem hende ved tanken om hvad det var, hun havde været lige ved at tillade.

"Mor, mor!" stammede Jeanne og bevægede sig uroligt, som pint af en eller anden styg drøm.

Endnu med øjnene tunge af søvnen drejede og vendte hun sig i sengen og søgte at rejse sig op.

"Skjul Dem, skjul Dem!" hviskede Hélène ængsteligt. "De er i stand til at dræbe hende, hvis De bliver siddende her."

Henri skyndte sig hen i vinduesfordybningen bag et af de blå fløjlsgardiner. Men barnet vedblev at klage.

"Mor, mor, åh hvor jeg har det dårligt!"

"Jeg er her jo hos dig, min ven ... hvor gør det ondt?"

"Åh jeg ved ikke ... her, ser du, her. Det brænder."

Hun havde åbnet øjnene, ansigtet var fordrejet, og hun holdt de to små hænder trykket mod brystet.

"Det kom sådan lige med et ... jeg sov, ikke sandt? Men så pludselig begyndte det at brænde."

"Men nu er det ovre, nu gør det ikke ondt længere, vel?"

"Jo, jo, hele tiden."

Og hun lod sit blik uroligt søge omkring i stuen. Hun var nu fuldstændig vågen, og den mørke skygge gled ned over hendes ansigt, og hendes kinder blev atter fuldstændig blege.

"Er du alene, mor?" spurgte hun.

"Ja vist så, mit barn."

Jeanne rystede på hovedet og vedblev at se omkring sig, mens hendes heftighed stadig syntes at vokse.

"Nej, nej, jeg ved det godt, der er nogen her ... jeg er bange, mor, jeg er bange! Du narrer mig, du er ikke alene ..."

En nervøs krise var kommet til udbrud, hun lagde sig hulkende tilbage i sengen og skjulte sig under tæppet, som for at slippe fra en eller anden fare. Hélène fik straks Henri til at gå. Han ville blive for at passe barnet, men hun stødte ham udenfor. Da hun kom ind igen, tog hun Jeanne i sine arme, mens denne gentog den samme klage, som altid når hun ret skulle give sin smerte udtryk:

"Du holder ikke mere af mig, du holder ikke mere af mig!"

"Ti, mit barn, ti og sig ikke sådan noget!" udbrød moderen. "Jeg holder mere af dig end af alt i verden ... Du skal få at se, om jeg holder af dig!"

Hun sad og passede hende lige til morgenstunden, fast besluttet på at skænke hende hele sit hjerte og forfærdet over at se sin kærlighed til Henri volde dette kære barn så megen smerte. Dagen efter ville hun absolut have en konsultation. Doktor Bodin kom ligesom tilfældigt og undersøgte den syge. Derpå havde han en lang samtale med doktor Deberle inde i stuen ved siden af. Begge var enige om, at den nuværende tilstand ikke frembød nogen fare, men de frygtede for, at der skulle komme forviklinger i sygdommen, og de udspurgte længe Hélène, fordi de følte, at de stod over for en af disse neuroser, der har en historie i familierne, og som bringer videnskaben til fortvivlelse. Hun fortalte dem da, hvad de delvis allerede vidste, om bedstemoderen, der havde været på sindssygeanstalten Les Tulettes i nærheden af Plassans, og om moderen, der var død pludselig af en akut phtisis efter oftere at have lidt af vanvidsanfald og nervøse kriser. Hun selv slægtede mere faderen på, som hun også lignede af ydre, og hvis rolige sindsligevægt hun havde. Jeanne derimod var bedstemoderens

udtrykte billede, kun holdt hun sig spinklere og ville aldrig blive så høj eller stærk bygget som denne. Begge læger gentog endnu engang, at man måtte være meget forsigtig. Man kunne ikke tage forholdsregler nok over for disse chloro-anæmiske lidelser, der begunstiger udviklingen af så mange forfærdelige sygdomme.

Henri havde hørt på den gamle doktor Bodin med en ærbødighed, som han aldrig før havde kendt til over for en kollega. Han konsulterede ham om Jeanne, som om han selv var en ung elev, der ikke turde stole på sin egen mening. Sandheden var, at han begyndte at skælve for dette barn, om hvis sygdom hans videnskab ikke havde kunnet sige ham tilstrækkeligt. Han frygtede for, at Jeanne skulle dø, og at han derved også skulle miste moderen. En uge gik hen. Hélène tog ikke længere imod ham i sygestuen. Og med hjertet sønderknust, syg formelig, hørte han da til sidst af sig selv op med sine besøg.

Hen imod slutningen af august kunne Jeanne endelig stå op og gå omkring i stuen. Hun følte sig lettet, hun smilede, i hele fjorten dage havde hun ikke haft noget nyt anfald. Hendes moder, der nu altid var hos hende og helt var hendes, havde været tilstrækkelig til at helbrede hende. I den første i tid var hun endnu mistroisk, hun hang ved hendes kys, hun blev urolig for hver bevægelse, Hélène gjorde, hun forlangte hendes hånd, før hun lagde sig til hvile, og ville beholde den hele tiden, mens hun sov. Men da hun så så, at der ingen kom længere, at hun ikke længere var nødt til at dele moderen med nogen anden, var denne mistro igen svundet, og hun følte sig lykkelig over atter at kunne begynde det samme liv som tidligere, lykkelig over

disse dage, da de sad ganske alene henne ved vinduet og arbejdede. For hver dag fik hun mere og mere rødme i kinderne, og Rosalie påstod, at hun allerede så så frisk ud som en nysudsprungen blomst.

Af og til i aftenskumringen sad imidlertid Hélène og sank så underlig hen i sig selv. Også efter datterens sygdom vedblev hun at være alvorligere, end hun havde været før den, og over panden trak der sig en rynke, som hun ikke havde haft tidligere. Når Jeanne så hende sidde således hen i denne tomme, drømmende tilstand, følte hun sig selv bekymret og pint af et ubestemt samvittighedsnag. Ganske stille, uden at tale, tog hun hende om halsen og sagde så med sagte stemme:

"Er du lykkelig, lille mor?"

Hélène fo'r sammen.

"Ja vist så, min ven," skyndte hun sig at svare.

Men barnet blev ved.

"Er du virkelig lykkelig, er du virkelig lykkelig? ... sig mig det."

"Ja, siger jeg jo ... hvorfor skulle jeg ikke være lykkelig?"

Jeanne klyngede så sine små arme tættere omkring hende som for at belønne hende. Hun ville holde så meget af hende, sagde hun, så meget, at der i hele Paris ikke skulle findes en moder, der var så lykkelig.

4

I august var doktor Deberles have et formeligt vildnis af grønt. Henne ved gitterværket blandede syrenerne og guldregnene deres grene mellem hinanden, mens slyngplanterne, efeuerne, kaprifolierne og klematisrankerne skød og skød i alle ender og kanter og klavrede og klatrede over og omkring hinanden og hen ad muren, helt hen til elmene i baggrunden, hvor de hang som et telt fra det ene træ til det andet. Elmetræerne selv stod som mægtige piller med de prægtigste grønne kroner. Haven var så lille, at den mindste slagskygge helt dækkede den. Kun lige i midten lavede middagssolen en gul plet over plænen med de to blomsterbede i begge ender. Op til havetrappen stod der en stor rosenbusk med prægtige udsprungne theroser i hundredvis. I de lune aftener især blev duften af disse roser gennemtrængende og lagde sig tungt og mættet med varme under elmetræerne. Intet kunne være dejligere end denne lille, afsides, af vellugt fyldte krog, hvor naboerne ikke kunne se én, og hvor man formelig fik et indtryk af en slags urskov, mens lirekasserne spillede deres dansemelodier nede i Rue Vineuse.

"Frue," sagde Rosalie hver dag, "hvorfor kommer den lille frøken dog ikke ned i haven? ... Hun ville have det så udmærket under træerne."

En af elmenes grene hang helt ind i Rosalies køkken. Hun kunne nå bladene med hånden, og hun var så fornøjet over alt dette grønne, der fuldstændig lukkede udsigten for hende.

"Hun er ikke stærk nok til det endnu," svarede Hélène. "Hun ville let kunne have skade af køligheden i skyggen."

Rosalie havde nu imidlertid engang sat sig i hovedet, at hun skulle derned. Når hun troede, hun havde fået en god idé, slap hun den ikke så let. Fruen tog fejl, når hun mente, at skyggen gjorde noget. Grunden var heller ikke den, men det var, fordi hun bildte sig ind, at de ville komme til ulejlighed; og det gjorde de nu på ingen som helst måde, for der var ikke en levende sjæl i haven. Doktoren kom der aldrig mere, og hans frue blev ved søbadene lige til midten af september. Det var aldeles sikkert, portneren havde selv bedt Zephyrin rive dernede, og de to sidste søndage havde Zephyrin og hun været der om eftermiddagen. Åh, der var så dejligt, at det var rent umuligt at tænke sig det!

Hélène ville imidlertid stadig ikke gå ind på Rosalies gode idé. Jeanne derimod havde stor lyst til at komme ned i haven, som hun ofte havde talt om under sin sygdom; men en ganske ejendommelig følelse, en forlegenhed, der bragte hende til at slå øjnene ned, syntes at gøre hende det umuligt at insistere over for moderen. Endelig, den følgende søndag, kom Rosalie løbende aldeles åndeløs.

"Frue, frue," sagde hun, "der er ingen, det forsikrer jeg Dem. Slet ikke andre end jeg og Zephyrin, der river ... Åh lad hende komme derned. De kan ikke tænke Dem, hvor man har det udmærket dernede. En lille smule blot, en lille smule for at prøve."

Hun talte med en sådan overbevisning, at Hélène til sidst gav efter. Hun viklede Jeanne ind i et sjal og sagde til Rosalie, at hun skulle tage et stort tæppe med. Jeanne var henrykt, man kunne se det på hendes store, strålende øjne; hun ville gå ned ad trappen uden at blive hjulpet, for at vise, hvor stærk hun var.

Bag hende gik hendes moder med udstrakte arme for straks at være parat til at gribe hende, hvis der skulle passere noget. Da de var kommet helt ned og trådte ud i haven, udstødte de begge et højt udbrud af forbavselse. Det var dem umuligt at genkende dette uigennemtrængelige krat, der så lidt lignede den pæne, soignerede lille have, de havde set om foråret.

"Hvad sagde jeg, hvad sagde jeg!" gentog Rosalie triumferende.

Buskene havde skudt til alle sider, gjort gangene til snævre stier og overalt lavet en labyrint af grene, i hvilke klæderne hang fast, når man skulle forbi. Man var som dybt inde i en stor skov, under bladtaget, der kun lod et dæmpet, fortryllende, mystisk grønt lys falde ned. Hélène opsøgte det træ, hvor hun havde siddet i april.

"Men," sagde hun, "jeg vil ikke have, at Jeanne må blive her, skyggen er alt for kølig."

"Vent blot," svarede Rosalie, "så skal De få at se."

Med tre skridt var man kommet gennem skoven, og inde på den grønne plæne fandt man solen, en bred guldstråle, der faldt ned tavst og stille, som om der kunne være mile af træer på alle sider. Når man løftede hovedet, så man kun grene, der aftegnede sig mod himlens blå tæppe lette som kniplinger. Den store rosenbusks blomster hang en smule medtagne af varmen og slumrede på deres grene. I bedene stod der røde og hvide margueritter og tog sig ud som snipper af gammelt tapetbroderi.

"Nu skal De blot se," vedblev Rosalie. "Lad kun mig. Jeg skal nok arrangere det hele."

Hun havde bredt tæppet ud ved enden af en af gangene, på et sted, hvor skyggen hørte op. Derpå lod hun Jeanne sætte sig med sjalet om skuldrene og sagde, at hun skulle strække sine små ben ud. På den måde havde barnet hovedet i skygge og fødderne i solen.

"Sidder du godt, min ven?" spurgte Hélène.

"Udmærket!" svarede barnet. "Jeg fryser slet ikke, ser du nok. Det er, som om jeg sad og varmede mig ved et formeligt |bål ... Åh! og hvor man så trækker vejret let her! hvor her er dejligt."

Hélène, der havde kastet et uroligt blik op på husets lukkede skodder, sagde da, at hun ville gå ind til sig selv et øjeblik. Hun pålagde Rosalie at være meget omhyggelig, passe godt på solen, ikke lade Jeanne sidde der mere end en halv time og ikke noget sekund tabe hende af syne.

"Du behøver ikke at være bange, mor!" sagde den lille leende. "Her kører der da ingen vogne, ved jeg."

Da hun var alene, tog hun hænderne fulde af gruset ved siden af sig og legede, at hun lod det falde som regn fra den ene hånd til den anden. Imidlertid brugte Zephyrin sin rive. Da han så fruen og frøkenen, havde han skyndt sig at tage sin frakke på, der hang på en gren, og var så blevet stående uden at rive; det stred naturligvis mod respekten. Under hele Jeannes sygdom var han som sædvanlig kommet hver søndag; men han smuttede så forsigtigt ud i køkkenet, at Hélène aldrig ville have anet, at han var der, hvis Rosalie ikke hver gang havde spurgt til Jeanne fra ham og tilføjet, at han i et og alt delte husets sorg. Han begyndte at lægge sig pæne manerer til, sagde hun, han blev slebet af inde i Paris. Og støttet til sin rive sendte han da nu

også Jeanne et venskabeligt nik med hovedet. Da hun så det, smilede hun til ham igen.

"Jeg har været meget syg," sagde hun.

"Jeg ved det nok, lille frøken," svarede han og lagde den ene hånd på hjertet.

Han syntes imidlertid sagtens, at han skulle føje noget til, der kunne være lidt oplivende, og sagde så:

"Det har været lidt snavs med kræfterne. Men når De nu hviler Dem lidt, så bliver det godt igen."

Jeanne havde taget en ny håndfuld grus op, mens han, meget fornøjet med sig selv og med munden fortrukket i en lydløs latter fra øre til øre, fortsatte med at rive af alle kræfter. Som riven fo'r hen over gruset, opstod der en regelmæssig, skrabende lyd. Da der var gået et par minutter, og hun så, at hendes lille plejebarn fortsatte med at gå fuldkommen op i sit gøremål, åbenbart lykkelig og rolig, trak Rosalie lidt efter lidt længere væk fra hende, ligesom hun ubevidst blev tiltrukket af lyden af riven. Zephyrin arbejdede nu helt ude i sollyset, på den anden side af plænen.

"Du sveder som en gris," hviskede hun til ham. "Tag dog din frakke af. Hurtigt – frøkenen vil ikke tage anstød af det."

Han befriede sig for dette klædningsstykke og hængte den fra sig på en gren. Hans røde bukser, der blev holdt oppe af et bælte om livet, gik næsten helt op til brystet, mens hans skjorte, af kraftigt, ubleget linned, holdt sammen i halsen af et smalt hestehårsbånd, var så stiv, at den stod ud fra ham og fik ham til at se endnu mere rund ud en han var i virkeligheden. Han smøgede ærmerne op med en vis affektation, ligesom for at vise

Rosalie to flammende hjerter, der sammen med inskriptionen "For evigt!" var blevet tatoveret på armene.

"Var du til messe her til morgen?" spurgte Rosalie, der regelmæssigt angreb ham med dette spørgsmål hver eneste søndag.

"Til messe! til messe!" gentog han klukkende.

Hans røde ører syntes at stå vandret ud fra hovedet, issen var kortklippet næsten helt ind til huden, og hans lille, tøndeformede krop udtrykte ligesom en vis spøgefuldhed.

Endelig tilstod han: "Naturligvis var jeg til messe."

"Du lyver," udbrød Rosalie vredt. "Jeg ved, du lyver, din næse dirrer. Oh Zephyrin, du kommer til at gå i hundene – du har ikke været i kirke! Pas på!"

Som svar ville han lægge armen om hendes liv som en elsker, men åbenbart var hun virkelig rystet, for hun udbrød:

"Hvis du ikke opfører dig anstændigt, så kan du tage din frakke på igen. Skammer du dig ikke? Se nu, frøkenen kigger på dig."

Så vendte Zephyrin sig atter til sin rive. Og det var ganske vist, Jeanne havde løftet blikket mod ham. Hendes morskab udmattede hende en smule, hun kastede gruset fra sig og begyndte i stedet at samle blade sammen og plukke græs; men en følelse af sløvhed kom over hende, og til sidst gjorde hun ikke andet end at se på sollyset, efterhånden som det bredte sig mere og mere ind over hende. For et øjeblik siden var det blot hendes ben til knæene, der var nede i det varme strålebad, nu nåede det hende helt op på livet, og hun følte bestandig varmen stige højere og højere op med en sød, kildrende fornemmelse indvendig. Hvad der især morede hende, var de små runde,

guldgule pletter, der dansede på hendes sjal. Det var ligesom små dyr. Hun bøjede hovedet tilbage for at se, om de ville kravle helt op på ansigtet af hende. Mens hun ventede på det, havde hun foldet sine to små hænder i solskinnet. Hvor de forekom hende magre! Og hvor de var gennemsigtige! Solen gik tværs igennem dem og gav dem et skær af lyserøde muslingeskaller; fine og lange som de var lignede de formelig et lille Kristus-barns hænder. Hun havde siddet og set på dem, og så havde luften og varmen og de store træer omkring hende lidt efter lidt bedøvet hende. Det var ligesom hun sov, men hun kunne dog både se og høre. Hvor det var yndigt, rigtig, rigtig yndigt.

"De skulle rykke Dem en smule længere tilbage, lille frøken," sagde Rosalie, der igen var kommet hen til hende. "Solen varmer Dem alt for meget."

Men Jeanne tilkendegav ved en gestus, at hun ikke ville flytte sig. Det havde hun det alt for godt til, hvor hun var. For øjeblikket var hun helt optaget af Rosalie og soldaten; hun var nysgerrig, som børn så tit er over for ting, man skjuler for dem. Lumskelig sænkede hun øjnene for at få dem til at tro, at hun ikke så på dem, men mens hun lod som hun blundede, sad hun og kiggede på dem gennem de lange vipper.

Rosalie blev kun nogle minutter henne hos hende. Hun kunne ikke modstå rivens raspen; skridt for skridt, som mod sin egen vilje, nærmede hun sig igen Zephyrin. Hun gav ondt af sig over hele hans nye maner at være på, men i grunden var hun inderlig fornøjet over det og beundrede ham ligefrem. Ved at drive med kammeraterne snart i Jardin des Plantes, snart på Chateau d'Eau-pladsen, hvor kasernen lå, blev Zephyrin efterhånden en rigtig fiks parisersoldat. Han tilegnede sig lidt

efter lidt hele jargonen, alle de ord og vendinger, der hørte med til standen, alle de galante fraser over for damerne. Rosalie var forbavset, men inderlig fornøjet, når han sådan stod og vrikkede med skuldrene og afleverede hende en lang remse af ord, som hun ikke forstod, men som gjorde hende blussende rød af stolthed. Uniformen generede ham ikke længere. Han gik og slog med armene som en allerhelvedes fyr, og han havde navnlig en facon at sætte sin chakot ned i nakken på, der var superb; hele det runde ansigt blev derved frit, næsen stak frem, og chakoten dinglede ganske lempeligt i takt med fyrens egne slingrende bevægelser. Efterhånden vænnede han sig til at stikke sin snaps ud og tage pigerne om livet. Jo, han var kommet ganske pænt med nu, det så hun godt, når han sådan stod og ingenting sagde, men blot satte sit grinebideransigt op. Paris havde kun alt for komplet taget den gamle kejtethed af ham. Men hun var som sagt stolt over det, og hun stillede sig med armene i siden op foran ham og stod og vaklede mellem lysten til at knibe ham og ganske roligt høre på hans dumheder.

Zephyrin havde imidlertid revet gangen færdig og var drejet om et hjørne. Han stod for øjeblikket bag en guldregn og kiggede gennem grenene over på Rosalie, mens han gik baglæns og rev og ligesom rev sig selv nærmere og nærmere hen til hende. Da han var kommet helt derhen, gjorde han et sæt og kneb hende i hoften.

"Skrig ikke, det er bare for at vise dig, hvor meget jeg holder af dig," hviskede han. "Du kan lægge *det* på!"

Der dumpede i det samme et kys ned på hendes øre. Og da Rosalie nu også kneb ham, fulgte der på lykke og fromme et nyt kys efter, der denne gang kom på næsen af hende. Hun stod der

ildrød i ansigtet, inderlig tilfreds i grunden, men ærgerlig over for Jeannes skyld ikke at kunne viske ham om ørene, som hun havde lyst til.

"Jeg kom til at stikke mig," sagde hun, da hun var henne hos barnet igen, for at forklare det lette skrig, hun havde givet fra sig.

Men Jeanne havde gennem grenene været vidne til den lille scene. Hun løftede langsomt øjnene og så en stund på Rosalie, lod så øjenlågene mat falde ned igen og tog en ny håndfuld grus, men havde ikke kræfter nok til at lade den drysse. Begge de små hænder blev da liggende på den varme jord, og hun sad stille, søvndysset i det glimtende solskin. Det var som lunheden strømmede længere og længere op i hende og var lige ved at tage vejret fra hende. Træerne forekom hende så høje og kæmpestore, roserne druknede hende i deres vellugt. Hun sad der betaget, fortryllet, mens hendes tanker bevægede sig rundt i underlig ubestemte,' tågede kredse.

"Men hvad tænker De dog på, frøken?" spurgte Rosalie uroligt.

"Jeg ved ikke, på ingenting," svarede Jeanne. "Jo, jo, nu ved jeg det ... jeg kunne have lyst til at blive rigtig, rigtig gammel ..."

Hun kunne ikke forklare, hvad hun i grunden mente. Det var noget, der sådan pludselig var faldet hende ind, sagde hun. Om aftenen efter middagsbordet, da hun igen sad sunket hen i tanker, og da hendes moder ville have at vide, hvad det var, hun tænkte på, spurgte hun pludselig:

"Mor, sig mig, kan fætre og kusiner gifte sig med hinanden?"

"Ja vist kan de det," svarede Hélène. "Men hvorfor spørger du om det?"

"Åh for ingenting, jeg ville blot gerne vide det."

Hélène var vant til disse aparte spørgsmål, og heller ikke dette overraskede hende videre.

Jeanne havde så godt af disse timer i haven, at hun kom derned hver dag, når det var solskin. Hélènes betænkeligheder hørte lidt efter lidt op; huset vedblev at være lukket, og man så slet ingenting til Henri. Hun havde da til sidst vænnet sig til at blive og sætte sig ned ved siden af Jeanne på en snip af tæppet. Men den følgende søndag blev hun meget urolig ved at se alle vinduerne stå åbne om morgenen.

"Åh, de lufter blot stuerne ud," sagde Rosalie, for at få hende til at gå ned i haven. "Jeg forsikrer Dem, der er virkelig ingen."

Den dag var det endnu varmere i vejret. En hagl af guldpile dryssede ned over træernes blade og trængte sig ind allevegne. Jeanne, der begyndte at blive stærkere, gik omtrent ti minutter omkring ved moderens arm. Men hun blev så træt og måtte tilbage til tæppet, hvor hun gjorde en lille plads også til Hélène. De sad da der og nikkede til hinanden og morede sig over at sidde sådan på jorden. Zephyrin var blevet færdig med at rive og hjalp nu Rosalie med at plukke persille henne ved muren, hvor de små grønne toppe stak i vejret.

Pludselig hørte man støj oppe i huset, og ligesom Hélène tænkte på at tage flugten, viste fru Deberle sig på havetrappen. Hun var i rejsedragt, talte højt og lod til at have meget travlt. Men da hun opdagede fru Grandjean og hendes datter sidde nede i haven ved græsplænen, fo'r hun ud til dem, overøste dem med gensynskærtegn og med en strøm af ord:

"Hvad! er det Dem? ... Åh hvor det glæder mig at se Dem igen! ... Men så kys mig dog, min kære lille Jeanne. Du har jo

været forfærdelig syg, min stakkels pige. Men nu kan jeg da se, at det er bedre. Du er jo allerede helt rød i kinderne igen ... De kan ikke forestille Dem, hvor tit jeg har tænkt på Dem, min kære! Og jeg har jo også skrevet til Dem, De har da vel fået mine breve? Det må have været forfærdelige timer. Nå, men nu er det jo forbi ... Tillader De, at jeg hilser på Dem med et kys?"

Hélène havde rejst sig. Hun måtte finde sig i at lade sig kysse på begge kinderne og i at gøre det om igen selv. Men det var, som om disse kys gennemisnede hende.

"De tager vel ikke ilde op, at vi sådan har lagt beslag på Deres have," stammede hun.

"Hvad behager," udbrød Juliette ivrigt. "De er jo da hjemme her, skulle jeg mene."

Hun løb et øjeblik fra dem og op ad trappen for at råbe tværs gennem alle stuerne, der stod på vid gab:

"Pierre, husk på, at der er sytten stykker tøj!"

Men hun kom straks tilbage igen og talte om sin rejse.

"Det har været den prægtigste sæson, man kan tænke sig. De ved, vi var i Trouville. Og De kan tro, der var folk! Det allermest udsøgte selskab, forsikrer jeg Dem ... Sikke visitter jeg har haft ... Papa har forresten også været nede hos mig i fjorten dage sammen med Pauline. Men det er nu lige meget, man er alligevel altid glad ved at komme hjem igen til sig selv. Men det er sandt, jeg har endnu ikke fortalt Dem – nå nej, det kan forresten være til en anden gang."

Hun bøjede sig ned, kyssede atter Jeanne, fik så et anstrøg af alvorlighed og spurgte:

"Synes De, jeg er blevet solbrændt?"

"Nej, ikke så vidt jeg kan se," svarede Hélène.

Juliette havde de samme klare, svømmende øjne som altid, de samme runde, buttede hænder og det samme kønne, elskværdige ansigt. Tiden tog ikke på hende, og søluften havde heller ikke været i stand til at gøre noget skår i hendes udtryk af rolig, fornøjet tilfredshed. Det var, som om hun kom fra ærinder i Paris med et skær af butikkernes glans over sig endnu. Men samtidig strømmede hun, som sagt, over af venskabelighed, og Hélène følte sig ikke lidt generet. Midt på tæppet sad Jeanne og rørte sig ikke; hun løftede blot det fine, lidende hoved og gned forfrossent hænderne i solskinnet.

"Men De har jo ikke set Lucien endnu," udbrød Juliette. "Ham skulle De se ... han har ordentlig haft godt af den tur."

Drengen blev da kaldt ned, pigen blev ved at børste og børste rejsestøvet af ham, og samtidig viste hans moder ham stolt frem og vendte og drejede ham, for at man rigtig skulle se ham. Lucien bugnede formelig af sundhed og var blevet stor og tyk og fed i kinderne af at have leget i den friske strandluft, næsten ligefrem *for* fed. Men for øjeblikket var han gnaven, fordi man lige havde været i færd med at vaske ham. Han var ikke blevet tørret rigtigt, den ene kind var endnu våd og rød af at være blevet gnedet med håndklædet. Da han så Jeanne, blev han overrasket stående. Hun stirrede på ham med sit stakkels afmagrede ansigt, der tog sig dobbelt blegt ud i rammen af det sorte hår, hvis lokker faldt helt ned til skuldrene. I hendes store, kønne øjne var der et underligt sørgmodigt udtryk, og trods varmen rystede hun ganske let, mens hun stadig vedblev at gnide hænderne i solskinnet som foran et bål.

"Nå, skal du ikke kysse hende?" spurgte Juliette.

Men Lucien syntes at være bange. Endelig tog han dog en beslutning, men strakte forsigtigt læberne langt frem for at nærme sig så lidt som muligt til den syge. Derpå trak han sig hurtigt tilbage igen. Hélène havde store tårer i øjnene. Hvor dette barn strålede af sundhed! Og hendes Jeanne var så forpustet af blot at have gået rundt om plænen. Der var mødre, som måtte være meget lykkelige! Pludselig indså Juliette, hvor grusom hun havde været, og hun lod det gå ud over Lucien.

"Åh, hvor du er en klodrian!" udbrød hun. "Er det på den maner man kysser småpigerne? ... De kan ikke tænke Dem, min kære, hvor han er blevet umulig i Trouville."

Hun begyndte at blive forvirret, men heldigvis for hende viste doktoren sig i det samme, og hun trak sig da ud af det med et udbrud:

"Åh, der er Henri!"

Han ventede dem først om aftenen. Men hun var taget med et andet tog, og hun forklarede nu udførligt hvorfor, uden at det dog lykkedes hende at gøre det indlysende for ham. Doktoren hørte smilende på hende.

"Nå ja ja," sagde han, "det vigtigste er jo, at I nu er her."

Han havde i tavshed hilst på Hélène. Hans blik faldt et øjeblik på Jeanne; men han vendte derpå forvirret hovedet om. Barnet havde set så underlig stift og alvorligt på ham, og idet hun nu tog sine små hænder ud af hinanden, greb Jeanne fat i moderens kjole og trak hende hen til sig.

"Nej se mig til den knægt," vedblev doktoren, der havde løftet Lucien i vejret og kyssede ham på kinden. "Han skyder jo i vejret, så det er et rent vidunder."

"Nå og jeg da, skal jeg rent glemmes?" spurgte Juliette.

Hun rakte hovedet frem og uden at slippe Lucien, som han havde på den ene arm, bøjede doktoren sig da ned for også at kysse sin kone, mens de alle tre smilede til hinanden. Hélène var meget bleg og talte om at gå op. Men Jeanne gjorde indvendinger; hun ville se, og hendes langsomme blik standsede snart ved doktoren og hans kone, snart vendte det tilbage til hendes moder. Dengang Juliette strakte læberne frem for at blive kysset af manden, var der pludselig kommet en flammende ild i barnets øjne.

"Han er alt for tung," sagde doktoren og satte Lucien ned på jorden igen. "Nå så det har været en god sæson? ... Jeg så Malignon i går, han fortalte mig, hvordan han havde haft det dernede ... Du har altså givet ham lov til at rejse før jer?"

"Ja, han er jo utålelig!" sagde Juliette sagte. Hun var blevet alvorlig, og der kom i et vist forvirret udtryk i hendes ansigt. "Han er ikke til at holde ud."

"Har han ikke erklæret sig? Din fader mente, at han og Pauline ..."

"Hvad! Malignon?" udbrød hun overrasket og ligesom fornærmet. "Åh det er en nar, lad os blot lade være at tale om ham!" vedblev hun derpå med en halv fortrædelig trækken på skuldrene. "Nå, det er virkelig rart at være hjemme igen."

Uden overgang fik hun et af sine sædvanlige pludselige ømhedsanfald. Hun trykkede sig op til mandens bryst og så ham kærligt ind i øjnene. Han holdt hende et øjeblik i sine arme, og de syntes at have glemt, at de ikke var alene. Jeannes blik slap dem imidlertid ikke. Hendes læber blev blege og syntes at dirre af vrede, hun havde atter fået sit udtryk af heftig, vild jalousi. Den smerte, hun led under, var så stærk, at hun måtte

vende øjnene bort. Og i det samme opdagede hun så helt tilbage i haven Rosalie og Zephyrin, der stadig plukkede persille. Uden tvivl for ikke at forstyrre nogen var de tyet hen mellem det tætteste buskads og sad på hug ved siden af hinanden. Zephyrin havde lumskelig fået fat i en af Rosalies fødder, men så snart hun mærkede det, vankede der øjeblikkelig klaps. Mellem to grene så Jeanne soldatens runde, røde ansigt, der strålede af forelskelse. Så kom der et puf, og både Zephyrin og Rosalie rullede bag buskene, så at hun ikke kunne se dem længere. Solen sendte sine stråler ned så stærkt den kunne, buskene stod og slumrede i den varme luft, uden at et blad rørte sig. Inde fra træerne kom der denne underlige saftigt-fede duft af jord, som aldrig bliver gravet. Langsomt lod de sidste roser deres blade et for et drysse ned på havetrappen.

Jeannes øjne søgte atter moderen, og da hun så hende ubevægelig og tavs ved hvad der gik for sig, lod hun dem hvile på hende med et blik, hvori der afspejlede sig den yderste angst, et af disse dybe barneblikke, om hvis indhold man aldrig vover at spørge.

Fru Deberle var imidlertid kommet hen til dem igen.

"Vi ser da hinanden ofte, vil jeg håbe," sagde hun. "De må endelig lade Jeanne gå herned hver eftermiddag, siden hun har så godt af det."

Hélène søgte at undskylde sig og mente, at det ville trætte barnet alt for meget. Men Jeanne afbrød ivrigt:

"Nej, nej, solskinnet er så dejligt ... Vi skal nok komme, frue. Og jeg får også nok lov til at beholde min plads altid, ikke sandt?"

Da doktoren var blevet stående et stykke bag ved dem, smilede hun hen til ham.

"Doktor, sig dog til moder, at det slet ikke skader mig at være ude i luften."

Han kom nærmere og han, der var så vant til menneskelig lidelse og smerte, han rødmede formelig, fordi dette barn talte venligt til ham.

"Nej, det er ganske vist," sagde han, "den friske luft kan kun påskynde helbredelsen."

"Der hører du, mor. Ikke sandt, vi vil gå herned hver dag," sagde hun med et fortryllende ømt smil, mens gråden sad hende i halsen.

Pierre viste sig imidlertid igen på hovedtrappen; fruens sytten stykker rejsegods var kommet. Fulgt af sin mand og Lucien skyndte Juliette sig da ind; hun var så tilsnavset, så det var en gru, sagde hun, og hun måtte nødvendigvis tage et bad. Da de var alene, lagde Hélène sig på knæ på tæppet, som for at binde sjalet om Jeannes hals.

"Du er altså ikke længere vred på doktoren?" spurgte hun sagte.

Barnet rystede langsomt på hovedet.

"Nej, mor."

Der blev en pause. Hélène var kejtet, hendes hænder skælvede formelig, og hun kunne ikke få sjalet bundet.

"Hvorfor er der også andre, han holder af?" spurgte Jeanne. "Han må ikke ..."

Og der kom et udtryk af hårdhed i hendes blik, mens hendes små hænder klappede moderens skuldre.

Hélène ville gøre indvendinger, men hun blev selv bange for ordene, før hun fik dem sagt. Solen sank, og de gik begge op igen.

Imidlertid var Zephyrin kommet til syne igen med et stort knippe persille, som han pillede, samtidig med at han sendte knusende blikke til Rosalie. Hun holdt sig nu, da der ikke var nogen dernede, forsigtigt et stykke fra ham; og da han kneb hende, i det samme hun bukkede sig for at rulle tæppet sammen, gav hun ham et puf i ryggen, der lød, som når man slår på en tom tønde. Det morede ham svært. Han lo endnu over det indvendig, mens han vandrede tilbage til køkkenet, stadig pillende sin persille.

Fra denne dag ville Jeanne absolut ned i haven, så snart hun hørte fru Deberles stemme dernede. Hun lyttede begærligt til Rosalies historier inde fra nabohuset, interesserede sig for alt, hvad der gik for sig derinde og smuttede selv ofte ud for at ligge i køkkenvinduet og kigge derover. Når hun var nede i haven og sad i den lille lænestol, som Juliette lod bringe ud til hende, syntes hun ligefrem at holde vagt over familien, brød sig ikke om Lucien og blev endog utålmodig over hans spørgsmål og hans lege, især når doktoren var der. Hun strakte sig da, så lang hun var i stolen, ligesom træt og med øjnene åbne og stirrende. For Hélène var disse eftermiddage en ligefrem lidelse, men hun gik alligevel derned, hvor meget end hele hendes indre oprørte sig imod det. Hver gang Henri kom hjem og kyssede Juliette, fo'r der hende et stik gennem hjertet, og for at skjule sin forvirring lod hun da, som om hun beskæftigede sig med Jeanne. Men hun fandt stadig barnet endnu mere bleg, end hun selv var, med de store, mørke øjne vidt åbne og med en underlig

konvulsivisk trækning af vrede omkring hagen. Jeanne gjorde det, hun gik igennem, endnu hårdere for hende at bære. De dage, da det var umuligt for hendes moder at være stærk, og da hun vendte øjnene bort for ikke at bukke under for sin kærlighed, sad barnet der selv så lidende og medtaget, at hun måtte bringes op og til sengs. Hun kunne ikke længere se doktoren nærme sig sin kone, uden at hendes ansigt straks skiftede udtryk, og uden at hun forfulgte ham med et blik, der flammede som en forrådt elskerindes.

"Jeg hoster om morgenen," sagde hun en dag til ham, "De må komme og se til mig."

Vejret begyndte at blive regnfuldt. Jeanne ville da have, at doktoren skulle komme stadig, som dengang hun var syg. Og dog havde hun det meget bedre. For at tilfredsstille hende, havde hendes moder måttet tage mod to-tre indbydelser til middag hos doktor Deberles. Men da Jeannes helbred endelig var vendt fuldstændig tilbage, syntes hun at blive roligere. Hun gentog sit spørgsmål:

"Er du lykkelig, mor?"

"Ja, meget lykkelig, mit barn."

Hendes ansigt strålede ved dette svar. Man måtte tilgive hende, at hun havde været så uartig tidligere, sagde hun. Hun talte om det som noget, hun ikke selv havde været herre over, som en hovedpine, der pludselig var kommet over hende. Der var noget, som voksede op i hende, noget underligt noget, som hun ikke selv vidste hvad var. Alle slags tanker brødes i hendes hoved, forvildede, ubestemte tanker, onde drømme, som hun ikke engang havde kunnet fortælle igen, hvis hun havde villet.

Men det var nu forbi, hun blev rask, og det ville ikke komme igen mere.

5

Mørket begyndte at falde på. Fra den blege himmel, der havde tændt sine første stjerner, syntes en fin aske langsomt men uophørligt at drysse ned over den store by og begrave den mere og mere. Store skygger dyngede sig allerede sammen overalt i hulningerne, og op fra horisonten steg der ligesom en kulsort strøm, der druknede resterne af dagen, de sidste lysglimt, som nølende dalede i vest. Nedenfor Passy kunne man endnu kun skimte nogle ganske enkelte tage. Og også de forsvandt i den stigende sorte strøm; mørket var fuldstændigt.

"Hvor det dog er varmt i aften!" hviskede Hélène, der sad henne ved vinduet, så underlig mat og træt af de varme pust, Paris sendte op til hende.

"Det er godt for fattigfolk," sagde præsten, som stod bag ved hende. "Det bliver et mildt efterår."

Jeanne var i dag slumret ind ved desserten, og hendes moder var så gået med hende og havde fået hende i seng.

Hun lå allerede og sov, mens hr. Rambaud sad og var i færd med at gøre en dukke i stand, der kunne snakke og gå, en present, han havde foræret hende, men som hun nu havde revet itu. Han forstod sig fortræffeligt på alle den slags arbejder. Hélène, der led under denne sidste septembervarme, og ikke syntes hun kunne få luft nok i stuen, havde åbnet vinduet på vid gab og følte sig ligesom lettet af dette hav af skygge, denne mørke uendelighed, der udstrakte sig foran hende. Hun havde rullet en lænestol hen til vinduet for at sidde alene, og hun blev overrasket ved at høre præsten tale bagved.

"Har De pakket den lille godt ind?" spurgte han med dæmpet stemme, "luften er altid lidt kølig så højt til vejrs."

Men hun følte trang til tavshed og svarede ikke. Der var for hende noget ejendommeligt tillokkende ved dette tusmørke, ved således at se alting glide ud i det ubestemte og ved at høre enhver støj dø hen. På toppen af spirene og tårnene brændte der endnu enkelte svage lys som af natlamper. På Saint-Augustin slukkedes det først, Pantheon beholdt et øjeblik en blåagtig glans, Invalide-kuplen dukkede som en måne ned i et stigende hav af skyer. Det var oceanet, natten med dens uendelig udstrakte mørke, en dunkel afgrund, hvori man anede en verden. Der kom som et dæmpet men mægtigt åndedrag op fra denne usynlige by, og i den lange, rullende lyd hørte man endnu enkelte mere distinkte toner, støjen af en omnibus, der kørte over kajen, fløjten fra et jernbanetog, som fo'r hen ad Point-du-Jour-broen. Seinen, der var vokset med den sidste tids regn, løb dernede i den mørke dal og trak vejret, som om det kunne være et levende væsen. Der kom ligesom en varm duft op fra de endnu glødende tage, mens floden sendte små, friske pust ind i denne langsomme uddunstning af dagens varme. Paris lå dernede, forsvundet i drømmende hvile som et gigantisk uhyre, der lader natten hylle sig ind og bliver liggende ubevægelig et øjeblik med åbne øjne.

Intet kunne sætte Hélène i så blød en stemning som denne korte standsning i byens liv. I de tre måneder, hvor hun ikke var gået ud, men havde siddet fængslet til Jeannes seng, havde hun ikke haft andet selskab, mens hun vågede ved den syges leje, end dette store Paris, der bredte sig ud i horisonten. I de varme juli- og augustdage stod vinduerne næsten altid åbne, og hun

kunne ikke gå gennem stuen, ikke røre sig, ikke vende hovedet uden bestandig at se byen udfolde sit mægtige maleri derude. Den lå der og blev på en måde delagtig i hendes håb og hendes sorg som en ven, der trænger sig på. Hun kendte den stadig ikke, hun havde aldrig været så langt fra den og bekymret sig så lidt om dens gader og dens beboere, men den fyldte dog hendes ensomhed. Dette snævre rum, dette sorgens og smertens værelse, hvis dør hun så omhyggeligt lukkede, åbnede sig gennem sine to vinduer på vid gab for den. Ofte når hun sad med albuerne støttede mod vindueskarmen og vendte hovedet bort, for at den syge ikke skulle se hendes tårer, ofte havde hun da siddet og grædt, mens hun stirrede på den; en dag, den dag, da hun troede, det var ude med hendes barn, var hun blevet siddende der længe, tilintetgjort, næsten kvalt af hulken, og havde ladet sine blikke følge den langsomt bortdragende røg fra soldaterbageriets skorstene, og ofte også i øjeblikke, når håbet fyldte hende, havde hun betroet sit hjertes glæde til disse fjerne forstæder der langt ude. Der var ikke en eneste bygning, som ikke genkaldte glade eller sørgmodige stemninger i hendes erindring. Billedet af Paris var for hende billedet af hendes eget liv i disse måneder. Men aldrig holdt hun dog mere af den end ved tusmørketid, når dagen var endt, og Paris, før gassen blev tændt, sank et kvarter hen i ro og fred og stille drømme.

"Se hvor mange stjerner der er!" hviskede fader Jouve. "De blinker i tusindvis."

Han havde taget en stol og sat sig ved siden af hende. Hun løftede da nu øjnene og så på sommerhimlen. Overalt havde stjernebillederne stukket deres guldsøm i den. En planet strålede omtrent på grænsen af horisonten som en stor

karfunkel, mens en uendelig mængde næsten usynlige småstjerner strøede gnistrende glimmersand over himmelhvælvingen. Karlsvognen drejede ganske langsomt sin vognstang i luften.

"Hør, sig mig," spurgte hun, "hvad er det for en lille blå stjerne derhenne? Den kommer hver aften, men forsvinder igen lidt ud på natten."

Præsten generede hende nu ikke længere. At han sad der ved siden af hende gjorde kun freden og roen endnu større for hende. De vekslede nogle ord med lange pauser imellem. To gange spurgte hun ham om navnene på forskellige stjerner, han havde altid givet sig lidt af med astronomi. Men han betænkte sig, han kunne ikke svare på hendes spørgsmål.

"Kan De ikke nok se der," spurgte hun, "den smukke stjerne, der blinker så klart?"

"Til venstre, ikke sandt?" sagde han, "tæt ved en mindre med grønlig glans ... Ja, der er så mange, jeg har glemt dens navn."

De tav og sad stadig og stirrede i vejret, blændede og grebet af en vis let skælven ved synet af dette stadigt voksende mylder af stjerner. Tusinder og atter tusinder kom bestandig frem bag ved hinanden, og det fortsattes uophørligt ind i himlens uendelige dybder. Mælkevejen drog allerede sit hvide bånd over himlen og lod øjet skimte dens solatomer, der er så utallige og så langt borte, at de kun tager sig ud som et skærf af lys på det runde firmament.

"Jeg bliver næsten bange," sagde Hélène med sagte stemme.

Og hun bøjede hovedet for ikke at se det mere, hendes blik vendte tilbage til det tomme dyb, hvori Paris syntes at være begravet. Der var der ikke længere noget eneste lys, natten

havde bredt sit mørke jævnt ud over det hele. Den lange, rullende lyd var blevet endnu langsommere og mere dæmpet.

"Græder De?" spurgte præsten, der syntes at høre en hulken.

"Ja," svarede Hélène ligefremt.

De så ikke længere hinanden. Hele hendes sjæl gav sig luft i tårer. Bag ved dem lå Jeanne i sin rolige, uskyldige søvn, mens hr. Rambaud sad og bøjede sit gråhårede hoved over dukken, som han havde taget fra hinanden, og var helt optaget af sit arbejde. Kun henne fra ham kom der af og til en enkelt støj af fjedrene, der trak sig sammen, eller lyd som af barnelallen fra den iturevne dukke. Når den da talte alt for højt, standsede han uroligt og så sig omkring, angst for at have vækket Jeanne. Men et øjeblik efter gav han sig igen forsigtigt i færd med arbejdet, til hvilket han ikke havde andet værktøj end en saks og en pren.

"Hvorfor græder De, mit barn?" spurgte præsten; "kan jeg ikke være Dem til råd, til trøst i nogen henseende?"

"Nej, nej, lad mig græde," hviskede Hélène; "disse tårer gør mig kun godt ... Om lidt, om lidt ..."

Hun var nær ved at kvæles, hun kunne ikke svare. Også en gang tidligere havde tårerne overvældet hende, mens hun sad her; men hun var dengang alene. Hun havde kunnet hulke ud i mørket og vente, til den voldsomme bevægelse atter satte sig. Og dog havde hun i grunden ikke nogen sorg: hendes datter var frelst, og hun havde genoptaget sit stille, fredelige liv fra tidligere. Det kom pludselig over hende som følelsen af en umådelig smerte, som en uendelig tomhed, der aldrig kunne fyldes, en fortvivlelse uden grænse, i hvilken hun og alle dem, hun havde kær, dukkede under. Det var hende umuligt at sige,

hvilken ulykke der truede hende således, men håbet svigtede hende helt, og hun græd og græd.

Hun havde allerede i Maria-måneden, i den med blomsterduft fyldte kirke haft lignende anfald, og det store Paris derude gjorde i tusmørket et forunderlig dybt religiøst indtryk på hende. Fra disse to millioner væsener, der forsvandt mere og mere for hendes blik, steg der en ejendommelig melankoli op og fyldte hendes sjæl. Og når det så blev mørkt, når byen var hyllet helt ind i skygger, og dens støj døde hen, så fik hendes beklemte hjerte luft, og hendes tårer flød i den dybe fred. Hun kunne have foldet hænderne og hvisket bønner. En trang til tro, til kærlighed, til fuldstændig at gå op i Gud fo'r som en skælven igennem hende. Og da var det, stjernerne stod op, og hun følte sig betaget af en stille, andægtig, med skræk blandet nydelse.

Efter en lang pause sagde fader Jouve atter:

"Betro Dem til mig, mit barn; hvorfor betænker De Dem?"

Hun græd endnu, men svagt og træt som et barn.

"Religionen forskrækker Dem," vedblev han. "Jeg troede et øjeblik, at De var vundet for Gud. Men det var ikke således. Himlen har sin egen vilje ... Nå, siden De ikke har tillid til præsten, hvorfor har De da tøvet så længe med at betro Dem til vennen?"

"De har ret," stammede hun; "ja, jeg er bekymret, og jeg trænger til Dem ... Jeg må betro Dem dette. Da jeg var lille, kom jeg aldrig i kirke; nu kan jeg ikke overvære en gudstjeneste uden at føle mig dybt rystet ... Hvad der for et øjeblik siden bragte mig til at græde, var disse røster dernede fra Paris, der ligner et

orgels brusen, denne umådelige nat, denne skønne himmel ... O, gid jeg kunne tro! Hjælp mig, oplys mig."

Fader Jouve søgte at berolige hende ved at lægge sin hånd i hendes.

"Sig mig alt," sagde han sagte.

Fuld af angst søgte hun et øjeblik at skyde det hele bort.

"Det er slet ingenting, forsikrer jeg Dem ... Jeg skjuler ingenting for Dem ... jeg græder uden grund, mine tårer kommer af sig selv, jeg ved ikke hvorfor ... De kender jo mit liv. Lige til nu er der i det ikke nogen grund til sorg, nogen fejl, noget samvittighedsnag ... Og jeg ved ikke, jeg ved ikke ..."

Hendes stemme kvaltes af hulken.

"De er forelsket, mit barn," sagde præsten langsomt og efter en pause.

Hun skælvede, hun vovede ikke at gøre nogen indvending. Der kom atter en pause. I det hav af mørke, som lå og slumrede derudenfor dem, dukkede der et glimt op. Det var ved deres fødder, et sted i afgrunden, de kunne ikke sige hvor. Og et for et kom der flere glimt, de sprang pludselig frem af natten og holdt sig så faste, blinkende som stjerner. Det var som en hel ny stjerneopgang på overfladen af en mørk sø. Snart trak de sig som en dobbelt linje fra Trocadero ind over Paris, så sprang der nye lys frem, andre linjer dukkede op i alle retninger, glimrende, prægtigt, forunderligt. Hélène talte stadig ikke, hendes blik fulgte disse glimt, der syntes at fortsætte himlen over horisonten i det uendelige, som om jorden var forsvundet, og man kun så himmelhvælvingen på alle sider. Og hun følte atter den samme bevægelse, der havde overvældet hende nogle minutter tidligere, dengang Karlsvognen begyndte langsomt at

bevæge sig. Paris, hvor lysene tændtes, og som strakte sig melankolsk dernede i dybet, bragte underlige, skræmmende forestillinger om et firmament, hvor verdener vrimlede i uendelig trængsel.

Præsten stod imidlertid længe og hviskede til hende med denne ensformige, dæmpede stemme, han havde vænnet sig til i sin egenskab af skriftefader. Hun kunne nok huske, at han en aften havde advaret hende og sagt, at ensomheden ikke gjorde hende godt. Man trak sig ikke ustraffet bort fra omverdenen, hun havde lukket sig alt for meget inde og derved givet farlige drømmerier rum i sin sjæl.

"Jeg er gammel, mit barn," sagde han, "jeg har ofte set kvinder komme til os med tårer, med bønner, med trang til at tro og knæle ... Jeg kan ikke tage fejl i dag. Disse kvinder, der synes så ivrigt at søge Gud, er kun stakler, hvis hjerter lidenskaben har forvildet. Det er en mand, de tilbeder i vore kirker ..."

Hendes bevægelse havde nået sit højdepunkt, hun hørte ham ikke i anstrengelsen for endelig en gang at se klart i sig selv. Tilståelsen undslap hende sagte, halvkvalt.

"Ja, ja, jeg elsker ... men det er også alt. Jeg ved ikke mere, jeg ved ikke, mere ..."

Nu undgik han at afbryde hende. Hun talte i små, korte, feberagtige sætninger; hun følte en underlig bitter glæde ved at tilstå sin kærlighed, ved at dele sin hemmelighed, der så længe havde brændt hende på læberne.

"Jeg forsikrer Dem, jeg kan ikke læse i min egen sjæl ... Det er kommet, uden at jeg vidste af det. Måske pludseligt. Men jeg har ikke følt sødmen ved det før efterhånden ... Og hvorfor

forresten gøre mig stærkere, end jeg er? Jeg har ikke søgt at undfly det, jeg var alt for lykkelig; nu har jeg endnu mindre mod til det ... De ved, hvor syg min datter har været, De ved, at jeg har været lige ved at miste hende; nu vel, min kærlighed har været fuldt så dyb som min smerte; efter de skrækkelige dage er den vendt altbetagende tilbage, den fylder mig helt, og den river mig uimodståeligt med."

Hun standsede et øjeblik rystende, for at trække vejret.

"Mine kræfter er til ende, jeg kan ikke mere ... De har ret, min ven, det letter mig at betro mig til Dem ... Men for Himlens skyld, sig mig, hvad er det, der går for sig i min sjæl? Jeg var så rolig, så lykkelig. Dette er kommet i mit liv som et pludseligt lyn. Hvorfor mig? Hvorfor ikke en anden? Jeg havde dog ikke gjort noget for det, jeg troede mig så godt beskyttet imod det ... Og hvis De vidste! Jeg kender mig ikke selv mere ... Åh hjælp mig, frels mig!"

Da han så, at hun tav, spurgte præsten mekanisk, med den frihed, han havde vænnet sig til som skriftefader:

"Hvad hedder han? sig mig, hvad han hedder."

Hun nølede. En ejendommelig støj fik hende i det samme til at vende hovedet om. Det var dukken, der under hr. Rambauds behandling efterhånden igen kom til at bevæge sig. Den havde gjort et par skridt på det lille bord, men med en lyd, som om hjulene endnu ikke rigtig ville gå; så var den væltet baglæns over, og uden hr. Rambaud ville den ganske sikkert være dumpet på gulvet. Han havde strakt armene ud, parat til at gribe den i det øjeblik, der skulle være det mindste i vejen, og han fulgte den med næsten faderlig ængstelighed. Da han så Hélène vende sig om, nikkede han smilende til hende, som om

han ville love hende, at dukken nok skulle komme til at gå. Og han gav sig derpå igen til at bearbejde den med sin saks og sin pren. Jeanne sov.

Ligesom mattet af den dybe stilhed hviskede Hélène da et navn i øret på præsten. Han rørte sig ikke. Man kunne ikke se hans ansigt, og først efter en stunds pause sagde han:

"Jeg vidste det, men jeg ville have, at De selv skulle tilstå det ... De må lide meget, min datter."

Han sagde ikke et eneste banalt ord om pligten. Hélène følte sig tilintetgjort, sørgmodig, som om hun skulle dø over denne præstens stille medlidenhed. Hendes blik fulgte på ny de gnister, der oversåede Paris' mørke klædebon med guldpailletter. De fordobledes i det uendelige, det var som de små, flimrende glimt, der hopper omkring i et udbrændt stykke papir. Først var disse lysende punkter kommet fra Trocadero og avanceret ind mod hjertet af byen. Men snart viste der sig et andet brændpunkt til venstre, op ad Montmartre til, så et nyt til højre bag Invalide-hotellet og et til længere tilbage, henne ad Pantheon til. Fra alle disse centrer fo'r der på engang lange rækker ud af små flammer.

"De kan nok huske, hvad jeg har sagt," vedblev præsten langsomt. "Og jeg har ikke skiftet mening ... De må gifte Dem, mit barn."

"Jeg!" udbrød hun. "Men jeg har jo i dette øjeblik tilstået Dem ... De ved jo, at det er umuligt ..."

"De må gifte Dem," gentog han med mere styrke. "De må ægte en retskaffen mand ..."

Det var, som om han voksede i sin gamle præstekjole. Hans store, ellers halvt komiske ansigt, der til daglig brug hang med

lukkede øjne ned mod den ene skulder, løftede sig, og disse øjne blev så store og klare, at hun så dem lyse i mørket.

"De må gifte Dem med en retskaffen mand, der kan blive en fader for Deres Jeanne, og som kan gengive Dem al Deres ro og al Deres sjæls ligevægt."

"Men jeg elsker ham ikke ... min Gud, jeg elsker ham jo ikke ..."

"De vil komme til at elske ham, mit barn ... Han elsker Dem, og han er en brav mand."

Der klang en bestemt vægring gennem Hélènes svar, og hun sænkede stemmen, da hun hørte hr. Rambaud røre sig bag ved dem. Han var så tålmodig og så stærk i sit håb, at han ikke en eneste gang i det sidste halve år havde generet hende med sin kærlighed. Han ventede med tillidsfuld ro og syntes rede til de mest heltemodige forsagelser. Præsten gjorde en bevægelse, som for at vende sig om.

"Skal jeg sige ham alt?... Han vil række Dem hånden og frelse Dem, og De vil takke ham med glæde, med uendelig glæde."

Hun standsede ham bestyrtet, hele hendes sjæl oprørte sig mod dette. De forskrækkede hende begge, disse to mænd, der var så stille og rolige, og hvis fornuft vedblev at være kold ved siden af hendes lidenskabs feberild. I hvilken verden levede de da, siden de kunne være uberørte af alt det, hun led så forfærdeligt under? Med en bred håndbevægelse viste præsten ud mod det vidtstrakte rum udenfor.

"Mit barn, se denne skønne nat," sagde han, "denne uendelige fred her over for Deres sinds oprør ... Hvorfor vil De ikke selv være lykkelig?"

Hele Paris var nu tændt. De små dansende flammer havde gennemhullet det mørke hav fra den ene ende af horisonten til den anden, og deres millioner af stjerner brændte med rolig glans som i en stille sommernat. Ikke et eneste vindpust, ikke en eneste dirren forstyrrede disse lys, der syntes ophængt i rummet. Det usynlige Paris var svundet langt, langt bort i det uendelige og blevet så stort som et helt firmament. Men nede ved foden af Trocadero-skrænten brød dog et hurtigt lys, lygterne fra en droske eller en omnibus raketagtigt som et stjerneskud gennem mørket; og der, ved skinnet fra gaslygterne, hvis flammer sendte ligesom en gul tåge rundt omkring sig, så man utydeligt facaderne af enkelte huse, små grupper af træer og et glimt af grønne plæner. På Invalide-broen krydsede stjerner uophørligt hinanden, mens der nedenunder, langs et endnu mørkere bånd, viste sig noget helt forunderligt, en lang række kometer, hvis guldhaler forlængede sig ud i en regn af gnister; det var brolygternes genskin i Seinens mørke vand. Men på den anden side begyndte det uendelige ubekendte. Flodens lange bue var markeret af en dobbelt række gaslygter, som der bandt sig andre rækker til fra plads til plads; det var som en stige af lys kastet tværs over Paris og med sine to ender berørende stjernerne i horisonten. Til venstre trak der sig en anden lysning nedefter, Champs-Élysées viste en regelmæssig stjernedefilé fra Triumfbuen til Concorde-pladsen, hvor der funklede en plejades blinkende glans. Så kom Tuilerierne, Louvre, de mørke huse ved bredden af vandet, og helt i baggrunden Hôtel de Ville som store, brede skygger, skilte med lange mellemrum fra hinanden ved en eller anden offentlig plads' lyse firkant, og længere tilbage mellem virvaret

af tage fulgte lysningerne og blinkene uordnet mellem hinanden, uden at man kunne skimte andet end fordybninger af en gade eller hjørnet af en boulevard. På den anden bred aftegnede kun til højre esplanaden sig tydeligt med sin rektangel af flammer, der lignede en vinternats Orion, som havde mistet sin jakobsstav. Med trist lysskær strakte de lange gader i Faubourg Saint-Germain sig, og bag ved dem lyste de folkelige kvarterer med små, sammenklemte blink som et kaos af tågestjerner. Det var helt ud til forstæderne og rundt om hele horisonten en formelig myretue af gasflammer og oplyste vinduer, en støvsky af lys, der fyldte byens fjerneste kvarterer med disse myriader af sole, disse uendelige planetatomer, som det menneskelige øje ikke kan opdage. Bygningerne var som kæntrede skibe, fra hvis master ingen lanterne lyste. Af og til kunne man komme til at tænke på en eller anden gigantisk fest, på et illumineret kæmpepalads med dets trapper, ramper, vinduer, frontoner og terrasser, hvis kolossale arkitektoniske linjer blev trukket op af illuminationslysenes uendelige rækker. Men det var kun et øjeblik, så kom man igen til at tænke på en stjerneverden, der dukkede frem, på en uafbrudt forstørrelse af himlen.

Hélène havde fulgt bevægelsen af præstens hånd og ladt et langt blik glide ud over det illuminerede Paris. Heller ikke der vidste hun hvad stjernerne hed. Hun var lige ved at spørge, hvad det var for et klart lys, som hun så dernede til venstre hver aften. Men så var der andre, der vakte hendes opmærksomhed. Der var så mange af dem, hun havde vundet kær, men så til gengæld også andre, der gjorde hende urolig og bekymret.

"Fromme fader," sagde hun – og hun brugte nu for første gang dette på samme tid ærbødige og fortroligt-bløde navn – "nej, nej, lad mig føle livet, som det kommer til mig ... Den skønne nat fylder så forunderligt min sjæl ... De tager fejl, De kan ikke i dette øjeblik give mig nogen trøst, for De forstår mig ikke."

Præsten strakte armene ud imod hende og lod dem så langsomt og resigneret synke ned igen.

"Nuvel," sagde han efter en pause og med endnu mere dæmpet stemme end før, "det kunne vel ikke være anderledes ... De kalder til hjælp, og De tager ikke imod frelsen. Men lad mig sige Dem én ting, mit barn: hvis livet nogensinde bliver for tungt for Dem, så husk, at der er en retskaffen mand, som elsker Dem, og som venter på Dem ... De behøver kun at lægge Deres hånd i hans for genvinde Deres ro."

"Det lover jeg Dem," svarede Hélène alvorligt.

Der blev i det samme let ganske sagte henne i stuen. Det var Jeanne, der var vågnet og havde set sin dukke spadsere på bordet. Hr. Rambaud sad henrykt over, at han havde fået den gjort i stand, og holdt stadig hænderne frem af frygt for, at der skulle ske noget. Men dukken var nu hel og i orden igen. Den satte sine små hæle fast ned mod bordpladen, drejede hovedet og udstødte for hver skridt de samme ord med en stemme som en papegøje.

"Åh hvor den er morsom!" hviskede Jeanne endnu halvt i søvne. "Hvad er det dog, du har gjort ved den? Den var jo i stykker før ... Giv mig den og lad mig se ... Hvor det er pænt af dig ..."

Imidlertid var det, som der op over Paris hævede sig en lysagtig sky, den røde ånde fra et stort kulbål. I begyndelsen så man den kun som en bleghed i natten, et næppe kendeligt skær, men så lidt efter lidt, efterhånden som aftenen rykkede frem, blev den mere og mere blodrød. Den hang deroppe ubevægelig over byen, sammensat af alle de flammer og af alt det larmende liv, som kæmpestaden udåndede; den var som en af disse brand- og eksplosionsmættede skyer, der samler sig om vulkankraterets munding.

Fjerde del

I

Skylleskålene var blevet budt om, og damerne tørrede omhyggeligt deres fingre af efter at have dyppet dem. Der blev et øjebliks tavshed omkring bordet. Fru Deberle lod et blik løbe rundt for at se, om alle var færdige. Derpå rejste hun sig uden at sige noget, og hendes gæster skød med højt spektakel stolene fra sig og fulgte hendes eksempel. En gammel herre, der var på højre side af hende, havde skyndt sig at byde hende armen.

"Nej," hviskede hun og førte ham selv hen til en dør; "vi drikker kaffe i kabinettet."

Man fulgte imidlertid alligevel efter parvis. Kun til sidst kom der to damer og to herrer, der fortsatte en samtale uden at tænke på at slutte sig til de andre. Men inde i kabinettet hørte stivheden op, og man blev atter livlig som ved desserten. Henne på et bord stod kaffen allerede serveret på en stor lakeret bakke. Fru Deberle turede rundt mellem gæsterne og var elskværdig, mens Pauline i virkeligheden blev den, der tog sig af kaffen, og selv serverede den for herrerne. Man var en tolv personer, det sædvanlige antal gæster, Deberles fra decembers begyndelse plejede at invitere hver onsdag. Om aftenen, hen imod klokken ti, kom der adskillige til.

"Hr. de Guiraud, en kop kaffe?" sagde Pauline til en lille skaldet mand, som hun var standset ved. "Nej det er sandt, De drikker jo ikke kaffe ... men så et glas chartreuse da?"

Hun tog imidlertid fejl i sin ivrighed og bragte cognac i stedet for chartreuse. Smilende og selvfornøjet ilede hun omkring fra den ene af gæsterne til den anden og manøvrerede med sit lange slæb. Hun var i en udmærket smuk hvid kashmirs

kjole, besat med svanedun og firkantet udskåren. Da alle herrerne til sidst havde fået deres kaffekopper og stod med dem i hånden og drak i små mundfulde, gav hun sig i kast med unge Tissot, en høj, opløben fyr, som hun fandt var køn.

Hélène havde ikke villet have kaffe. Hun havde sat sig for sig selv og så lidt træt ud i sin sorte fløjlskjole uden besætning. Der blev røget i kabinettet, og cigarerne stod henne ved hende på en konsol. Doktoren kom derhen for at tage sig en.

"Går det godt med Jeanne?" spurgte han.

"Meget godt," svarede hun. "Vi har været i Boulogneskoven i dag, og hun har leget hele tiden ... Jeg tænker hun sover nu."

De passiarede familiært sammen som folk, der ser hinanden hver dag. Men så hørte man fru Deberles stemme.

"Vent lidt, fru Grandjean kan fortælle Dem det ... Ikke sandt, jeg kom hjem fra Trouville omtrent den tiende september? Det regnede, der var aldeles uudholdeligt dernede."

Tre-fire damer stod omkring hende og hørte hende fortælle om hendes ophold ved kysten. Hélène måtte rejse sig og slutte sig til denne gruppe.

"Vi var en måned i Dinard," fortalte fru de Chermette. "Åh, der er aldeles fortryllende dejligt!"

"Bag ved villaen havde vi en have og så en terrasse ned til havet," vedblev fru Deberle. "Og De ved jo nok, at jeg bestemte mig til tage min landauer og min kusk med ... Det er mere bekvemt, når man vil ture en smule omkring ... Men fru Levasseur var så god at komme og besøge os ..."

"Ja, en søndag," supplerede denne. "Vi var i Cabourg .... Ja, De havde indrettet Dem det særdeles superbt, men det var dog lidt dyrt, ikke sandt ..."

"Apropos," afbrød fru Berthier henvendt til Juliette, "lærte hr. Malignon Dem ikke at svømme?"

Hélène lagde mærke til, at der over fru Deberles ansigt gik et udtryk som af noget, der var hende ubehageligt. Hun havde allerede flere gange tidligere troet at se, at det var Juliette imod, når Malignons navn blev nævnet sådan pludselig, uden at hun vidste af det. Denne gang blev hun imidlertid hurtigt herre over sig.

"Jo, han er såmænd en net svømmer!" udbrød hun, "han skulle påtage sig at give lektioner! ... Jeg for mit vedkommende har i øvrigt ligefrem vandskræk. Jeg kommer til at ryste over hele kroppen, blot når jeg ser andre gå i vandet."

Og hun rystede virkelig også nu og trak de runde, yppige skuldre i vejret som en våd fugl, der plasker med vingerne.

"Nå det er blot en historie?" sagde fru de Guiraud.

"Ja vist så. Jeg tør vædde, at det er ham selv, der har fundet på den. Han kan ikke udstå mig, siden han har været en måned sammen med os dernede."

Der begyndte at komme folk. Damerne med deres masser af blomster i håret smilede og nikkede med hovedet, og herrerne, der var i kjole og havde deres chapeaubas i hånden, bukkede og søgte at finde en eller anden frase, de passende kunne anbringe. Fru Deberle rakte, mens hun stadig blev ved at tale, spidsen af fingrene til husets nærmere venner, men mange hilste blot og gik forbi uden at sige noget. Imidlertid var også frøken Aurelie kommet. Hun brød straks ud i ekstase over Juliettes kjole, der var af marineblåt fløjl, besat med svært silketøj. De andre damer, der stod henne ved hende, begyndte så også at beundre. Åh ja, hvor den var dejlig, ligefrem

vidunderlig dejlig! Den var fra Worms. Man passiarede om den i fem minutter. Så var man færdig med kaffen. Gæsterne havde anbragt deres tomme kopper, hvor de kunne komme afsted med det, på bakken, på konsollerne. Kun den gamle herre syntes aldrig at kunne blive færdig; han pauserede mellem hver mundfuld for at passiare med en dame. En varm vellugt, aromaen fra kaffen, blandet med parfumerne fra damernes dragter, fyldte stuen.

"De ved vel, at jeg ingenting har fået," sagde unge Tissot til Pauline, der stod og fortalte ham om en maler, hun havde været henne og se på malerier hos sammen med sin fader.

"Hvad! Har De ingenting fået ... Jeg bød dem jo selv kaffe."

"Nej, jeg forsikrer Dem, frøken."

"Men De skal dog virkelig have noget ... Vent lidt, her er chartreuse!"

Fru Deberle havde givet sin mand et tegn med hovedet. Doktoren forstod hende og åbnede selv døren til salonen, hvor man gik ind, mens en tjener tog kaffen bort. Der var næsten koldt i den store stue, som oplystes af seks lamper og en krone med ti lys. Henne i en kreds omkring kaminen sad der allerede flere damer, men kun to-tre herrer havde haft mod til at arbejde sig ind mellem slæbene. Inde fra kabinettet hørte man Pauline, der var blevet ene med unge Tissot, sige:

"Jo, nu da jeg har skænket det, skal De virkelig drikke det ... Hvor skal jeg ellers gøre af det? Pierre har taget bakken."

Hun skyndte sig derpå også ind i salonen og meldte med et smil, så man så hendes tænder mellem de friske læber:

"Der er Malignon."

Håndtrykkene og hilsenerne fortsattes.

Hr. Deberle havde stillet sig henne i nærheden af døren. Fru Deberle sad på en lav puf inde mellem damerne og rejste sig hvert øjeblik. Da Malignon kom, lod hun, som hun så til den anden side. Han var yderst elegant klædt, krøllet og skilt helt ned i nakken. Henne i døren havde han sat et lorgnetglas i det højre øje med en let lille grimasse, som Pauline fandt fortryllende chik. Han lod derpå sit blik løbe rundt i salonen, trykkede nonchalant doktorens hånd uden at sige noget, og gik så hen til fru Deberle og gjorde, knebet ind i sin stramt siddende sorte kjole, et dybt buk for hende.

"Ah, er det Dem," sagde hun med tydelig bestræbelse for at blive hørt af de omkringsiddende. "Hvordan er det De bærer Dem ad? De svømmer nok."

Han forstod ikke, hvad hun mente, men svarede alligevel for at være vittig:

"Om jeg gør! ... Jeg har engang frelst en newfoundlænder, der var lige ved at drukne."

Damerne fandt dette svar superbt, og fru Deberle selv syntes at være afvæbnet.

"Nå så det har De," sagde hun, "ja det kan nu være meget godt, men De ved, at jeg ikke har været en eneste gang i vandet i Trouville."

"Og undervisningstimen da, som jeg gav Dem!" udbrød han. "Kan De ikke huske, at jeg en aften i Deres spisestue lærte Dem, hvordan De skulle bevæge hænder og fødder?"

Alle damerne gav sig til at le. Han var excellent. Juliette trak på skuldrene. Man kunne umuligt tale alvorligt med ham. Hun rejste sig og gik hen til en dame, der havde stort talent som pianistinde, og som i aften var der i huset for første gang.

Hélène blev siddende roligt henne ved kaminen og så og hørte. Navnlig syntes Malignon at interessere hende. Hun havde set ham behændigt smutte bag om nogle stole for at komme hen til fru Deberle, som hun hørte passiare bag ved den lænestol, hvori hun sad. Pludselig forekom det hende, at der blev talt i en anden tone. Hun lænede sig tilbage for bedre at høre.

"Hvorfor kom De ikke i går?" spurgte Malignon, "jeg ventede Dem til klokken seks."

"Lad mig være i fred, De er jo vanvittig," hviskede Juliette.

Så talte Malignon igen højt, slæbende som sædvanlig, så at "r"-erne kom til at lyde som "l":

"Så De tror ikke historien om min newfoundlænder? Jeg fik jo en medalje, jeg skal tage den med en gang og vise Dem den."

"De havde dog lovet mig det," tilføjede han ganske sagte. "Husk på ..."

Der kom en hel familie, og fru Deberle tog imod dem med en strøm af forekommenhed, mens Malignon atter dukkede op midt inde mellem damerne med sit glas i øjet. Hélène sad aldeles konsterneret over de ord, hun havde hørt blive vekslet mellem ham og Juliette. Det var jo forfærdeligt, hun havde aldrig haft nogen anelse om, at sligt kunne være muligt. Juliette, der var så lykkelig og så så rolig og tilfreds og fornøjet ud, hun skulle kunne forråde sin mand? Og det med en Malignon oven i købet! Hun så pludselig for sig eftermiddagene i haven, Juliette, der smilede og kærligt lagde sit hoved på doktorens skulder, mens denne trykkede sit kys på hendes hår. De holdt jo dog af hinanden. En følelse, som hun ikke kunne forklare sig, fyldte hende med vrede mod Juliette, som om det var hende selv personligt, der var blevet bedraget. Det

ydmygede hende for Henris skyld, hun følte sig oprørt af jalousi, og man kunne så tydeligt på hendes ansigt læse, at der var noget i vejen, at frøken Aurelie spurgte hende:

"Hvad er der med Dem? Er De syg?"

Da hun så, at hun sad alene, havde den gamle frøken sat sig hen til hende. Hun var aldeles forelsket i hende på grund af den forekommenhed, hun hele timer ad gangen kunne sidde og høre på hendes passiar med.

Denne gang svarede Hélène imidlertid ikke. Hun følte en uimodståelig trang til straks at få Henri at se, til at vide, hvad han tog sig for, og hvordan han så ud. Hun rejste sig, søgte ham i salonen og fandt ham så endelig. Han stod op og talte med en stor bleg herre, rolig, smilende og tilfreds. Et øjeblik blev hun stående og så på ham. Hun følte for ham en vis medlidenhed, der ligesom gjorde ham en lille smule mindre, samtidig med at hendes kærlighed til ham voksede og fik et svagt anstrøg af protektion. Hun havde en uklar fornemmelse af, at hun måtte give ham erstatning for hans tabte lykke.

"Nå, det bliver såmænd morsomt," hviskede frøken Aurelie. "Fru Guirauds søster skal synge ... Det er tiende gang jeg hører *Turtelduerne*. Hun har slet ikke andet på repertoiret i vinter ... De ved da nok, at hun er blevet skilt fra sin mand. Kan De se den brunette herre derhenne ved døren? De skal være gode venner, siger man. Juliette bliver nødt til at tage imod ham, ellers kom *hun* heller ikke ..."

"Så!" svarede Hélène kun.

Fru Deberle gik ivrigt fra gruppe til gruppe og bad folk være rolige, mens fru de Guirauds søster sang. Salonen var efterhånden blevet fuld, en tredive damer sad og passiarede og

lo, to stod op og talte højere endnu og gestikulerede med deres smukke skuldre, mens fem-seks herrer forsvandt mellem slæbene, hvad de lod til at befinde sig meget vel ved. Der lød nogle "tys" hist og her, støjen af stemmerne døde hen, ansigterne fik et ubevægeligt udtryk, som om man kedede sig, og man hørte kun vifterne føres frem og tilbage i den varme luft.

Fru de Guirauds søster begyndte at synge. Men Hélène hørte ikke efter. Hun så på Malignon, der stod og nød *Turtelduerne* og gav den enragerede musikven. Var det muligt! Han! Det måtte uden tvivl være i Trouville, at Juliette på en eller anden måde havde glemt sig selv. De ord, Hélène havde hørt, syntes at tyde på, at hun endnu ikke helt havde givet efter; men faldet kunne åbenbart ikke lade vente længe på sig. Malignon stod for øjeblikket og gyngede henrykt med hovedet i takt til musikken, på fru Deberles ansigt læste man et beundrende smil, mens doktoren syntes tålmodigt at vente på, at musikstykket skulle være til ende, for at han kunne fortsætte sin samtale med den store, blege herre.

Da damen var færdig med at synge, blev der applauderet, men temmelig dæmpet. Derimod hørte man begejstrede udbrud om, hvor udmærket, hvor fortryllende det var. Malignon rakte hænderne op over damernes hoveder, klappede i dem, uden at man dog kunne høre det, og blev ved at råbe "bravo" med en stemme, der lød skarpt og syngende gennem de andre.

Længe varede entusiasmen imidlertid ikke. De slappede ansigter sendte nogle smil omkring sig, et par damer rejste sig, man følte sig øjensynlig lettet og begyndte at passiare igen.

Varmen blev stærkere, fra toiletterne kom der en moskusagtig duft, der blev mere og mere gennemtrængende, jo mere damerne viftede sig. Af og til lød der en lille, svag latter gennem den almindelige mumlende konversation, eller også bragte et par ord, der blev sagt med fuld stemme, folk til at vende sig om. Juliette havde allerede tre gange været inde i kabinettet for at bede herrerne, der tyede der ind, om dog ikke rent at slå hånden af damerne. De fulgte så med hende, men ti minutter efter var de forsvundet igen.

"Det er dog utåleligt," sagde hun fornærmet, "man kan jo ikke få en eneste af dem til at blive her."

Frøken Aurelie fortalte imidlertid Hélène, hvem alle disse damer var. Det var først anden gang, Hélène var tilstede ved doktorens soiréer. Hele det fornemme bourgeoisi i Passy kom der, meget rige folk.

"Nu er det da afgjort," vedblev frøkenen derpå og bøjede sig ned til Hélène. "Fru de Chermette gifter sin datter med den store, blonde fyr, De ved nok, som hun selv har stået i forhold til i atten måneder ... Det bliver da i det mindste en svigermoder, der har noget tilovers for sin svigersøn."

"Men hvad er det," afbrød hun sig selv yderst overrasket. "Der står jo fru Levasseurs mand og snakker med sin kones elsker ... Juliette havde dog lovet at sørge for, at de ikke kom her begge to samtidig."

Hélène lod et langsomt blik glide rundt i værelset. I hele dette pæne, tilsyneladende så hæderlige selskab fandtes der altså kun skyldige kvinder? Med sit strenge, provinsielle syn på den slags sager forbavsedes hun over, hvad der dog blev tålt i pariserlivet. Og hun var ikke fri for at føle en vis bitterhed ved tanken om,

hvor det havde gjort hende ondt, da Juliette venligt rakte hende hånden. Det var jo virkelig naragtigt af hende at nære sådanne betænkeligheder! I skinhellighedens kåbe holdt jo utroskaben her sit indtog for fulde sejl. Og et vist koket raffinement gjorde den tilmed endnu mere pikant.

Fru Deberle syntes nu at være blevet forsonet igen med Malignon, og rullet sammen i en lænestol sad hun og lod sine yndigheder beundre og lo over de vittigheder, han sagde. Hr. Deberle kom netop forbi.

"Nå, disputten er strøget for i aften?" spurgte han.

"Ja," svarede Juliette leende. "Han siger alt for mange dumheder ... Du har ingen anelse om, hvad han kan finde på at komme med."

Der blev sunget igen. Men det var nu meget vanskeligere at skaffe tavshed. Det var unge Tissot, der sang en duet af *La Favorita* sammen med en noget bedaget dame med barnefrisure. Pauline stod henne ved en af dørene mellem en klynge herrer og så beundrende på den syngende, omtrent som om det kunne være et kunstværk, hun betragtede.

"Hvad han har for et hoved!" sagde hun, netop som akkompagnementet havde en dæmpet passage, og så højt, at hele stuen hørte det.

Det begyndte at trække ud på aftenen, og ansigterne fik et udtryk af træthed. Damerne, der havde siddet hele tre timer på den samme plet, kedede sig åbenbart, men uden selv at vide af det, og i grunden ganske veltilfredse ved at sidde her og kede sig. Mellem to numre, som man kun hørte med et halvt øre, genoptoges passiaren. Hr. Letellier fortalte, at han havde været nede i Lyon for at have øje med en sending silkevarer; Saônes og

Rhônes vande løb ikke sammen, hvad der højlig havde forbavset ham. Justitsembedsmanden hr. De Guiraud kom med nogle bemærkninger om nødvendigheden af at skaffe bolværker til veje for lasten i Paris. Man flokkedes om en herre, der kendte en kineser og gav småhistorier til bedste om ham. Henne i en krog snakkede to damer fortroligt med hinanden om deres piger. Men i den gruppe af damer, i hvis midte Malignon tronede, blev der talt om litteraturen. Fru Tissot erklærede, at Balzac ikke kunne læses. Malignon ville ikke absolut sige hende imod, men måtte dog gøre opmærksom på, at man af og til hos Balzac fandt ting, der var virkelig ypperligt skrevet.

"Åh, vær så god at tie!" råbte Pauline. "Hun vil spille for os."

Det var pianistinden, damen med talentet. Alle vendte hovedet om mod fortepianoet. Men inde fra kabinettet hørtes der høje, diskuterende herrestemmer. Fru Deberle var fortvivlet.

"Nej, det er virkelig for galt," sagde hun, "lad dem så blive der, når de endelig ikke vil komme herind, men lad dem dog i det mindste tie stille!"

Hun sendte Pauline derind.

"Der bliver spillet, mine herrer," sagde hun meget tilfreds over kommissionen og med rigtig ungpigeagtig dristighed. "Man beder Dem tie stille."

Hun talte meget højt, og da hun blev inde hos herrerne og lo og spøgte med dem, blev støjen efterhånden endnu meget højere. Inde i salonen var fru Deberle aldeles ude af sig selv. Men forresten var man træt af at høre musik og forholdt sig meget køligt. Pianistinden satte sig og kneb ærgerlig læberne

sammen til trods for alle de komplimenter, husets frue troede at burde overvælde hende med.

Hélène led. Henri syntes slet ikke at have øje for hende. Han var ikke kommet hen til hende, havde kun af og til smilet til hende på afstand. I begyndelsen af aftenen havde hun været ganske glad ved at se, at han var så fornuftig. Men nu, da hun vidste, hvordan det hang sammen med de to andre, ønskede hun formelig et eller andet, hun vidste selv ikke hvad, et tegn på kærlighed, selv om det muligvis kunne kompromittere. Der kom attråer op i hende, vage, ubestemte, blandede med underlige følelser af noget ondt. Holdt han da ikke mere af hende, siden han kunne være så ligegyldig? Åh, hvis hun blot kunne sige ham alt, fortælle ham, hvor uværdig den kvinde var, som bar hans navn! Mens der fra fortepianoet lød nogle korte, hurtige akkorder, sank hun derpå hen i drømme. Henri havde jaget Juliette bort, og hun levede med ham som hans kone i fjerne lande, hvis sprog de ikke kendte.

En stemme bragte hende til at fare sammen.

"Skal De ingenting have?" spurgte Pauline.

Salonen var tom. Man var gået ind i spisestuen for at drikke the. Med besvær fik Hélène sig rejst op, alt løb sammen i hendes hoved; det forekom hende, som om det, hun troede at have hørt, umuligt kunne være andet end en drøm. Hvor kunne vel denne smilende, rolige, tilfredse kvindes fald hænge således lige over hovedet? Hvis det var sandt, ville Henri være ved hendes side, og de ville begge have forladt dette hus.

"De drikker da nok en kop the?"

Hun smilede og takkede fru Deberle, der havde holdt en plads til hende ved bordet. Rundt omkring på dette stod der

småasietter med kager og konfiturer; en søsterkage og to større kringler havde man anbragt ved hver sin ende af bordet. Da pladsen var knap, stod thekopperne lige klods op på hinanden med grå, langfrynsede servietter mellem hvert andet par. Kun damerne sad. De havde taget handskerne af, og med fingerspidserne sad de og spiste kandiserede frugter og biskuit og dessert af alle slags, mens de samtidig skænkede fløde i deres the. Kun tre-fire var opofrende og sørgede for, at herrerne også fik noget. Nogle af disse stod langs væggene og drak og tog alle mulige forholdsregler for at gardere sig mod ufrivillige albuepuf. Andre var blevet inde i salonen og i kabinettet og ventede på, at de forskellige sager skulle blive bragt ind til dem. Det var for Pauline den fornøjeligste tid af hele aftenen. Man talte højere, latter og støjen af kopper og sker og sølvtøj lød mellem hinanden; moskusduften blev endnu varmere ved at blandes med theens gennemtrængende parfume.

"Åh vær så god at række mig søsterkagen," sagde frøken Aurelie, der var kommet til at sidde ved siden af Hélène. "Der er jo ikke spor af forslag i det sukkerstads."

Hun havde allerede tømt to asietter.

"Så, nu begynder folk at gå," vedblev hun derpå med munden fuld. "Det er godt, så kan man da komme til."

Flere af damerne gik virkelig, efter at have trykket fru Deberle i hånden. Nogle herrer var allerede forsvundet i al stilhed. Lejligheden blev efterhånden tommere. Inde i spisestuen tog nu herrerne plads omkring bordet. Men frøken Aurelie rejste sig ikke.

Hun kunne nok have lyst til at drikke et glas punch.

"Jeg skal skaffe Dem et," sagde Hélène og rejste sig.

"Nej vist ikke ... gør Dem endelig ingen ulejlighed ..."

Hélène havde et øjeblik siddet og holdt øje med Malignon. Han havde været henne hos doktoren og sagt farvel og taget ham i hånden og stod nu i døren og tog afsked med Juliette. Hendes ansigt var roligt, hendes øjne klare som sædvanligt, og at slutte af hendes forbindtlige smil kunne man tro, at han komplimenterede hende i anledning af soiréen. Pierre stod henne ved et lille bord i nærheden af døren og skænkede punch, og Hélène gik da derhen og stillede sig, så at hun var skjult af portieren. Hun lyttede.

"Hør nu," sagde Malignon, "kom i overmorgen ... Jeg venter Dem til klokken tre ..."

"Kan De virkelig ikke være fornuftig?" svarede fru Deberle leende. "Hvad er det dog De står og siger!"

Men han blev ved:

"Jeg venter Dem ... Kom i overmorgen ... De ved nok hvor."

Hurtigt bøjede hun sig da hen til ham og hviskede:

"Nu vel, godt! I overmorgen."

Malignon bukkede og gik. Fru de Chermette trak sig tilbage med fru Tissot. Juliette fulgte dem smilende ud i entréen og sagde i sin venskabeligste tone til dem:

"Jeg kommer og ser til Dem i overmorgen ... Jeg har en hel bunke visitter da."

Hélène var blevet stående bleg og ubevægelig. Pierre havde imidlertid skænket punchen og rakte hende glasset. Hun tog det mekanisk og gik hen med det til frøken Aurelie, der havde givet sig i kast med de kandiserede frugter.

"Åh, De er alt for artig," udbrød den gamle frøken. "Jeg kunne jo have givet tegn til Pierre, at han skulle bringe mig det ... Der

er aldeles ingen grund til ikke at byde damerne punch ... Når man er i min alder ..."

Hun lagde imidlertid mærke til Hélènes bleghed og brød af.

"Men De har det virkelig ikke godt! ... tag et glas punch, det hjælper."

"Nej tak, det har ingenting at betyde, det er blot varmen ..."

Hun havde en fornemmelse, som om hun knap kunne stå på benene ... Hun gik ind i den tomme salon igen og lod sig synke ned i en lænestol. Lamperne brændte med rødlig glans; lysene i kronen var brændt så langt ned, at manchetterne var lige ved at springe. Inde fra spisestuen hørte man de sidste gæster sige farvel. Hélène havde glemt, at folk gik, hun følte en trang til at blive siddende her og falde hen i tanker. Det var altså ikke nogen drøm. Juliette ville altså virkelig besøge dette menneske. I overmorgen; endog dagen vidste hun. Hvorfor skulle hun da længere lægge bånd på sig selv? Higende attråer vågnede et øjeblik i hende. Men så faldt det hende ind, at det var hendes pligt at tale med Juliette og søge at forhindre dette fejltrin. Tanken om det bragte hende imidlertid til at fare sammen, og hun skød den hurtigt fra sig igen. I kaminen, som hun sad og stirrede ind i, faldt nogle forkullede stykker brænde sammen. Luften var tung, søvndyssende, blandet med parfumeuddunstninger.

"Ah, er De der," udbrød Juliette, der kom ind i salonen. "Det er pænt af Dem ikke straks at gå ... nu kan man da endelig trække vejret et øjeblik!"

Hélène var blevet overrasket ved hendes pludselige komme og gjorde mine til at rejse sig.

"Nej, bliv nu lidt," vedblev fru Deberle, "det haster jo ikke ... Åh Henri, kan du ikke skaffe mig min flakon?"

Tre-fire personer, nære venner af huset, var blevet. Man sad henne ved den udgåede ild og lod munden løbe, mens døsig træthed sænkede sig mere og mere ned over den store stue. Dørene stod åbne, og man så ind i det tomme kabinet og i den ligeledes tomme spisestue; hele lejligheden var endnu oplyst, men sunket hen i en dump tavshed.

Henri viste sig yderst galant mod sin kone; han var gået op på hendes værelse for at hente hendes flakon, som hun nu sad og lugtede til, mens hun langsomt lukkede øjnene. Han spurgte hende, om hun ikke havde fatigeret sig alt for meget. Jo, hun var virkelig en smule træt; men forresten var hun meget tilfreds, alting var gået fortræffeligt. Hun fortalte så, at de aftener, hun tog imod, kunne hun slet ikke falde i søvn; hun lå og kastede sig omkring i sengen lige til klokken seks om morgenen. Henri smilede, og man vekslede nogle spøgende ord. Hélène så på dem, og hun følte ligesom en gysen gå igennem sig, mens hele huset mere og mere sank ned i slap, døsig søvnighed.

Der var nu ikke mere end to personer igen. Pierre var gået for at hente en vogn. Hélène blev endelig til sidst ene tilbage. Klokken slog et. Henri generede sig ikke længere, men sprang op på en stol og pustede to lys ud, der var brændt for langt ned. Efterhånden var de alle sammen blevet slukkede, og der var halvmørke derinde som i et sovekammer.

"Det er min skyld, at De ikke kan komme i seng," sagde Hélène og rejste sig pludselig. "Nu er det nok virkelig bedst jeg går."

Hun var blevet aldeles rød i ansigtet, blodet stemte hende for brystet. De fulgte hende ud i entréen. Men da der var meget koldt, blev doktoren urolig for sin kone, hvis kjole var stærkt udskåren.

"Gå ind, du kan ikke tåle det ... Du er alt for varm."

"Nå ja ja, farvel da," sagde Juliette og kyssede Hélène, som hun plejede at gøre, når hun følte sig særlig kærlig stemt ... "Og kom så noget oftere, hører De."

Henri havde taget foerværkskåben og holdt den frem for at hjælpe Hélène. Da hun havde stukket armene i, hjalp han hende med at få den til at sidde oppe i halsen. De var alene og stod og så på hinanden i et stort spejl, der dækkede næsten hele den ene væg af entréen. Pludselig, uden at vende sig om, lod hun sig, efter at have fået kåben på, synke tilbage i hans arme. I tre måneder havde de ikke vekslet andet end venskabelige håndtryk; de ville jo ikke lade sig beherske af deres kærlighed. Han hørte op at smile, hans ansigt skiftede udtryk og blev blussende, lidenskabeligt. Han trykkede hende vildt ind til sig og kyssede hende på halsen. Og hun bøjede så hovedet tilbage for at gengælde hans kys.

2

Hélène havde ikke sovet hele natten igennem. Hun lå og vendte og drejede sig feberagtigt i sengen, og når hun endelig var slumret et øjeblik ind, vækkede pludselig den samme angst hende igen. En fiks idé forfulgte hende hele tiden, hun måtte have at vide, hvor dette stævnemøde skulle finde sted. Det forekom hende, at hun ville få mere ro over sig, når hun vidste det. Det kunne da ikke godt være Malignons mezzanin-lejlighed i Rue Taitbout, som der af og til blev talt om hos Deberles. Men hvor da? Hvor da? Hendes hoved arbejdede, uden at hun var herre over det selv, hun søgte uafbrudt at finde ud af, hvor det kunne være.

Da det begyndte at blive dag, klædte hun sig på.

"Det er altså i morgen," greb hun sig i at sige ganske højt.

Hun havde trukket strømper og sko på den ene fod; så sank hendes hænder ned i skødet, og det faldt hende ind, at man muligvis i et eller andet hotel garni kunne have lejet et værelse i månedsvis. Men hun afviste hurtigt igen denne formodning og udmalede sig billedet af en hyggelig lejlighed med tykke tæpper og gardiner, med blomster og med blussende ild i alle kaminerne. Og det var ikke længere Juliette og Malignon, hun så der, det var hende selv og Henri, der havde trukket sig tilbage i denne venlige ensomhed, hvor støjen udefra ikke nåede dem. Hun fik et let anfald af gysen i morgenkjolen, der hang løst omkring hende. Hvor var det dog? Hvor var det dog?

"Godmorgen lille mor!" råbte Jeanne, der nu også vågnede.

Siden hun var kommet sig, lå hun igen inde i kabinettet. Ligesom hver morgen kom hun ind med nøgne fødder og i

chemise og kastede sig om halsen på Hélène. Derpå løb hun tilbage igen og puttede sig et øjeblik endnu ned i den varme seng. Det morede hende, og hun lå så og lo under tæppet. Hun begyndte forfra en gang endnu.

"Godmorgen, lille mor!"

Så forsvandt hun igen. Denne gang lo hun himmelhøjt, hun havde kastet lagenet over hovedet på sig og sagde under det med dump, halvkvalt stemme:

"Jeg er her ikke mere, jeg er her ikke mere ..."

Men Hélène ville ikke som de andre morgener lege med hende. Mut over det faldt Jeanne da i søvn igen. Det var endnu kun lige daggry. Hen ad klokken otte kom Rosalie ind og begyndte at fortælle om sine morgenbedrifter. Åh! hvad det dog var for et søle udenfor; hendes sko var nær blevet siddende fast i det, da hun var henne og hente mælk. Rigtig tøvejr var det. Men det var også mildt, meget mildt. Så faldt det hende pludselig ind: der havde i går været en gammel kone og villet tale med fruen.

"Stop!" udbrød hun, da der i det samme blev ringet, "jeg tør vædde på, det er hende."

Det var mor Fétu. Men hun var nu meget pæn, havde en hvid kappe på, ny kjole og et tørklæde bundet på kryds over brystet. Hun talte dog også nu med den samme klynkende stemme som altid.

"Gode frue, det er mig ... jeg har været så fri ... der var noget, jeg gerne ville spørge Dem om ..."

Hélène betragtede hende, overrasket over, at hun så så ordentlig ud.

"Går det nu bedre, mor Fétu?" spurgte hun.

"Åh ja, åh ja, nu går det bedre ... De ved nok, der er altid noget dernede i maven; men gudskelov, bedre har jeg det dog ... Jeg har haft held med mig. Det er underligt nok, for ser De: heldet og jeg har ellers aldrig hørt sammen ... Der er en herre, som jeg holder hus for. Åh, det er en hel historie ..."

Hendes stemme sænkede sig, de små øjne i det rynkede ansigt fik et endnu mere stikkende udtryk end sædvanlig. Hun syntes at vente på, at Hélène skulle spørge hende ud. Men denne havde sat sig ved ilden, som Rosalie lige havde tændt, og hørte kun distræt på hvad hun fortalte.

"Hvad er det, De vil spørge mig om, mor Fétu?" sagde hun.

Den gamle svarede ikke straks. Hun lod sit øje løbe rundt i stuen og så på palisandermøblementet og de blå fløjlsgardiner.

"Hvor her er nydeligt hos Dem, frue!" sagde hun så i sin underdanige, indsmigrende tone ... "Min herre har også et værelse ligesom dette her, men hos ham er det rødt det hele ... Som jeg siger Dem, en hel historie! Tænk Dem: en ung elegant herre, der pludselig kom og lejede en lejlighed i huset hos os. Det er forresten ikke for det, for på første og anden sal er lejlighederne hos os meget nette. Og så er der så roligt! Ikke en eneste vogn; man kan bilde sig ind, at man er på landet ... Hele fjorten dage var der arbejdsfolk, men de fik så også det allernydeligste værelse ud af det ..."

Hun standsede et øjeblik, da hun så, at Hélène begyndte at høre efter.

"Det er for at arbejde," vedblev hun i en mere slæbende tone; "han siger, det er for at arbejde ... Vi har ingen portner, ser De. Det er det, han holder af. Han kan ikke lide portnere ... Og i grunden så har han også ret ..."

Hun brød igen af, som om der pludselig faldt hende noget ind.

"Vent et øjeblik! De må kende ham ... Han omgås med en af Deres veninder."

"Så!" sagde Hélène ganske bleg.

"Javist, damen inde ved siden af, hende, som De går i kirke sammen med ... Hun kom kørende hen til os forleden dag."

Mor Fétus øjne blev mindre og mindre og ligesom lurede på, hvilket indtryk det gjorde på Hélène.

"Var hun oppe hos ham?" spurgte hun med øjensynlig bestræbelse for at tale så roligt som muligt.

"Nej, hun betænkte sig, hun havde måske glemt noget ... Jeg stod netop i døren. Hun spurgte efter hr. Vincent, men krøb så ind i vognen igen og råbte til kusken: De kan køre tilbage igen, det er for sent ... Det er rigtig en pæn og en fin og en god dame, Gud har ikke skabt mange som hende. Efter Dem kender jeg ingen som hende ... Himlen velsigne Dem begge ..."

Hun blev ved at aflire en mængde lignende fraser med en mundlethed, som kun kunne forklares ved den hyppige vane til at bede rosenkransen. Rynkerne i hendes ansigt vedblev at arbejde, og hendes øjne strålede yderst tilfreds.

"Jeg ville gerne have et par gode sko," fortsatte hun derpå uden overgang. "Min herre har været så pæn imod mig, at jeg ikke også tør bede ham om det. De ser, at jeg har meget ordentlige klæder nu, jeg trænger blot til et par gode sko. Mine er der store huller i, og i dette sølede vejr kan man ikke tåle det; det går ud over maven ... Jeg havde den forfærdeligste kolik i går, jeg vred mig i smerter hele eftermiddagen ... Men når jeg fik et par gode sko."

"Jeg skal bringe Dem et par, mor Fétu," sagde Hélène, og tilkendegav hende med en gestus, at hun nu helst måtte gå.

"Når træffer man Dem alene?" spurgte hun derpå, da den gamle ærbødigt og takkende trak sig baglæns henimod døren.

"Min herre er aldrig hjemme efter seks," svarede hun. "Men De skal slet ingen ulejlighed gøre Dem, jeg skal nok selv komme og få skoene hos portneren ... eller ganske som De vil have det. De er en engel fra Paradis. Den gode Gud vil gengælde Dem alt, hvad De har gjort for mig."

Man kunne høre hende fortsætte helt ned ad trappen. Hélène var blevet siddende, aldeles betaget af den oplysning, mor Fétu havde bragt hende. Hun vidste nu hvor. Et rødt værelse i dette gamle, faldefærdige hus! Hun så i tankerne trappegangen, der formelig lugtede af fugtighed, etagernes gule døre, der var blevet omtrent sorte af de fedtede hænder, al denne elendighed, der havde vakt hendes medlidenhed den foregående vinter, da hun kom for at se til mor Fétu; det var hende umuligt at tænke sig det røde værelse midt i al denne grimhed og fattigdom.

Pludselig, mens hun således sad hensunken i sine tanker, lagde to små varme hænder sig på hendes øjne, og en leende stemme spurgte:

"Hvem er det? ... hvem er det?"

Det var Jeanne, der selv havde begyndt at klæde sig på. Hun var blevet vækket ved at høre mor Fétu, og da hun så, at døren til kabinettet var lukket, havde hun skyndt sig for at komme ind til moderen.

"Hvem er det? ... hvem er det? ..." gentog hun og lo stadig højere. Rosalie kom ind med kaffen.

"Sig ingenting, sig ingenting ..." råbte barnet til hende.

"Så hør dog op, du lille nar!" udbrød Hélène. "Tror du ikke, at jeg meget godt ved, at det er dig."

Barnet lod sig glide ned på moderens skød og lå der og gyngede sig og var lykkelig over, hvad hun havde hittet på.

"Det kunne meget godt have været en anden lille pige," sagde hun. "Ja, det kunne det meget godt. En lille pige, som havde bragt dig et brev fra sin moder for at invitere dig til middag ... Jeg tror virkelig, det er sådan en lille pige, der har holdt dig for øjnene ..."

"Nå, lad det nu være nok," udbrød Hélène og satte hende ned på gulvet. "Hvad er det for snak? ... Lad os så kun få kaffen, Rosalie."

Men Rosalie stod i tavs beskuelse af barnet, jo, frøkenen så rigtignok godt ud. Jeanne havde i virkeligheden i hastværket ikke engang fået sko på. Hun var i et kort flonels skørt, og hendes multons undertrøje stod åben, så man kunne se det nøgne, flade bryst, der var ganske hvidt, med skarpe, blå årer ned over. Håret var endnu i fuldstændig uorden, og strømperne havde hun trukket på på vrangen.

Hun kiggede ned ad sig selv og brast så i latter.

"Synes du ikke jeg ser godt ud, mor? hvad! ... Skal jeg blive sådan hele dagen, synes du ..."

Hélène søgte at dæmpe en vis utålmodighed, der betog hende mere og mere, og spurgte hende, som hun plejede hver morgen:

"Har du fået dit ansigt vasket?"

"Åh mor," hviskede barnet pludselig bedrøvet, "åh mor ... det regner, det er så grimt vejr uden for ..."

"Ja, så får du heller ingen kaffe ... Vask hende, Rosalie."

Det var i reglen hende selv, der besørgede dette. Men hun følte sig dårligere og dårligere, og hun klemte sig rystende op til ilden, skønt det i virkeligheden i dag var meget mildt.

Rosalie havde flyttet et lille bord hen til kaminen, lagt en serviet på det og stillet de to store hvide kopper på det. På pladen nede ved ilden stod café-au-lait'en og snurrede i en sølvkande, som Hélène havde fået forærende af hr. Rambaud. Skønt der endnu ikke var gjort i stand derinde, frembød værelset i denne tidlige morgenstund alligevel med al sin uorden et venligt, tiltalende interiør.

"Mor, mor!" råbte Jeanne inde fra kabinettet, "hun tørrer mig så stærkt, at al huden går af ... Uha! hvor det er koldt!"

Hélène sad med øjnene stift fæstede på sølvkanden, helt sunket hen i tanker. Hun ville gå derhen, hun ville vide rigtigt, hvordan det hang sammen. Dette hemmelighedsfulde stævnemøde i en af Paris mest afsides kroge oprørte hende. Men det lignede rigtigt Malignon med hans romanpassioner; det skulle for en billig penge være et sidestykke til de små hemmelighedsfulde huse fra regentskabstiden. Og dog: hvor meget hun end følte sig frastødt af den hele historie, kunne hun alligevel ikke komme bort fra det, alle hendes tanker vedblev uvilkårligt at dreje sig rundt om tavsheden og den diskrete, dæmpede belysning, der måtte herske i dette røde værelse.

"Frøken," gentog Rosalie, "hvis De nu ikke er ordentlig og lader mig komme til, så kalder jeg på fruen ..."

"Uh! Du vasker mig jo med sæbe i øjnene," svarede Jeanne, der var lige ved at græde. "Nu er det virkelig nok ... Ørene kan vente til i morgen."

Men man blev ved at høre svampen blive dyppet og trykket af. Og samtidig var det, som om Jeanne satte sig til modværge og græd. Længe varede det dog ikke, så kom hun ind igen, strålende og råbende:

"Så nu er jeg færdig! nu er jeg færdig ..."

Hun var blussende rød i hele ansigtet af at være blevet tørret, og hun rystede håret, der var vådt endnu. Det var ligesom der kom en duft af renhed og friskhed fra hende. Under anstrengelsen for at holde Rosalie borte, var hendes undertrøje gledet ned, skørtet var gået løs, og også hendes strømper faldt ned om hælene, så at man så hendes små bare ben. Frøkenen lignede, sagde Rosalie, for øjeblikket akkurat et Kristusbarn. Men Jeanne var yderst stolt over at være så ren, og hun ville ikke klædes på.

"Se blot, mor, mine hænder og min hals og mine ører ... Åh lad mig blot komme til at varme mig lidt; ellers er det så rart sådan som jeg er ... I dag har jeg da fortjent at få kaffe, hvad?"

Hun var krøbet sammen henne ved ilden i sin lille lænestol. Rosalie skænkede da café-au-lait'en. Jeanne tog sin kop på skødet og dyppede sit ristede brød, værdigt og alvorligt som en voksen dame. Hélène plejede ellers at forbyde hende at bære sig sådan ad. Men i dag sad hun i tanker. Hun lod sit brød ligge og drak kun. Jeanne så på hende, stillede så koppen fra sig og kastede sig om moderens hals.

"Mor, du er da ikke syg?" spurgte hun. "Har jeg gjort noget, som du ikke synes om?"

"Nej vist ikke, mit barn, på ingen måde," svarede Hélène og kyssede hende. "Jeg er lidt træt, jeg har sovet så dårligt ... Leg du blot og bryd dig ikke om mig."

Hun tænkte på, hvor lang dog sådan en dag var. Hvad skulle hun gøre, til det blev aften? Hun havde i den sidste tid ikke haft en nål i hånden; arbejdet var blevet hende en byrde. Hele timer ad gangen sad hun stille hen og var nær ved at kvæles derinde i stuen; hun syntes, hun måtte gå ud for at kunne få luft, men hun rørte sig dog ikke. Det var dette værelse, der gjorde hende syg; hun afskyede det, hun ærgrede sig over de to år, hun havde levet her; hun fandt det utåleligt med dets blå fløjlsmøbler og dets uendelige udsigt over den store by. Hun drømte om en lille lejlighed midt inde i byen, hvor gadernes støj kunne bedøve hende. Du store Gud, hvor tiden gik langsomt! Hun tog en bog, men tankerne, der bestandig arbejdede i hendes hoved, manede uafbrudt de samme billeder frem mellem hendes øjne og den side, hun havde begyndt at læse på.

Rosalie havde imidlertid gjort værelset i stand, og Jeanne var blevet friseret og klædt på. Hun havde i dag en af sine overgivne dage, og mens hendes moder sad henne ved vinduet og søgte at tvinge sig til at læse, begyndte hun ordentlig at lege. Hun var ganske alene, men det generede hende ikke i at give tre-fire personer med den største alvor og overbevisning om, at hun virkelig var den, hun agerede.

Først gav hun damen, der kommer på visit. Hun forsvandt ind i spisestuen og kom så igen, hilsende og smilende, med små kokette drejninger af hovedet.

"Goddag frue ... Ah! hvordan har De det dog? ... Det er så længe siden man har set noget til Dem; jeg begyndte virkelig at tro, at De var død og borte ... Åh, jeg har haft det så dårligt. Jeg har været meget upasselig, jeg har haft kolera ... Men det kan

man slet ikke se på Dem, De bliver jo stadig yngre eg yngre. Og Deres børn, frue? Jeg har fået tre siden sidste sommer ..."

Hun blev ved at hilse på gueridonen, der uden tvivl forestillede den dame, hun var på visit hos. Derpå rykkede hun stole hen og fingerede en timelang konversation med talemåder i det uendelige, som det var umuligt at tænke sig, hvor hun fik fra.

"Nå lad nu være med at være så naragtig, Jeanne," sagde hendes moder af og til, når hun blev lidt utålmodig over støjen.

"Men mor, jeg er jo henne hos min veninde ... Hun taler til mig, og så bliver jeg da nødt til at svare. Ikke sandt, man putter ikke kager i lommerne, når man er til the, vel?"

Hun lod så, som om hun gik.

"Farvel, frue. Deres the er virkelig dejlig ... Vil De hilse Deres mand så mange gange fra mig ..."

Pludselig faldt hun på noget andet. Hun satte sig til at ride på en stol som en dreng og legede, at hun kørte ud og gjorde indkøb.

"Ikke så hurtigt, Jean; jeg er bange ... Holdt, holdt, nu er vi jo hos modehandlerinden ... Hvad koster den hat, frøken? Tre hundrede francs, det er ikke dyrt. Nej, den er ikke køn. Jeg vil have en fugl på min, en rigtig stor fugl ... Nå, Jean, lad os så komme hen til urtekræmmeren. Har De ikke honning? Jo frue, hvis De vil være så god at se her ... Ja, den ser lækker ud! Nej jeg vil dog ikke have den; giv mig for to sous sukker ... Men så pas dog på, Jean! Nu vælter jo vognen! Hr. betjent, det er karren der, som er kørt på os ... De er da ikke kommet til skade, frue? Nej, slet ikke ... Jean, Jean! Nu kører vi hjem igen. Hopla, hopla! Vent et øjeblik, jeg vil købe nogle chemiser. Tre dusin chemiser til

fruen ... Det er sandt, jeg må også have mig et par støvler og et korset ... Hopla, hopla! Min Gud, man kan da heller aldrig blive færdig!"

Hun viftede sig ivrigt og spillede damen, der kommer hjem og skænder på sine folk. Det gik i én køre; alle de forvirrede tanker og forestillinger, der spøgte i hendes lille hoved, blev her taget til indtægt for hendes lege. Hele formiddagen og eftermiddagen sprang hun omkring og dansede og snakkede; og selv når hun var træt, var en skammel eller en parasol, som hun opdagede i en eller anden krog, en klud, hun fandt på gulvet, tilstrækkeligt til straks at sætte hendes fantasi i bevægelse i nye retninger og føre hende ind på nye lege. Hun skabte alt selv, personer, steder, scener; hun morede sig, som om der havde været en halv snes jævnaldrende hos hende.

Endelig kom aftenen. Klokken slog seks. Hélène vågnede af den urolige døsighed, hvori hun havde tilbragt eftermiddagen, og kastede hurtigt et sjal over skuldrene.

"Skal du ud, mor?" spurgte Jeanne forbavset.

"Ja, mit barn, blot et ærinde herhen i nabolaget. Jeg skal ikke blive længe borte ... Men vær nu pænt artig imens."

Det blev ved at tø udenfor. En hel flod af snavs løb ned over gaderne. Hélène gik ind i et skotøjsudsalg i Rue de Passy og vendte så tilbage igen til Rue Raynouard. Himlen var grå, og det var, som om tågen steg op af stenbroen. Gaden strakte sig, skønt det endnu var så tidligt på dagen, der foran hende lang, øde og urovækkende med sine få gaslygter, der lavede ligesom gule pletter i tågen. Hun påskyndede sine skridt, listede sig langs husene og skjulte sig, som om det var til et stævnemøde hun gik. Da hun pludselig drejede ind i Passage des Eaux,

standsede hun under hvælvingen, overfaldet af ligefrem frygt. Passagen åbnede sig foran hende som et mørkt hul. Hun kunne ikke se enden, men kun midt på den mørke gang det dirrende lys af den eneste lygte, som oplyste den. Endelig tog hun mod til sig og følte sig for langs jerngelænderet for ikke at falde. Hun skød langsomt fødderne frem for at mærke, når hun kom til enden af de brede trin. Det var, som om de høje mure klemte sig tættere sammen på begge sider og blev højere i mørket. Over hendes hoved hang træernes nøgne grene og tog sig ud som kæmpemæssige arme med knyttede hænder. Hun skælvede ved tanken om, at en af havelågerne kunne åbne sig og en mand kaste sig over hende. Men hun mødte ingen, og hun påskyndede sine skridt så meget som muligt. Pludselig kom der en skygge ud fra mørket. Der fo'r en gysen igennem hende, da denne skygge i det samme begyndte at hoste; det var imidlertid kun en gammel kone, der besværligt arbejdede sig op ad trinnene. Hun følte sig da beroliget og så efter sin kjole, der slæbte i snavset. Det lå så højt, at hendes støvler formelig klistrede fast til trinnene. Da hun var kommet helt ned, vendte hun sig mekanisk om. Fugtigheden fra grenene dryppede med småplask ned i passagen, lygten hang der og skinnede som en afviserlampe, anbragt på siden af en skakt, hvor gennemsivninger har gjort stedet farligt.

Hélène gik lige op på tagkammeret, hvor hun havde været så tit. Men hvor stærkt hun end bankede, kom der dog ingen. Urolig, febrilsk gik hun da ned igen. Mor Fétu måtte uden tvivl være i lejligheden på første sal, men der turde hun ikke ringe på. Hun blev stående fem minutter nede i gangen, der oplystes af en petroleumslampe. Så gik hun nølende op igen og kiggede

på alle dørene; først da hun til sidst ville gå sin vej, lænede den gamle sig ud over trappegelænderet.

"Hvad, gode frue, er det Dem, der er på trappen!" råbte hun. "Kom dog indenfor, kom dog indenfor! De står jo og forkøler Dem der ..."

"Nej, mange tak," svarede Hélène; "jeg bringer Dem kun Deres sko, mor Fétu ..."

Hun kastede et blik ind gennem døren, som mor Fétu havde ladet stå åben bag sig. Man så hjørnet af et komfur.

"Jeg forsikrer Dem, jeg er ganske alene," vedblev den gamle; "kom dog ind ... det er køkkenet her ... De er rigtignok ikke stolt over for fattigfolk, det kan da ingen sige ..."

Hélène fulgte hende, skønt hun i sit inderste skammede sig over, hvad hun her gjorde.

"Her er Deres sko, mor Fétu ..."

"Min Gud, hvordan skal jeg dog takke Dem? ... Åh, hvad det dog er for dejlige sko! ... Vent, jeg vil tage dem på. De passer akkurat, de går på som en handske ... Ja se dem kan man da gå med uden at behøve at være bange for regnen ... Gode frue, gode frue, De forlænger mit liv hele ti år ... Jeg siger det ikke for at smigre Dem, det er kun hvad jeg tænker, så sandt som der står en lampe der og skinner. Nej, jeg vil ikke smigre Dem ..."

Hun blev, mens hun talte, overvældet af rørelse og kyssede Hélène på hånden. Inde i køkkenet stod der en kasserolle med vin over ilden, og henne på bordet ved lampen så man en halvt tømt rødvinsflaske. Alt hvad køkkenet forresten indeholdt var fire tallerkener, et glas, to små kedler og en pande. Man mærkede, at mor Fétu havde indrettet sig på feltfod i dette ungkarlekøkken, hvor der kun kom ild på komfuret for hendes

skyld. Da hun så, at Hélènes blik gik hen i retning af kasserollen med vinen, begyndte hun at hoste og lod, som om hun blev dårlig.

"Så, nu kommer det igen i maven," sukkede hun. "Der er dog en bændelorm alligevel, hvad så doktoren siger ... Men sådan en lille dråbe vin, det gør godt, det gør godt ... Åh gode frue, De kan ikke tænke Dem, hvor dårligt jeg har det. Jeg vil såmænd ikke ønske nogen sjæl i verden den sygdom på ... Nu kræser jeg lidt for mig; når man har gået alt det igennem, som jeg har gjort, så kan man nok have lov til det, ikke sandt? ... Jeg har været så heldig at få fat i en pæn herre. Himlen velsigne ham!"

Hun kom to store stykker sukker i sin vin. Hun var blevet federe endnu end sidst, hendes små øjne forsvandt næsten i det oppustede ansigt. Velbefindendet gjorde hendes bevægelser langsommere. Hele hendes livs attrå syntes endelig tilfredsstillet. Hun var født for dette her. Da hun lukkede sit sukker ind i skabet igen, så Hélène på en hylde i dette forskellige slikkerier, en krukke syltetøj, en pakke kager, ja endog nogle cigarer, som hun vel måtte have stjålet fra sin herre.

"Nå farvel, mor Fétu, nu går jeg," sagde hun.

Den gamle satte hurtigt kasserollen hen på komfuret igen.

"Nej vent!" udbrød hun; "det er alt for varmt, jeg kan drikke det siden. Nej vist ikke, De skal ikke gå den vej ud. De undskylder nok, gode frue, at jeg har taget imod Dem i køkkenet ... Lad os gå gennem lejligheden." I

Hun havde taget lampen og åbnet døren ind til en smal korridor. Hélène fulgte med bankende hjerte efter hende. Gangen var revnet, tilrøget og stank af fugtighed. Der blev

åbnet en ny dør, og hun gik nu på et tykt tæppe. Efter at mor Fétu havde gået et par skridt, løftede hun lampen og spurgte:

"Der er kønt, hvad?"

Det var to firkantede værelser, mellem hvilke døren var blevet løftet af, så at de kun skiltes ved en portiere. I begge var der det samme røde cretonnebetræk med pluskæbede amoriner, der legede mellem blomsterguirlander. I det forreste stod der en gueridon, to causeuser samt en del lænestole; det andet, der var meget mindre, blev næsten helt optaget af en uhyre seng. Mor Fétu pegede på en porcelænsampel, der hang i forgyldte kæder. Denne lampe repræsenterede for hende yderpunktet af luksus.

"De kan ikke tænke Dem til, hvad han er for en snurrig én," forklarede hun. "Han tænder midt om dagen og bliver så siddende her og ryger en cigar og kigger op i luften ... Det morer ham, lader det til ... Men det har lige godt kostet ham mange penge at indrette alt dette her."

Hélène gik rundt i stuerne uden at sige noget. Hun fandt dem grimme. De var alt for røde, sengen var alt for stor og møblerne alt for nye. Man mærkede her et attentat på forførelse, der sårede i sin grelhed. En sypige ville have bukket under straks. Og dog følte Hélène sig mere og mere forvirret, mens den gamle blinkende med øjnene fortsatte:

"Han kalder sig hr. Vincent ... Nå, mig er det lige meget, når han blot betaler ..."

"Farvel, mor Fétu," gentog Hélène, der havde en fornemmelse, som om hun ikke kunne få vejret.

Hun ville gå og åbnede en dør, der førte ind til tre små værelser, som lå på rad og alle var tomme og så forfærdelige ud. Tapetet hang i pjalter ned ad væggene, lofterne var kulsorte, og

store kalkstumper lå omkring på det itubrudte stengulv. En indeklemt lugt af gammel elendighed opfyldte disse værelser.

"Ikke den vej, ikke den vej!" råbte mor Fétu. "Den dør er ellers altid lukket ... Det er de andre værelser, dem, han ikke har ladet gøre i stand. Dette har såmænd allerede været ham dyrt nok. De derinde ser meget grimt ud ... Denne vej, gode frue, denne vej ..."

Da Hélène igen var kommet ind i stuen med det røde betræk, ville den gamle atter kysse hende på hånden.

"Jeg skal aldrig glemme Deres godhed, frue," sagde hun. "Åh, hvor de sko er varme, og hvor de passer mig! ... Hvad kan jeg dog bede den gode Gud gøre for Dem? O Gud i Himlen, hør mig: lad hende blive den lykkeligste af alle kvinder! Du, som læser i mit hjerte, du ved, at jeg ønsker hende det. I faderens navn, i sønnens og den hellig ånds, således ske det!"

Hun var pludselig blevet betaget af et gudeligt anfald og gjorde korsets tegn i det uendelige. Derpå åbnede hun døren, der førte ud til trappen og tilføjede hviskende til Hélène, med fuldstændig forandret stemme:

"Når De vil, så bank blot på køkkendøren, jeg er der altid."

Fortumlet så Hélène sig om, som om hun kom ud fra et mistænkeligt sted. Hun gik ned ad trappen, vandrede atter gennem Passage des Eaux og kom tilbage til Rue Vineuse uden at have lagt mærke til vejen. Først der følte hun sig slået af den sidste sætning, som den gamle havde sagt. Nej, nej, hun ville aldrig mere sætte sin fod i dette hus. Hun havde ikke flere almisser at bringe. Hvorfor skulle hun vel banke på køkkendøren? Hun var nu tilfreds, hun havde set, hvad hun ville. Og hun følte sig formelig ækel ved det. De to værelser med

deres røde cretonnebetræk dukkede uophørligt frem for hendes blik; hun kunne huske selv de mindste enkeltheder lige til den plads, hvor stolene stod, ja endog folderne i draperiet omkring sengen. Men stadig så hun også umiddelbart bag efter de tre små værelser for sig, disse tomme, smudsige, pjaltede værelser, og de vakte hendes væmmelse og hendes harme.

"Nå, der er fruen!" råbte Rosalie, som stod på trappen og passede på. "Nu skal middagen smage godt; det har været færdigt alt sammen i en halv time!"

Jeanne sad ved bordet og overøste sin moder med spørgsmål. Hvor havde hun dog været henne? Hvad var det for ærinder, hun havde besørget? Da hun kun fik korte svar, opgav hun imidlertid til sidst at spørge og blev efterhånden fuldstændig optaget af at give sin dukke at spise. Hun havde sat den på stolen ved siden af sig og delte broderligt sin dessert med den.

"Men spis pænt, hører du … Og tør dig om munden … Åh, den lille gris, hun bruger ikke engang servietten … Se der er en kage. Hvad siger du? Vil du have syltetøj på? … Ja vel! sådan smager det bedre, hvad? … Lad mig skrælle dit stykke æble for dig …"

Hun lagde dukkens part på stolen. Men da hendes egen tallerken var tom, tog hun det, hun havde givet den, tilbage, stykke for stykke og spiste det, samtidig med at hun vedblev at lade dukken tale:

"Åh, hvor det er dejligt! … Jeg har aldrig smagt så dejligt syltetøj. Hvor får De dog det fra, frue? Jeg skal virkelig sige til min mand, at han køber mig en krukke … Er de udmærkede æbler fra Deres egen have, frue?"

Lidt efter lidt kom imidlertid søvnigheden over hende, og hun segnede om på gulvet med sin dukke i armene. Lige fra

morgenstunden havde hun ikke et øjeblik ophørt med sine lege, og nu kunne hun ikke længere. Men hun lo endnu med lukkede øjne, hun drømte sagtens, at hun vedblev at lege. Hendes moder bragte hende til sengs, uden at hun vågnede; hun havde travlt med at lege med englene i sine drømme.

Hélène var nu ene i stuen. Hun lukkede døren i og tilbragte en forfærdelig aften henne ved den udgåede ild. Hun var ikke herre over sin egen vilje, tanker, som hun ikke turde tilstå, arbejdede dumpt i hendes hoved. Det var som en syndefuld, sanselig kvinde, hun ikke kendte, men som talte med en stemme, så hun ikke vovede at gøre indvendinger. Da klokken slog tolv, fik hun sig endelig med besvær klædt af. Men i sengen blev hendes lidelser først rigtigt uudholdelige. Hun lå som på gløder og vendte og drejede sig og kunne ikke falde helt i søvn. Drømmebilleder, som forstørredes af søvnløsheden, forfulgte hende i et væk. Så satte en idé sig pludselig fast i hendes hoved. Hvor meget hun end søgte at komme bort fra den, blev den dog efterhånden fuldstændig herre over hende. Hen imod klokken to rejste hun sig, stiv og bleg som en søvngængerske, tændte lampen og skrev med fordrejet håndskrift et brev. Det var en billet på tre linjer, der uden nogen forklaring og uden underskrift bad doktor Deberle samme dag begive sig hen til det og det sted på det og det klokkesiet. Hun lukkede konvolutten og puttede brevet i lommen på sin kjole, som hun havde kastet hen over en lænestol. Da hun derpå igen var gået i seng, faldt hun straks i en tung søvn og blev liggende som bedøvet, næsten uden at trække vejret.

3

Næste dag kunne Rosalie først komme til at skænke kaffen klokken ni. Hélène var stået sent op, stiv i alle lemmerne og ganske bleg efter den søvnløse nat. Hun følte i lommen på sin kjole, fik fat i brevet, puttede det ned igen og satte sig hen til bordet uden at sige noget. Også Jeanne så træt og utilfreds ud. Hun stod kun nødig op, hun havde i dag ikke lyst til at lege. Himlen var næsten kulsort, og lyset, der faldt ind i værelset, kun meget svagt. Af og til piskede stærk regn mod vinduerne.

"Frøken Jeanne er i det sorte hjørne," sagde Rosalie, der var den eneste, som talte. "Hun kan aldrig være rigtig i humør to dage i træk ... Det kommer der ud af at have sprunget så meget om i går!"

"Er du syg, Jeanne?" spurgte Hélène.

"Nej, mor," svarede barnet, "det er kun den stygge himmel."

Hélène sank atter hen i tavsheden fra før, hun drak sin café-au-lait ud og blev så siddende og stirrede på ilden i kaminen. Da hun stod op, havde hun sagt sig selv, at det var hendes pligt at tale til Juliette og få hende fra stævnemødet om eftermiddagen. Hvordan hun skulle bære sig ad med det, vidste hun ikke, men hun havde pludselig indset, at dette skridt fra hendes side var nødvendigt, og hun tænkte fra det øjeblik ikke på andet. Klokken blev ti, hun klædte sig på. Jeanne sad og så på hende. Da hun så hende tage hatten, klemte hun sine små hænder sammen, som om hun frøs, og hendes ansigt fik atter et udtryk af lidelse. I reglen var hun altid gnaven, når hendes moder skulle ud, hun ville ikke være et eneste øjeblik fra hende og forlangte at komme med alle steder.

"Rosalie," sagde Hélène, "se at få gjort i stand herinde i en fart ... Og gå ikke ud, jeg kommer snart igen."

Hun bøjede sig ned og kyssede hurtigt Jeanne, uden at lægge mærke til bekymringen i den lilles ansigt. Men så snart hun var borte, brød barnet, der havde sat sin stolthed i ingenting at sige, ud i hulken.

"Åh, hvad er nu det!" sagde Rosalie i en tone, der skulle være trøstende. "Tror De, der er nogen, der vil stjæle Deres moder fra Dem. Hun må da have lov til at besørge sine ærinder ... De kan ikke altid hænge i skørterne på hende."

Hélène var imidlertid drejet om hjørnet af Rue Vineuse og klemte sig op ad husene for at gardere sig mod regnen. Det var Pierre, der lukkede op for hende. Hendes komme syntes at sætte ham noget i forlegenhed.

"Er fru Deberle hjemme?"

"Ja, frue; men jeg ved blot ikke ..."

Og da Hélène som intim ven af huset ville gå lige ind, tillod han sig at standse hende.

"Vent et øjeblik, frue, så skal jeg sige det."

Han åbnede døren så lidt som muligt og smuttede ind. Man hørte straks Juliette skænde.

"Hvad! har De alligevel ladet nogen komme ind? Har jeg ikke udtrykkelig forbudt Dem det! ... Det er dog virkelig også for galt, at man ikke kan have et øjebliks ro."

Hélène stødte døren op, fast bestemt på at gøre, hvad hun troede, var hendes pligt.

"Er det Dem!" udbrød Juliette, da hun så hende. "Jeg forstod ikke Pierre rigtigt ..."

Hun vedblev imidlertid at se lidt gnaven ud. Det var åbenbart, at besøget generede hende.

"Kommer jeg til ulejlighed?" spurgte Hélène.

"Nej, vist ikke ... men ser De, vi har en lille overraskelse for. Vi prøver "Capricen", som vi skal spille en af mine onsdage. Og så havde vi netop valgt morgentimerne, for at ingen skulle have nogen anelse om det ... Men bliv De nu kun, De tier jo nok, så gør det ingenting."

Hun klappede i hænderne, og henvendt til fru Berthier, der stod midt i stuen, vedblev hun, uden længere at bryde sig om Hélène:

"Nå, lad os så komme til at bestille noget igen. Der er ikke finhed nok i måden, De siger den sætning på: *I smug at hække en pung til sin mand, det ville i mange folks øjne blive anset for lidt lovlig romantisk* ... Vær så god at gentage det."

Hélène havde sat sig bagved, yderst forbavset over at finde hende beskæftiget på denne måde. Man havde stillet stole og borde op ad væggen, så at tæppet i midten var fri. Fru Berthier, en lille fin blondine, sagde sin monolog med øjnene op i loftet for at søge efter ordene. Fru de Guiraud, en smuk, kraftigt bygget brunette, havde overtaget fru de Lérys rolle og sad i en lænestol og ventede stikordet, på hvilket hun skulle ind. Begge damerne var i morgentoilette og havde hverken lagt hat eller handsker. Foran dem stod Juliette med et bind af Musset i hånden. Hendes hår var lidt forpjusket endnu, hun var i en stor hvid kashmirs peignoir og stod ivrigt og agerede sceneinstruktør. Da det var meget mørkt i vejret, havde man trukket de hvide trækgardiner fra, så at der var udsigt til den våde, mørke have.

"De er ikke bevæget nok," erklærede Juliette; "der må være mere aplomb i hvert ord, De siger. – *Min kære lille pung, vi skal altså nu lægge sidste hånd på dit toilette*. Begynd så forfra igen."

"Jeg bliver alt for dårlig," sagde fru Berthier mat. "Hvorfor spiller De ikke selv i stedet for mig? De ville kunne blive en fortryllende Mathilde."

"Jeg? nej vist ikke! ... For det første må hun være blond, og dernæst kan jeg være god nok til at lære fra mig, men jeg kan ikke gøre det selv ... Nå, lad os så tage fat."

Hélène blev siddende henne i sin krog. Fru Berthier var helt optaget af sin rolle og havde ikke engang vendt sig om. Fru de Guiraud havde kun lige nikket til hende. Hun følte, at hun var tilovers, og at hun ikke skulle have sat sig. Hvad der holdt hende tilbage var ikke længere så meget tanken om, at hun havde en pligt at opfylde, som en ejendommelig følelse, der også tidligere af og til havde betaget hende, når hun kom til veninden. Hun led under den ligegyldige måde, Juliette tog imod hende på. Denne var yderst lunefuld i sine venskaber. I tre måneder forgudede hun folk og syntes kun at leve for dem, men så en skønne morgenstund lod hun, uden at sige hvorfor, næsten som hun ikke kendte dem længere. Hun adlød uden tvivl i dette som i alt andet en mode, en trang til at holde af de personer, som hendes omgivelser holdt af. Men disse pludselige overgange i hendes kærlighed sårede Hélène, der var rolig, trofast i sine følelser og ville, at de også skulle vare ved hos andre. Hun havde ofte forladt Deberles meget bekymret, fortvivlet ligefrem over, at der var så lidt grund at bygge på i menneskenes hengivenhed. Og i den sindsstemning, hvori hun i dag befandt sig, følte hun denne smerte dobbelt stærk.

"Vi springer scenen med Chavigny over," sagde Juliette. "Han kommer ikke i dag. Fru de Léry skal altså ind. Det er Dem, fru de Guiraud ... Vær så god at tage replikken."

Hélène havde tænkt sig en hel anden scene. Hun troede at finde Juliette nervøs, bleg, skælvende ved tanken om stævnemødet, nølende og tvivlrådig; og hun havde set sig selv bede, besværge hende om at tænke på hvad hun gjorde, indtil den unge kone, kvalt af hulken, kastede sig i hendes arme. De ville så have grædt sammen, og Hélène ville være gået med visheden om, at Henri var tabt for hende, men at hun dog havde sikret hans lykke. Og nu blev hun i stedet for vidne til denne prøve! Juliette havde sikkert sovet fortræffeligt, udtrykket i hendes ansigt var fuldstændig roligt, og hun befandt sig i tilstrækkelig sindsligevægt til at kunne diskutere hvorledes fru Berthier tog rollen. Hun tænkte åbenbart ikke det mindste på, hvad der skulle gå for sig om eftermiddagen. Hélène, der var kommet glødende af lidenskab, følte sig gennemisnet ved denne ligegyldighed, denne grænseløse letsindighed.

"Hvem skal spille Chavigny?" spurgte hun for at sige noget.

"Malignon," svarede Juliette; og vendte sig forbavset om. "Han har jo spillet Chavigny hele sidste vinter. Men det kedelige er, at man ikke kan få ham med til prøverne ... Hør, jeg tror jeg læser Chavignys rolle højt, ellers går det slet ikke."

Hun gav sig da også til at spille med, gjorde uvilkårligt stemmen grovere og blev endog revet således med, at hun påtog sig herremanerer. Fru Berthier var stadig smægtende, fru de Guiraud anstrengte sig af yderste evne for at være livlig og spirituel. Pierre kom ind for at lægge i kaminen og kiggede nysgerrigt på damerne, som han fandt yderst komiske.

Hélène, der endnu stadig holdt fast ved sin beslutning, forsøgte imidlertid at trække Juliette lidt til side.

"Blot et minut. Jeg har noget at sige Dem."

"Umuligt, kære ... De ser jo, hvor jeg er optaget ... I morgen, hvis De har tid."

Hélène tav. Den korte, kolde tone, hvori veninden havde talt, irriterede hende. Hun fyldtes af vrede ved at se hende så rolig, mens hun selv lige siden den foregående dag havde udstået så mange kvaler. Et øjeblik var hun på nippet til at rejse sig og lade tingene gå deres egen gang. Det var meget tåbeligt af hende at ville frelse denne kvinde. Hele nattens mareridt begyndte igen; hendes hånd følte atter i lommen efter brevet og klamrede sig om det, brændende af feber. Hvorfor skulle hun holde af andre, når disse andre ikke holdt af hende igen og ikke led som hun?

"Fortræffeligt, fortræffeligt!" råbte pludselig Juliette.

Fru Berthier lænede hulkende hovedet til fru de Guirauds skulder, idet hun sagde replikken:

"Jeg er sikker på, at han elsker hende, jeg er sikker på det."

"De vil gøre stormende lykke," vedblev Juliette. "Blot en lille pause, synes De ikke? ... 'Jeg er sikker på, at han elsker hende, jeg er sikker på det ...' Og lad kun Deres hoved blive liggende. Det er udmærket ... Nu De, fru de Guiraud."

"Nej, mit barn, det er ikke muligt; det er en kaprice, et flygtigt indfald ..." deklamerede denne.

"Superbt! men scenen er lang, lad os hvile os et øjeblik ... Det parti her må vi have rigtig godt."

Alle tre diskuterede nu en stund, hvorledes salonen skulle arrangeres. Døren ind til spisestuen til venstre skulle benyttes til at komme ind af; til højre skulle der anbringes en lænestol, i

baggrunden en sofa, og bordet ville man rykke hen til kaminen. Hélène havde rejst sig og lod, som hun interesserede sig for dette arrangement. Hun havde opgivet planen om at fremkalde en forklaring, hun ville simpelthen søge at forhindre Juliette i at komme til stævnemødet.

"Jeg kom," sagde hun, "for at spørge Dem, om det ikke er i dag, at De vil gøre visit hos fru de Chermette?"

"Jo, i eftermiddag."

"Hvis De ingenting har imod det, ville jeg gerne komme herind og tage Dem med; jeg har nemlig meget længe lovet at se hen til hende."

Juliette blev et øjeblik forvirret, men hun tog sig lige straks i det igen.

"Det vil naturligvis være mig meget kært ... Men jeg har blot en hel del ærinder med samtidig. Jeg skal først til forskellige kræmmere, og jeg ved i grunden ikke, hvad tid jeg egentlig kan nå at komme hen til fru de Chermette."

"Åh det gør ingenting, jeg turer gerne lidt rundt med Dem."

"Hør! til Dem kan jeg jo godt sige det rent ud ...De skal ikke tage med, De vil genere mig ... lad os vente til næste mandag."

Det blev sagt uden nogen som helst bevægelse, så ligefremt og med så roligt et smil, at Hélène blev aldeles konfunderet og ingenting kunne svare til det. Hun måtte give Juliette en håndsrækning og hjælpe hende med straks at flytte bordet hen til kaminen. Derpå trak hun sig lidt tilbage, mens prøven blev fortsat. Da scenen var til ende, deklamerede fru de Guiraud med megen kraft sin monolog:

"Hvad dog mændenes hjerte er for en afgrund! Vi er virkelig meget bedre end dem!"

Hvad skulle hun gøre nu? Hun følte en uimodståelig trang til at hævne sig over Juliettes ro; den forekom hende som en fornærmelse mod det sindsoprør, hun selv befandt sig i. Hun ønskede næsten hendes fald for at se, om hun ville blive ved at bevare sin koldblodighed og sin ligegyldighed. Og sig selv var hun ikke langt fra at foragte, fordi hun havde haft så mange betænkeligheder. Ti, tyve gange havde hun kunnet og burdet sige til Henri: "Jeg elsker dig, tag mig, flygt med mig", sige det uden at skælve, med det samme rolige udtryk, som hun nu så i denne kvindes ansigt, der spillede komedie tre timer før det første stævnemøde. Endog i dette øjeblik var hun i større spænding end hende; og bevidstheden om feberilden, der gennembævede hende midt i denne stues leende fred, frygten for pludselig at bryde ud i lidenskabelige ord, det var det netop, der var nær ved at gøre hende vanvittig.

Der blev gået med en dør, og hun hørte pludselig Henris stemme:

"Lad Dem blot ikke forstyrre," sagde han; "jeg går kun lige igennem."

Prøven var i færd med at slutte. Juliette, der stadig læste Chavignys rolle, havde grebet fru de Guirauds hånd.

"Ernestine, jeg tilbeder Dem!" udbrød hun i affekt, som om hun virkelig spillede.

"De elsker altså ikke mere fru de Blainville?" reciterede fru de Guiraud.

Men Juliette ville ikke fortsætte, så længe hendes mand var der. Det var noget, der slet ikke kom herrerne ved. Doktoren viste sig imidlertid meget elskværdig imod de to damer; han komplimenterede dem og forudsagde, at de ville gøre

stormende lykke. Han kom netop fra sine sygebesøg i elegant påklædning og med sorte handsker. Idet han kom, havde han kun hilst på Hélène med et lille nik. På Théâtre-Français havde han, sagde han, set en berømt skuespillerinde i fru de Lérys rolle, og han gav nu fru de Guiraud forskellige vink om, hvorledes hun skulle bære sig ad.

"I det øjeblik Chavigny vil styrte sig for Deres fødder, nærmer De Dem kaminen og kaster pungen i ilden. Køligt, forstår De nok, uden vrede ..."

"Ja vel, ja vel," afbrød Juliette ham, "du behøver ikke at lære os det, vi kan meget godt finde ud af det selv."

Han gik da ind i sin stue, og hun fortsatte straks på det sted, hvor de var blevet afbrudt.

"Ernestine, jeg tilbeder Dem!"

Før han gik havde Henri atter simpelthen nikket til Hélène. Hun var blevet siddende der tavs, i forventning om en eller anden katastrofe. Mandens pludselige komme havde et øjeblik fyldt hende med anelser om, at der var noget forfærdeligt i anmarch. Men nu, da han var borte, forekom han hende latterlig med sin høflighed og sin blindhed. Han havde altså også sand og tanke for denne tåbelige komedie! Og der var ikke kommet så meget som en eneste flamme i hans blik, da han så hende. Hun følte sig opfyldt af harme mod det hele hus. Alt styrtede sammen; intet holdt hende tilbage længere, for hun afskyede Henri lige så meget i som Juliette. Hendes fingre krammede atter brevet nede i lommen. "Farvel," stammede hun og gik. Hendes hoved svimlede, så møblerne drejede rundt for hende.

"Farvel. I dag er De vred på mig, men i morgen vil De måske føle en smule venskab for mig, og tro De mig: det er bedre end en kaprice."

Denne sidste replik, som hun, idet hun gik, havde hørt fru de Guiraud sige, vedblev uafbrudt at synge for hendes øre.

Da hun havde lukket gadedøren og var kommet ud på fortovet, trak hun heftigt brevet op, og ligesom mekanisk lod hun det glide ned i brevkassen. Nogle sekunder blev hun stående ubevægelig og så på klappen, der var faldet tilbage.

"Så, nu er det gjort!" sagde hun sagte. Hun så igen for sig de to værelser med deres røde cretonnebetræk, causeuserne og den store seng. Malignon og Juliette var derinde. Men pludselig spaltede muren sig, og doktoren kom. Længere kunne hendes tanker ikke nå. Hun var atter fuldstændig rolig. Instinktivt så hun omkring sig for at se, om nogen havde lagt mærke til, at hun puttede brevet i kassen. Gaden var tom. Hun drejede om hjørnet og gik atter op til sig selv.

"Har du været pænt artig, mit barn?" spurgte hun og kyssede Jeanne.

Barnet sad endnu i den samme lænestol som før og så bekymret op på hende. Uden at svare slyngede hun armene om moderens hals og kyssede hende med et dybt suk.

Ved frokostbordet var Rosalie yderst forbavset.

"Fruen har vel været en lang tur, kan jeg tænke?"

"Hvorfor det?" spurgte Hélène.

"Jo, jeg mente, fordi fruen har så god appetit ... det er længe siden, fruen har spist så meget ..."

Det var sandt. Hun var meget sulten. Der var kommet en pludselig lettelse over hende, som gav hende appetit. Hun følte

i sig en fred, et velbefindende, for hvilket hun ikke kunne finde ord. Efter de sidste to dages rystelser var hun ligesom atter kommet til hvile, hendes lemmer var blevet smidige og bevægelige igen som lige efter et bad. Hun mærkede ikke længere andet end en svag, ubestemt fornemmelse af noget, der tyngede et eller andet sted, uden at hun kunne sige hvor.

I det samme hun kom ind i stuen igen, søgte hendes blik straks uret, der viste fem og tyve minutter over tolv. Juliettes stævnemøde var klokken tre. Der var altså endnu to en halv time til det. Hun anstillede uvilkårlig denne beregning. Hun havde i øvrigt ingen hast, viserne gik, ingen i verden ville nu være i stand til at standse dem; og hun lod tingene gå deres gang.

Henne på bordet havde der i lang tid ligget en påbegyndt barnekappe. Hun tog den, satte sig hen til vinduet og gav sig til at sy. I stuen herskede der fuldstændig tavshed. Jeanne sad på sin sædvanlige plads, men med hænderne træt sunket ned i skødet.

"Mor," sagde hun, "jeg kan ikke bestille noget, det morer mig ikke."

"Nå ja, ja, mit barn, så lad være. Vent lidt, du kan træde nålene til mig."

Stille og med små, langsomme bevægelser gav Jeanne sig i færd med dette arbejde. Hun klippede omhyggeligt trådene af ens lange, brugte en uendelig tid til at finde nåleøjet og blev kun akkurat færdig med at træde nålene, efterhånden som moderen skulle bruge dem.

"Kan du se, på den måde går det meget hurtigere … Jeg bliver færdig med de seks små kapper til aften."

Hun vendte sig om for at se på uret. To minutter over ét. Endnu omtrent to timer til. Juliette måtte nu begynde at klæde sig på. Henri havde fået brevet. Han ville gå derhen, der var ikke tvivl om det. Angivelserne var nøjagtige, han måtte straks finde stedet. Men alt dette forekom hende at ligge langt borte endnu, og hun tænkte på det koldt og roligt. Hun syede med små, regelmæssige sting, flittig som en sypige. Minutterne gik et efter et, klokken slog to.

Pludselig forbavsedes hun ved, at der blev ringet på.

"Hvem kan det dog være, mor?" spurgte Jeanne, der var faret sammen henne på sin stol.

Hr. Rambaud kom.

"Ah, er det dig!" udbrød hun. "Hvorfor ringer du så stærkt? Du forskrækkede mig."

Den skikkelige ven stod der lidt forbløffet. Han havde virkelig trukket temmelig hårdt i klokkestrengen.

"Jeg har det ikke godt i dag," vedblev barnet; "du må ikke gøre mig bange."

Hr. Rambaud syntes at blive noget urolig. Hvad var der i vejen med den kære Jeanne? Først da Hélène havde givet ham tegn til, at barnet var i sit mørke hjørne, som Rosalie sagde, først da satte hans uro sig igen, og han tog plads. Han kom i reglen kun sjældent om dagen. Han ville derfor også straks forklare hensigten med sit besøg. Det var et bysbarns skyld, en gammel arbejder, der var for gammel til at kunne få noget at bestille længere, og hvis kone lå og var lam oppe på et lille, fattigt tagkammer. Man kunne ikke danne sig nogen forestilling om, hvad det var for en elendighed. Han havde været deroppe om morgenen for rigtig at se, hvordan det hang

sammen. Et lille hul oppe under taget med et smalt loftsvindue, der var i stykker, så det regnede ned igennem det. På gulvet en stråsæk, hvor konen lå hyllet ind i et gammelt gardin, og ved siden af hende den stakkels gamle mand, som sorgen havde taget sådan på, at han ikke engang havde kræfter til at gøre lidt rent derinde.

"De stakler, de stakler!" sagde Hélène, der var lige ved at få tårer i øjnene.

Det var ikke så meget den gamle mand, der satte hr. Rambaud i forlegenhed. – Han kunne tage ham hen til sig og skulle nok skaffe ham et eller andet at bestille. Men den stakkels lamme kone, som ikke kunne være et øjeblik alene, hvor skulle man gøre af hende?

"Jeg har tænkt på Dem," vedblev han. "De må se at få hende ind på et hospital så hurtigt som muligt ... Jeg kunne jo nok være gået direkte til hr. Deberle, men jeg tænkte, at De kendte ham bedre og havde mere at sige hos ham. Når han blot vil tage sig af sagen, kan det hele blive ordnet endnu i morgen."

Jeanne havde hørt på hr. Rambauds beretning ganske bleg og rystende af medlidenhed.

"Åh, mor, mor," sagde hun bedende, "se at få den stakkels kone ind på et hospital."

"Jeg skal gøre alt muligt!" svarede Hélène. "Så snart jeg kan komme til at tale med doktoren, skal jeg få ham til at gøre de nødvendige skridt straks ... Lad mig blot få navn og adresse at vide, hr. Rambaud."

Han gik hen til bordet og skrev dem op.

"Klokken er fem minutter over halv tre," sagde han derpå og rejste sig. "De kan måske træffe doktoren nu."

Hun havde ligeledes rejst sig. Hun så på uret, og det var ligesom alt i hende spændte på i pludselig vågnen. Ja, den var fem minutter over halv tre, og viserne gik og gik. Nej, doktoren måtte nu være gået ud til sine patienter, sagde hun stammende. Hendes blik veg ikke længere fra uret. Men hr. Rambaud blev stående med hatten i hånden og begyndte forfra på sin historie. De stakkels folk havde måttet sælge alt lige til deres lille kakkelovn; fra vinteren begyndte havde de hverken dag eller nat kendt noget til varme. I slutningen af december havde de hele fire dage ingenting fået at spise. Man hørte et udbrud af smertelig deltagelse fra Hélène. Urviserne stod nu på tyve minutter i tre. Hr. Rambaud brugte endnu to lange minutter for at komme afsted.

"Nå, jeg gør altså regning på Dem," sagde han.

Han bøjede sig derpå ned for at kysse Jeanne.

"Farvel, min lille ven."

"Farvel ... Vær De kun rolig, mor skal ikke glemme det, jeg skal nok huske hende på det."

Da Hélène havde fulgt hr. Rambaud ud og kom tilbage igen, viste uret tre kvarter. Om et kvarter ville alt være forbi. Hun stod ubevægelig henne ved kaminen, og hele den scene, der ville gå for sig, dukkede pludselig op for hende. Juliette var der allerede, Henri kom og overraskede hende. Hun kendte værelset, hun kunne se hver enkelt lille ting aldeles tydeligt for sig. Og så kom nu oven i købet hr. Rambauds sørgelige historie til; åh! det isnede hende ned gennem hele kroppen. Hendes sjæl oprørte sig imod det; det var en infami, hun havde begået ved at skrive dette brev, denne feje angivelse. Ja, det var det; det stod nu ganske klart for hende. Hvor havde hun dog kunnet gøre

det! Hun så sig i tankerne kaste brevet i kassen; der kom i hendes udtryk den samme stirrende studsen, som når man pludselig ser en anden gøre en slet handling uden at tænke på at gribe ind. Det var, som om hun vågnede af en drøm. Hvad var der da passeret? Hvorfor stod hun her og fulgte uafbrudt urets viser?

Atter var der gået to minutter.

"Mor," sagde Jeanne, "skal vi ikke gå ind til doktoren i eftermiddag ... Så kommer jeg lidt ud. Jeg trænger til at få lidt frisk luft i dag."

Hélène hørte hende ikke. Nu var der kun tretten minutter tilbage. Hun kunne dog umuligt lade en sådan afskyelighed roligt gå sin gang. Hun måtte, hun ville forhindre det. Alt i hende samlede sig i denne ene tanke, og hun styrtede ind i sovekammeret for at tage sit tøj på.

"Hvad! skal vi gå?" spurgte Jeanne fornøjet. "Ikke sandt, du vil ind til doktorens straks, lille mor?"

"Nej, nej," svarede Hélène, der bukkede sig ned for at se under sengen efter sine støvler.

De var der ikke. Hun gjorde en bevægelse, som om det endelig også kunne være det samme og hun godt kunne gå med de små hjemmesko, hun havde på. Derefter var hun nær ved at vende op og ned på hele skabet for at finde sit sjal. Jeanne var gået ind til hende.

"Hvad, er det ikke til doktoren du vil, lille mor?" spurgte hun indsmigrende.

"Nej."

"Hør! Tag mig med alligevel ... Åh lad mig komme med, jeg vil så gerne!"

Hélène havde imidlertid endelig fundet sjalet og kastede det over skuldrene. Gud i Himlen! Nu var der kun tolv minutter tilbage, akkurat den tid, hun behøvede for at komme derhen. Hun måtte, hun ville derhen for at gøre et eller andet, ligegyldigt hvad. På vejen ville hun se at finde på det.

"Lille søde mor, tag mig med," vedblev Jeanne i en mere og mere bedende tone.

"Du kan ikke komme med," sagde Hélène. "Jeg skal et sted hen, hvor der ikke kan komme børn ... Giv mig min hat."

Jeannes ansigt var blevet ganske blegt. Hendes blik formørkedes, hendes stemme blev så underlig kort.

"Hvor skal du hen?" spurgte hun.

Hendes moder svarede ikke, men skyndte sig at binde hattebåndene.

"Du går altid ud nu uden mig," vedblev barnet. "I går var du ude, i dag har du været ude, og nu skal du ud igen. Jeg er så bange, så bange, når jeg er her hjemme alene ... Jeg dør, når du sådan altid går fra mig ... Hører du, mor, jeg dør ..."

I et anfald af heftighed og smerte klamrede hun sig hulkende til Hélènes kjole.

"Nå, slip mig dog og vær fornuftig; jeg kommer jo snart igen," sagde moderen utålmodigt.

"Nej jeg vil ikke, jeg vil ikke ..." stammede barnet. "Du holder ikke længere af mig, ellers ville du tage mig med ... Jeg kan godt mærke, at der er andre, du holder mere af end af mig ... Tag mig med, tag mig med, eller jeg bliver liggende her på gulvet hele tiden ..."

Hun klyngede sine små arme om moderens ben, skjulte det grædende ansigt i kjolens folder og gjorde sig så tung som

muligt for at hindre Hélène i at komme afsted. Viserne blev ved at gå, klokken manglede nu ikke mere end ti minutter i tre. Kun tænkende på, at hun nu ville komme for sent, stødte Hélène heftig datteren fra sig.

"Hvad det dog er for et utåleligt barn," råbte hun. "Det er jo et formeligt tyranni! ... Hvis du græder, skal du få med mig at bestille!"

Hun gik og smækkede døren hårdt i efter sig. Jeanne var vaklet hen til vinduet, kridhvid i ansigtet, halvt stiv og uden at kunne komme til at græde. Hun strakte armene ud imod døren og råbte endnu to gange højt: "Mor, mor!" Så blev hun liggende over stolen, med øjnene stive, stirrende og med udtrykket i det lille ansigt aldeles forstyrret af vågnende skinsyg frygt for, at hendes moder bedrog hende.

Hélène skyndte sig hen ad gaden. Regnen var hørt op, kun fra tagrenderne faldt der store dråber tungt ned på hendes skuldre. Hun havde sat sig for, at hun ville lægge en plan, når hun var kommet udenfor. Men hun tænkte nu slet ikke på andet end at komme derhen i rette tid. Da hun kom ind i Passage des Eaux, standsede hun nølende et sekund. Den var forvandlet til en formelig flod. Alt vandet fra Rue Raynouard løb ind i den og væltede hurtigt ned over dens skråninger. Langs med trinnene, mellem dem og muren, havde vandet formelig en sådan fart, at det skummede, mens store stykker af selve trappetrinene var vasket spejlblanke af regnen. Fra den grå himmel faldt der et svagt, blyfarvet lys ned mellem træernes mørke grene. Hun løftede knap kjolen op, mens hun gik ned. Vandet nåede hende til anklerne, og hendes små sko var nærved at blive siddende i

de store pøse. Rundt omkring sig hørte hun det risle, som de små bække risler under græsset inde i skovene.

Pludselig stod hun på trappen uden for døren. Hun standsede åndeløs, fortumlet. Nej, det var bedre at banke på køkkendøren, kom hun i tanke om.

"Hvad! er det Dem?" udbrød mor Fétu.

Hendes stemme var ikke klynkende som ellers. Hendes små øjne lyste med stikkende glans, og over hendes ansigts utallighed af rynker lå der et forbindtligt smil. Hun var i dag ikke det mindste generet, hun klappede Hélènes hænder, mens hun stod og hørte på hendes korte, afbrudte sætninger. Hélène gav hende et tyvefrancsstykke.

"Gud gengælde Dem det! Gud gengælde Dem det!" udbrød mor Fétu af gammel vane. "Alt hvad De vil, er jeg til tjeneste med."

4

Malignon sad kastet tilbage i en lænestol, strakte benene ud foran den flammende ild og ventede roligt. Han havde haft det raffinement at trække gardinerne for og tænde. Den forreste stue, hvori han sad, var klart oplyst af en lille lysekrone og to armstager. I sovekammeret derimod herskede der et dæmpet mørke. Kun hængelampen udbredte et svagt tusmørkeskær. Malignon tog uret op af lommen.

"Hvad pokker!" mumlede han, "skulle hun holde mig for nar også i dag?"

Han gabede let. Han havde allerede ventet en times tid, og det morede ham åbenbart ikke. Han rejste sig og kastede et blik på arrangementet. Han var øjensynlig ikke rigtig tilfreds med, hvordan møblerne stod, og rullede så en causeuse hen foran kaminen. Der var varmt, stille, indelukket i den røde stue, mens man udenfor af og til hørte heftige vindstød. Han gik ind i sovekammeret og så, hvordan der så ud derinde. Med det lod han til at være tilfreds. Det forekom ham meget godt, meget chik således ... Udpolstret som en alkove, med sengen forsvindende som i en vellystig skygge. I det øjeblik han stod og glattede på hovedpudens blonder, hørte han tre hurtige slag på døren. Det var signalet.

"Endelig," sagde han ganske højt med et triumferende udtryk.

Han skyndte sig hen for at lukke op. Juliette trådte ind med nedslået slør og i pelskåbe. Mens Malignon sagte lukkede døren igen, blev hun et øjeblik stående ubevægelig. Hun var i så stærk spænding, at hun ikke kunne få et ord frem. Men man kunne

ikke se det på hende, og før den unge mand havde fået tid til at tage hendes hånd, løftede hun sløret og viste et smilende, roligt, kun en smule blegt ansigt.

"Hvad! De har tændt?" udbrød hun. "Jeg troede ikke, De kunne fordrage lys midt på dagen."

Malignon, der lige skulle til at trykke hende i sine arme med en lidenskabelig bevægelse, som han havde studeret i forvejen, blev forvirret og sagde, at vejret var så stygt udenfor, og at der ikke var nogen køn udsigt fra hans vinduer. Og forresten holdt han netop meget af aftenen.

"Man er aldrig på det rene med Dem," vedblev hun spøgende. "Sidste forår, De ved nok på mit børnebal, gjorde De et stort nummer ud af det: man var i en kælder, det var, som om man kom ind til en død ... De synes altså at have skiftet smag."

Hun var, som om hun kom på visit. Kun af og til hævede hun stemmen en smule, det eneste tegn på, at hun ikke følte så sikker, som hun gerne ville lade. Af og til trak hun hagen lidt ned og ind imod struben, som om hun mærkede en eller anden begyndende smerte i halsen. Men så strålede hendes øjne, og man kunne se, at hun nød fornøjelsen ved at være så uforsigtig. Hun tænkte på fru de Chermette, der havde en elsker. Det var dog virkelig ganske morsomt.

"Nå, lad os så se, hvordan De har det her," sagde hun.

Hun gik rundt i stuen, fulgt af ham, der tænkte på, at han burde have kysset hende straks. Nu kunne det ikke gå an længere, han måtte vente. Hun så imidlertid på møblerne og undersøgte alt hvad der var derinde, mens hun stadig vedblev at tale.

"Det cretonne må De undskylde, det synes jeg virkelig ikke om. Det er forfærdelig ordinært! Hvor har De dog fået fat på den afskyelige røde farve? Nej se, der er en stol, der ville være ganske køn, hvis rygstødet ikke var så forgyldt ... Og så er her ikke et eneste billede, ikke spor af nips; ikke andet end Deres lysekrone og Deres armstager, som der ikke er stil i ... Hør min ven, De gør virkelig bedst i en anden gang ikke at gøre nar af min japanske pavillon."

Hun lo og hævnede sig nu over hans gamle angreb, som hun altid havde haft et horn i siden på ham for.

"Jo, det er såmænd en net smag, De har! ... Alle Deres sager her er ikke så meget værd som min porcelænsabe ... Det røde betræk kunne en kræmmersvend ikke have fundet på at vælge. Har De måske i sinde at forføre Deres vaskepige?"

Malignon var ærgerlig og svarede ikke. Han søgte at få hende ind i sovekammeret. Men hun blev stående i døren og sagde, at hun ikke ville gå derind, der var alt for mørkt. Det og stuen her kunne hun forresten godt se var kun to alen af et stykke. Det skrev sig alt sammen fra Faubourg Saint-Antoine, og navnlig morede hængelampen hende. Stadig drillede hun ham med dette godtkøbsstads, som man i enhver butik kunne få mage til for syv francs og halvtreds.

"Jeg har givet halvfems francs for den," udbrød til sidst Malignon utålmodigt.

Hun lod til at være yderst fornøjet over at have fået ham vred, det var åbenbart det, hun havde villet. Han slog imidlertid hurtigt koldt vand i blodet igen.

"Vil De ikke lægge Deres kåbe?" spurgte han venskabeligt.

"Jo," svarede hun, "her er gyseligt varmt hos Dem."

Hun tog også hatten af, og han bar da både den og kåben ind på sengen. Da han kom tilbage, fandt han hende siddende foran ilden og stadig kigge omkring sig. Hun var igen blevet alvorlig og syntes forsonlig stemt.

"Det er virkelig ikke kønt, men forresten har De det slet ikke så dårligt her. De kunne få noget ud af begge stuerne."

"Åh, til det jeg vil bruge dem til ...!"

Det slap ham sådan ud af munden, uden at han i grunden havde tænkt på det. Men han angrede det straks; man kunne ikke godt bære sig plumpere eller mere ubehændigt ad.

Hun bøjede hovedet, som om det igen begyndte at gøre ondt i halsen. Et øjeblik havde hun glemt, hvorfor hun var der.

Han ville i det mindste profitere af den forvirring, hvori han havde sat hende.

"Juliette!" hviskede han og bøjede sig ned over hende.

Hun gav ham med en bevægelse at forstå, at han skulle sætte sig. Det var ved badene i Trouville, at Malignon, træt af stadig at gå omkring og se på oceanet, havde fået den idé at forelske sig. I tre år havde de allerede omgåedes på en meget familiær, stadig lidt smådrillende måde. En aften tog han hendes hånd. Hun blev ikke vred, spøgte i begyndelsen med det, men bildte sig så, da hendes hjerte var frit, ind, at hun elskede ham. Hun havde indtil denne dag gjort omtrent alt, hvad hendes veninder omkring hende gjorde. Men hun manglede et kærlighedsforhold, nysgerrigheden og trangen til at være som de andre drev hende ind i det. Hvis den unge mand straks i begyndelsen havde taget sagen brutalt, ville hun upåtvivlelig være bukket under. Han var imidlertid så dum at ville besejre hende ved sin åndrighed og lod hende vænne sig til det

koketteri, hun drev. Første gang han forsøgte at være lidt mere nærgående, en aften da de sad og så på havet sammen, som et elskerpar i en eller anden *opéra comique*, havde hun da også jaget ham fra sig, forbavset, vred over, at han forstyrrede den roman, der morede hende så meget. I Paris havde Malignon lovet sig selv at bære sig fornuftigere ad. Han havde atter gjort forsøg på at lokke hende til sig i en periode, da hun begyndte at kede sig, ved slutningen af en trættende vinter, da de gamle, kendte fornøjelser, middagene, ballerne, de første forestillinger i teatrene, begyndte at blive hende alt for monotone. Tanken om en møbleret lejlighed, lejet netop til det i et afsides kvarter, det hemmelighedsfulde, mistænkelige ved et sådant stævnemøde havde fristet hende. Det forekom hende originalt, hun havde lyst til at se det med. Og i grunden følte hendes sjæl sig så rolig, at hun ikke var mere forlegen ved at komme op til Malignon end til de malere, hun gik og samlede malerier hos i velgørende øjemed.

"Juliette, Juliette!" gentog den unge mand med en så øm betoning som mulig.

"Nej, nej, vær nu fornuftig," svarede hun simpelthen.

Hun tog en lille kinesisk lyseskærm henne på kaminen og fortsatte ugenert, som om hun var hos sig selv:

"De ved, vi havde prøve i morges. Jeg er bange for, at jeg ikke har været heldig med at få fat i fru Berthier. Hun gør en utålelig klynkende figur ud af Mathilde ... De kan nok huske den kønne monolog, da hun taler til pungen: 'Stakkels lille, jeg kyssede dig nylig.' Denne monolog siger hun som en skolepige, der har forberedt sig på en kompliment ... Jeg er bange for, at det ikke går."

"Og fru de Guiraud?" spurgte han, idet han rykkede sin stol hen til hendes og tog hendes hånd.

"Med hende er der ingenting i vejen, hun er udmærket ... Der har jeg virkelig opdaget en fru de Léry, som vil gøre furore ..."

Hun lod ham beholde sin hånd, som han kyssede, uden at hun syntes at lægge mærke til det.

"Men ser De, det værste er," vedblev hun, "at De ikke kommer. For det første kunne De instruere fru Berthier, og så er det også umuligt at få noget godt ensemble, når vi aldrig ser noget til Dem."

Han havde opnået at få lagt armen om hendes liv.

"Åh, når jeg kan min rolle ..." svarede han.

"Ja, det er meget godt, men der er dog også lidt mise-en-scéne ... Det er virkelig ikke pænt af Dem, at De ikke kan ofre os en tre-fire morgener."

Hun kunne ikke fortsætte, han trykkede en hel regn af kys på hendes hals. Først nu syntes hun at lægge mærke til, at hans arm lå omkring livet på hende, og hun tog den væk, samtidig med at hun slog ham let på øret med den kinesiske skærm, som hun havde beholdt i hånden. Hun havde sikkert lovet sig selv ikke at give ham lov til at gå videre. Hendes ansigt farvedes rødt i genskæret fra den flammende kaminild, hendes læber kneb sig let sammen med et udtryk som hos en nysgerrig, der forbavses over det, hun får at se. Var det virkelig ikke andet end det? Hun burde have set helt til bunden af det, tænkte hun og følte sig betaget af frygt.

"Lad mig være," sagde hun med et halvt fortrædeligt smil; "jeg bliver vred til sidst."

Han troede imidlertid nu at have hende i sin magt, og han ræsonnerede koldt: "Hvis jeg lader hende gå, som hun er kommet, er hun tabt for mig." Han brød sig ikke om hvad hun sagde, han tog igen hendes hænder, og ville lade kyssene avancere helt op på skuldrene. Et øjeblik syntes hun at give sig hen til ham. Hun vidste det: hun behøvede kun at lukke øjnene. Der påkom hende lyst til at gøre det, og hun overvejede med fuldstændig klar bevidsthed, om hun skulle. Men hun syntes så, der var noget, som råbte nej. Det var hende selv, der havde gjort det, endnu før hun fik bestemt sig til hvad hun ville.

"Nej, nej," gentog hun. "Slip mig, De må ikke ... Jeg vil ikke have det, jeg vil ikke have det."

Da han stadig ingenting sagde, men kun søgte at få hende ind i sovekammeret, rev hun sig voldsomt løs fra ham. Hun gjorde det, behersket af en angst, der stod i strid med, hvad hun i grunden selv ville; hun følte sig underlig opsat mod ham og mod sig selv. I hendes forvirring undslap der hende nogle enkelte afbrudte ord. Han belønnede hende virkelig meget dårligt for den tillid, hun havde vist ham. Hvad troede han da, han kunne nå med denne brutalitet? Hun ville aldrig i livet se ham mere.

Han lod hende imidlertid tale, for at vreden kunne sætte sig, og forfulgte hende med et listigt, stikkende smil. Hun var smuttet hen bag en lænestol og stod og stammede til sidst uden egentlig at sige noget. Hun følte pludselig, at hun var besejret, at hun tilhørte ham, uden at han endnu havde strakt armene ud for at tage hende. Det var et af de uroligste øjeblikke i hendes liv.

Hun stod der endnu lige over for ham med blussende, skamfuldt ansigt, da der pludselig hørtes en støj. De forstod det ikke straks. Der var blevet lukket en dør op, og man hørte skridt inde i stuen, mens en stemme råbte til dem:

"Se at komme bort, se at komme bort ... De bliver overrasket."

Det var Hélène. Slået af forbavselse betragtede de hende begge. Deres forundring var så stor, at de glemte at blive forvirrede over den situation, de befandt sig i. Man mærkede ikke spor af generthed hos Juliette.

"Se at komme bort," gentog Hélène. "Deres mand vil være her om to minutter."

"Min mand!" udbrød den unge kone, "min mand! ... Hvordan det? af hvilken grund?"

Alting løb rundt for hende. Det forekom hende som et vidunder, at Hélène var der, og at hun talte til hende om hendes mand.

"Tror De, jeg har tid til at forklare Dem det nu," svarede Hélène i en noget vred tone. "Han kommer. Nu har jeg sagt Dem det. Skynd Dem, skynd Dem bort begge to."

Juliette kom da i en ganske overordentlig bevægelse. Hun løb omkring i begge værelserne, rent forstyrret og talende i én køre:

"Du gode Gud! Du gode Gud! ... Tak skal De have. Hvor er min kåbe? Åh, hvor her også er mørkt inde! Giv mig min kåbe eller bring et lys herind, for at jeg kan finde den ... Kære frue, bryd Dem ikke om, at jeg ikke takker Dem ... Jeg kan ikke finde ærmerne; åh nej, nej, jeg ved hverken ud eller ind ..."

Frygten lammede hende fuldstændig. Hélène måtte hjælpe hende at komme i kåben. Hun fik hatten galt på og bandt ikke engang båndene. Men det værste var, at hun spildte et helt

minut med at søge efter sit slør, der var faldet under sengen … Med skælvende hænder famlede hun op og ned ad sig for at føle, om hun ikke glemte noget, der kunne kompromittere hende.

"Hvilken lære! Hvilken lære! … Men nu er den historie rigtignok også forbi!"

Malignon var blevet aldeles bleg og stod og så dum ud. Han stampede ærgerlig med foden i gulvet; han følte, at situationen for ham var latterlig. Den eneste klare refleksion, han var i stand til at gøre, var, at han decideret ikke havde held med sig. Han kunne ikke finde på andet at sige end:

"De tror altså, at jeg også skal gå?"

Da man ikke svarede ham, tog han sin stok og vedblev at tale for at foregive, at han var fuldstændig rolig og koldblodig. De havde tid nok. Der var en anden trappe, en lille køkkentrappe, som ikke blev brugt, men som man dog godt kunne gå ad. Fru Deberles vogn holdt nedenfor; den kunne så køre om med dem ad kajerne.

"Bare rolig!" vedblev han. "Der er slet ingenting i vejen … Se her, denne vej."

Han havde åbnet en dør, så at man så ind i de tre små mørke, uhyggelige værelser. Et pust af fugtig luft trængte ind. Før Juliette vovede sig ind i disse rum, blussede fortvivlelsen over, hvad der var sket endnu engang op i hende.

"Hvor kunne jeg dog gå herhen!" udbrød hun ganske højt. "Det er jo forfærdeligt! … Aldrig, aldrig vil jeg tilgive mig selv."

"Skynd Dem," sagde Hélène, der stod der lige så ængstelig som hun selv.

Hun stødte hende hen imod døren. Men i det samme kastede den unge kone sig grædende om hendes hals ... Det var et nervøst anfald af skam, hun følte en trang til at forsvare sig, til at sige, hvorfor hun var hos denne mand. Hélène skyndte imidlertid på, og uvilkårlig løftede Juliette kjolen op, som om hun skulle gå over en rendesten.

Malignon, der var gået i forvejen, sparkede med støvlen kalkstykkerne bort, som lå på køkken trappen. Døren lukkede sig efter dem, og de forsvandt.

Hélène blev imidlertid stående inde i salonen og lyttede. Der var blevet ganske stille omkring hende, en dyb, varm, indelukket stilhed, der kun forstyrredes af brændets knitren. Det ringede for hendes øren, hun hørte ingenting. Men efter en stunds forløb, der forekom hende at vare uendeligt, lød der så pludselig rullen af en vogn. Det var Juliettes droske, der kørte bort. Hun trak vejret dybt, og skønt hun var ganske alene gjorde hun uvilkårligt en bevægelse som af tak. Tanken om, at hun ikke evindelig skulle føle samvittighedsnag over at have handlet lavt og uhæderligt, fyldte hende mod en underlig lykkelig følelse af erkendtlighed. Der var væltet en byrde fra hende, hendes hjerte åndede frit igen. Men samtidig følte hun sig så svag efter den voldsomme krise, at hun ikke længere havde kræfter til selv at gå. Desuden kom Henri jo, og der måtte være nogen, som kunne sige ham, hvordan det hang sammen. Der blev banket på, og hun skyndte sig hen at lukke op.

Først var der stor overraskelse. Henri kom, forbavset over det brev uden underskrift, han havde fået, og ganske bleg af uro. Men da han opdagede hende, undslap der ham et skrig.

"Dem! ... Min Gud, var det Dem!"

Der var i dette skrig mere forbavselse end glæde. Han havde ikke gjort regning på dette stævnemøde, der blev givet ham med så megen dristighed. Derefter var det, som om denne hendes uforudsete given sig hen til ham her på dette skjulte, hemmelighedsfulde sted pludselig vakte alle hans attråer som mand.

"De elsker mig, De elsker mig!" udbrød han. "Endelig, endelig! Min Gud, og jeg, der ikke forstod det!"

Han åbnede armene for at omfavne hende.

Hélène havde smilet til ham, da han kom. Men nu veg hun tilbage, aldeles bleg. Hun havde jo nok ventet ham og tænkt sig, at de ville komme til at tale et øjeblik sammen, og at hun så ville finde på en forklaring. Men pludselig viste sig nu situationen for hende i dens rette lys. Henri troede, at det var et stævnemøde. Det havde hun aldrig villet. Hele hendes sjæl satte sig op imod det.

"Jeg beder Dem, Henri, lad være, lad være ..."

Men han havde grebet hendes hænder og trak hende langsomt ind til sig som for straks at besejre hende med et kys. Kærligheden, der var vokset i ham i løbet af måneder, men så senere slumret ind, da deres fortroligere omgang blev brudt, kom nu så meget heftigere til udbrud, fordi han var begyndt at glemme hende. Alt blodet fra hans hjerte steg ham op i kinderne, og hun satte sig til modværge, da hun så dette glødende ansigt, som hun kendte, og som forskrækkede hende. Allerede to gange tidligere havde han set på hende med det samme vilde blik.

"Lad mig være, De forskrækker mig .... Jeg forsikrer Dem, De tager fejl."

Hun syntes atter at blive overrasket.

"Det er jo Dem, der har skrevet til mig?" spurgte han.

Hun nølede et øjeblik. Hvad skulle hun sige, hvad skulle hun svare ham?

"Ja!" hviskede hun endelig.

Hun kunne jo dog ikke styrte Juliette i ulykke lige efter at have frelst hende. Det var som en afgrund, hun følte sig selv glide ned i. Henri lod sit blik løbe rundt i de to værelser og forbavsedes over lysene og over den hele udstyring.

"Er det Deres lejlighed?" dristede han sig endelig til at spørge.

"Deres brev har pint mig meget," vedblev han, da hun tav. "Hélène, De skjuler noget for mig ... Jeg bønfalder Dem, sig mig, hvad det er."

Hun hørte ham ikke. Hun tænkte på, at han havde ret til at tro, at det var et stævnemøde. Hvad gjorde hun her, hvorfor havde hun ventet ham? Hun kunne ikke finde nogen forklaring, hun var ikke engang sikker på, at det ikke virkelig var et stævnemøde.

Han vedblev at spørge, med armen om hendes liv, med ansigtet så nær ved hendes, at deres læber næsten mødtes.

"Ventede De mig? Ventede De mig?"

Hun følte sig ude af stand til at gøre modstand længere. Betaget af en underlig sød, berusende træthed, gik hun ind på at sige, hvad han sagde, og ville, hvad han ville.

"Ja, jeg ventede Dem, Henri."

Deres læber kom hinanden endnu nærmere.

"Men hvorfor dette brev? ... Og her? Hos hvem er vi da her?"

"Spørg mig ikke, søg aldrig at få det at vide ... Lov mig det ... De ser jo, at det er mig, at jeg er her hos Dem. Hvad vil De

mere?"

"Elsker De mig?"

"Ja, jeg elsker Dem."

"De tilhører mig, Hélène, mig helt og udelt?"

"Ja, helt og udelt."

Deres læber mødtes i kys. Hun havde glemt alt, hun gav efter for en kraft, der var stærkere end hende. Det forekom hende nu naturligt og nødvendigt. Der var kommet fred og ro over hende, hun følte ikke længere andet end indtryk og erindringer fra ungdomstiden. En vinterdag som denne, da hun endnu var lille pige, havde hun i Rue des Petites-Maries været lukket inde i en stue, hvor der skulle stryges, og været lige ved at dø af kulos. En anden dag, det var om sommeren, havde vinduerne stået åbne, og en bogfinke, der havde forvildet sig ind i den mørke gade, var flagret omkring i stuen. Hvorfor tænkte hun dog på døden, hvorfor så hun denne fugl flyve således omkring derinde? Det var hende, som om hele hendes sjæl, hele hendes liv gled ud i sød melankoli og barnedrømme.

"Men du er jo ganske våd," hviskede Henri. "Du har altså gået herhen?"

Han sænkede stemmen for at kunne sige du til hende, han hviskede, som om der var nogen, der kunne høre hvad han sagde. Nu, da hun gav sig hen til ham, var det, som hans attråer blev ængsteligere, han omfavnede hende varmt og inderligt, men der var dog tillige noget frygtsomt i denne omfavnelse. Det var ham, som han måtte trække tiden ud. Han blev på en underlig broderlig måde bekymret for hendes helbred, han følte trang til at finde et eller andet småt, intimt, som angik hende, og som han kunne dvæle ved.

"Du har fået våde fødder, du bliver syg," vedblev han. "Hvor kunne det også falde dig ind at gå ud med sådanne sko på."

Han fik hende til at sætte sig hen til kaminen. Smilende og uden modstand lod hun ham tage hendes fødder for at trække skoene af. De var i Passage des Eaux's pytter blevet gennemtrukne af vand og tunge som svampe. Han tog dem af hende og stillede dem på hver sin side af kaminen, også strømperne var våde og helt op til anklerne plettede af gadeskarnet. Halvt forskrækket over, hvordan de så ud, trak han da også med kærlig omsorg dem af, uden at det faldt hende ind at rødme over det.

"Det er på den måde, man går hen og forkøler sig," sagde han. "Se nu endelig at blive varm igen."

Han skød en taburet hen, som hun lagde fødderne på. De var hvide som sne, men ilden gav dem et let rødligt skær. Luften var blevet underlig trykkende. Det var, som sovekammeret derinde med dets store seng var sunket hen i slummer; hængelampen var lige ved at gå ud og brændte kun med ganske svagt skær, den ene af portiererne var gledet ud af holderen og dækkede halvparten af døråbningen. I stuen, hvor de sad, brændte lysene højt, og man kunne ligesom lugte deres varme. Af og til hørte man gennem den dybe tavshed en dump lyd af regnens fald udenfor.

"Ja, jeg fryser virkelig," sagde hun, og der gik en gysen gennem hende trods heden derinde.

Hendes fødder var ligefrem stive af kulde. Han ville absolut tage dem inden i sine hænder; de brændte formelig og ville straks varme dem.

"Kan du mærke det?" spurgte han. "Dine fødder er så små, at jeg kan dække Dem helt med min hånd."

Han trykkede dem mellem sine feberhede fingre. Man så kun akkurat lige de små røde tåspidser. Hun løftede hælen, og man hørte et let knæk i anklerne. Så åbnede han sine hænder og så et øjeblik på dem, så fine og nydelige som de var. Fristelsen var for stor, han kyssede dem.

"Nej, nej!" sagde han, da han så, hvorledes der gik et svagt sæt igennem hende, "varm dig blot ... Se først at blive rigtig varm."

De havde begge fuldstændig mistet al bevidsthed om tid og sted. De havde kun en ubestemt fornemmelse af at være et anseligt stykke henne i en lang vinternat. Disse lys, der brændte længere og længere ned og fyldte stuen med en underlig klam, søvndyssende atmosfære, gav dem en forestilling om, at de havde siddet oppe og våget i flere timer. Men de vidste ikke længere hvor. Det var, som der udbredte sig en ørken rundt omkring dem; ikke en støj, ikke en menneskelig stemme, kun indtrykket af et mørkt hav, som blæsten fo'r hen over. De var helt uden for verden, tusinde mile fra land. Og så fuldstændig havde de glemt alle de bånd, der knyttede dem til mennesker og livsforhold, at det forekom dem, som de var født her i det selvsamme øjeblik, og som om de skulle dø her i hinandens arme.

De kunne ikke engang finde noget at sige. Ordene gengav ikke deres følelser. Måske havde de kendt hinanden før, men et sådant tidligere møde kom dem ikke ved. Kun minuttet nu eksisterede, og de levede det helt ud, uden at tale om deres kærlighed, vante allerede til hinanden som efter ti års ægteskab.

"Begynder du nu at blive varm?"

"Ja, ja! Tak!"

Det var, som om hun pludselig blev urolig.

"Mine sko tørrer bestemt aldrig," sagde hun og bøjede sig ned over dem.

Han beroligede hende imidlertid, tog skoene og satte dem op ad ildbukken.

"Så," sagde han sagte, "nu skal du se, nu tørrer de nok."

Gløderne, der fyldte kaminen, gjorde det brændende hedt, hvor de sad. Han vendte sig om og kyssede atter hendes fødder. Hun trak dem ikke til sig, hun fandt sig uden modstand i hans kærtegn. Alt hvad der var omkring hende, gled bort, kun den ene ungdomserindring blev tilbage: om en stue, hvor der var lige så varmt, om en stor strygeovn med jern på, som hun bøjede sig ned over. Og hun mindedes, at hun dengang havde følt en lignende sagte hendøen, og at de kys, Henri dækkede hende med, ikke gjorde denne hendøen sødere, mere vellystig end dengang. Da han pludselig lagde armen om hendes liv for at føre hende ind i sovekammeret, kom der imidlertid en sidste opblussende angst over hende. Hun syntes, at nogen havde råbt, at hun ligesom glemte en, der stod og hulkede i mørket. Men det var kun et sæt, der gik igennem hende; hun så omkring sig i værelset, og hendes blik opdagede ingen. Hun kendte ikke stuen her, ingen af genstandene derinde vakte nogen erindring hos hende. Regnskyllet udenfor faldt i dette øjeblik heftigere og støjende. Som overvældet af trang til at sove, sank hendes hoved ned på Henris skulder, og hun lod sig føre ind. Bag dem faldt også portierens anden halvpart ud af holderen.

Da Hélène på bare ben kom ind igen i dagligstuen for at hente sine sko henne ved ilden, som var i færd med at gå ud, tænkte hun ved sig selv, at de aldrig havde holdt mindre af hinanden end netop i dag.

5

Jeanne stirrede og stirrede på døren, fortvivlet over moderens pludselige bortgang. Hun vendte hovedet om, stuen var tom og stille: men udefra hørte hun lyden af skridtene, der fjernede sig, en kjole raslede, og entrédøren blev så slået heftigt i. Derpå blev der stille. Hun var alene.

Ganske, ganske alene. Over sengen hang hendes moders morgenkjole med skørtet bredt ud og et af ærmerne oppe om hovedpolstret; det så ud som et menneske, der var sunket hulkende om i denne stilling, overvældet af smerte. Rundt omkring lå der klædningsstykker og fløJd. Et sort fichu var gledet ned på gulvet og tog sig ud som en stor sort plet. Hun var ganske alene her mellem møblerne, der var blevet skudt bort fra deres plads og stod i uorden rundt om; hun følte tårerne trænge på og næsten kvæle hende, mens hendes blik hvilede på denne morgenkjole, der kun fortalte hende, at moderen var borte. Hun foldede hænderne og kaldte endnu engang "Mor, mor!" men de blå fløjlsgardiner hang der og sænkede værelset ned i tavshed. Der var ingen længere, hun var alene.

Tiden løb, uret slog tre. Et mat, gråligt lys kom ind fra vinduet. Kulsorte skyer trak forbi og gjorde himlen endnu tristere. Gennem de let duggede ruder skimtede man et tåget Paris, der ligesom forsvandt i vanddampe og tæt røg længst borte. Ikke engang byen var der længere og kunne holde hende med selskab, som i de klare eftermiddage, da hun næsten kun syntes at behøve at bøje sig lidt ud af vinduet for at nå de nærmeste kvarterer med hænderne.

Hvad skulle hun gøre? Hun klemte fortvivlet de små arme ind mod sit bryst. Hendes forladthed forekom hende mørk, uden grænser, frugten af en uretfærdighed og en ondskab, som bragte hendes blod i kog. Det var så ondt, så ondt; det forekom hende, som om alt ville forsvinde, og intet nogensinde komme igen. Så opdagede hun pludselig i en lænestol ved siden af sig sin dukke, der sad lænet op til en pude, med benene strakt frem, og kiggede på hende, som om det kunne være et menneske. Det var ikke dukken, der kunne gå og skrige, men en anden stor én med hoved af papmaché, krøllet hår og emaljeøjne, hvis stive blik af og til gjorde hende så underlig forvirret. I de to år, hun stadig havde klædt den af og på, var ansigtet efterhånden skallet af nede ved hagen og på kinderne; ben og arme, der var af rødt skind og stoppet med klid, var blevet slappe og dinglende. Dukken var for øjeblikket i natdragt, den havde kun chemise på og sad med den ene arm i vejret og den anden hængende ned. Jeanne, der så, at der var nogen hos hende, følte sig et øjeblik mindre ulykkelig. Hun tog den i sine arme og trykkede den stærkt, mens hovedet på den leddeløse krop dinglede bagover. Og hun talte til den. Den var den rareste af alle, den havde et godt hjerte, den gik aldrig ud og lod hende blive ganske alene. Det var hendes egen kære, lille, søde dukke. Og rystende og holdende sig for ikke at græde, dækkede hun den med kys.

Det var, som om hun fandt en vis hævn i disse heftige kærtegn. Dukken faldt så dinglende ned over hendes arm, hun havde rejst sig og så ud af vinduet, med panden trykket mod en af ruderne. Regnen var hørt op. Skyerne fra den sidste skylle førtes af blæsten ud mod horisonten, hen ad Père-Lachaise-

højderne til, der druknede i grå skyggechatteringer, og Paris aftegnede sig mod denne uvejrsbaggrund, overgydt med et ensformigt lys, stor, ensom og trist. Det var, som om der slet ikke var mennesker i den. Den lignede en af disse vældige, tomme byer, som man ser i mareridtsdrømme. Hvor den tog sig grimt ud sådan! Uden at hun selv vidste hvorledes, kom hun til at tænke på de væsener, hun havde elsket i sit liv. Hendes ældste gode ven i Marseille var en stor, rød kat, der var meget tung. Hun tog den under bugen, klemte armen omkring den og bar den på den måde omkring fra den ene stol til den anden, uden at den blev vred over det. Men så var den pludselig forsvundet, det var den første ondskabsfuldhed, hun kunne huske. Derefter havde hun haft en spurv; den var død, hun havde en morgen fundet den på bunden af buret. Det var to. Hun regnede ikke sit legetøj, der gik i stykker for at drille hende, alle slags uretfærdigheder, der voldte hende så megen bekymring, fordi hun var sådan en tosset lille en. Navnlig havde en dukke, der ikke var større end hendes hånd, bragt hende til fortvivlelse ved at knuse hovedet på sig. Hun havde endog holdt så meget af den, at hun hemmeligt havde begravet den ude i gården i en krog; og bagefter havde hun ikke kunnet modstå lysten til at se den igen og havde så gravet den op, men var blevet ligefrem syg af skræk, da hun så, hvor sort og grim den så ud. Det var altid de andre, der hørte op at holde af hende først. De slog sig i stykker eller gik deres vej; det var dem i alle tilfælde, der havde skylden. Og hvorfor gjorde de det? Hun forandrede sig aldrig. Når hun holdt af nogen, så varede det hele livet. Hun forstod ikke, hvor man sådan kunne forlade folk. Det var noget stygt, noget forfærdeligt, som hendes lille hjerte ikke kunne begribe.

Og de forvirrede tanker, der langsomt vågnede i hende, bragte hende til at gyse. Så man forlod hinanden en dag, man gik hver til sin side, man så ikke hinanden mere, man holdt ikke mere af hinanden. Og med øjnene fæstet på Paris, på det uendelig melankolske Paris derude, stod hun og rystede ved tanken om alt det grusomme i livet, som dette tolvårige barns lidenskab anede. Hendes ånde havde imidlertid gjort vinduet endnu mere mat. Hun tørrede med hånden duggen af, der hindrede hende i at se. Langt borte så hun byens tårne og spir, der var blevet vasket af regnen, stå og skinne som mørke spejle. Husrækkerne med deres blege mure mellem tagene så ud som vasketøj, der var bredt ud til tørring på store, af solen brændte græsplæner. Dagskæret begyndte at blive lysere; gennem de skyrester, som endnu dækkede byen med en tåge af damp, skinnede der dog et mælkehvidt skær af solen, og der var kvarterer, hvor man kunne se, hvorledes den strålende glans var lige ved at komme frem. Nede på kajen og på Trocadero-skrænterne så Jeanne gadelivet begynde igen efter den voldsomme regn, der var faldet i plaskende byger. Droskerne rumlede atter langsomt afsted, og man hørte støjen fra omnibusserne dobbelt højt i stilheden over de endnu mennesketomme avenuer. Paraplyerne blev slået ned, folk, der havde stået i tørrevejr under træerne, balancerede fra det ene fortov over på det andet mellem vandpytterne, der rislede afsted og søgte afløb. Hun interesserede sig særligt for en dame og en lille pænt klædt pige, som hun så stå inde under markisen hos en kone, der havde en legetøjsbod henne ved broen. De var uden tvivl tyet derhen, da de blev overrasket af regnen. Den lille ville helst plyndre hele butikken og plagede navnlig damen, der var med hende, for at få et tøndebånd. Nu

gik de igen deres vej, og barnet løb leende hen ad fortovet med tøndebåndet foran sig. Jeanne blev igen meget trist til mode, hendes dukke forekom hende afskyelig. Det var et tøndebånd, hun ville have, og hun ville være dernede og løbe, mens hendes moder gik bag ved hende med små skridt og råbte til hende, at hun ikke måtte løbe for langt. Alt blev mere og mere tåget, hvert minut tørrede hun ruden af. Det var blevet hende forbudt at lukke vinduet op. Men hun følte lyst til at trodse dette forbud, hun kunne dog vel i det mindste have lov til at se ud, når man ikke ville tage hende med. Hun lukkede op og støttede albuerne mod karmen som en voksen, som hendes moder, når hun satte sig derhen og hørte op med at tale.

Luften var mild, en fugtig mildhed, der forekom hende velgørende. En skygge, som lidt efter lidt lagde sig over horisonten, fik hende til at løfte hovedet. Hun havde fornemmelsen af, at der over hende svævede en stor kæmpefugl med udspilede vinger. Straks så hun ingenting, himlen var endnu klar; men så kom der en mørk plet frem henne i hjørnet ved taget, og den blev større og større og oversvømmede himlen. Det var en ny byge, der blev jaget afsted af voldsomme vindstød fra vest. Dagslyset var hurtigt blevet mattere igen, byen lå der i et mørkt, gustent skær, der gav husene et udseende af gammel rust. Det varede kun et øjeblik, så begyndte regnen. Avenuerne blev ligefrem fejet af den. Paraplyerne krængede, fodgængerne flygtede til alle sider og forsvandt som halmstrå for vinden. En gammel dame gik og holdt skørterne op med begge hænder, mens de store dråber plaskede ned på hendes hat som fra en tagrende. Skyen jog afsted, og man kunne se, hvor regnen fo'r henover Paris; ned langs kajernes avenuer satte

de store dråber afsted i galop, sprøjtede op igen, når de ramte jorden, og lavede langs denne en fin, hvid støvsky, der hastede videre og videre med en aldeles utrolig fart. Ned over Champs-Élysées jog skyllen, ind i Saint-Germain-kvarterets lange, lige gader, hvor man ikke kunne se dråberne falde, og med et spring var den så ude igen på de store pladser og torve. Byen blev blegere og syntes i nogle minutter ligesom at smelte hen bag disse regnsøjler. Det var som et tæppe, der fra den store himmel blev trukket skråt ned mod jorden. Tågedampe steg op allevegne, og spektaklet, regnen holdt, lød bedøvende som jernstænger, der køres afsted og klaprer mod hinanden.

Skræmt af støjen trak Jeanne sig et øjeblik tilbage. Det forekom hende, som om en stor blyfarvet mur rejste sig foran hende. Men hun elskede regnen, hun gik igen hen og satte sig med albuerne mod karmen og strakte armene ud for at mærke de store, kolde dråber falde ned på hendes hænder. Det morede hende. Hun lod dem bløde igennem helt op på ærmerne. Hendes dukke måtte bestemt have ondt i hovedet ligesom hun. Hun satte den da også op at ride derhenne, med ryggen støttet til sidekarmen.

Og da hun så dråberne stænke op på den, tænkte hun, at det gjorde den godt. Den sad der stiv og smilede som altid, så man så de små tænder; regnen drev ned over den ene skulder, og vindpustene løftede dens chemise i vejret, så man kunne se dens stakkels tynde krop, hvor kliddet var gået ud af.

Hvorfor havde hendes moder dog ikke taget hende med? Disse dråber, der plaskede på hendes hænder, var for Jeanne en ny fristelse til at være ude. Det måtte være rigtig rart dernede på gaden. Og bag regnsløret troede hun igen at se den lille pige,

der trillede hen ad fortovet med sit tøndebånd. Hun var jo dog gået ud med sin moder. Og de syntes at være meget tilfredse og fornøjede begge to, hvad der beviste, at man godt kunne tage små piger med ud i regnvejr, når man blot ville. Hvorfor havde i man ikke villet? Hun tænkte så igen på sin røde kat, der var løbet væk med halen i vejret hen over genbohusene, og derefter på det lille tossehoved af en spurv, som hun havde villet made, da den var død, og som havde ladet, som den ikke forstod det. Det gik sådan altid, man holdt ikke af hende, det var sagen. Hun kunne have været klar på to minutter, kunne hun; de dage hun havde lyst til at gå ud, kom hun altid hurtigt i tøjet; Rosalie knappede støvlerne, og så blot kåben og hatten på, så var hun færdig. Hendes moder kunne godt have ventet på hende et par minutter. Når hun gik ned til doktorens, havde hun aldrig sådan et hastværk; og når de spadserede til Boulogneskoven, gik hun ganske roligt med hende ved hånden og standsede med hende ved hver butik i Rue de Passy. Jeanne kunne ikke forstå det. Hendes mørke bryn rynkede sig, og hendes ellers så fine træk fik et udtryk af hårdhed og skinsyge, der gjorde hendes ansigt blegt som en ondskabsfuld gammel jomfrus. Hun havde en ubestemt fornemmelse af, at hendes moder var et eller andet sted henne, hvor børn ikke kunne komme. Hun havde ikke taget hende med, fordi hun ville skjule noget for hende. Og disse tanker gjorde hende så ondt, så ondt, og fik hendes hjerte til at snøre sig sammen i usigelig sorg. Regnen blev finere, og man begyndte at kunne skimte gennem tæppet, der tilslørede Paris. Først kom Invalide-kuplen frem, med svage, rystende konturer bag ved regnen. Derpå dukkede hele kvarterer efterhånden op, byen syntes ligesom at komme til syne igen

efter en oversvømmelse, med tage, over hvilke regnen randt ned, og med gaderne fyldt endnu af tætte vanddampe. Men pludselig fo'r der en solstråle midt ind i bygen, og et øjeblik så det ud som smil gennem tårer. Det regnede ikke længere i Champs-Élysées-kvarteret men kun ovre på den venstre bred, over den gamle by og de fjerne forstæder; man så der regnsøjlerne i solskinnet stå næsten som faste metalstænger. Ovre til højre kom der en regnbue frem. Efterhånden som solstrålen bredte sig, blev horisonten overtrukket med skarpe røde og blå tværbånd, og regnstænkene dryssede som guldpailletter ned over en by af krystal. Men så forsvandt glimtet igen, en sky var gået for, smilet druknede i tårer, Paris lå fyldt af gråd under den blyfarvede himmel.

Jeanne, hvis ærmer var blevet gennemblødte, fik et anfald af hoste. Men hun mærkede ikke kulden, der fo'r igennem hende, hun var helt optaget af tanken om, at hendes moder måtte være gået ned til Paris. Hun havde til sidst lært tre af de store bygninger at kende, Invalide-hotellet, Pantheon og tårnet Saint-Jacques; hun gentog deres navne og pegede på dem med fingeren uden at danne sig nogen forestilling om, hvordan de kunne se ud, når man så dem nær ved. Hendes moder var ganske sikkert dernede, hun mente ved Pantheon, fordi det forbavsede hende mest, således som det stod der og ragede op i luften og lignede en fjerbusk på den store by. Hun tænkte sig om, hvordan der kunne være; men Paris var og blev for hende det sted, hvor børn ikke kommer. De tog hende aldrig med derned. Og hun ville dog så gerne have vidst, hvorledes den så ud for at kunne sige rolig til sig selv: "Moder er der, og tager sig

det og det for." Dog: den forekom hende alt for uhyre stor, dernede kunne man ingen finde igen.

Hendes blik fo'r pludselig helt over til den anden side. Var det ikke snarere i virvaret af huse deroppe til venstre på højen? eller måske lige tæt ved, under de store træer, hvis nøgne grene lignede knipper af tørret kvas? Når hun blot havde kunnet løfte tagene af! Hvad var den store, mørke bygning der dog for en? Og gaden der, hvor der løb noget underlig stort noget igennem? Og hele dette kvarter, som hun var bange for, fordi man ganske sikkert sloges dernede. Hun kunne ikke se det tydeligt; en styg, vild uro var der, det var sikkert noget, som små piger ikke turde se på. Alle slags ubestemte anelser dukkede op i hendes barnligt uvidende sjæl, og hun følte trang til at græde. Fra dette store, ukendte Paris med dets røgskyer, dets evindelige dumpe larm, dets hele mægtige liv nåede der i denne fugtige tøvejrsluft op til hende et pust af elendighed, urenhed og forbrydelse, der bragte hende til at vende hovedet, som om hun havde bøjet sig ud over en af disse forpestede brønde, hvis usynlige råddenskab opsender ækel, bedøvende lugt. Invalide-hotellet, Pantheon, tårnet Saint Jacques, – hun gentog atter deres navne og pegede på dem; men så vidste hun ikke mere, hun blev siddende der forskrækket og skamfuld, med en forestilling, der ikke ville vige bort igen, om at hendes moder var nede i alt det stygge, et eller andet sted, hun vidste ikke hvor, helt dernede, langt borte.

Pludselig vendte hun sig om. Hun var aldeles sikker på, at der havde gået nogen inde i værelset; en let hånd havde endog lagt sig på hendes skulder.

Men stuen var tom og stod endnu i den samme uorden, som Hélène havde forladt den i; morgenkjolen lå endnu stadig

udbredt på sengen, i den grædende stilling med armen omkring hovedpolstret. Kridhvid i ansigtet lod Jeanne sit blik fortvivlet søge rundt i stuen. Hun var alene, hun var alene. Og fyldt af angst kom hun igen til at tænke på, at hendes moder, da hun gik, havde puffet så stærkt til hende, at hun var faldet om på gulvet. Hun kunne, syntes hun, føle det endnu både i håndled og skuldre. Hvorfor havde man været så slem imod hende? Hun havde dog ikke gjort noget. Man talte så mildt til hende ellers, og netop derfor oprørte denne hårdhed hende dobbelt. Hun havde samme fornemmelse, som når man tidligere truede hende med ulven, og når hun kiggede omkring efter den, uden at kunne opdage den; den måtte være et sted i mørket, ligesom de ting, der nu ville vælte over hende. Men hendes sjæl fyldtes efterhånden af en skinsyg vrede, hendes ansigt blev endnu blegere, og dæmrende anelser begyndte at dukke op i hende. Pludselig tænkte hun på, at hendes moder måtte holde mere af de folk, hun havde så travlt med at komme hen til, da hun puffede hende om, end af hende, og plaget af denne tanke klemte hun hænderne fastere og fastere ind mod brystet. Hun vidste det nu. Hendes moder bedrog hende.

Over Paris var det, som en uhyggelig angst havde bredt sig ud i forventning om et nyt uvejrsanfald. Man hørte en underlig mumlen gennem den mørke luft, og tætte skyer jog hurtig afsted. Jeanne hostede stærkt henne ved vinduet; men hun følte sig ligesom hævnet ved at fryse, hun ville ønske, hun kunne blive syg. Hun stod stadig med hænderne trykket mod brystet og følte, hvorledes det var dér, at det blev værre og værre. Det var en angst, hele hendes legeme druknede i. Hun rystede af frygt og turde ikke vende sig om; tanken om endnu engang at se

rundt i værelset isnede hende. Man er så svag, når man er lille. Hvad var det dog, der nu gjorde ondt, dette nye anfald, der fyldte hende med skam og med en underlig bitter fornemmelse, halvt mellem smerte og nydelse? Når man drillede hende og kildede hende trods hendes modstand og latter, havde hun undertiden følt det fare igennem hende med den samme heftige gysen. Hendes unge, jomfruelige legeme ligesom stivnede i angstfuld venten, og fra hendes væsens dyb, hvor kvinden begyndte at vågne, sprang der en vild, heftig smerte frem, som om et skud var faldet langt borte og havde ramt hende. Hun vaklede og udstødte et dæmpet skrig: "Mor, mor!" uden at man kunne vide, om hun kaldte sin moder til hjælp, eller om dette skrig var en anklage, fordi hun voldte hende disse smerter, der ville dræbe hende.

I dette øjeblik brød uvejret løs. Vinden hylede gennem den tunge, angstfulde tavshed over byen, der var blevet ganske mørk. Man hørte bragen og støjen af persienner, der sprang op og klaprede, af tagstene, der fløj af, af skorstenspiber og tagrender, der blev slynget ned mod gadens brosten. Et par sekunder blev det roligt igen, men så kom der et nyt stød, der fyldte horisonten med en så vældig ånde, at oceanet af tage syntes at hæve sine bølger og forsvinde i en hvirvel. Et øjeblik var det rent kaos. Uhyre sorte skyer væltede sig afsted mellem mindre, der flagrede spredt omkring og lignede pjalter, som vinden trevlede op og bar bort tråd for tråd. Pludselig tørnede to skyer sammen, knustes og oversåede hele det kobberbrune terræn rundt omkring med deres rester; og hver gang orkanen satte sådan i og blæste fra alle verdenshjørner, var det som vældige armeer stødte sammen i luften, som en umådelig

sammenstyrtning, hvis ruiner blev hængende deroppe og truede med at knuse Paris. Det regnede ikke endnu. Men pludselig brast en sky over centrum af byen, og regnen styrtede ned over Seinen. Flodens grønne bånd sendte hoppende stænk i vejret og blev mudret af de faldende dråber. En efter en kom broerne til syne bag skyllen, ganske lette og tynde i tågen, mens til højre og venstre de øde kajer voldsomt rystede deres træer langs fortovenes grå linjer. Helt tilbage over Notre-Dame delte skyen sig og udgød en sådan regnstrøm over den gamle bydel, at den blev rent druknet kun de højeste tårne kunne man se rage op som strandede skibes master. Og allevegne åbnede himlen sine sluser; tre gange i træk styrtede dens vande ned over den højre bred. En første byge væltede sig ned over de yderste forstæder og strakte sig efterhånden helt ind til Saint-Vincent de Paul og tårnet Saint Jacques. To andre faldt umiddelbart efter hinanden ned over Montmartre og Champs-Élysées. Af og til kunne man skimte industripaladsets glastag under en røg af hoppende regnstænk, Saint Augustin, hvis kuppel skimtede frem i tågen som en slukket måne, og Madelaine-kirkens flade tag, der tog sig ud som store gårdfliser, overskyllede af vand, mens bag ved den Operaens mørke masse førte tanken hen på et masteløst skib, et vældigt vrag, der sad fast mellem to klipper og mellem dem trodsede stormens vældige stød. På den venstre bred så man Invalide-kuplen, Saint Clotilde-kirkens spir og Saint Sulpices tårne med bløde konturer, ligesom smeltende i den med fugtighed gennemtrængte luft. En stor sky spaltede sig, og Pantheon-kolonnaden sendte katarakter ned, der truede med at oversvømme de lavere kvarterer. Fra nu af væltede regnen ud

over alle dele af byen; det var, som om stormstødene og styrtebygerne skulle gøre det helt af med den. Man hørte en uafbrudt dump mumlen fra rendestenene, der svømmede over, og fra vandet, der løb ned i kloakkerne. Hele Paris lå indhyllet i den samme skidengule tåge, og tungt ned over den hang skyerne, ensformigt, gråt, uden en eneste rift eller revne. Regnen blev finere og jævnere; når et vindpust blæste op, hørte man dråberne hvinende piske de nærmeste mure, indtil det så stilnede af igen, og vandstrømmene skyllede lodret ned mod jorden, rolig, som om de aldrig ville høre op igen, lige fra Passy-højderne helt hen til Charenton. Jeanne, der sad sunket ned over vinduet, havde atter stammet: "Mor, mor", og en uendelig svaghed og træthed havde så overvældet hende her over for det druknede Paris. Med flagrende hår og ansigtet stænket af de store regndråber lå hun stille hen og følte endnu den bittersøde smerte, der var faret som en gysen igennem hende, samtidig med at savnet af noget, der var uigenkaldelig tabt, fyldte hendes sjæl. Alt forekom hende forbi, hun syntes, hun blev forfærdelig gammel. Nu kunne tiden blive ved at løbe, hun ville ikke engang se sig om i stuen. Det var hende ligegyldigt, om hun var glemt og alene. Fortvivlelsen havde således fået herredømme over hende, at det var blevet rent sort omkring hende. Det måtte gå, som det ville, hun var alt for træt til at bryde sig om noget. Hun havde lagt armene over kors i vindueskarmen, og med hovedet hvilende på dem sank hun hen i en døsig søvnighed og åbnede kun af og til øjnene for at se på regnen.

Den faldt og blev ved at falde. Den grå himmel smeltede i vand. Byen, som regnen havde erobret, lå der tavs og øde, og alt

var hyllet ind i en højtidelig ubevægelighed; det var, som hele den smerte, Jeanne ikke forstod og ikke vidste hvad var, åndede sig ud i tåge for at gennemtrænge hende og få hende til at hoste. Hver gang hun åbnede øjnene, kom anfaldene stadig heftigere over hende. Når de var forbi, stirrede hun et øjeblik ud på dette spøgelsesagtige Paris med dets ubestemte linjer, der dirrede og rystede bag regnen, og når hendes hoved træt igen sank ned på armene, fulgte dette billede hende, og hun syntes, at det lagde sig tungt ned over hende for at knuse hende.

Evindelig blev det ved at regne. Hvad kunne klokken være nu? Jeanne havde ikke nogen anelse om det. Måske gik uret ikke engang længere. Det forekom hende alt for anstrengende at vende sig om. En hel uge måtte det mindst være siden hendes moder var gået. Hun havde hørt op med at vente hende, hun fandt sig i ikke mere at se hende igen. Og lidt efter lidt glemte hun alt, både den uret, man havde gjort hende, og den underlige smerte, hun nylig havde følt, selv forladtheden, man havde stødt hende ud i. Der dalede en tyngde ned over hende og gjorde hende kold som sten. Hun var kun meget ulykkelig, lige så ulykkelig som de små fattige, forældreløse børn, der stod i portene, og som hun plejede at give et par sous. Og det ville aldrig høre op, det ville vare sådan ved i årevis, det var alt for tungt, alt for forfærdeligt for en lille pige. Åh Gud, åh Gud! hvor man dog hostede, og hvor man frøs, når ingen elskede en længere! Hun lukkede de tunge øjenlåg i en feberagtig, søvnig svimmelhed, og hendes sidste tanke var en tåget erindring fra barndommen, et besøg i en mølle med gult korn, ganske små bitte korn, der dansede rundt under møllesten så store som huse.

Time gik efter time, hvert minut var som lange år. Regnen faldt uden ophør, med et jævnt, roligt fald, som om den havde evigheden for sig til at drukne den store slette i. Jeanne sov; ved siden af hende lå hendes dukke over vindueskarmen, med hovedet hængende udenfor og benene ind i stuen; dens lille chemise var plaskvåd og hang fast ved det røde skind, dens øjne stod stive, og håret drev af vand, den lignede en druknet. Jeanne hostede i søvne; men hun åbnede ikke øjnene, hendes hoved rullede kun frem og tilbage på de korslagte arme, og hosten fortsatte sig ud i en lang, dæmpet piben, uden at hun vågnede. Hun vedblev at ligge der og sove i mørket, hun trak ikke engang hånden til sig, fra hvis røde fingre store, klare dråber en efter en faldt ned i det uendelige udstrakte rum der neden for vinduet. Det varede timer endnu. Paris var svundet ud i horisonten som en stor skygge, himlen flød sammen med hele det andet kaos af tåge, den grå regn faldt og faldt uafbrudt.

Femte del

1

Det havde allerede længe været mørkt, da Hélène kom hjem.

Langsomt og holdende sig til gelænderet gik hun op ad trappen, mens hendes paraply randt af på trinnene. Uden for døren til sin lejlighed blev hun et øjeblik stående for at trække vejret, rent fortumlet af regnstormen derude, af gadelygternes hoppende genskær langs pytterne og af uafbrudt at blive puffet af forbigående, der havde travlt. Hun gik som i drømme, endnu overrasket af kyssene, hun havde givet og fået, og mens hun søgte i lommen efter sin nøgle, tænkte hun på, at hun i grunden hverken følte samvittighedsnag eller glæde. Det var nu engang som det var, og det kunne ikke blive anderledes. Men hun kunne ikke finde nøglen; hun havde rimeligvis glemt den i sin anden kjolelomme. Det ærgrede hende i høj grad, det var lige som hun havde sat sig på døren hos sig selv. Hun måtte ringe.

"Ah! det er fruen," sagde Rosalie, idet hun lukkede op for hende. "Jeg begyndte så småt at blive urolig over, hvor De blev af."

Hun tog paraplyen for at bringe den ud i køkkenet og stille den i vasken.

"Hvad det også er for et regnvejr!" vedblev hun; "Zephyrin kom for lidt siden og var aldeles drivende våd ... Jeg tillod mig at sige til ham om at blive og spise. Han har fri til ti."

Hélène fulgte uvilkårlig efter hende. Hun havde ligesom trang til at se hele sin lejlighed igennem, før hun tog hatten af.

"Det var meget fornuftigt af dig, min pige," svarede hun.

Et øjeblik blev hun stående i døren ud til køkkenet og så på komfuret, hvor ilden blussede. Mekanisk åbnede hun et skab og

lukkede det igen. Alting var på sin plads, og hun følte en ubestemt tilfredsstillelse ved at overbevise sig om det. Zephyrin havde imidlertid ærbødigt rejst sig. Hun nikkede til ham med et lille smil.

"Jeg vidste snart ikke længere, om jeg skulle sætte stegen på," begyndte Rosalie igen.

"Hvad er klokken da?" spurgte Hélène.

"Den er jo snart syv, frue."

"Hvad? Syv!"

Hun lod til at blive yderst forbavset. Hun havde fuldstændig mistet forestillingen om tid; det var som en opvågnen for hende.

"Og Jeanne?" spurgte hun.

"Hun har været så stille og rolig, frue. Jeg tror endog, hun er faldet i søvn, for jeg har slet ingen ting hørt til hende."

"Har du da ikke givet hende lys ind?"

Rosalie blev forvirret. Hun turde ikke fortælle, at Zephyrin havde haft billeder med og vist hende. Frøkenen havde været ganske stille, og så antog hun, at frøkenen ikke havde villet have noget.

Hélène hørte hende imidlertid ikke længere. Hun skyndte sig ind i dagligstuen, hvor en stærk kulde slog hende i møde.

"Jeanne! Jeanne!" kaldte hun.

Ingen svarede. Hun tørnede mod en stol. Døren til spisestuen havde hun ladet stå på klem, og der gled gennem åbningen lys hen over et hjørne af tæppet. Hun fo'r sammen; det var ligesom om regnen faldt inde i stuen med sin fugtige ånde og sin uafbrudte rislen. Idet hun vendte sig om, så hun

gennem det åbne vindue et firkantet stykke af den grå himmel udenfor.

"Hvem har lukket det vindue op?" udbrød hun. "Jeanne! Jeanne!"

Stadig intet svar. En dødelig uro snørede hendes hjerte sammen. Hun ville gå hen og se ud af vinduet; men idet hun følte sig for med hænderne, kom hun til at røre ved noget, der var at føle på som hår.

Det måtte være Jeanne, der lå der. Og da Rosalie kom ind med en lampe, så man også barnet ligge kridhvid og sove, med kinden hvilende på de korslagte arme, mens vandet fra tagrenden stadig dryppede ned over hende. Den pibende lyd fra hendes strube var hørt op, hun var til sidst blevet helt overvældet af fortvivlelse og træthed. I hendes lange øjenhår hang der to tunge tårer.

"Ulykkelige barn!" stammede Hélène. "Min Gud, hun er iskold! ... Ligge her og falde i søvn i et sådant vejr, når man har forbudt hende at komme til vinduet! ... Jeanne, Jeanne, vågn dog, svar mig!"

Rosalie var klogelig forsvundet. Barnet, som Hélène havde taget i sine arme, rokkede frem og tilbage med hovedet, som om hun ikke kunne ryste den blytunge søvn af sig. Endelig åbnede hun imidlertid øjnene, men klemte dem straks efter sammen igen, forskrækket og blændet af skæret fra lampen.

"Jeanne, det er mig ... Hvad fejler dig? Det er mig, ser du nok, der er kommet hjem igen."

Men hun forstod hende ikke og mumlede blot med et udtryk af forbavselse:

"Jo ... Jo ..."

Hun stirrede på moderen, som om hun ikke kendte hende igen. Så pludselig var det, som om hun følte, hvor koldt der var i stuen, og hendes tænder klaprede. Hun begyndte at komme til sig selv igen, de store tårer fra øjenhårene trillede ned over hendes kinder. Hun klemte armene ind til brystet og gjorde sig tyndere, hun ville ikke have, at man måtte røre ved hende.

"Det er dig ... Åh lad mig være, du klemmer mig sådan. Jeg havde det så godt."

Hun gled ud af moderens arme og blev stående, som om hun var bange for hende. Urolig søgte hendes blik fra Hélènes hænder op til skuldrene; på den ene hånd var der ingen handske, og Jeanne gøs tilbage for berørelsen af denne nøgne, kolde, klamme hånd med et udtryk af forskræmthed, som det, hun plejede at flygte med for kærtegn af fremmede. Det var ikke den samme duft af verbena, fingrene var ligesom blevet længere, huden var underlig blød, hele hånden var en anden, og det forskrækkede hende, at den ville tage på hende.

"Jeg skænder jo ikke på dig," sagde Hélène. "Hvordan er det dog, du bærer dig ad? ... Kys mig."

Jeanne trak sig et skridt endnu tilbage. Hun kunne ikke huske, at hendes moder havde haft den kjole eller den kåbe på før. Bæltet hang løst, og den faldt i sådan nogle underlige folder. Hvorfor kom hun dog tilbage i så forstyrret en påklædning? Der var noget stygt, sørgeligt ved hende, som hun stod der; hvordan kunne det være? Hendes skørter var fulde af gadesnavs forneden, skoenes overlæder revnet, intet sad på hende som det skulle, således som hun selv plejede at sige, når hun var vred over, at små piger ikke forstod at klæde sig ordentligt på.

"Kys mig, Jeanne."

Men barnet kendte ikke længere stemmen, den forekom hende alt for underlig skarp. Hun havde løftet sit blik op til ansigtet og forbavsedes over, hvor øjnene så små og trætte ud, over læbernes feberagtige rødme og den underlige skygge, der lå over hele ansigtet. Det var grimt, hun kunne ikke lide det, hun begyndte at få ondt i brystet igen, som når der var nogen, der gjorde hende imod. Og anelsen om noget stygt, fornemmelsen af, at moderen bedrog hende, blev stærkere og stærkere, til hun til sidst brød ud i hulken.

"Nej, nej, lad være! ... Jeg var så ulykkelig, så ulykkelig, da du gik fra mig ..."

"Men nu er jeg jo kommet tilbage igen, mit barn ... Lad dog være at græde, nu er jeg her jo igen."

"Nej, nej, det er forbi ... Nu bryder jeg mig ikke om dig længere ... Åh, hvor jeg har ventet, hvor jeg har ventet! Hvor jeg led under det."

Hélène havde atter lagt armen om hende og søgte blidt at drage hende ind til sig, men barnet blev ved:

"Nej, nej, det er ikke længere som før; du er ikke længere den samme."

"Hvordan? Hvad er det, du siger, mit barn?"

"Jeg ved ikke, du er ikke længere den samme."

"Mener du, at jeg ikke holder af dig mere?"

"Jeg ved ikke, du er ikke længere den samme ... Det kan ikke nytte, du siger noget, du er det ikke ... Det er forbi, forbi, forbi. Jeg dør."

Aldeles bleg holdt Hélène hende atter i sine arme. Man kunne da altså læse det på hendes ansigt? Hun kyssede barnet, men

den lille fo'r sammen med et sådant udtryk af, at det var hende imod, at Hélène ikke lod dette kys følges af noget nyt. Hun beholdt hende imidlertid i sine arme. Ingen af dem talte. Jeanne græd ganske sagte i dette anfald af nervøsitet, der ikke ville høre op. Hélène tænkte, at man ikke måtte lægge alt for megen vægt på børns luner. Men inderst inde følte hun en trykkende skam, og hun kom til at rødme ved at mærke barnets hoved hvile på sin skulder. Hun satte da Jeanne fra sig. Det var, som om de følte sig lettede begge to.

"Vær nu pænt fornuftig, og tør dine øjne," vedblev Hélène. "Der er jo slet ingenting i vejen."

Jeanne adlød, men der vedblev dog stadig at være et underlig frygtsomt udtryk i hendes blik. Pludselig fik hun et heftigt anfald af hoste.

"Du store Gud, bliver du nu syg! Jeg kan da heller ikke gå fra dig et eneste øjeblik ... Har du frosset?"

"Ja, mor, på ryggen."

"Se her, tag det sjal på ... Der er god ild inde i spisestuekaminen. Vi skal nok få dig varm igen ... Er du sulten?"

Jeanne nølede. Hun ville sige sandheden og svare nej; men hun så i det samme op på moderen, gjorde et par skridt tilbage og sagde sagte:

"Ja, mor."

"Så har det ingenting at betyde," erklærede Hélène, der trængte til at berolige sig selv. "Men lad mig se, at du ikke oftere går hen og forskrækker mig sådan."

Da Rosalie kom ind og meldte, at der var dækket, fik hun mange skænd. Hun duvede med hovedet og hviskede, at det var sandt nok, hun burde have passet bedre på frøkenen. For at få

fruen god igen, hjalp hun hende derpå med at klæde sig om. Du store Gud, hvor fruen dog så ud! Jeanne så med et spørgende blik klædningsstykkerne falde et for et, som om hun ventede at se det, man skjulte for hende, glide ud af dette gennemblødte og tilsmudsede tøj. Rosalie måtte et øjeblik standse for at få en knude løst; og barnet nærmede sig da, utålmodig ligesom hun over, at den ikke ville gå op, og nysgerrig efter at se, hvordan den var bundet. Men hun kunne ikke blive der, hun flygtede hen bag en stol for at komme bort fra dette tøj, hvis kolde klamhed var hende så underligt imod. Hun vendte hovedet bort. Aldrig havde det generet hende således, at moderen skiftede kjole.

"Så, nu har fruen det vel bedre?" sagde Rosalie. "Det er så rart at komme i tørt tøj, når man er blevet våd."

Hélène udstødte, da hun havde fået den blå multons peignoir på, et let suk som af et velbefindende, der var vendt tilbage. Hun var igen hjemme, hun følte sig lettet, disse klæder, som hun havde slæbt efter sig i gadesølet, tyngede ikke længere på hende. Rosalie gentog, at suppen stod på bordet. Men hun brød sig ikke om det, hun ville først vaske både ansigt og hænder. Da hun havde fået det gjort og tørret sig og knappet kjolen helt op i halsen, kom Jeanne hen til hende igen, tog den ene af hendes hænder og kyssede den.

De satte sig til bords, men både moder og datter sagde næsten slet ingenting. Det knitrede i kaminen, den lille spisestue så så fornøjelig ud med sit skinnende mahogni og sit blanke porcelæn. Hélène syntes imidlertid igen at være sunket ned i en døs, der hindrede hende i at samle sine tanker. Hun spiste hurtigt og mekanisk, som om hun var meget sulten. Jeanne sad lige over for hende og skelede over sit glas og gik

ikke tabt af en eneste af hendes bevægelser. Hun hostede. Pludselig vågnede moderen op og blev urolig for hende.

"Hvad! Hoster du endnu? ... Er du ikke blevet varm?"

"Jo, jo, mor, jeg har det godt varmt."

Hélène ville føle på hendes hånd, for at se, om det var sandt hvad hun sagde. Hun lagde da mærke til, at hendes tallerken var fuld endnu.

"Men du sagde jo, at du var sulten ... Holder du da ikke af dette her?"

"Jo, vist så, mor. Jeg spiser jo."

Hun anstrengte sig for at få en mundfuld ned. Hélène sad et øjeblik og så på hende, men hendes tanker vendte så tilbage til det i mørke druknede værelse. Og Jeanne indså ganske vel, at det ikke længere var hende, moderen tænkte på. Hen imod slutningen af måltidet var hun sunket helt sammen på stolen, og sad der bleg og med ganske små øjne som en rigtig gammel pige, ingen længere bryder sig om.

"Skal frøkenen ikke have dessert?" spurgte Rosalie. "Så kan jeg måske tage af bordet?"

Hélène vedblev at stirre tankeløst hen for sig.

"Mor, jeg er så søvnig," sagde Jeanne med forandret stemme; "må jeg have lov til at komme i seng?"

Hendes moder syntes atter pludselig at vågne.

"Du har det dårligt, mit barn! Hvor har du ondt? Så sig det dog!"

"Jeg siger dig jo, at jeg ingenting fejler! ... Jeg er blot søvnig, det er jo sengetid."

Hun rejste sig op fra stolen for at vise, at der ingenting var i vejen. Hendes små, trætte fødder klemte sig fast mod gulvet, og

hun måtte, da hun gik, støtte sig til møblerne. Men trods den feberhede, der brændte hende overalt, holdt hun dog tårerne tilbage. Hendes moder fulgte med ind for at hjælpe hende i seng, men hun fik kun akkurat sat hendes hår til natten, så travlt havde barnet med selv at tage tøjet af. Hun krøb derpå ned mellem lagenerne og lukkede hurtigt øjnene.

"Har du det nu godt?" spurgte Hélène, idet hun trak tæppet op over brystet og stoppede det fast omkring hende.

"Ja, rigtig godt. Lad mig blot ligge ganske stille, og tag lyset bort."

Hun havde kun et ønske: at komme til at ligge i mørke for så at kunne åbne øjnene og, uden at nogen så på hende, føle, hvor det gjorde ondt. Da lampen ikke var der længere, lukkede hun da også de store øjne helt op.

Imidlertid gik Hélène frem og tilbage i stuen inde ved siden af. Hun havde en uimodståelig trang til uafbrudt at være i bevægelse. Tanken om at lægge sig var hende uudholdelig. Hun så på uret. Tyve minutter i ni. Hvad skulle hun tage sig for? Hun lukkede en skuffe op og søgte i den uden længere at kunne huske, hvad det var hun søgte. Så gik hun hen til bogskabet og kiggede på bøgerne, uden at kunne bestemme sig til at tage nogen, træt blot af at læse titlerne. Stilheden inde i stuen summede hende for ørerne; hun led formelig under denne ensomhed og denne tunge luft. Hun trængte til støj, til folk, til noget, der kunne vende hendes tanker bort fra hende selv. To gange gik hun hen og lyttede ved døren til kabinettet, uden engang at kunne høre Jeanne trække vejret. Alting sov. Hun gik frem og tilbage igen og ordnede hvad hun stødte på. Men pludselig faldt det hende ind, at Zephyrin måtte være ude hos

Rosalie endnu. Glad, lettet ved tanken om, at hun ikke var alene, gik hun hen imod døren for at gå ud i køkkenet.

Da hun var kommet gennem den lille gang og allerede havde fat i døren med glasruden, hørte hun et højt klask af en kraftigt ørefigen.

"Prøv så på at knibe mig igen!" råbte Rosalie. "Væk med poterne!"

"He, hvad gør det! Det er jo blot, fordi jeg godt kan lide dig … Du kan da nok forstå …"

Så knirkede imidlertid døren. Idet Hélène viste sig sad både soldaten og pigen ganske roligt, med hovedet ned i deres tallerkener. De lod, som om der slet ingenting var passeret, men de var dog ildrøde i ansigtet, deres øjne funklede, og de sad endnu og hoppede på deres stråstole.

Rosalie rejste sig og skyndte sig hen til sin frue.

"Ønsker fruen noget?"

Hélène havde ikke tænkt på, hvad hun skulle sige, hun kom for at tale med dem og for at være sammen med nogen, men det generede hende nu at tilstå, at hun ingenting ville.

"Har du varmt vand?" spurgte hun endelig.

"Nej frue, min ild er gået ud … Men det gør ingenting, jeg kan skaffe det på fem minutter. Det koger lige straks."

Hun gjorde ild, lagde lidt kul på og satte kedlen over.

"Jeg skal bringe Dem det om fem minutter," sagde hun, da hun så, at fruen blev stående i døren.

Men Hélène gjorde en bevægelse, som om hun godt kunne vente.

"Jeg kan godt tage det med selv. Bryd jer blot ikke om mig, bliv I kun ved at spise … Der er vel næppe så lang tid til, før han

der skal hjem til kasernen igen."

Rosalie satte sig straks. Men Zephyrin blev stående et øjeblik, hilste militærisk og skar derpå sit kød i stykker, med albuerne strakt vidt ud for kroppen, for at vise, at han nok vidste, hvordan man skulle bære sig ad.

Når de sad og spiste sammen derude, efter at fruen var færdig, plejede de ikke at trække det lille bord ud på køkkengulvet; de foretrak at sidde klods op til hinanden med ansigtet ind mod væggen. På den måde kunne de sidde og puffe til hinanden med knæerne, knibe og klapse hinanden uden at spilde på sig. Og når de så i vejret, hang de blanke kasseroller der og skinnede så fornøjeligt. Et knippe laurbær og timian hang ned fra den ene af dem, og fra krydderikassen kom der sådan en dejlig lugt. Rundt omkring i køkkenet stod alting hulter til bulter, efter at der lige var blevet taget af bordet; men det var alligevel udmærket rart for to sultne kærestefolk at sidde her og gøre sig til gode med ting, som man aldrig fik på kasernen. Hvad der navnlig var dejligt var duften af stegen og salateddiken sådan i forening. Og så dansede skæret fra gassen så morsomt på kobbertøjet og panderne. Da der kom en forfærdelig hede ud fra komfuret, havde de lukket vinduet på klem, og friske vindpust fra haven blæste af og til det blå bomuldsgardin til side.

"Skal De være tilbage præcis klokken ti?" spurgte Hélène.

"Ja frue, med Deres tilladelse," svarede Zephyrin.

"Det er ellers et godt stykke vej! ... De kører vel med omnibussen?"

"Ja undertiden, frue ... Men ser De, når man haler lidt godt ud, så går det næsten flinkere."

Hun var gået lidt frem i køkkenet og stod og lænede sig til vasken. Hun talte om, hvor dårligt vejr det havde været hele dagen, om hvad de fik at spise på kasernen, og om hvor dyre æggene var. Men hver gang hun havde spurgt om noget, og de så havde svaret, gik samtalen straks i stå igen. Det generede dem, at hun stod der bag deres ryg: de vendte sig ikke mere om, men talte ned i deres tallerkener og dukkede med skuldrene i fornemmelse af, at hun så på dem, mens de tog ganske små mundfulde for at bære sig pænt ad. Hun følte sig roligere og bedre derude.

"Nu er det straks færdig, frue," sagde Rosalie, "kedlen synger allerede ... Når der blot var lidt stærkere ild ..."

Hun ville rejse sig, men Hélène vinkede, at hun blot skulle blive siddende. Det kunne godt nå sig. Hun var kun lidt træt i benene af at stå. Henne ved vinduet stod der en tredje stol, og den gik hun da hen til. Det var en meget høj træstol, der kunne bruges til trappestige, når man vendte den. Hun satte sig imidlertid ikke straks. På hjørnet af bordet havde hun opdaget en bunke billeder.

"Nej, se der," sagde hun, og tog dem for at fornøje Zephyrin.

Fyren lo indvendig. Han sad og skelede til billederne, og hans øjne strålede og hovedet nikkede, hver gang fruen så på et rigtig kønt et.

"Det der," sagde han, "har jeg fundet i Rue du Temple ... Det er en smuk dame med blomster i sin kurv ..."

Hélène havde sat sig. Hun så på den smukke dame, låget til en pebermynteæske, der var forgyldt og ferniseret, og som Zephyrin meget omhyggeligt havde tørret af. Over ryggen af stolen hang der et viskestykke, så hun ikke kunne læne sig

tilbage. Hun hang det selv væk og satte sig så hen igen og sank sammen. De to kærestefolk, der så, hvor god og skikkelig fruen var, følte sig ikke længere generet af hende. De glemte hende til sidst næsten. Et for et havde Hélène ladet billederne falde ned i sit skød, og med et ubestemt smil om munden sad hun nu og så på de to derhenne og lyttede til hvad de sagde.

"Vil du have lidt mere steg?" spurgte Rosalie.

Han svarede hverken ja eller nej, men rokkede kun frem og tilbage med overkroppen, som om han var blevet kildet, og strakte sig så, da hun lagde en tyk skive på hans tallerken, fornøjet så lang han var i stolen. De røde epauletter gik på ham, og hans runde hoved med de store, strittende ører rokkede som en nikkedukke i den gule krave.

"Det smager bedre end far Rouvets hvide roer," sagde han til sidst med munden fuld.

Det var en erindring ude fra landet. De var begge to nær ved at briste i latter, og Rosalie måtte holde sig ved bordet for ikke at falde om. Engang i deres grønne ungdom havde Zephyrin stjålet tre hvide roer fra far Rouvet; de var forfærdelig hårde, så hårde, at de var nær ved at knække tænderne på dem, men Rosalie havde alligevel trøstigt knaset sin part bag ved skolen. Og hver gang de nu senere spiste sammen, glemte Zephyrin aldrig at sige:

"Det er bedre end far Rouvets roer, hvad!"

Rosalie brast da stadig så stærkt i latter, at hendes forklædebånd sprang. Også nu gik det pludselig itu.

"Hvad! er det nu sprunget igen?" spurgte soldaten triumferende.

Han lagde hænderne om livet på hende for at føle ad. Men der vankede straks klaps.

"Vil du se, du kan sidde ordentligt; tror du måske, du kan gøre det i stand igen ... Du får mig også altid til at sprænge det bånd. Jeg må sy et nyt i hver eneste uge."

Da han imidlertid alligevel ville føle, kneb hun ham så stærkt i hånden, at han vred sig under det. Dette ansporede dog kun yderligere hans mod, og hånden ville åbenbart straks have været der igen, hvis hun ikke havde sendt ham et fortørnet øjekast og vist ham, at fruen sad og så på dem. Han holdt så op, skar sig et stort stykke af og puttede i munden og blinkede forslagent med øjnene, som om han ville sige, at det var noget, fruentimmer aldrig tog ilde op, ikke engang damer. Når folk holdt af hinanden, så var det altid fornøjeligt at se på det.

"De skal endnu være fem år i tjenesten?" spurgte Hélène, der sad på den høje træstol og var sunket hen i et underlig ubestemt velbefindende.

"Ja frue, måske kun fire, hvis der ikke er brug for mig længere."

Rosalie forstod, at fruen tænkte på deres giftermål.

"Åh frue," udbrød hun og lod, som om hun blev vred, "for mig kan han gerne blive ti år til i trøjen, om det skal være, jeg skal såmænd ikke forlange ham udleveret ... De spolerer ham, gør de; han er blevet en komplet galfrans ... Ja le du kun; men ser du, dette her det går ikke. Når vi først kommer til mairen, så skal jeg lære dig at gøre grin, kan du tro."

For at gøre sig til over for fruen, lo han imidlertid kun endnu højere, og Rosalie blev så vred for alvor.

"Tag dig i agt, siger jeg dig! … Det er i grunden en stor døgenigt, frue, men når han kommer sammen med kammeraterne, så lærer han alle de kunster og fiksfakserier. Hvis jeg lod ham løbe, så skulle De blot se, hvordan han ville begynde at skabe sig … He! pyt være med dig, min ven! Er det måske mig, der holder på dig?"

Hun stak hovedet helt hen til ham og så ham ind i ansigtet. Men da hun så ham sidde der og se så skikkelig ud og begynde at blive urolig, var vreden også med det samme forbi, og hun vedblev uden at standse:

"Det er sandt, det har jeg ikke fortalt dig, jeg har fået brev fra tante … Guignards vil sælge deres hus. Næsten for slet ingenting … Det var måske ganske godt, forstår du, for en senere lejligheds skyld …"

"Hilledød!" udbrød Zephyrin fornøjet; "ja der kunne man jo have det som blommen i ægget … Der er jord til to køer."

De tav så igen. De var kommet til desserten. Zephyrin tog og smurte, slikvorn som et barn, syltetøj på sit brød, mens Rosalie sad med omhyggelig, moderlig værdighed og skrællede et æble. Han havde imidlertid fået den hånd, han havde fri, ned under bordet igen og sad og kildede hende på knæerne, men så let, at hun lod, som om hun ikke mærkede det. Når han blot ville være nogenlunde ordentlig, blev hun aldrig vred. Hun måtte vel endog holde af det, uden at hun ville indrømme det, for af og til kunne man se, hvordan hun gjorde små hop på sin stol af tilfredshed. Kort og godt, de to havde det udmærket i dag.

"Frue, nu koger vandet," sagde Rosalie efter en pause.

Men Hélène rørte sig ikke af stedet. Hun havde ligesom vugget sig selv ind i deres kærlighed, hun fortsatte deres

drømme og tænkte sig dem med deres to køer derude på landet i Guignards hus. Hun kom til at smile ved at se ham sidde så alvorlig der, med hånden under bordet, mens Rosalie holdt sig ganske stiv for ikke at lade sig mærke med noget. Alle afstande var ligesom gledet bort, hun havde ikke længere nogen klar bevidsthed hverken om sig selv eller de andre, om stedet, hvor hun var, eller om hvad hun skulle der. Kobbertøjet hang og skinnede på væggen, det var, som om noget blødt holdt hende tilbage, så hun blev siddende uden at føle sig stødt af uordenen derude. Og hun nød denne synken hen i sig selv som en trang, der blev tilfredsstillet. Hun havde det kun meget varmt, heden fra komfuret bragte store sveddråber til at perle frem på hendes blege pande; bag ved hende kom der fra det halvåbne vindue et frisk, isnende, velgørende pust ind på hendes nakke.

"Frue, vandet koger," gentog Rosalie. Hun satte kedlen hen til hende. Hélène fo'r overrasket sammen og måtte rejse sig.

"Nå der er det ... Tak skal du have."

Hun havde ikke længere noget påskud til at være ude hos dem, og hun gik da langsomt ind igen. Kedlen generede hende, da hun var kommet derind, hun vidste ikke, hvad hun skulle gøre med den. Men så med et var det, som alting igen vågnede i hende, slapheden, der havde holdt hende fanget i sin døs, smeltede i en strøm af glødende liv, der brændte gennem alle hendes årer. Den vellyst, hun ikke havde følt, fo'r kriblende igennem hende, erindringerne myldrede ind på hende, hendes sanser vågnede for sent, med en umådelig, utilfredsstillet attrå. Hele hendes legeme strakte sig, som hun stod der oprejst midt i stuen, hun løftede armene i vejret og knugede hænderne sammen over hovedet, så det knagede i alle hendes lemmer.

Hun elskede ham, hun ville det! Hun måtte, hun ville give sig hen helt og udelt næste gang.

I det øjeblik, hun tog peignoiren af og så på sin nøgne arm, kom der pludselig inde fra kabinettet en lyd, som gjorde hende urolig; hun syntes, at Jeanne havde hostet. Hun tog lampen og gik ind. Barnet lå med lukkede øjenlåg og syntes at sove. Men da hendes moder beroliget havde vendt hende ryggen, åbnede hun øjnene igen, store sorte øjne, der fulgte hende ind i dagligstuen. Hun sov ikke endnu, hun ville ikke sove. Hun mærkede, at der kom et nyt hosteanfald, men hun borede hovedet ned under tæppet og kvalte det. Nu kunne hun gerne dø, hendes moder ville ikke bryde sig om det. Hun lå der og blev ved at stirre hen i mørket; hun vidste alt, og hun døde af det, uden klage.

2

Den næste morgen havde Hélène alle slags praktiske planer. Hun vågnede med en uimodståelig trang til selv at våge over sin lykke, skælvende af frygt for at miste Henri ved en eller anden uforsigtighed. I denne kolde, tidlige morgenstund, da værelset endnu lå blundende i slummer, følte hun ret, hvor hun elskede ham og længtes efter ham med en attrå, der fyldte hele hendes væsen. Hun havde aldrig før kendt noget til denne bekymring for at være fornuftig og praktisk. Hendes første tanke var, at hun måtte gå hen til Juliette straks om morgenen. Hun ville på den måde undgå ubehagelige forklaringer og undersøgelser, som kunne sætte alt på spil.

Da hun kom ind til fru Deberle, klokken ni omtrent, fandt hun hende allerede stået op, bleg og med røde øjne som en heltinde i et drama. Så snart hun fik øje på hende, kastede den stakkels kone sig i hendes arme og græd og kaldte hende sin gode engel. Hun elskede aldeles ikke denne Malignon, det forsikrede hun hende! Du store Gud, hvad det dog var for et fortvivlet eventyr! Det ville være blevet hendes død, hvis det var kommet videre, det var ganske sikkert. Hun følte nu allerbedst, at hun ikke i mindste måde egnede sig for alle den slags historier, for dette tyranni af en følelse, der bestandig var det samme, disse evindelige usandheder og lidelser. Åh, hvor det var dejligt at føle sig fri for alt det! Hun smilede tilfreds, men brast så på ny i tårer og bønfaldt veninden om ikke at foragte hende. På bunden af hendes eksaltation lå der en frygt for, at hendes mand skulle vide alt. Han havde været i stærk sindsbevægelse den foregående aften, da hun kom hjem. Hun

overøste Hélène med spørgsmål, og denne fortalte da i med en dristighed og behændighed, der forbavsede hende selv, en historie, hvis detaljer hun en for en fandt på her i flyvende fart. Hun forsikrede hende, at hendes mand ikke havde mindste anelse om noget som helst; det var hende, der havde fået det alt sammen at vide, og for at frelse hende havde villet forstyrre dette stævnemøde. Juliette hørte på hende og gik ind på denne roman, med ansigtet strålende gennem tårer. Hun kastede sig endnu engang om hendes hals. Og Hélène følte sig aldeles ikke generet af hendes kærtegn eller nærede nogen af de betænkeligheder, hun tidligere havde lidt så meget under. Da hun gik, efter at have taget det løfte af veninden, at hun skulle være rolig og fornuftig, lo hun ved sig selv over sin behændighed og var yderst fornøjet med den. Der gik nogle dage. Hélène følte, at der var vendt op og ned på hele hendes tilværelse; hun levede ikke længere hos sig selv, hun levede hos Henri, alle hendes tanker førte hende til ham. Der eksisterede intet andet for hende i verden end huset ved siden af, hvor hele hendes sjæl, hele hendes hjerte var. Så snart hun blot kunne finde et eller andet påskud, ilede hun derind. Hun glemte alt omkring sig, tilfreds med blot at indånde samme luft som han. I sin første henrykkelse over, at han var hendes, kunne endog synet af Juliette sætte hende i en underlig blød stemning, fordi hun hørte Henri til. Han havde imidlertid endnu ikke noget eneste øjeblik kunnet træffe hende alene. Hun syntes med et vist raffinement at ville trække tiden ud for deres næste stævnemøde. En aften, da han fulgte hende ud i entreen, havde hun blot fået ham til at love ikke oftere at gå hen til huset i Passage des Eaux, og tilføjet, at han ville kompromittere hende,

hvis han gjorde det. Det kriblede gennem dem begge ved tanken om den lidenskabelige omfavnelse, i hvilke de en aften et eller andet sted, de vidste ikke hvor, ville trykke hinanden til deres hjerte. Og med hovedet fyldt af det ene ønske, levede Hélène kun for dette øjeblik og tilbragte sine dage i forventningen om dets komme, lykkelig, ligegyldig for alt andet, kun forstyrret i denne lykke ved en urolig fornemmelse af, at Jeanne blev ved at hoste.

Det var en kort, tør hoste, der kom igen hvert øjeblik og blev stærkere hen imod aften. Hun havde da lette anfald af feber, og når hun sov, svedte hun stærkt, hvad der tog kræfterne fra hende. Når hendes moder spurgte hende, svarede hun, at hun ikke var syg, og at hun ingen smerter følte. Det var sagtens kun en smule forkølelse, der snart gik over. Hélène lod sig berolige af denne forklaring, hun havde jo i ingenting nogen klar forestilling om, hvad der gik for sig rundt omkring hende. Men i den permanente henrykkelse, hvori hun levede, dæmrede der dog en ubestemt følelse ind af smerte, som en vægt, der faldt tungt ned på hende og fik hende til at bløde et sted, hun kunne ikke sige hvor. Undertiden var det, som om hun midt under den glæde, der sænkede hendes sjæl ned i ømme drømme, blev betaget af en pludselig angst; det forekom hende, som om der var en ulykke bag ved hende. Hun vendte sig om, men smilede så. Når man er rigtig lykkelig, frygter man altid for sin lykke. Der var ingen. Jeanne havde hostet, men hun drak jo maltsirup, det havde ingenting at betyde.

Den gamle doktor Bodin, der af og til som ven af huset kom og så til dem, havde imidlertid en eftermiddag gjort sin visit betydelig længere end sædvanlig og hele tiden siddet og stirret

på Jeanne med sine små, blå øjne. Under påskud af at lege med hende, spurgte han hende ud om forskellige ting, den dag sagde han dog intet. Men to dage efter kom han igen, og denne gang førte han uden at undersøge Jeanne videre, ligesom tilfældigt samtalen hen på rejser. Han havde tidligere gjort tjeneste som militærlæge og kendte hele Italien. Det var et prægtigt land, som man burde tage til om foråret. Det fortjente at ses og beundres, og han forstod ikke, hvorfor fru Grandjean ikke rejste derned sammen med sin datter. Efter forskellige behændige overgange rådede han til sidst rent ud til et ophold dernede i sollandet, som han kaldte det. Hélène så stift på ham. Gudbevares, der var ingen af dem, der var syge, sagde han da, men lidt forandring af luft ville de alligevel begge to have godt af. Hun var blevet aldeles bleg, en isnende kulde gennemfo'r hende ved tanken om at forlade Paris. Gud i Himlen, rejse så langt bort! Miste Henri pludselig, uden at der for deres kærlighed kom nogen dag efter denne. Det skar hende således i hjertet, at hun bøjede sig ned over Jeanne for at skjule sin forvirring. Ville hun derned? Barnet sad og gned forfrossent sine små hænder. Ja, det ville hun rigtignok gerne. Hun ville inderlig gerne have, at de skulle rejse ned til solen, de to alene, ganske alene. Håbet om et nyt, prægtigt liv lagde formelig glans over hendes stakkels afmagrede ansigt, hvis kinder feberen brændte. Men Hélène hørte intet længere, hele hendes sjæl oprørtes, hun var overbevist om, at alverden havde sammensvoret sig imod hende for at skille hende fra Henri, både præsten og doktor Bodin, ja endog Jeanne selv. Da han så, hvor hendes ansigt havde skiftet farve, troede den gamle læge, at han havde været alt for uforsigtig; han skyndte sig at sige, at

det jo forresten var noget, de altid kunne tale om, men samtidig lovede han sig selv snart igen at bringe denne sag på bane.

Hun havde et ærinde ind til fru Deberle, sagde Hélène. Så snart doktoren var gået, skyndte hun sig at tage hatten på. Jeanne ville ikke med; hun havde det bedre her ved kaminen, hun skulle nok være artig og ikke lukke vinduet op. I den sidste tid havde hun ikke plaget moderen for at komme med, hun sendte kun et langt blik efter hende, når hun gik. Og når hun så var blevet alene, krøb hun sammen på sin stol og kunne blive siddende hele timer uden at røre sig.

"Mor, er der langt til Italien?" spurgte hun, da Hélène kom for at kysse hende til farvel.

"Ja, meget langt, mit barn."

Men Jeanne holdt hende fast om halsen og ville ikke straks slippe.

"Hør, Rosalie kunne passe alting herhjemme," hviskede hun; "vi behøvede ikke at have hende med ... Vi tog blot en ganske lille kuffert med, ikke større end som så ... Åh, hvor det ville være dejligt! Slet ikke andre end os to! ... Du kan ikke tro, hvor jeg ville blive fed og rund dernede."

Nå ja, de kunne jo se ad, sagde Hélène og skyndte sig så bort, idet hun anbefalede Rosalie at passe godt på frøkenen. Barnet satte sig hen i kaminkrogen, så på ildens knitren derinde og sank hen i et døsigt drømmeri. Af og til strakte hun uvilkårligt hænderne frem for at varme dem. Skæret fra det blussende bål trættede hendes store øjne. Hun lukkede dem da og sad således hensunken i sig selv, at hun ikke engang hørte hr. Rambaud komme. Hans besøg begyndte at blive hyppigere, han kom,

sagde han, på grund af den stakkels lamme kone, som doktor Deberle endnu ikke havde fået ind på et hospital.

Da han traf Jeanne alene, satte han sig hen til hende ved kaminen og passiarede med hende som med en voksen. Det var meget kedeligt, den gamle kone havde nu ventet en hel uge; men han ville nu straks med det samme gå ind og se at få fat i doktoren, som så måske kunne give ham et afgørende svar. Han blev imidlertid siddende uden at røre sig af pletten.

"Så din moder har ikke taget dig med?" spurgte han. Jeanne skød træt skuldrene i vejret. Det var så besværligt at gå ud til folk, det morede hende ikke mere.

"Jeg bliver gammel," tilføjede hun, "jeg kan ikke blive ved at lege altid. Moder morer sig ved at være ude, og jeg vil helst være hjemme, derfor følges vi ikke ad."

Der blev en pause. Barnet rystede og holdt sine hænder hen til ilden, der brændte med stærkt rødligt skær; hun lignede i virkeligheden en lille, gammel kone, som hun sad der, pakket ind i et uhyre sjal, med et tørklæde om halsen og et andet over hovedet. Hr. Rambaud havde en stund siddet med hænderne i skødet og set på ilden. Han vendte sig så om til Jeanne og spurgte, om hendes moder også havde været ude den foregående dag. Hun nikkede. Og dagen forud og den forud for den igen? Hun nikkede stadig bekræftende på hans spørgsmål. Hendes moder gik ud hver dag. Hr. Rambaud og barnet så da længe på hinanden med blege, alvorlige ansigter, som om de havde en stor sorg at bære i fællesskab. De talte ikke derom, fordi sådan en lille pige og en gammel mand ikke kunne tale sammen om den slags ting; men de vidste godt, hvorfor de var i så sørgmodigt et humør, og hvorfor de holdt af at sidde således

sammen hver på sin side af kaminen, når der ingen var hjemme. Det var for dem en stor trøst, de følte deres forladthed mindre, når de sad sammen der, og der kom sådan en underlig lyst over dem til at falde hinanden om halsen og græde.

"Jeg er sikker på, du fryser ... Ryk kun nærmere hen til ilden."

"Nej vist ikke, mit barn, jeg fryser slet ikke."

"Det er ikke sandt, dine hænder er iskolde ... Ryk nu herhen, eller også bliver jeg vred."

Lidt efter var det ham, der blev urolig.

"Jeg tør vædde på, at du ikke har fået maltsirup ... skal jeg lave den i stand til dig? Jeg kan det godt ... Hvis jeg passede dig, så skulle du se, så kom du ikke til at mangle noget."

Han turde ikke komme med tydeligere hentydninger. Jeanne svarede hurtigt, at hun ikke kunne lide maltsiruppen, hun havde fået så meget af den. Men tit gik hun dog ind på, at hr. Rambaud puslede omkring hende som en moder; han lagde en pude i ryggen på hendes stol, gav hende hendes mikstur, når hun havde glemt at få den, og tog hende under armen, når hun ville gå omkring i stuen. Det var et kæleri, de begge to holdt så meget af. De legede fader og datter, som Jeanne sagde, alt imens hun så på ham med sit dybe blik, hvis ild helt forstyrrede hovedet på den skikkelige hr. Rambaud. Men så pludselig kom sørgmodigheden over dem igen. De talte ikke mere, men sad og kiggede op på hinanden med stjålne øjekast, hvori der afspejlede sig uro og medlidenhed. Efter en lang pause gentog barnet i dag det spørgsmål, som hun allerede havde stillet sin moder.

"Er der langt til Italien?"

"Om der er!" svarede hr. Rambaud. "Ja, det er jo helt langt nede på den anden side Marseille ... Hvorfor spørger du mig om det?"

"Fordi, fordi ..." erklærede hun alvorligt.

Hun beklagede sig så over, at hun ikke vidste besked om nogen ting. Hun var altid syg, hun havde aldrig kunnet komme i skole. Han svarede ikke. Den stærke hede fra kaminen lullede dem efterhånden halvt hen i blund.

Hélène havde imidlertid truffet fru Deberle og hendes søster Pauline nede i den japanske pavillon, hvor de ofte tilbragte eftermiddagen. Der var sat en lille kakkelovn derind, og for øjeblikket var der kvælende hedt. Alting var lukket, man så kun gennem ruderne på alle sider ud i haven, der stod i vinterdragt med afbladede træer og sorte, nøgne grene. De to søstre diskuterede særdeles ivrigt.

"Men så lad mig dog blive fri for at høre den passiar!" udbrød Juliette. "Vor velforståede interesse er at støtte Tyrkiet."

"Jeg har talt med en russer," svarede Pauline, der ligeledes var yderst animeret. "Man har megen sympati for os i St. Petersborg. Det er der, vi skal søge vore virkelige allierede."

Juliette stillede sig hen foran hende med korslagte arme og spurgte:

"Og den europæiske ligevægt, hvordan vil du så have, det skal gå med den?"

Det orientalske spørgsmål satte hele Paris i bevægelse, det var dagens stående tema, og enhver dame, der bevægede sig lidt i verden, kunne kun meget dårligt tale om andet. I de sidste to dage havde fru Deberle da også med stor ivrighed kastet sig over den udenlandske politik. Hun havde de allerbestemteste

meninger om de forskellige eventualiteter, der truede med at blive til virkelighed, og hendes søster Pauline irriterede hende i høj grad, fordi hun havde fået den besynderlige idé at støtte Rusland, tvært imod Frankrigs aldeles åbenbare interesser. Hun ville overbevise hende om dette og talte sig da ikke så sjældent heftig i diskussionen.

"Du taler som en gås, gør du ... Når du blot havde studeret spørgsmålet sammen med mig ..."

Hun afbrød sig selv for at hilse på Hélène, der netop kom i det samme.

"Goddag, bedste frue. Det var pænt af Dem at komme ... Har De ikke hørt noget nyt ... Der var i morges tale om et ultimatum. Kommunalrådets møde skal have været yderst bevæget."

"Nej, jeg ved virkelig ingenting," svarede Hélène forbavset over spørgsmålet. "Jeg kommer så lidt ud."

Juliette havde i øvrigt ikke ventet på svar. Hun forklarede Pauline, hvorfor det var nødvendigt at neutralisere Sortehavet, og nævnede flere gange engelske og russiske generaler, hvis navn hun udtalte fuldstændig korrekt og på en vis familiær måde, som om hun kendte dem meget godt. Imidlertid kom Henri med en bunke aviser i hånden. Hélène forstod, at det var for hendes skyld, at han kom, deres blik søgte straks hinanden og hvilede længe på hinanden. Og de vekslede så et tavst men langt håndtryk.

"Nå hvad står der i aviserne?" spurgte Juliette ivrigt.

"I aviserne, kære?" svarede doktoren, "der står jo aldrig noget."

Et øjeblik blev det orientalske spørgsmål lagt til side, og der var flere gange tale om én, som man ventede, men som ikke kom. Pauline oplyste, at klokken allerede havde slået tre. Åh, han kom nok, erklærede fru Deberle; han havde lovet det for ganske sikkert. Hun sagde imidlertid ikke, hvem det var. Hélène hørte efter, uden at forstå, hvad der var tale om, og uden at bryde sig om det. Alt hvad der ikke angik Henri, interesserede hende ikke. Hun bragte nu aldrig længere arbejde med. Hun gjorde visitter på to timer uden at deltage i samtalen, kun optaget af sine egne drømmerier. Ofte bildte hun sig ind, at de andre forsvandt som ved et vidunder, og at hun blev alene tilbage med ham. Kun når Juliette direkte spurgte hende, svarede hun, og sad så i øvrigt og berusede sig i Henris blik, der stadig hvilede på hende.

Han gik netop nu bag om hendes stol under påskud af at ville rulle en af persiennerne op, og det var, som om hun af hans varme ånde, der bølgede ind i hendes hår, kunne mærke, at han bad hende om et stævnemøde. Hun samtykkede i stilhed. Hun havde ikke længere kræfter til at vente.

"Der var nogen, der ringede, det må være ham!" udbrød Pauline pludselig.

De to søstre påtog sig en ligegyldig mine. Det var Malignon, der kom, klædt endnu mere soigneret end sædvanlig, med et vist alvorligt præg over sig. Han vekslede håndtryk med alle, men var ikke vittig og spøgende som sædvanlig. Han havde en tid ikke været der i huset, og der var nu noget vist ceremonielt ved hans besøg. Mens doktoren og Pauline beklagede sig over, at han kom så sjældent, bøjede Juliette sig ned til Hélène, der til

trods for sin drømmende ligegyldighed for alt dog her syntes lidt overrasket.

"Det forbavser Dem? ... Nå ja herregud, han er i grunden en skikkelig fyr, som man ikke kan være vred på ... Tænk Dem blot, han har fundet en mand til Pauline. Det er pænt af ham, ikke sandt?"

"Jo, ganske vist," svarede Hélène, uden i grunden at vide, hvad hun svarede på.

"En af hans venner, der er meget rig og som i grunden ikke tænkte på at gifte sig ... Malignon kommer netop i dag for at bringe os definitivt svar ... Så forstår De jo nok, at jeg må bære over med meget. Der er heller ingen fare længere, vi kender nu hinanden."

Hun smilede og rødmede en smule ved de erindringer, hun vakte, men vendte sig så om til Malignon og syntes udelukkende optaget af ham. Også om Hélènes læber lagde der sig et smil. Hun havde uret i at mane alle disse sorte dramaer frem for sin fantasi, alting ordnede sig jo på den bedste og elskværdigste måde. Men mens hun sad og nød lykken ved i det, hun så for sig, at finde undskyldning også for sig, havde Juliette og Pauline imidlertid åbnet døren ud til haven og fået Malignon med ud i den. Pludselig hørte hun bagved sig Henris stemme.

"Jeg bønfalder Dem, Hélène ... jeg bønfalder Dem," sagde han sagte, men glødende af lidenskab.

Hun fo'r sammen og så omkring sig med et pludselig uroligt blik. Jo, de var alene, hun så de tre andre sagte gå frem og tilbage ude i en af gangene. Henri havde vovet at lægge sin arm om hendes skulder, og hun skælvede i den beruselse, hendes kærlighed fyldte hende med.

"Når De vil," hviskede hun. Hun havde straks forstået, at det var et stævnemøde, han bad hende om.

Hurtigt og dæmpet vekslede de derpå nogle ord:

"Vent mig i aften i huset i Passage des Eaux."

"Nej, jeg kan ikke ... Jeg har jo forklaret Dem det, og De har lovet mig ..."

"Så et andet sted da, hvor De vil, når jeg blot træffer Dem ... I aften hos Dem?"

Nej, nej, det kunne ikke gå an. Hun kunne imidlertid kun tilkendegive ham det ved en bevægelse med hånden, de to damer og, Malignon kom netop tilbage i det samme. Fru Deberle havde foregivet, at den unge mand skulle med ud i haven for at se en violbusk, der stod i fuldt flor trods det kolde vejr. Hun kom nu løbende tilbage igen, strålende over hele ansigtet.

"Det er afgjort!" sagde hun.

"Hvad?" spurgte Hélène, hvis tanker endnu fuldstændig var fyldt af, hvad Henri havde sagt, og som slet ikke huskede, hvad der havde været tale om før.

"Ih, giftermålet naturligvis! Det er virkelig en stor lettelse, Pauline begyndte oprigtig talt at genere en smule ... Den unge mand har set hende og fundet hende fortryllende. I morgen skal vi alle sammen spise hos papa ... Jeg kunne kysse Malignon for den gode nyhed, han har bragt."

Henri havde imidlertid ganske stille og behændigt søgt at komme lidt bort fra Hélène. Også han var meget tilfreds med Malignon og syntes ligesom sin kone at glæde sig over, at de nu endelig havde fået Pauline anbragt. Han gjorde så Hélène opmærksom på, at hun var i færd med at tabe den ene af sine

handsker. Hun takkede ham. Ude i haven hørte man Pauline le. Hun bøjede sig over til Malignon og hviskede ham små, afbrudte sætninger i øret, og lo så endnu højere, når han svarede hende på samme måde. Han gav hende åbenbart oplysninger om hendes tilkommende. Gennem døren ud til haven, der var blevet stående på klem, kom der friske, kølige vindpust, som Hélène indåndede med velbehag.

Det var netop på denne tid, at Jeanne og hr. Rambaud oppe i Hélènes lejlighed sad og lulledes hen i halvslummer af heden fra kaminen. Barnet brød endelig denne lange tavshed, idet hun pludselig spurgte, som om hendes drømmeri endte i dette spørgsmål:

"Skal vi gå lidt ud i køkkenet? ... Så kan vi se efter, om vi ikke kan opdage moder ..."

"Ja gerne," svarede hr. Rambaud.

Hun havde i dag ualmindelig mange kræfter. Uden at blive hjulpet klatrede hun op og klemte ansigtet mod en af ruderne. Også hr. Rambaud så ud i haven. Der var slet ingen blade, man kunne se lige ind i den japanske pavillon. Rosalie havde travlt derude og var lidt mut over forstyrrelsen. Men det varede kun et øjeblik, så opdagede Jeanne sin moders kjole og klemte ansigtet endnu fastere til ruden for at se bedre, samtidig med at hun underrettede de andre om sin opdagelse. Også Pauline havde imidlertid lagt mærke til dem deroppe og gjorde tegn til dem. Hélène kom helt frem og vinkede ad dem med hånden.

"De har set Dem, frøken," sagde Rosalie, "de gør tegn til Dem, at De skal komme derned."

Hr. Rambaud blev nødt til at åbne vinduet. Man bad ham komme ned og tage Jeanne med, de ville alle sammen så gerne

have det. Men barnet var flygtet ind i stuen og ville på ingen måde derned og sagde, at hr. Rambaud havde pikket på vinduet med vilje. Hun holdt så meget af at kigge ned til sin moder, men hun ville ikke derind, og på alle de spørgsmål, hr. Rambaud gjorde hende, svarede hun kun med sit hemmelighedsfulde "fordi at, ... fordi at ..." der forklarede alt.

"Du skulle da mindst nøde mig til det!" udbrød hun endelig, og der kom et underlig mørkt udtryk i hendes ansigt.

Men han blev ved at gentage, at hendes moder ville blive meget ked af det, og at man ikke kunne bære sig sådan ad mod fremmede folk. Han skulle pakke hende godt ind, så hun slet ikke kom til at fryse; og samtidig med at han sagde det, bandt han sjalet omkring hende, tog tørklædet af, hun havde over hovedet, og gav hende et pænt hæklet teaternet på i stedet for. Da hun var færdig, gjorde hun endnu indvendinger, men endelig gik hun dog med på den betingelse, at han straks skulle bringe hende op igen, hvis hun følte sig alt for ilde tilpas dernede. Portneren lukkede mellemlågen op, for dem, og nede i haven tog man yderst fornøjet imod dem. Navnlig fru Deberle viste sig såre omhyggelig for Jeanne; hun satte hende i en lænestol henne ved kakkelovnen og ville have, at man straks skulle lukke helt til, da det ellers let kunne trække på det kære barn. Malignon var gået. Hélène skyndte sig at glatte Jeannes forpjuskede hår, lidt generet over at se hende mellem fremmede i denne indpakning. Men Juliette udbrød:

"Nej lad blot være! Vi er jo her kun mellem os selv ... Den kære lille Jeanne var den eneste, vi manglede."

Hun ringede og spurgte, om frøken Smithson og Lucien ikke var kommet tilbage fra deres spadseretur. Nej, de var ikke

kommet. Forresten begyndte Lucien at blive næsten umulig, han havde den foregående dag fået alle de fem små frøkener Levasseur til at græde.

"Skal vi lege salt og brød?" spurgte Pauline, der var blevet aldeles ellevild ved tanken om sit nærtforestående bryllup. "Det er slet ikke trættende."

Men Jeanne rystede på hovedet. Hun sad og sendte under de sænkede øjenhår lange blik omkring på alle dem, der var i stuen. Doktoren havde netop underrettet hr. Rambaud om, at den gamle kone, han interesserede sig for, endelig var kommet ind på hospitalet, og denne trykkede bevæget hans hånd, som om han havde gjort ham en stor personlig tjeneste. Man tog derpå plads hver i sin lænestol og førte en stille, hyggelig passiar med hinanden, af og til afbrudt af små pauser. Da fru Deberle og Pauline begyndte at hviske sammen, sagde Hélène til de to herrer:

"Doktor Bodin har tilrådet os en rejse til Italien."

"Nå, det var derfor, Jeanne spurgte mig!" udbrød hr. Rambaud. "Ville det more dig at komme til Italien, hvad min ven?"

Barnet svarede ikke, men lagde kun sine to små hænder på brystet, og der kom samtidig pludselig liv i hendes ansigt. Hendes blik fæstede sig frygtsomt på doktoren, hun forstod, at det var ham, hendes moder spurgte. Der var gået et let sæt igennem ham, men han havde straks taget sig i det igen. Pludselig kastede Juliette sig imidlertid ind i samtalen, hun måtte som sædvanlig tale med om alting.

"Hvad? sagde De ikke, at De ville rejse til Italien! ... Nej, det træffer sig virkelig morsomt! Jeg plagede netop i morges Henri

for at han skulle tage mig med til Neapel. Tænk Dem, i hele ti år har det været min kæreste drøm at få Neapel at se. Hvert forår har han lovet mig, at vi skulle komme derned, men endnu har han aldrig holdt sit løfte."

"Har jeg måske sagt, at jeg ikke ville?" spurgte doktoren.

"Ja, det har du rigtignok; du har rent ud sagt, at det var umuligt på grund af dine patienter."

Jeanne lyttede. Over hendes pande trak der sig en dyb rynke, mens hun samtidig mekanisk sad og drejede på sine små fingre.

"Åh, hvad mine patienter angår, så kunne jeg vel nok for et par ugers tid betro dem til en kollega ... Hvis jeg vidste, at jeg kunne gøre dig så stor en glæde med det ..."

"Doktor," afbrød Hélène, "er De også af den mening, at en sådan rejse ville være heldig for Jeanne?"

"Den ville være udmærket, den ville bringe hendes helbred fuldstændig på fode igen ... Børn har altid godt af at rejse."

"Så," udbrød Juliette, "tager vi Lucien med og rejser i selskab alle sammen ... Vil du?"

"Naturligvis; jeg vil jo alt hvad du vil," svarede han med et smil.

Jeanne sænkede hovedet og borttørrede to store tårer, som vreden og smerten afpressede hende. Hun lod sig synke helt tilbage i lænestolen, som for hverken at se eller høre mere, mens fru Deberle henrykt gav sin glæde luft over den uventede adspredelse, der forestod hende. Hvor det var nydeligt af hendes mand! Hun gik hen og gav ham et kys for det. Og så begyndte hun straks at tale om forberedelserne. De skulle rejse allerede i næste uge. Men du store Gud! Hvorledes skulle hun

blive færdig med alt det, der var at ordne og arrangere forinden? Hun ville også absolut lægge en rejserute. De måtte nødvendigvis tage den og den vej, i Rom måtte de blive otte dage, og så bagefter ville de gøre holdt på et fortryllende lille sted, som fru de Guiraud havde talt til hende om. Til sidst kom hun op at diskutere med Pauline, der ville have rejsen opsat, for at hun og hendes mand også kunne komme med.

"Nej vist ikke, på ingen som helst måde! Brylluppet kan blive holdt, når vi kommer hjem igen!"

Jeanne glemte man efterhånden rent. Hun sad og stirrede hele tiden på sin moder og på doktoren. Hélène gik nu gerne ind på denne rejse, hun ville jo hele tiden komme til at være sammen med Henri. Hvilken lykke, hvilken glæde måtte det ikke være således at rejse sammen ned til solskinnets land, leve hele dage ved hinandens side, og omhyggeligt passe på de timer, de kunne være sammen alene! Der lagde sig et smil om hendes læber, hun følte sig så let om hjertet nu, hun havde været så bange for at miste ham. Og mens Juliette sad der og oprullede et billede af alle de egne, de ville komme igennem, forekom det allerede hende og Henri, at de vandrede omkring i et idealt forår, og deres blik fortalte hinanden, hvor højt de ville elske hinanden der og der og overalt, hvor de kom hen sammen.

Hr. Rambaud var imidlertid blevet mere og mere stille, ligesom bekymret. Han lagde nu mærke til, at Jeanne ikke syntes at have det godt.

"Hvad er det, mit barn?" hviskede han til hende, "er der noget i vejen."

"Åh ja, jeg har det så dårligt ... lad mig komme op ..."

"Vi må da først sige det til din moder."

"Nej, moder har andet at bestille nu ... Bring du mig ind ..."

Han hjalp hende op af stolen og gik hen til Hélène og sagde, at barnet følte sig lidt anstrengt.

Hun bad ham da vente på hende deroppe, hun ville komme straks efter.

De gik, men allerede på trappen til anden sal måtte de standse. Jeanne havde lænet hovedet til hans skulder, og de stod og så på hinanden med et blik, hvori der afspejlede sig den dybeste sorg. Ikke en lyd forstyrrede den isnende tavshed på trappegangen.

"Er du glad ved at skulle til Italien?" spurgte han.

Men hun begyndte at græde og sagde, at hun ikke ville, at hun foretrak at dø oppe i sit lille kammer. Nej, nej hun ville ikke, og hun kom heller ikke derned, hun blev syg, det følte hun godt. Intetsteds, intetsteds ville hun komme hen. Man kunne gerne straks forære hendes små sko til de fattige. Så midt under gråden spurgte hun ham imidlertid pludselig med sagte stemme:

"Kan du huske, hvad du en aften bad mig om?"

"Om hvad, mit barn?"

"At du altid måtte blive hos moder, altid, altid ... Hvis du vil endnu, må du gerne for mig."

Også hr. Rambaud fik tårer i øjnene. Han trykkede et kærligt kys på hendes små læber, mens hun tilføjede endnu sagtere:

"Du er måske vred på mig, fordi jeg ikke syntes om det dengang. Ser du, jeg forstod det ikke endnu ... Men det er dig, jeg vil have. Straks, hører du, straks ... Jeg holder meget mere af dig en af den anden ..."

Hélène blev imidlertid siddende nede hos Deberles. Man blev ved at tale om rejsen. Hun følte en uimodståelig trang til at åbne hele sit hjerte og fortælle Henri om al den lykke, der fyldte det. Og mens Juliette og Pauline diskuterede, hvor mange kjoler der skulle tages med, bøjede hun sig da over imod ham og gav ham det stævnemøde, som hun en times tid tidligere havde afslået.

"Kom i aften," sagde hun, "jeg skal vente Dem."

Da hun endelig gik op, mødte hun Rosalie, der bestyrtet kom løbende ned ad trappen. Så snart hun opdagede sin frue, råbte hun højt:

"Frue, frue, skynd Dem! ... Frøkenen har det ikke godt; hun spytter blod."

3

Da de rejste sig fra bordet, talte doktoren til Juliette om en barselkone, som han rimeligvis blev nødt til at blive hos om natten. Han gik klokken ni, lagde vejen ned til vandet og spadserede en stund i mørket langs de øde kajer. Det blæste lidt, og Seinen, der i dag var ualmindelig høj, rullede afsted med små, sorte bølger. Da klokken slog elleve, gik han atter op ad Trocadero-skrænten, tilbage til huset, der stod der som en stor, firkantet fortætning af mørket. Men der var endnu lys i vinduerne i spisestuen. Han gik rundt om huset, men også fra køkkenvinduet faldt der et klart skær ned. Han ventede forbavset, en smule urolig. Man så skygger bevæge sig bag gardinet, der var en underlig forstyrrelse deroppe i lejligheden. Hr. Rambaud var måske blevet til middag? Men det var underligt, for længere end til klokken ti plejede han aldrig at blive. Henri turde ikke gå der op, hvad skulle han sige, hvis det var Rosalie, der kom ud? Endelig hen imod midnat tog utålmodigheden magten fra ham; han satte alle forsigtighedshensyn til side, ringede på og gik uden at sige noget forbi madame Bergerets portnerloge. Ovenpå var det virkelig Rosalie, der kom ud.

"Er det Dem, hr. doktor? Vær så god at komme ind. Jeg skal sige, at De er kommet ... Fruen venter Dem vistnok."

Hun syntes slet ikke overrasket ved at se ham på denne tid af døgnet. Da han, uden at svare noget, gik ind i spisestuen, fortsatte hun:

"De kan ikke tænke Dem til, hvor frøkenen er dårlig ... Det har været en ganske forfærdelig aften for os ..."

Hun forlod ham. Mekanisk havde doktoren sat sig. Han tænkte slet ikke på, at han var læge. Da han gik dernede langs floden havde han hele tiden drømt om værelset, hvor Hélène ville føre ham ind, mens hun lagde fingeren på munden og gav ham tegn til, at han skulle være stille for ikke at vække Jeanne, der lå og sov i kabinettet ved siden af. Kun natlampen var tændt, og der var mørkt i stuen, så de knap kunne se hinanden, mens deres læber stille mødtes. Og nu sad han der som på visit, med sin hat foran sig, og ventede. Indefra hørte han en hårdnakket hosten forstyrre nattestilheden.

Rosalie kom ud igen, gik hurtigt gennem spisestuen med et vaskefad i hånden og sagde:

"Fruen siger, at De ikke kan komme ind."

Han blev siddende. Det var ham umuligt at gå. Stævnemødet måtte altså opsættes til en anden dag? Han sad og grundede over det, uden at kunne få det klart for sig, at det måtte være således. Så kom han til at tænke på, at det virkelig også var kedeligt med denne stakkels Jeannes helbred; man havde heller ikke andet end sorg og ærgrelse af børn. I det samme blev døren imidlertid lukket op, og doktor Bodin kom ud og bad ham undskylde så mange gange. Man havde sendt bud efter ham osv. osv. Men han ville naturligvis altid være særdeles glad ved at kunne konferere med sin berømte kollega.

"Gud bevares, Gud bevares," gentog doktor Deberle, for hvis øre alle disse høflighedsfraser vedblev at summe, uden at han rigtig forstod dem.

Den gamle læge sagde, at han var noget i tvivl med hensyn til diagnosen. Med dæmpet stemme diskuterede han de foreliggende symptomer og brugte hele tiden en mængde

tekniske udtryk, mens han samtidig kiggede op på doktoren for at se, hvad han mente. Der var stærk hoste, men dog uden opspytning, en betydelig afkræftelse og hidsig feber. Måske var det et tyfoidt tilfælde, der forelå. Han turde dog ikke have nogen rigtig mening om det, den chloro-anæmiske neurose, barnet i nogen tid havde lidt af, bragte ham til at frygte uforudsete forviklinger.

"Hvad er Deres mening?" spurgte han stadig sin kollega.

Men doktor Deberle svarede kun med undvigende gestus. Mens den gamle læge talte, følte han sig mere og mere skamfuld ved at være der. Hvorfor var han dog gået der op?

"Jeg har givet hende to spanske fluer på," fortsatte doktor Bodin. "Jeg tør som sagt ingenting sige endnu ... Men undersøg De hende nu og lad mig så høre Deres mening."

Han fulgte ham ind i stuen. Den var svagt oplyst af en lampe. Det gav et sæt gennem Henri. Han mindedes andre lignende nætter, den samme indelukkede varme luft, den samme dæmpede belysning over møbler og gardiner. Men ingen kom ham i møde og strakte hænderne ud imod ham som tidligere. Hr. Rambaud sad modløs i en lænestol og syntes kun at blunde. Henne ved sengen stod Hélène i hvid morgenkjole og ligbleg i ansigtet. Hun vendte sig ikke om, idet han kom. Et øjeblik undersøgte han da Jeanne. Hun var så svag, at hun kun med besvær kunne åbne øjnene. Hun lå badet i sved, og det blege ansigt havde kun en lille, blussende rød plet på kinden.

"Det er en akut phtisis," sagde han endelig. Han sagde det højt, uden selv at ville det, og røbede ikke nogen som helst overraskelse, som om han i lang tid havde forudset det.

Hélène hørte det og så på ham. Hun stod der ganske stille, uden tårer i øjnene, uhyggelig rolig.

"Tror De?" sagde doktor Bodin og nikkede, som om han også nok var af samme mening, men ikke havde villet udtale den først.

Han stetoskoperede atter barnet. Jeanne lå stille hen og lod sig undersøge uden at synes at forstå, hvorfor de plagede hende således. Der blev vekslet nogle hurtige replikker mellem de to kolleger. Den gamle doktor mumlede noget om amphorisk respiration og sprukken pottelyd, men syntes for øvrigt atter at være lidt i tvivl og talte om en capillær bronchitis. Doktor Deberle erklærede, at en eller anden ydre omstændighed måtte have slået sig til, rimeligvis en forkølelse, men at han i øvrigt flere gange havde set den chloro-anæmiske tilstand begunstige udviklingen af brystaffektioner. Hélène stod et stykke tilbage i stuen og ventede.

"Hør selv," sagde doktor Bodin og gik til side, for at Henri kunne komme til.

Han bøjede sig ned og ville anbringe stetoskopet. Jeanne lå stadig med lukkede øjenlåg, overvældet af feberen. Chemisen var skudt til side, og man så barnets bryst, hvor de kvindelige former akkurat lige kunne spores. Det var umuligt at tænke sig noget renere og samtidig mere sørgeligt end dette knoppende liv, der allerede berørtes af dødens finger. Hun havde ikke gjort nogen som helst indvending imod at den gamle doktor undersøgte hende, men næppe rørte Henri ved hende, før det gav et voldsomt sæt igennem hende. Det var, som blufærdigheden pludselig vækkede hende af den smertedøs, hvori hun havde ligget, hun blev i samme øjeblik en ung kvinde,

hvis kyskhed man krænkede, og hun klemte de to små, magre arme sammen over brystet, fo'r gysende sammen og kaldte:

"Mor ... mor ..."

Samtidig slog hun øjnene op. Da hun så, hvem det var, der stod ved sengen, syntes hun at blive grebet af ligefrem rædsel. Hun så, at hun var nøgen, og hulkende af skam trak hun hurtigt lagenet op over sig. Det var, som hun under sygdommen pludselig var blevet ti år ældre og trods sin alder moden nok til at forstå, at denne mand ikke turde røre ved hende og finde sin moder igen i hende. Med bønfaldende stemme kaldte hun på ny:

"Mor ... mor ... kom dog, kom!"

Hélène havde endnu ingenting sagt. Hun gik helt hen til Henri, så stift på ham og hviskede med halvkvalt stemme:

"Gå, gå!"

Doktor Bodin søgte at berolige Jeanne, der rystede af et nyt, heftigt hosteanfald. Han lovede hende, at ingen skulle gøre hende imod længere, at alle skulle gå, for at hun kunne komme til at ligge i ro.

"Gå, gå!" gentog Hélène, mens Henri stirrede på hendes ligblege ansigt. "De ser jo, at vi har dræbt hende."

Uden at kunne finde noget ord at svare, gik Henri da. Ude i spisestuen blev han stående et øjeblik, ventende, han vidste ikke hvad, et eller andet, der muligvis kunne ske. Da han så, at doktor Bodin ikke kom ud fra sygeværelset, tog han imidlertid sin hat og følte sig for ned ad trappen, uden at Rosalie faldt på at lyse ham. Han tænkte på den rivende fart, hvormed en sådan akut phtisis udvikler sig, det var et tilfælde, han havde haft rig lejlighed til at studere. De miliære tuberkler ville gribe hurtigt

om sig, kvælningsanfaldene blive hyppigere og hyppigere, Jeanne havde ganske sikkert ikke tre uger tilbage at leve i.

Der gik otte dage. Solen stod op og dalede over Paris, derude på den store himmel uden for vinduet, men Hélène havde ikke nogen klar fornemmelse af denne tidens ubønhørlige, regelmæssige gang, hun vidste, at dommen var fældet over hendes barn, og hun vandrede omkring, fortumlet af den rædsel, som søndersled hendes hjerte. Det var en venten uden håb, en vished om at døden ikke ville tilgive. Og dog kom der ikke tårer i hendes øjne. Hun var altid på benene, altid rede til at pleje den syge og lægge hende tilrette med de samme langsomme, afmålte bevægelser. En sjælden gang sank hun, overvældet af træthed, om i en stol og sad så timevis og så på hende. Jeanne blev svagere og svagere, smertefulde opspytninger tog på hendes kræfter, og feberen hørte ikke op mere. Når doktor Bodin kom, undersøgte han hende et øjeblik og gav en eller anden ordre; men når han gik igen, var der over hele hans skikkelse udbredt et sådant præg af afmagt, at Hélène ikke engang fulgte ham ud for at spørge, hvorledes det stod sig.

Allerede dagen efter sygdommens udbrud havde fader Jouve indfundet sig. Han og hans broder kom senere hver aften og vekslede et tavst håndtryk med Hélène uden at turde spørge, hvad doktoren havde sagt. De havde tilbudt at blive der skiftevis og våge, men når klokken blev ti, ville hun altid have, at de skulle gå, der måtte ingen være i stuen om natten. Én aften tog præsten, der syntes lige siden den foregående dag at have været optaget af et eller andet, hende til side.

"Jeg har tænkt på en ting," hviskede han. "Det kære barn er blevet forsinket i det på grund af sin helbred, men muligvis

kunne vi tage hende til alters for første gang her ..."

Hélène syntes ikke at forstå ham straks; denne plan, ved hvis undfangelse hendes ellers så tolerante ven havde veget pladsen for præsten, overraskede hende og sårede hende endog en smule.

"Nej, nej," sagde hun og gjorde en afværgende bevægelse med hånden, "jeg vil ikke have, at man må plage hende ... Hvis der er et Paradis, kommer hun nok i det alligevel."

Jeanne følte sig imidlertid netop den aften, som, det så tit er tilfældet med brystsyge, meget bedre. Sygdommen havde skærpet hendes øre, og hun havde hørt, hvad præsten sagde.

"Er det dig?" sagde hun, "du taler om altergangen ... Det skal være snart, ikke sandt?"

"Jo mit kære barn, meget snart," svarede han.

Hun ville så have, at han skulle komme hen og tale med hende. Hendes moder havde rejst hende op og sat hovedpuden i ryggen på hende, så hun kom til at sidde. Hendes brændende læber smilede, mens man allerede kunne læse dødens udtryk i hendes klare øjne.

"Jeg har det meget bedre," vedblev hun, "jeg kunne endog godt stå op, hvis jeg ville ... Ikke sandt, jeg får en hvid kjole på med en buket i? ... Bliver kirken lige så pæn som i Maria-måneden?"

"Ja meget kønnere, min lille ven."

"Virkelig? Bliver der lige så mange blomster, og synger de lige så smukke salmer? Ikke sandt, du lover mig, at det bliver meget snart?"

Hun strålede i dette øjeblik af glæde, mens hun sad og stirrede stift på sengedraperiet foran hende. Hun holdt så

meget af den gode Gud, sagde hun, og hun havde set ham, dengang de sang de dejlige salmer derhenne i kirken. Hun hørte orglerne, hun så lysene dreje rundt foran sig, mens blomsterne i de store vaser flagrede langsomt omkring som sommerfugle. Men så kom der igen et heftigt anfald af hosten, og hun blev nødt til at lægge sig ned. Hun vedblev dog at smile og syntes ikke engang at vide af, at hun hostede, men gentog:

"I morgen står jeg op; jeg skal lære min katekismus uden en eneste fejl, og vi skal blive rigtig tilfredse alle tre."

Hélène, der havde sat sig nede ved fodenden af sengen, følte at gråden sad hende i halsen. Da hun hørte Jeanne le, var tårerne nær ved at tage magten fra hende, som ellers aldrig kunne græde. Hun holdt dem imidlertid tilbage og skyndte sig ind i spisestuen for at skjule sin fortvivlelse. Præsten var fulgt efter hende, og samtidig havde hr. Rambaud hurtigt rejst sig for om muligt at lægge beslag på den lilles opmærksomhed.

"Hvad var det? Mor skreg! Er hun kommet noget til?" spurgte Jeanne.

"Din moder?" svarede han. "Nej, hun lo kun, fordi du har det så godt i dag."

Inde i spisestuen lå Hélène sunket ned over bordet og hulkede og begravede ansigtet i sine hænder. Præsten bøjede sig ned over hende og besvor hende at være rolig. Men hun løftede så sit tårefyldte ansigt og anklagede sig selv og sagde, at det var hende, der havde dræbt Jeanne, det var et helt skriftemål, hun aflagde ham i korte, afbrudte ord. Hun havde aldrig kunnet give efter for denne mand, hvis Jeanne var blevet hos hende. Det var kun, fordi hun mødte ham i dette værelse, som hun ikke kendte. Oh Gud oh Gud, gid Himlen ville tage

hende sammen med hendes barn. Hun kunne ikke leve længere. Præsten blev forskrækket over hendes heftighed og søgte at berolige hende ved at love hende tilgivelse. I det samme blev der imidlertid ringet, og man hørte nogen ude i entréen. Hélène tørrede sine øjne, da Rosalie kom ind.

"Frue, det er doktor Deberle ..."

"Jeg vil ikke have, han må komme ind."

"Han spørger, hvordan frøkenen har det."

"Svar ham, at hun snart dør."

Døren var blevet stående åben, og Henri havde hørt de ord, der blev vekslet. Han gik da igen uden engang at vente til Rosalie kom tilbage. Hver dag kom han og ringede på, fik det samme svar og gik så igen.

Hvad der næsten var uudholdeligt for Hélène var visitterne. De damer, hun havde stiftet bekendtskab med hos Deberles, troede, det var nødvendigt at komme og høre til Jeanne. Fru de Chermette, fru Levasseur, fru de Guiraud og også andre kom stadig; de forlangte ikke at komme ind, men de udspurgte Rosalie så højt, at man tydeligt kunne høre dem gennem de tynde vægge. Hélène tog da imod dem i spisestuen, stående og ordknap. Hun blev hele dagen i morgenkjole og havde kun håret sat op i en ganske almindelig bukkel. Hendes øjne sank i af træthed, hendes tørre læber kunne kun med besvær få de par ord frem, hun sagde. Når Juliette kom, blev hun imidlertid nødt til at lade hende komme ind i sovekammeret og sidde et øjeblik ved sengen.

"Det tager alt for meget på Dem, min kære," sagde veninden en dag til hende, "De må se at blive en smule oplivet."

Hélène ville svare, men Juliette begyndte straks at søge at adsprede hende ved at tale om de begivenheder, der beskæftigede Paris.

"De ved, at vi ikke kan undgå at få krig ... Jeg er meget ked af det, jeg har to fætre, som må med."

Hun aflagde i reglen sine besøg, når hun kom fra Paris, hvor hun havde snakket frem og tilbage med alverden en hel eftermiddag. Hendes lange slæb hvirvlede rundt i den stille sygestue, og hvor megen umage hun end gjorde sig for at sænke stemmen og sætte beklagende ansigter op, så skinnede hendes gode humør dog stadig igennem, og man så, hvor hun var tilfreds og lykkelig ved selv at have det godt. Hélène følte sig dobbelt modløs, når hun så hende.

"Frue," spurgte Jeanne en eftermiddag, "hvorfor kommer Lucien ikke og leger med mig?"

Juliette blev en smule forvirret og nøjedes med at smile.

"Er han også syg?" vedblev den lille.

"Nej mit barn, han er ikke syg, han er i skole."

Da Hélène fulgte hende ud, ville hun forklare sagen.

"Jeg tog ham meget gerne med, jeg ved jo, at det ikke er smitsomt ... Men børn bliver jo straks forskrækkede, og Lucien er sådan en klodrian. Han kunne godt falde på at græde, når han så Deres stakkels lille Jeanne."

"Ja vist så, De har ret!" afbrød Hélène hende. Det stak hende gennem hjertet at tænke på, at veninden havde sit barn sundt og rask hjemme hos sig.

Atter var der forløbet en uge. Sygdommen gik sin gang og tog for hver time noget af Jeannes livskræfter med sig. Blodspytningerne var hørt op, og hosten standsede også af og

til, men på det korte, besværlige åndedræt kunne man mærke, at det nærmede sig enden. Præsten og hr. Rambaud fik tårer i øjnene ved at høre det. Men dage og nætter vedblev disse hæse, stakåndede pust; det stakkels barn syntes at måtte dø om en time, men døden kom dog ikke og befriede hende for denne stønnen, der badede hende i uophørlig sved. Moderen kunne til sidst ikke holde ud længere at høre det og gik ind i stuen ved siden af for at kunne give sig hen til sin fortvivlelse.

Lidt efter lidt isolerede Jeanne sig mere og mere fra alle. Hun så ingen længere, hun havde et udtryk i det lille, slappe ansigt, som om hun allerede levede ganske alene for sig selv et sted. Når de, der var omkring hende, ville henlede hendes opmærksomhed på sig og sagde, hvad de hed, for at hun skulle genkende dem, så hun stift på dem uden det mindste smil og vendte sig så om mod væggen igen med et udtryk af træthed. Der gled en skygge over hendes ansigt som tidligere, når de vilde, skinsyge fornemmelser kom over hende. Men af og til bragte dog et eller andet pludselig indfald en smule liv i hende. En morgen spurgte hun sin moder:

"Er det ikke søndag i dag?"

"Nej, mit barn," svarede Hélène, "det er kun fredag endnu ... Hvorfor vil du vide det?"

Hun syntes allerede ikke længere at kunne huske, hvad hun havde spurgt om. Men den næstfølgende dag, da Rosalie var derinde, sagde hun sagte til hende:

"Det er søndag ... Zephyrin er her ... bed ham komme ind."

Rosalie stod et øjeblik nølende, men Hélène, som havde hørt det, nikkede til hende.

"Bring ham herind," gentog barnet, "kom begge to ... det vil fornøje mig."

Da Rosalie kom tilbage med Zephyrin, satte Jeanne sig halvt op i sengen. Soldaten stod og vrikkede kejtet med kroppen for at skjule, hvor ondt dette her gjorde ham. Han holdt så meget af frøkenen, og han tog sig det grumme nær, at han skulle se hende strække gevær, som han sagde ude i køkkenet. Skønt Rosalie havde indskærpet ham, at han ikke måtte lade sig mærke med noget, kunne han dog ikke trænge det bestyrtede udtryk i ansigtet tilbage, da han så den lille ligge der så bleg og svundet ind til slet ingenting. Trods de nye, flotte manerer, han havde lagt sig efter, var hans hjerte blødt som altid, og han kunne ikke finde på en eneste af de pæne talemåder, han ellers havde i munden. Bag ved ham stod Rosalie og kneb ham i ryggen, for at få ham til at le. Men han nåede ikke videre end til at stamme:

"Om forladelse, lille frøken ... jeg ville blot ..."

Jeanne gjorde sig umage for at støtte sine magre arme til puderne og rejse sig endnu mere op. Hun åbnede de store, tomme øjne så vidt, hun kunne, og syntes at søge. Men hendes hoved rystede; det stærke lys blændede hende uden tvivl, hun havde allerede begyndt at vænne sig til mørket.

"Kom nærmere, min ven," sagde Hélène til soldaten. "Det er frøkenen, der har ønsket at se Dem."

Gennem vinduet faldt solen ind som en bred, gul stribe, i hvilken støvet fra tæpperne dansede. Man var i marts, og udenfor begyndte foråret at stikke hovedet frem. Zephyrin gjorde et par skridt og kom ind i solstriben; hans lille, runde, klidfarvede ansigt fik et gyldent skær som modent korn,

knapperne i hans uniformsfrakke blinkede, og hans røde benklæder blødte som en valmuemark. Nu så Jeanne ham. Men hendes øjne blev igen urolige og gik søgende fra den ene ende af stuen til den anden.

"Hvad vil du, mit barn?" spurgte hendes moder, "vi er her alle sammen."

Pludselig forstod hun imidlertid, hvad det var.

"Gå nærmere, Rosalie," sagde hun. "Frøkenen vil se dig."

Også Rosalie kom da nu ind i solstriben. Hun havde en kappe på, hvis bånd var kastet tilbage over skuldrene og flagrede som sommerfuglevinger. Gyldent støv faldt langsomt ned på hendes stride, sorte hår og på hendes skikkelige ansigt med den flade næse og den store mund. Og for Jeanne, der sad og så på dem, var der ikke andre i stuen end de to, pigen og den lille soldat, som stod der klods op til hinanden under solstrålen.

"Nå, mit barn," sagde Hélène, "du siger ingenting til dem? ... Nu står de jo sammen."

Jeanne blev ved at se på dem, mens hendes hoved rokkede let frem og tilbage, som gamle koners gør det. De stod der som mand og kone, parat til at tage hinanden under armen og vende tilbage til deres hjem på landet. Forårssolen tøede dem så underligt op, og for at fornøje frøkenen begyndte de da til sidst at le hinanden ind i ansigtet med et noget dumt, men yderst ømt udtryk. Og hvor tog deres små, runde, buttede figurer sig ikke sunde og friske ud som de stod der. Hvis de havde været alene, ville Zephyrins hænder næppe have holdt sig i ro, og Rosalie ville upåtvivlelig være blevet nødt til at regalere ham med en kraftigt ørefigen. Det kunne man tydeligt se på deres øjne.

"Nå, mit barn, har du så ingenting at sige dem?"

Jeanne så og så, men stadig uden at sige noget. Pludselig brast hun imidlertid i gråd, Zephyrin og Rosalie måtte straks forlade stuen.

"Om forladelse, lille frøken ... Jeg ville blot ..." gentog soldaten forskrækket, idet han gik.

Det var et af de sidste indfald, Jeanne fik. Hun sank fra nu af hen i en stille, mørk døs, som intet kunne vække hende af. Det var, som om hun gjorde sig løs fra alt, selv fra moderen. Når Hélène bøjede sig ned over sengen for at søge hendes blik, beholdt barnets ansigt et udtryk af ubevægelighed, som om det kun var skyggen fra gardinerne, der var gledet forbi hendes øjne. Der var over hende den samme stille tavshed, den samme mørke resignation, som over en ensom og forladt, der føler, at han skal til at dø. Ofte blev hun liggende længe med halvt lukkede øjenlåg, uden at man af hendes udtryksløse blik kunne gætte sig til, hvad det var for tanker, der fyldte hendes hoved. Der eksisterede ikke længere andet for hende end hendes store dukke, som lå ved siden af hende. Hun havde fået den en aften, da hun klagede over smerter, og nu ville hun ikke give den fra sig igen; så snart man ville tage den, gjorde hun en heftig bevægelse for at forhindre det. Med hovedet hvilende på tværpolstret, med arme og ben strakt ud som en syg, lå dukken der og havde tæppet trukket helt op over skuldrene. Jeanne bildte sig åbenbart ind, at hun plejede den, for af og til lod hun sine brændende hænder glide ned over dens kødfarvede, klidløse arme. Hele timer forlod hendes blik ikke de stirrende emaljeøjne og de hvide tænder, der ikke ophørte med at smile. Og så var det pludselig, som om hun følte trang til at trykke den

til sit bryst, lægge kinden op til dens hår og ligesom nyde den store dukkes kærtegn. Hver gang hun vågnede, så hun først på den for at forsikre sig om, at den var der: hun så kun den, hun talte med den, og undertiden gled der endog et svagt skær af et smil over hendes ansigt, som om dukken havde hvisket hende morsomme ting i øret.

Den tredje uge gik. En morgen kom den gamle doktor og blev der. Hélène forstod, at hendes datter ikke kunne leve den dag til ende. I det sidste døgn havde der været en bedøvelse over hende, så hun knap selv længere vidste, hvad hun gjorde. Der blev ikke længere kæmpet mod døden, man talte kun timerne, til det var forbi. Da den syge led af en brændende tørst, havde lægen simpelthen ordineret en opiumsholdig drik for at lette hende dødskampen. Og denne opgivelse af ethvert lægemiddel havde gjort det aldeles af med Hélènes sidste mod. Så længe natbordet blev fuldere og fuldere af medicinflasker, håbede hun endnu, at et eller andet mirakel skulle bringe helbredelse. Men nu, da piller og miksturer og alting var borte, flygtede også hendes sidste håb med dem. Hun beherskedes nu kun af et instinkt, i kraft af hvilket hun altid måtte være nær ved Jeanne og altid betragte hende. Doktoren, der ville befri hende fra dette uhyggelige syn, søgte at få hende bort ved at give hende alle slags ting at besørge, men så hurtigt det var hende muligt kom hun stadig hen til sygesengen igen, hun blev draget til den af en ligefrem fysisk trang til at se. Hun stod derhenne, fortvivlet, med armene hængende slapt ned, og ventede.

Hen imod klokken et kom fader Jouve og hr. Rambaud. Doktoren gik dem i møde og hviskede et par ord til dem. Begge

blev de stående blege, rystende af bevægelse. Hélène havde ikke vendt sig om.

Dagen var herlig, en af disse solskinsmættede eftermiddage i begyndelsen af april. Jeanne lå i sengen og lod sit hoved falde fra den ene side af puden over til den anden. Den brændende tørst bragte af og til hendes læber til besværligt at bevæge sig. Sine små, gennemsigtige hænder havde hun taget op over tæppet og lå og fægtede ganske sagte med dem i luften. Sygdommens tunge arbejde var endt, hun hostede ikke mere, hendes svigtende stemme lignede et åndepust. Hun vendte hovedet om, og hendes øjne søgte lyset. Doktor Bodin åbnede vinduet. Da han havde gjort det, blev den lille liggende rolig, med kinden fast ned mod hovedpuden, og med blikket fæstet på Paris, mens hendes dæmpede åndedrag stadig blev langsommere og langsommere.

I de tre uger, hun havde været syg, havde hun mange gange vendt sig om mod den store by der ude i horisonten. Og hendes ansigt blev da alvorligt, hun tænkte. I denne sidste time smilede Paris under den lyse aprilsol. Udefra kom der varme pust, barnelatter og spurvekvidder. Og den døende tog sine sidste kræfter sammen for at se endnu engang, for at følge de flagrende røgskyer, der steg op fra de fjerne forstæder. Hun genfandt sine tre bekendte, Invalide-hotellet, Pantheon og tårnet Saint Jacques, så begyndte det ubekendte; hendes trætte øjenlåg lukkede sig halvt over for dette uendelige hav af tage. Måske drømte hun, at hun efterhånden blev lettere og lettere og fløj afsted som en fugl. Endelig kunne hun da få at vide, hvordan alt det derude var, hun kunne sætte sig på tårnene og spirene, og hun behøvede kun en fem-seks vingeslag for at se de

forbudte ting, som man skjuler for børn. Men atter kom der et øjebliks uro over hende, hendes hænder søgte omkring i sengen, og hun blev først stille, da den store dukke lå i hendes arme, op til hendes bryst. Hun ville tage den med sig. Hendes blik tabte sig langt ude mellem skorstenene, som solen badede i purpur.

Klokken slog fire. Aftenens første blålige skygger begyndte allerede at falde. Det var enden på det hele, en langsom, stille død uden kamp. Det stakkels barn havde ikke længere kræfter til at forsvare sig. Hr. Rambaud, der mærkede, hvorledes han ikke mere kunne holde tårerne tilbage, listede sig bag et gardin for at skjule sin smerte. Præsten havde lagt sig på knæ ved hovedgærdet og lå med foldede hænder og hviskede bønner for den døende.

"Jeanne, Jeanne!" stammede Hélène, gennemisnet af en rædsel, der fik hårene til at rejse sig på hendes hoved. Hun havde stødt doktoren til side, kastede sig ned på jorden og støttede sig til sengen for at se sin datter ganske nærved. Jeanne åbnede øjnene, men hendes blik hvilede ikke på moderen. Det søgte stadig bort over Paris, hvor skyggerne blev tættere og tættere. Hun trykkede dukken, hendes sidste kærlighed, fastere ind til sig. Der kom fra hendes bryst et højt suk, og derpå endnu to andre svagere. Hendes øjne blev ganske matte, hendes ansigt udtrykte et øjeblik stærk angst. Men kun et øjeblik, så var det, som om hun følte sig lettet, hun lå med åben mund og trak ikke vejret længere.

"Det er forbi," sagde doktoren og tog hendes hånd.

Jeanne stirrede ud på Paris med sine store, tomme øjne. Hendes ansigt var ligesom blevet længere, hendes træk

alvorlige, en grålig skygge bredte sig ud fra de rynkede bryn. Hendes blege ansigt havde, som hun lå der i døden, det samme udtryk af skinsyge som så ofte før. Dukkens hoved var faldet bagover, og den syntes død ligesom hende.

"Det er forbi," gentog doktoren, idet han lod den lille, kolde hånd falde.

Hélène pressede panden i sine foldede hænder, som om hun følte sit hoved sprænges. Hun græd ikke, hun sendte kun underlige, forvildede blikke ud rundt omkring sig. Men så opdagede hun pludselig ved fodenden af sengen et par små barnesko. Og man hørte en hulken bane sig vej fra hendes bryst. Det var forbi, Jeanne fik dem aldrig på mere, de kunne nu godt give hendes små sko til de fattige. Og hendes tårer flød, hun blev liggende på jorden og rullede sit ansigt frem og tilbage over den dødes hånd. Også hr. Rambaud stod og hulkede. Præsten havde hævet stemmen lidt; henne i den halvåbne dør ind til spisestuen stod Rosalie og bed i sit lommetørklæde for ikke at græde for højt.

Netop i dette øjeblik ringede doktor Deberle på. Han kunne ikke lade være at gå op for at høre, hvordan det stod sig.

"Hvordan har hun det?" spurgte han,

"Åh, hr. doktor," svarede Rosalie sagte, "åh, hr. doktor, hun er død!"

Han blev stående ubevægelig en stund, forbavset over denne løsning, som han dog havde ventet fra dag til dag.

"Min Gud!" hviskede han så, "det stakkels barn, hvilken ulykke!"

Han kunne ikke finde andet at sige. Rosalie havde lukket døren, og han gik ned igen.

4

Da fru Deberle fik at vide, at Jeanne var død, fik hun et af disse heftige anfald af ømhed, som betog hende fuldstændig i løbet af fireogtyve timer. Det var en fortvivlelse aldeles uden grænser. Hun skyndte sig op for at kaste sig i Hélènes arme. Så fik hun pludselig den idé at ville besørge barnets begravelse, så smukt som det var muligt. Hun tilbød at tage sig af alting. Moderen sad imidlertid overvældet af sine tårer og havde ikke sans for noget som helst. Hr. Rambaud, der handlede i hendes navn, vidste ikke rigtig, hvad han skulle svare, men mente dog så, at han måtte tage mod tilbuddet og takkede mange gange. Hélène vågnede et øjeblik op for at sige, at hun ville have blomster, mange blomster.

Fru Deberle fik nu uhyre travlt. Hun anvendte hele den følgende dag til at løbe omkring til sine bekendte og fortælle dem den sørgelige nyhed. Hun ville se at få en hel procession af småpiger i hvide kjoler.

Hun måtte have mindst tredive, og hun tog ikke hjem igen, før hun havde tallet fuldt. Hun havde selv været hos begravelsesselskabet for at se på ligvognen og vælge draperier. Haverækværket skulle behænges med dem, og det lille lig skulle så udstilles midt imellem syrenerne, der allerede var dækket med små, grønne knopper. Det ville kunne blive udmærket.

"Når det nu blot bliver godt vejr i morgen!" sagde hun om aftenen, da hun endelig kom hjem fra alle sine ærinder.

Morgenen var glimrende, blå himmel og strålende solskinsvejr. Med forårets hele friske liv. Klokken ti skulle liget bringes bort. Allerede klokken ni blev draperierne hængt op;

Juliette kom selv ud og instruerede arbejderne. Hun ville ikke have, at buskene måtte dækkes fuldstændig. De hvide draperier med guldfrynserne skulle danne en buegang mellem lågens to fløje, der blev slået tilbage mellem syrenbuskene. Hurtigt skyndte hun sig imidlertid ind igen for at tage mod damerne. Man samledes hos hende, for at fru Grandjeans to stuer ikke skulle blive alt for overfyldte. Men hvad hun var meget ked over var, at hendes mand om morgenen havde måttet tage til Versailles; det var et sygebesøg, som umuligt kunne opsættes, sagde han. Hun var på den måde blevet ene om det, og hun vidste ikke, hvordan hun skulle komme ud af det alt sammen.

Fru Berthier og hendes to småpiger var de første der kom.

"Vil De tænke Dem til," udbrød fru Deberle, "Henri lader mig i stikken, ... Men hvad er det, Lucien, siger du ikke goddag?"

Lucien stod der påklædt til begravelsen og med sorte handsker på. Han syntes højlig overrasket ved at se Sophie og Blanche pyntede, som om de skulle til en eller anden procession. Deres hvide musselinskjole var snævret ind bagtil med en stor silkesløjfe, og sløret, som nåede helt ned til jorden, skjulte den lille silketyls hue. Mens mødrene talte sammen stod de tre børn og kiggede på hinanden, noget stive i denne uvante pynt.

"Jeanne er død," sagde Lucien så. Han følte sig nok så underlig tung om hjertet, men han smilede alligevel med et vist blegt, forbavset smil. Han havde lige siden den foregående dag spurgt og spurgt om Jeannes død, og da hans moder havde alt for travlt til at svare ham, var han gået til tjenestefolkene. Når man var død, lå man altså ganske stiv hen og kunne ikke røre sig engang?

"Hun er død, hun er død," gentog de to søstre, der bag ved de hvide slør så ud som to rosenknopper. Et øjeblik stod han med åben mund og syntes at tænke sig om for at søge at finde ud af, hvad der lå på den anden side den horisont, hans viden nåede til.

"Nej, vi får hende aldrig mere at se," sagde han sagte.

Imidlertid kom der flere småpiger. Luciens moder gav ham tegn til, at han skulle gå dem i møde. Marguerite Tissot tog sig med sine store øjne og i sin hvide musselinssky ud som en lille Guds engel; hendes blonde hår gled ud over nakken og lagde ligesom en stor, guldtrådsindvirket krave under sløret. Da de fem små frøkner Levasseur kom, kunne man ikke lade være at smile en smule; de var ganske ens og kom i række og geled, den ældste i spidsen, den yngste bag ved. Deres skørter stod sådan ud, at de fyldte hele det ene hjørne af stuen. Men da den lille Guiraud kom, hviskede man endnu højere og lo og gik hen for at se og kysse hende. Hun lignede en lille hvid turteldue, der har pjusket sig op i fjerene, hun var i virkeligheden ikke større end en fugl, det var kun alt det tyl og gaze, der gjorde hende så rund og stor. Selv hendes moder kunne ikke længere finde hendes hænder inde i disse skyer af hvidt tøj. Det var, som om stuen mere og mere fyldtes med store sneflokke, og kun nogle enkelte drenge i frakker satte sorte pletter ind i al denne skinnende hvidhed. Da hans lille kone var død, så Lucien sig om efter en anden. Han var en tid tvivlrådig, fordi han helst ville have én, der var større end han selv, ligesom Jeanne. Til sidst syntes han imidlertid at have bestemt sig for Marguerite, hvis hår forbavsede ham. Han veg ikke længere fra hendes side.

"Liget er endnu ikke bragt ned," rapporterede Pauline til Juliette.

Pauline havde travlt, som om det gjaldt forberedelserne til et bal. Det havde kostet hendes søster en hel del ulejlighed at få hende til at lade være at komme i hvidt.

"Hvad!" udbrød Juliette. "Hvad tænker De dog på? ... Jeg skal gå der op. Bliv her hos damerne så længe."

Hun skyndte sig hurtigt ud af stuen, hvor mødrene i deres sorte toiletter vedblev at tale sagte sammen, mens børnene ikke vovede at gøre en eneste bevægelse af frygt for at krølle sig. Da hun kom op til Hélène og ind i stuen, hvor Jeanne lå lig, fo'r der en isnende gysen igennem hende. Barnet lå endnu i sengen med foldede hænder; og ligesom de to små Levasseur'er havde hun hvid kjole, hvid hue og hvide sko på. En krans af hvide roser, der var lagt om hovedet, gjorde hende til ligesom dronning for alle de små veninder, der stod derude for at hylde hende. Henne ved vinduet var egekisten, foret med atlask, stillet over to stole og ventede på hende. Møblerne var sat til side, og der brændte vokslys derinde; alle gardiner var trukket for, og det mørke, lukkede værelse gjorde med sin indeklemte, klamme atmosfære indtrykket af en kælderhvælving, som for længe siden er blevet muret til. Juliette, der kom fra solskinnet, fra det smilende liv udenfor, standsede forskrækket og turde ikke sige, at man skulle skynde sig.

"Der er allerede kommet mange," fik hun endelig til sidst frem.

Og da man ikke svarede hende, tilføjede hun, for at sige noget mere:

"Henri har været nødt til at tage på sygebesøg til Versailles, jeg håber, De undskylder."

Hélène, der sad på en stol ved sengen, løftede sine tomme øjne op på hende. Det var umuligt at få hende ud af denne stue. Trods alle forestillinger af hr. Rambaud og fader Jouve, der vågede sammen med hende, havde hun nu siddet der i seksogtredive timer. Navnlig de to nætter havde taget forfærdeligt på hende. Og så oven i købet pyntningen af liget; de små, hvide silkesko havde hun absolut selv villet give barnet på. Hun rørte sig ikke længere, hendes kræfter var udtømte, hun sad der som dysset helt i søvn af denne overvældende sorg.

"Har De mange blomster?" fik hun endelig med besvær fremstammet, mens hun stadig holdt blikket fæstet på fru Deberle.

"Ja, min kære," svarede denne, "vær De blot ikke ængstelig, der er alt, hvad De kan ønske Dem."

Lige siden hendes datter havde draget det sidste suk havde det været hendes stadige bekymring: blomster, blomster i myldrende overflødighed. Hver gang hun så en ny bekendt blev hun urolig og syntes at frygte for, at der ikke skulle komme blomster nok.

"Og også roser?" spurgte hun igen efter en pause.

"Ja vist så ... Jeg forsikrer Dem, at De skal blive tilfreds."

Hun nikkede da med hovedet og sank igen tilbage i sin døsige ubevægelighed. Imidlertid stod ligbærerne og ventede på trappen. Det måtte have en ende. Hr. Rambaud, der selv vaklede som en beruset, gjorde tegn til Juliette om at få den stakkels moder ud af stuen. De tog hende begge ganske sagte under armene, hjalp hende op og førte hende hen mod

spisestuen. Men da hun forstod hvad de ville, stødte hun dem til side, og der fulgte et nyt fortvivlelsesanfald. Hun kastede sig på knæ ved sengen, klamrede sig til lagnerne og fyldte stuen med sin jammer, mens Jeanne lå der med sit hvide marmoransigt, stiv og kold i den evige stilhed. Ansigtet var blevet ligesom lidt mørkere, og om munden lå der et udtryk af barnlig halsstarrighed og lyst til at hævne sig. Det var navnlig det, der gjorde Hélène aldeles trøstesløs. Hun havde godt set, hvorledes dette udtryk af skinsyg hårdhed i de seks og tredive timer stivnede i den lilles ansigt og blev mere og mere vildt, efterhånden som hun nærmede sig graven. Hvilken lettelse for hende ville det ikke have været, hvis Jeanne havde kunnet smile til hende en sidste gang.

"Nej, nej!" råbte hun, "lad hende ligge et øjeblik endnu ... De må ikke tage hende fra mig endnu. Jeg vil kysse hende ... Åh, et øjeblik, blot et øjeblik ..."

Hun slyngede sine skælvende arme omkring liget og holdt fast på det, som om hun ville vriste det fra mændene, der stod ude i entréen og begyndte at blive utålmodige. Men hendes læber varmede ikke det kolde ansigt, udtrykket i det blev som det var. Hun slap da og lod sig af de andre føre ind i spisestuen, hvor hun sank om i en stol og vedblev over en snes gange at klage:

"Min Gud ... min Gud ..."

Den voldsomme bevægelse havde også taget stærkt på hr. Rambaud og fru Deberle. De sad en stund stille og sank sammen derinde. Da Juliette endelig gik hen og åbnede døren på klem igen, var det forbi. Man havde ikke hørt nogen som helst støj, knap engang at låget blev skruet på.

Hun lod da døren blive stående åben, og Hélène gik derind. Kisten var blevet båret ud. Rosalie havde lagt tæppet over sengen for at udslette det sidste spor af hende, som man havde båret bort. Hélène lod sit blik løbe rundt i den tomme stue og styrtede så ud på trappen. Hun ville ned. Men hr. Rambaud holdt hende tilbage, mens fru Deberle forklarede hende, at det ikke kunne gå an. Hun lovede imidlertid, at hun skulle lægge bånd på sin sorg og ikke følge med på kirkegården. Hun skulle holde sig ganske rolig nede i pavillonen, men man måtte give hende lov til der nede fra at være vidne til, at liget blev ført bort. De fik begge tårer i øjnene ved at høre hende. Der var ikke andet for, og de søgte da at hjælpe hende noget tøj på. Juliette skjulte hendes hjemmekjole under et sort sjal. Hun kunne kun ikke finde nogen hat; endelig opdagede hun en, på hvilken der var en buket røde verbenaer, som hun rev af. Hr. Rambaud tog Hélène under armen.

"Gå ikke fra hende," hviskede fru Deberle, da de var kommet ned i haven. "Jeg må løbe, jeg har så mange ting at besørge ..."

Hun skyndte sig bort. Hélène havde ligefrem besvær med at gå. Da hun kom ud i dagslyset, udstødte hun et suk. Hvad det dog var for et dejligt vejr! Men hendes blik nåede så i det samme hen til havegitteret, hvor hun opdagede den lille kiste under de hvide draperier. Hr. Rambaud lod hende kun gå et par skridt nærmere.

"Kære veninde, se nu at få lidt mod," sagde han. Og man kunne se, hvor han selv rystede.

De blev stående og så derhen. En solstråle faldt netop lige ned på kisten. På en kniplingspude ved fødderne lå der et sølvkrucifiks. Til venstre havde man stillet en vievandskost i et

lille kar. De store vokslys brændte, men man kunne i solskinnet ikke se flammen som andet end små, hoppende varmebølger. Under draperierne lavede buskenes grene med deres violette knopper ligesom en vugge. Det var en krog af foråret, hvor det gyldne solstøv dryssede ned over blomsterne, som dækkede kisten. Den druknede i kors og kranse af hvide roser, hvide kamelier, hvide syrener og hvide nelliker, et helt snetæppe af hvide blomster, og på jorden rundt omkring lå der hvide vintergrøntsblomster og hvide hyacinter strøet i massevis. De få folk, der gik forbi i Rue Vineuse, standsede og så rørte på denne solbeskinnede have, hvor den lille døde slumrede under de mange blomster. Alt det skære hvide blinkede så forunderligt i det stærke lys, og solen faldt med varmt liv ind imellem draperierne, ind i buketterne og i kransene. Over de hvide roser summede der en bi.

"Blomster ... blomster ..." hviskede Hélène, der ikke kunne finde andet at sige.

Hun holdt lommetørklædet op for læberne, og hendes øjne fyldtes med tårer. Det forekom hende, som om Jeanne måtte have det rigtig varmt, og denne tanke fyldte hende med erkendtlighed mod dem, der havde dækket barnets kiste med alle disse blomster. Hun gik nærmere, hr. Rambaud holdt hende nu ikke længere tilbage. Hvor der var dejligt derhenne under draperierne! Den varme luft var mættet med vellugt og ikke et pust bevægede den. Hun bøjede sig ned, tog en rose og satte den i brystet. Men så begyndte hun atter at ryste, og hr. Rambaud blev bange.

"De må ikke blive der," sagde han og tog hendes hånd. "De har lovet, at De ville være fornuftig og undgå at blive syg."

Han søgte at få hende ind i pavillonen, da døren til lejligheden pludselig åbnedes på vid gab. Pauline kom først. Hun havde påtaget sig at ordne processionen. Og en for en fulgte småpigerne så efter ned ad trappen. Det var som et frembølgende tidligt forår, som hvide tjørnebuske, der ved et vidunder var sprunget ud med blomster. Stadig kom der flere og flere, de forreste nåede allerede omkring plænen, men ned ad trappen fulgte der endnu andre efter, lette, luftige med de hvide kjoler flagrende i solskinnet, fyldte de haven som en regn af dryssende blomster fra store, vårsmykkede frugttræer.

Da haven til sidst var helt hvid, dukkede der en erindring op for Hélène. Hun mindedes børneballet hos Juliette og de dansende glade små. Hun så i tankerne Marguerite som malkepige, med malkespanden hængende ved bæltet, og Sophie som Pernille svingende sin søster Blanche, der var i narrepigedragt med klingende bjælder. Så de fem små frøkener Levasseur som rødhætter, og den lille Guiraud med hendes store sommerfugl i håret dreje rundt med en harlekin, der var dobbelt så stor som hun selv. I dag var de alle sammen hvide, og også Jeanne lå der hvid som sne på den hvide atlaskes pude mellem de hvide blomster.

"Hvor de er vokset!" hviskede Hélène og brast i tårer.

De var der alle sammen, kun hendes datter manglede.

Hr. Rambaud ville have, at hun skulle gå helt ind i pavillonen, men hun blev stående i døren, hun ville se sørgetoget sætte sig i bevægelse. Damerne kom hen og hilste på hende i tavshed. Børnene kiggede på hende med deres blå, forbavsede øjne.

Imidlertid fo'r Pauline omkring og uddelte sine ordrer. Hun dæmpede stemmen for ikke at forstyrre sørgehøjtideligheden,

men af og til glemte hun dog sig selv.

"Nej, pas nu dog på ... Se nu der, du lille klods, nu har du allerede snavset dig til ... Bliv blot stående stille, jeg skal nok sige jer, når I skal gå."

Ligvognen kom kørende, man kunne tage afsted. Men i det samme fo'r fru Deberle hen til Pauline og sagde bestyrtet:

"Så, nu har vi glemt buketterne! ... Skynd dig og hent dem, Pauline."

Der blev et øjebliks konfusion. Man havde lavet en buket hvide roser til hver af småpigerne. Disse roser måtte de naturligvis have. Pauline kom så med dem, og børnene, der var henrykte over dem, gik og stak dem frem for sig som kirkelys. Lucien, der stadig gik ved siden af Marguerite, indåndede med velbehag duften af hendes blomster, som hun stak lige op i næsen på ham. Med roserne i hånden stod alle småpigerne og lo i solskinnet; men så med et blev de pludselig alvorlige, deres blik fulgte kisten, som de sorte mænd tog og løftede op på ligvognen.

"Er hun i den?" spurgte Sophie meget sagte.

Hendes søster Blanche nikkede og tilføjede:

"Når det er voksne, er den så stor."

Hun bredte armene ud så langt hun kunne, hun talte om kisten. Men den lille Marguerite havde boret ansigtet ned i sine roser og lo og fortalte, at det kildede hende. De andre stak også ansigtet ned i deres buketter for at prøve. Så blev der imidlertid kaldt på dem, og de blev artige igen.

Ude på gaden begyndte ligtoget at sætte sig i bevægelse. På hjørnet af Rue Vineuse sad en kone med bart hoved og med slæber på fødderne og græd og tørrede kinderne med et hjørne

af sit forklæde. I vinduerne så man nogle enkelte ansigter, og ned over den stille gade lød der udbrud af medlidenhed. Ligvognen rullede afsted uden støj, med sine hvide, guldfrynsede forhæng; man hørte kun de to hvide hestes regelmæssige hovslag på asfalten. Det var som en hel høst af blomster, buketter og kranse, vognen kørte afsted med; man så slet ikke kisten, lette stød rystede blomsterdyngerne, og vognen dryssede syrengrene efter sig. Fra dens fire hjørner gik der hvide silkebånd ud; fire af småpigerne, Sophie og Marguerite, en af Levasseur'erne og den lille Guiraud holdt dem; den sidste trippede så vaklende afsted, at hendes moder måtte følge med. De andre marcherede i sluttet trop omkring ligvognen med deres rosenbuketter i hånden. De gik ganske sagte, og deres slør løftede sig i vejret, det var som en stor hvid sky, over hvilken små kerubhoveder smilede. Dernæst fulgte hr. Rambaud med blegt og sænket hoved, og så kom damerne, nogle smådrenge, Rosalie, Zephyrin og Deberles tjenestefolk. Bagefter kørte der fem tomme sørgevogne. Over den solskinsfyldte gade fløj hvide duer op, idet den forårssmykkede vogn kørte forbi.

"Gud, hvor det også var kedeligt, at Henri absolut skulle til Versailles," gentog fru Deberle, da hun så toget begynde at bevæge sig. "Jeg bad ham såmænd nok om at blive."

Hun vidste nu slet ikke, hvad hun skulle gøre med Hélène, der var sunket om på en stol i pavillonen. Henri kunne være blevet hos hende, og han kunne måske have trøstet hende. Det var højst ubehageligt, at han var taget bort. Heldigvis tilbød frøken Aurelie at blive. Hun holdt ikke af alt sådan noget, der var sørgeligt, og hun kunne så samtidig se efter, at den lille

anretning til børnene var færdig, når de kom tilbage. Fru Deberle skyndte sig at slutte sig til følget, der ad Rue du Passy bevægede sig opad imod kirken.

Haven var nu tom, og folkene tog draperierne ned. På det sted, hvor Jeanne havde stået, så man ikke andre spor efter kisten end nogle blade, der var drysset af en kamelia. Hélène, som pludselig atter var omgivet af ensomhed og tavshed, følte på ny angsten for denne skilsmisse for evigheden. At hun dog ikke kunne være hos hende en eneste gang, blot en eneste gang endnu! Tanken om, at Jeanne forlod hende vred, med det mørke, hårde udtryk i ansigtet, fo'r gennem hende med en brændende smerte som af glødende jern. Da hun så, at frøken Aurelie var der for at passe på hende, begyndte hun at udspekulere, hvordan hun skulle slippe fra hende og komme ud på kirkegården.

"Ja, det er jo et stort tab!" sagde den gamle jomfru, der havde fundet sig en magelig plads i en lænestol. "Jeg holder så meget af børn og især af småpiger, og når jeg tænker på, hvilken sorg det ville være for mig, hvis de sådan skulle dø, er jeg såmænd glad ved, at jeg ikke har giftet mig. Så undgår man den bekymring ..."

Hun troede, hun måtte se at adsprede Hélènes tanker, og hun fortalte hende så om en af sine veninder, der havde haft seks børn, som allesammen var døde. En anden dame levede alene med en stor, voksen søn, der pryglede hende; hvis han døde, ville moderen næppe tage sig det synderlig nær. Hélène lod, som hun hørte efter. Hun rørte sig ikke, men hun rystede af utålmodighed.

"Nå, nu lader det dog til, De er blevet lidt roligere," sagde til sidst frøken Aurelie. "Ja, man må jo se at trøste sig, så godt man kan."

Fra spisestuen førte en dør ud til den japanske pavillon. Hun havde rejst sig, åbnede denne dør og stak hovedet ind. Bordet stod fuldt af tallerkener med kager. Hurtigt skyndte Hélène sig ud gennem haven, gitterlågen stod åben, begravelsesselskabets folk var netop i færd med at bære deres sager bort.

Til venstre drejer Rue Vineuse ind i Rue des Reservoirs. Det er der Passy-kirkegården ligger. En stor mur hæver sig op fra Boulevard de la Muette, og kirkegården ligger som en umådelig terrasse, der dominerer højden, Trocadero, avenuerne og hele Paris. En snes skridt, så var Hélène ved den åbentstående port, gennem hvilken man så ind over den øde mark med gravene og de sorte kors. Hun gik derind. To store syrenbuske stod med knopper ved hjørnet af den første allé. Der bliver sjældent begravet her, ukrudtet voksede højt, hist og her kastede enkelte cypresser deres mørke skygger ned over græsset. Hélène gik lige frem; en flok spurve fo'r forskrækket i vejret, en graverkarl løftede hovedet efter at have kastet sin spadefuld jord hen, hvor det kunne træffe sig. Kirkegården syntes at være tom, ligtoget var rimeligvis ikke kommet endnu.

Hun drejede af til højre og gik helt op til den øverste terrassemur; da hun bøjede om den, opdagede hun bag nogle akaciebuske de hvidklædte småpiger, der lå på knæ foran den provisoriske gravhvælving, hvor Jeannes lig var blevet sat ned. Fader Jouve havde strakt hånden ud og bad en sidste bøn. Hun hørte blot en dump lyd af gravstenen, der faldt for. Det var forbi.

Pauline havde imidlertid opdaget hende og viste fru Deberle hende. Juliette var ikke langt fra at blive vred.

"Hvad, er hun kommet herud!" udbrød hun. "Men det kan jo virkelig ikke gå an. Det er jo noget, man slet ikke bruger."

Hun skyndte sig hen til Hélène og gav hende ved hele sin holdning tydeligt at forstå, at hun på ingen måde kunne billige, hvad hun her havde gjort. Andre af damerne gik så også nysgerrigt derhen. Hr. Rambaud havde atter sluttet sig til hende og stod tavs ved siden af hende. Hun havde støttet sig til en af akaciebuskene, hun var træt af alle disse mennesker og lige ved at segne om.

Mens hun med langsomme nik svarede på kondolencetrøsten, man bragte hende, fyldte en eneste tanke hele hendes sjæl: hun var kommet for sent, hun havde hørt den dumpe støj af stenen, der sank for. Og hendes blik fæstede sig uafbrudt på graven, hvor der nu kun stod en kirkegårdsbetjent henne og fejede.

Småpigerne havde ligget på knæ under ceremonien, men var, da den var endt, faret i vejret. Nogle af de mindste af dem var drattet over deres lange skørter og blevet siddende på jorden. De måtte nu samles op. Mens Jeanne blev sænket ned, havde de store stået og strakt hals for at se ned i hullet. Det var så sort, så sort, at der fo'r en gysen gennem dem. Sophie hviskede ganske sagte til de andre, at de, der var kommet sådan et sted ned, blev der i år, i mange år. "Også om natten?" spurgte en af Levasseur'erne. Ja vist så, også om natten, altid. Om natten! Åh, Blanche ville være død af det. De stirrede alle sammen på hinanden med store øjne, som om man havde fortalt dem en historie om røvere. Men da de havde fået lov til at rejse sig og

var sluppet løs på kirkegården, fik de igen rødme i kinderne; det var ikke sandt, det var kun noget, man ville bilde dem ind for løjers skyld. Der var netop så dejligt her i haven med dens høje græs; og hvor man kunne lege udmærket skjul bag alle disse store sten! De små fødder dansede allerede, og de hvide kjoler begyndte at daske som vinger. Solstrålernes varme, langsomme regn her i gravstilheden satte efterhånden mere og mere liv i alle disse børn. Lucien havde til sidst fået hånden ind under Marguerites slør og lod den glide hen over håret for at se, om hun ikke kom noget på, der gjorde det så gult. Den lille følte sig for. Så sagde han til hende, om de ikke skulle gifte sig med hinanden. Marguerite ville nok, men hun var bange for, at han skulle trække hende i håret. Han følte endnu på det, det var lige så blødt og glat som postpapir.

"Gå ikke så langt bort!" råbte Pauline.

"Vi må jo se at komme afsted," svarede fru Deberle; "vi har jo ikke mere at bestille her, og børnene er ganske sikkert sultne."

Småpigerne måtte da samles sammen, de havde spredt sig til alle sider som en skole i frikvarter. Man talte dem, den lille Guiraud manglede. Endelig til sidst opdagede man hende imidlertid langt borte i en af gangene, hvor hun gik gravitetisk og spadserede med sin moders parasol. Damerne tog så vejen hen ad kirkegårdsporten til med hele driften af småpiger foran sig.

Fru Berthier gratulerede Pauline til hendes giftermål, der skulle finde sted den følgende måned. Fru Deberle fortalte, at hun om tre dage skulle rejse til Neapel med sin mand og Lucien. Efterhånden kom de alle sammen ud, Zephyrin og Rosalie sidst. De tog hinanden under armen, trods deres store

sorg lykkelige over denne spadseretur. Ganske langsomt vandrede de afsted, og man så endnu et øjeblik deres brede, tilfredse ryg bevæge sig fremad i solskinnet ved enden af avenuen.

"Kom," hviskede hr. Rambaud.

Men med en bevægelse af hånden bad Hélène ham vente. Hun blev stående alene, det var hende, som om en side af hendes liv var revet ud. Da hun havde set de sidste af følget forsvinde, lagde hun sig på knæ ved graven. Fader Jouve lå der endnu. Begge bad de længe. Så hjalp præsten hende op, mens han så på hende med sit venlige, deltagende og tilgivende blik.

"Byd hende din arm," sagde han til hr. Rambaud.

I horisonten lå Paris skinnende blank i det lyse forårsvejr. Ude på kirkegården fløj en bogfinke op og sang.

5

Der var gået to år. En decembermorgen lå den lille kirkegård stille, i stærk kulde. Det havde sneet lige siden den foregående dag, en ganske fin sne, som nordenvinden drev afsted. Fra den blege himmel faldt flokkene nu langsommere, lette, flyvende som fjer. Sneen blev hård, på muren havde der lagt sig ligesom en bred pelsværkskrave af svanedun. Og på den anden side af denne hvide linje strakte Paris sig ud i horisontens tågede bleghed.

Fru Rambaud lå endnu på knæ i sneen og bad ved Jeannes grav. Hendes mand havde lige netop rejst sig op, ganske sagte. De havde giftet sig i november i Marseille. Hr. Rambaud havde solgt sin forretning og været i Paris i tre dage for at bringe denne sag til endelig afslutning. Vognen, der ventede på dem ude i Rue des Reservoirs, skulle køre forbi hotellet for at tage deres kufferter på og så bringe dem til jernbanen. Hélène havde gjort rejsen udelukkende for at bede her ved graven. Hun blev liggende ubevægelig, med sænket hoved, som om hun havde glemt alt omkring sig og ikke mærkede, hvor jorden var kold og isnede hendes knæ.

Den svage blæst hørte imidlertid op. Hr. Rambaud var gået lidt bort for at lade hende i ro med hendes erindringer. Op fra det fjerne Paris løftede der sig en tåge, i hvilken den store by mere og mere gled ud. Ved foden af Trocadero lå den blyfarvet, ligesom død under de sidste, langsomt faldende sneflokke. I den ubevægelige luft tog de sig ud som lysere pletter på et stort, mørkt tæppe. På den anden side soldaterbageriets skorstene, der knejsede op med glans over sig som gammelt kobber, blev

disse hvide fnug tættere, det var som flagrende gazeslør, der trevledes op tråd for tråd. Ikke en lyd hørtes fra denne drømmeregn, der var blevet ligesom fortryllet i luften og nu dalede ned gennem den, sovende, vugget i blund. Så snart de nærmede sig tagene, syntes fnuggene at falde langsommere; de lagde sig på dem et for et, uophørligt, i millionvis, men så stille, at blomsterne, der taber deres blade, gør mere støj. Og en forglemmelse af jorden og livet, en suveræn fred kom ud fra denne myldrende mængde, hvis bevægelse gennem rummet man ikke hørte. Lidt efter lidt blev himlen klarere og klarere, overalt på engang; den fik et mælkeagtigt skær, der kun endnu fordunkledes ligesom af røgdampe. Der dukkede småøer frem med tæt sammenpakkede huse, byen viste sig efterhånden i fugleperspektiv, gennemskåret med sine gader og pladser som mørkere striber og huller, byens uhyre kæmpeskelet.

Hélène havde langsomt rejst sig. I sneen, hvor hun havde ligget, var der endnu mærke af hendes knæ. Hun var iført en stor, mørk kåbe, kantet med pelsværk, og syntes at se højere og mere imposant ud end ellers. Hatten med den sorte fløjlskant sad som et diadem på hendes pande. Hun havde atter fået sit smukke, rolige ansigt med de grålige øjne, de hvide tænder og den runde, lidt store hage, der gav udtrykket noget vist fast og sundt. Der var igen i denne profil, da hun vendte hovedet til siden, noget af en statues alvorlige renhed. Blodet slumrede under kindernes stille bleghed, man følte, at hun atter var den rolige, fornuftige, ærbare kvinde. Et par tårer havde trængt sig frem under øjenlågene, mens hun stod der ved graven; det var en simpel støtte, hvorpå fandtes Jeannes navn og to datoer, der angav de tolv år, som lå mellem barnets fødsel og død.

Rundt omkring hende bredte kirkegården sit hvide klæde. Kun Hélènes og hr. Rambauds fodtrin havde lavet en sti hen over denne ensomme krog, hvor de døde sov. Ned langs gangene så man træerne løfte deres grene spøgelsesagtigt i vejret. Af og til dryssede sneen ned i klumper, når den havde lagt sig for tungt på dem, men ellers rørte intet sig. Ved den anden ende af kirkegården drog et mørkt ligfølge henover sneen, og ligeledes et til venstre. Kisterne og følget bevægede sig stille afsted som skygger, der gled hen over et uendeligt liglagen.

En tiggerske, der nærmede sig, vakte Hélène af hendes drømme. Det var mor Fétu, under hvis store mandfolkesko sneen klumpede sig sammen. Aldrig havde hun set ynkeligere ud eller været iført værre pjalter. I det uhyggelige vintervejr fulgte den gamle efter ligtogene for på kirkegården at spekulere i folks medlidenhed og godgørenhed; skrækken for døden, vidste hun, gjorde derude folk mere rundhåndede. Når de lå på knæ ved gravene og græd, gik hun hen til dem, de kunne så ikke lade være at give.

Hun var kommet ind med det sidste følge og havde et øjeblik stået et stykke borte og holdt øje med Hélène. Men hun havde ikke kendt hende igen, og med fremstrakt hånd, under dæmpet hulken, fortalte hun nu, at hun hjemme havde to børn, der var lige ved at dø af sult. Hélène stod forbavset og hørte på hende. Børnene frøs forfærdeligt, den ældste var lige ved at dø af brystsyge. Pludselig standsede mor Fétu imidlertid; de utallige rynker i hendes ansigt begyndte at arbejde, hendes små øjne blinkede i et væk. Hvad! det var jo den gode, venlige frue! Himlen havde da hørt hendes bønner! Og uden at forklare

historien om børnene, begyndte hun klynkende på en uendelig strøm af ord. På grund af de manglende tænder kunne man knap forstå, hvad det var, hun sagde. Alverdens elendighed var væltet ind over hende. Hendes herre havde givet hende afsked, og hun havde bagefter ligget tre måneder i sengen. Hendes onde var der endnu, og det kriblede og krablede allevegne i hende; en nabokone havde sagt, at der vist måtte være krøbet en edderkop ind gennem munden på hende, mens hun sov. Når hun blot havde en smule at brænde, så kunne hun få maven varmet, det var det eneste, der hjalp. Men hun havde ikke så meget som en pind. Fruen havde vel sagtens været på rejser? Nå ja, det kunne jo nu hun. Men rask og sund og smuk så hun ud, og det var jo hovedsagen. Gud ville nok gengælde hende alt det gode, hun gjorde. Og da Hélène tog sin pung op, stillede mor Fétu sig spændt, med tilbageholdt åndedrag hen og støttede sig til gitteret om Jeannes grav.

De to ligfølger var forsvundet igen. Et sted tæt ved hørte man en graverkarls regelmæssige spadeslag, men kunne ikke se ham. Den gamle stod stadig med øjnene fæstede på pungen. For at få mere, begyndte hun at smigre og tale om den anden dame. Ganske vist, hun var godgørende også, gudbevares, men der var ikke nogen rigtig lykke ved hendes penge. Hun skelede op på Hélène, mens hun sagde det, og vovede så også at nævne doktoren. Ja, han var godheden selv. Sidste sommer havde han atter gjort en rejse med sin kone. Deres søn var vokset op og blevet dejligt barn. Men i det samme så mor Fétu, at Hélènes fingre, der havde åbnet pungen, rystede, og hun skiftede pludselig tone. Det gik op for hende, at den gode dame var ude ved sin datters grav. Hun stønnede og sukkede og søgte at få

Hélènes tårer frem. Hvad det havde været for en lille engel af en pige! Hun kunne endnu se hendes allerkæreste små hænder række hende sølvskillingerne. Og hvad for et dejligt hår hun dog havde haft, hvor kærligt hun dog havde set på de fattige med sine store, tårefyldte øjne! Ja, sådan et barn skulle man rigtignok søge længe efter, der havde ikke været mage til hende i hele Passy. Når det blev godt vejr igen, ville hun hver søndag plukke en buket bellis på fæstningsgrøften og lægge ud på graven. Hun tav, urolig over den håndbevægelse, Hélène standsede hendes ordstrøm med. Hun havde altså heller ikke denne gang kunnet finde på det rigtige? Den gode frue græd ikke og gav hende kun én franc.

Hr. Rambaud kom imidlertid tilbage igen, og Hélène gik ham i møde. Ved synet af ham begyndte der atter at komme liv i mor Fétus øjne. Hun kendte ham ikke, det måtte være en ny. Med slæbende skridt travede hun bag efter Hélène og nedkaldte alle Himlens velsignelser over hende; og da de var kommet hen til hr. Rambaud, begyndte hun igen at tale om doktoren. Han ville få en herlig begravelse, når han døde, hvis alle de fattige, som han gratis havde plejet, fulgte ham. Han havde været en lille smule vidtløftig af sig, det kunne man jo ikke nægte, damerne i Passy kendte ham ganske godt. Men det forhindrede ikke, at han tilbad sin kone, og at de nu levede sammen som to turtelduer. Havde fruen været henne og hilst på dem? De var ganske sikkert hjemme, hun havde nylig set persiennerne i Rue Vineuse stå åbne. De holdt så meget af fruen i gamle dage, og de ville ganske sikkert blive overordentlig glade ved at se hende igen. Mens hun aflirede alle disse fraser, holdt den gamle stadig sit stikkende blik fæstet på hr. Rambaud. Den brave, skikkelige

mand stod roligt og hørte efter. De erindringer, der vaktes ved den gamles ord, lagde ikke engang en skygge over hans ansigts fred. Men han troede at opdage, at tiggerskens påtrængenhed var Hélène til besvær og søgte så i lommen og rakte hende også noget, samtidig med at han tilkendegav hende, at hun skulle gå. Da hun så, at det igen var en sølvmønt, brød mor Fétu ud i nye taksigelser. Hun ville købe sig lidt brænde og varme sig; det var det eneste, der kunne hjælpe for hendes mave. Ja, som to turtelduer levede de sammen, det var sikkert nok, og det kunne man da også se af, at fruen forrige vinter var nedkommet med et andet barn, en lille rød og buttet pige, der nu måtte være sine fjorten måneder. Den dag, den lille blev døbt, havde hun stået uden for kirken, og doktoren havde stukket hende et femfrancsstykke i hånden. "Ja, de gode hjerter mødes," sluttede hun, "og fruen her bringer mig altid lykke. O Gud, o Gud, lad hende aldrig få nogen sorg, men overøs hende med din velsignelse! I faderens, i sønnens, i den helligånds navn, således ske det!"

Hélène blev stående og så ud over Paris, mens mor Fétu forsvandt mellem gravene, stadig mumlende sine paternostre og aver. Det var hørt op at sne, de sidste flokke havde lagt sig på tagene med langsom træthed. Gennem de svindende tåger kastede solen en rødlig klarhed, ude over Montmartre kantede et blåt bånd horisonten, ganske blegt blåt, så blegt som skyggen af hvidt atlask. Paris kom mere og mere frem med sine vidtstrakte snemarker og lå der ubevægelig, som død. De flyvende pletter bragte ikke længere bevægelse i perspektivet, husene rejste sig ganske sorte op fra de hvide marker, mellem hvilke de blundede som overtrukket af århundreders våde

skimmel. Hele gader syntes at ligge i ruiner, tagene i færd med at styrte sammen, vinduerne faldet ind allerede. En plads, hvis hvide firkant man kunne skimte, tog sig ud som fyldt med store brokker. Men efterhånden som det blå bånd ovre ad Montmartre til blev større, strømmede der klart lys ud over byen og lagde den ligesom under en glaskuppel, under hvilken selv de fjerneste partier aftegnede sig med forunderlig skarphed. Med hænderne trukket tæt op i pelsværkskåbens ærmer stod Hélène og tænkte. Én tanke vendte stadig tilbage. De havde fået et barn, en lille rød og buttet pige; hun så hende for sig i den fortryllende alder, da Jeanne begyndte at kunne tale. Småpiger er så søde, når de er fjorten måneder! Hun regnede efter. Fjorten måneder; det blev omtrent to år, når hun lagde de andre til; netop tiden, på fjorten dage nær. Så så hun for sig et solbeskinnet Italien, et idealt land, med gyldne frugter, hvor de elskende vandrede om i duftopfyldte nætter med hinanden om livet, Henri og Juliette gik foran, badet af fuldmåneskinnets stråler. De elskede hinanden som ægtefolk, der bliver elsker og elskerinde igen. En lille rød og buttet pige, der sprætter med de nøgne ben i solskinnet, mens hun søger at stamme utydelige ord, som hendes moder kvæler med kys! Hun tænkte på alt dette uden vrede, hendes hjerte tav, den bekymrede stemning gjorde hendes ro endnu større. Og så var solskinnets land forsvundet, og hendes blik søgte ud over Paris, der stivnede i vinterkulden. Store marmorkolosser syntes ligesom at blunde i denne kolde, suveræne fred, trættede af gamle smerter, som de ikke følte længere. Et blåt hul havde dannet sig over Pantheon.

Hendes erindringer gik imidlertid videre. Hun havde levet i en døs i Marseille. En morgen, da hun gik gennem Rue des Petits-Maries, havde hun givet sig til at hulke uden for det hus, hvor hun havde tilbragt sin barndom. Det var sidste gang hun havde grædt. Hr. Rambaud kom ofte; hun havde en fornemmelse, som om hans nærhed beskyttede hende. Han fordrede intet, han åbnede aldrig sit hjerte. Hen imod efteråret havde hun en aften set ham komme, med røde øjne, tynget af en stor sorg: hans broder fader Jouve var død. Nu var det hende, der havde trøstet ham. Hvordan det så var gået, kunne hun ikke huske tydeligt længere. Det var ligesom præsten stadig var bag ved dem, og som han omgav hende med en resignation, hun måtte bøje sig for. Siden han endnu ville have dette, fandt hun ingen anledning til at sætte sig imod det. Det var jo i grunden meget fornuftigt. Da sørgetiden endte, talte hun selv med hr. Rambaud om det og ordnede sagen. Hendes gamle ven blev inderligt lykkelig. Som hun ville, havde han ventet i måneder, et tegn var ham tilstrækkeligt. De havde giftet sig i sort. Bryllupsaftenen havde han også kysset hendes nøgne fødder, disse smukke fødder, der var hvide som en marmorstatues. Og livet rullede sig så op på ny.

Mens den blå himmel voksede i horisonten var disse vågnende minder kommet overraskende over Hélène. Hun havde da været fra sans og samling et helt år? Når hun nu tænkte på den kvinde, der havde levet henved tre år i dette værelse i Rue Vineuse forekom hun hende som en fremmed, hvis hele færd fyldte hende med foragt og forbavselse. Hvad havde det dog ikke været for et vanvid, der var kommet pludselig og blindt som lynet! Hun havde ikke kaldt på det. Hun

levede roligt, skjult i sin krog, helt optaget af kærligheden til datteren. Livsvejen lå jævn foran hende, og hun så ud over den uden nysgerrighed og uden attrå. Så blot et pust, og hun var styrtet til jorden. Endnu i dette øjeblik kunne hun ikke forklare sig det. Hun havde hørt op med at tilhøre sig selv, det var en anden, der havde taget herredømmet over hendes sjæl. Var det muligt? Havde hun virkelig gjort dette? Der fo'r en isnen gennem hende, hun så Jeanne blive ført bort under rosentæppet. Og efter smertedøsen blev hun atter rolig, og uden attråer, uden ønsker fortsatte hun igen sin langsomme gang hen ad den lige vej. Hendes liv begyndte igen med dets strenge fred, hun satte atter al sin stolthed i at være en ærbar, hæderlig kvinde. Hr. Rambaud gjorde et par skridt hen imod hende og ville føre hende bort fra dette sørgelige sted, men Hélène gav ham med hånden tegn til, at hun ønskede at blive endnu en stund. Hun var gået hen til muren og så ned over Avenue de la Muette, hvor der var en holdeplads for vogne. Både ovenpå selve disse og på hjulene lå der sne. Det så ud, som om de havde stået der i umindelige tider. Og ved siden af dem stod kuskene og frøs i deres gennemisnede kapper. Hen over sneen rullede der langsomt og besværligt andre vogne. De stakkels dyr gled og strakte halsen frem, kuskene kravlede ned fra bukken og gik ved siden af og bandede føret. Bag ruderne så man de kørende læne sig tilbage på sædet og tålmodigt finde sig i at bruge tre kvarter til en vej, der ellers kunne køres på ti minutter. Lyden af hjulenes rullen blev dæmpet af snetæppet, man hørte kun gaderåb, latteren af folk, der gled, kuskenes piskesmæld og hestenes stønnen. Længere henne til højre stod de store træer på kajen og så ud som rene vidundere; træer af

pustet glas lignede de, umådelige venetianske lysekroner, hvis arme kunstfærdige hænder havde forvandlet til alle slags grene og blomster. Det frøs, ikke et åndepust bølgede gennem den kolde, klare luft.

Hélène tænkte ved sig selv, at hun ikke kendte Henri. Et år igennem havde hun set ham næsten hver dag; time efter time havde de tilbragt sammen, fortroligt, ansigt til ansigt. Og dog kendte hun ham ikke. En aften havde hun givet sig hen til ham, og han havde taget hende. Hun kendte ham ikke, hun gjorde en voldsom anstrengelse uden at kunne forstå det. Hvorfra kom han? Hvordan kunne det være, at han var ved hendes side? Hvad var det for en mand, hvis bønner hun havde givet efter for, hun, der hellere ville have været død end givet efter for nogen anden. Hun vidste det ikke, det svimlede for hende, når hun tænkte på det. Den sidste som den første dag var og blev han hende en fremmed. Forgæves samlede hun alle små, spredte træk, hans ord, hans handlinger, alt det, hun huskede om ham. Han holdt af sin kone og sit barn, han havde et fint, tiltalende smil, en korrekt holdning som en dannet, velopdragen mand. Så så hun atter hans ansigt glødende af lidenskab, hans hænder rystende af attrå. Der gik nogle uger, så forsvandt han helt, hun kunne i dette øjeblik ikke sige, hvor hun havde talt med ham sidste gang. Han blev borte og dermed var det forbi, deres historie havde ikke nogen anden løsning. Hun kendte ham ikke.

Over byen bredte den blå himmel sig nu helt, uden nogen plet. Hélène løftede hovedet, træt af erindringerne, tiltalt af denne rene klarhed. Det var en ganske bleg blå tone, knap et blåligt skær i det hvide solskin. Solen stod dybt nede i horisonten og skinnede som en sølvlampe. Gennem den isnede

luft faldt dens stråler uden varme ned på sneen. Soldaterbageriet og de store huse nede ved kajen bredte deres tage ud som hvide tæpper. På den anden side floden lå den firkantede Marsmark som en stor steppe, hvor mørke punkter, vogne, som på grund af afstanden blev ganske små, førte tanken hen på russiske slæder, der fo'r afsted med deres bjældespil. Ved Quai d'Orsay stod elmetræerne som krystalbuske og stak deres hvide grene i vejret. Og ned gennem dette ubevægelige ishav rullede Seinen sine skidengule vande mellem de hermelinsklædte bredder på begge sider. Den havde i det sidste døgn drevet med is, og man kunne tydeligt skelne, hvorledes de store flager slyngedes mod Invalide-broens piller og så dukkede ned under buerne. Bag ved hinanden så man broerne dukke frem som hvidt kniplingsværk, der blev finere og finere, helt ned til den gamle stads blinkende hvide klippemasser med Notre-Dame-tårnenes snetoppe. Også til venstre ragede andre punkter op over den ensformige slette. Saint Augustin, operaen, tårnet Saint Jacques tog sig ud som bjerge, hvor den evige sne herskede; og nærmere ved hævede Tuileriernes og Louvres pavilloner, forbundet ved de nye bygninger, sig som en bjergkam med hvide, jomfruelige toppe. Og så havde man igen til højre Invalidehotellet, Saint Sulpice og længst borte Pantheon, der aftegnede sig mod den klare luft som et drømmepalads af blåligt marmor. Ikke en lyd hørtes. Man anede gaderne som grålige spalter; i hele rækker syntes husene forsvundet, kun de nærmeste facader kunne kendes på de tusinde blink fra vinduerne. Og længst borte flød snetæpperne sammen til en stor, blændende flade, en sø, hvis

blå skygger forlængede himlens blå. Uendelig og klar lå Paris i dette frostvejr og skinnede under solens sølvglans.

En sidste gang lod Hélène sit blik glide hen over denne følelsesløse by; også den vedblev at være hende en ukendt. Rolig og ligesom udødelig i sneen lå den der, hun genfandt den, som hun havde forladt den, som hun havde set den hver dag i tre år. Paris var for hende fuld af hendes fortid, det var med den, at hun havde elsket, med den, at Jeanne var død. Men stille, ubevægelig lå denne deltager i hele hendes liv der, et tavst vidne til latter og til tårer. Alt efter de stemninger, hun var i, havde hun tillagt den et uhyres vildhed eller en kæmpes godhed. Nu i dag følte hun, at den lå der stor og ligegyldig ved det hele, og at hun stadig ikke kendte den. Den udfoldede sig roligt og følelsesløst, den var som livet selv.

Hr. Rambaud havde imidlertid sagte berørt hendes arm for at få hende bort. Der lå et uroligt udtryk i hans skikkelige ansigt.

"Man ikke sorgerne frem," hviskede han. Han vidste alt, men han kunne ikke finde andet at sige end disse ord. Fru Rambaud så på ham, og hendes tanker kom så til ro. Hendes ansigt var ganske rødt af kulde, øjnene store og klare. Hun var allerede langt borte fra disse minder og inde i virkeligheden igen.

"Jeg husker ikke, om jeg fik den store kuffert lukket rigtigt," sagde hun.

Hr. Rambaud lovede at se efter. Toget gik klokken tolv, de havde ganske god tid. Der blev nu strøet sand på gaderne, så de kunne ikke bruge mere end en time for at køre til banegården. Pludselig faldt der ham imidlertid noget ind, og han udbrød:

"Du har bestemt glemt fiskestængerne?"

"Ja, det er sandt, det har jeg også!" svarede hun ærgerlig over sin mangel på hukommelse. "Vi skulle have købt dem i går."

Det var nogle meget bekvemme fiskestænger, som man ikke kunne købe i Marseille. De havde lige ved søen en lille villa, hvor de ville tilbringe sommeren. Hr. Rambaud så på sit ur. De kunne nok få tid til at købe disse stænger samtidig med, at de kørte til banegården. De kunne så blive bundet sammen med paraplyerne. Han tog hende under armen og vandrede med hende hen mellem gravene og ud af porten. Kirkegården var tom, man så ikke længere andet end deres skridt på sneen. Jeanne lå atter alene overfor Paris, lå der for bestandig.

Om "Et blad af kærlighedens bog"

Forfatter: Émile Zola (1840-1902).
Org.udgave: *Une page d'amour*, føljeton i *Le bien public* 11. december 1877 – 4. april 1878, bogudgave G. Charpentier, Paris 1878.
Denne udgave baseret på: *Et Blad af Kjærlighedens Bog.* Fortælling af Émile Zola. Oversættelse efter Originalens 32. Oplag, Immanuel Rée's Forlag, København 1880. Oversætter er ikke oplyst.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Pierre-Auguste Renoir (1841.1919): *Les Deux Sœurs* (1881).

ISBN 978-87-7628-273-8
2. ebogsudgave. Tidligere udgave ISBN 978-87-7979-319-4 (Ølstykke 2013).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk